

نام کتاب: فصلنامه تدابیر ولایت شماره ۱ (اقتصادی و مالی)
تنظیم و نشر: نمایندگی ولی فقیه در سپاه، دفتر تأیید شرعی ضوابط و برنامه‌ها
ویراستاری: محمدرضا شاهسون، مهدی پورساعی
طراحی و صفحه‌آرایی: اکبر یگانه، میثم ابراهیمی
ناشر: نمایندگی ولی فقیه در سپاه، دفتر تأیید شرعی ضوابط و برنامه‌ها
نوبت چاپ: اول
تاریخ چاپ: بهار ۱۳۹۸

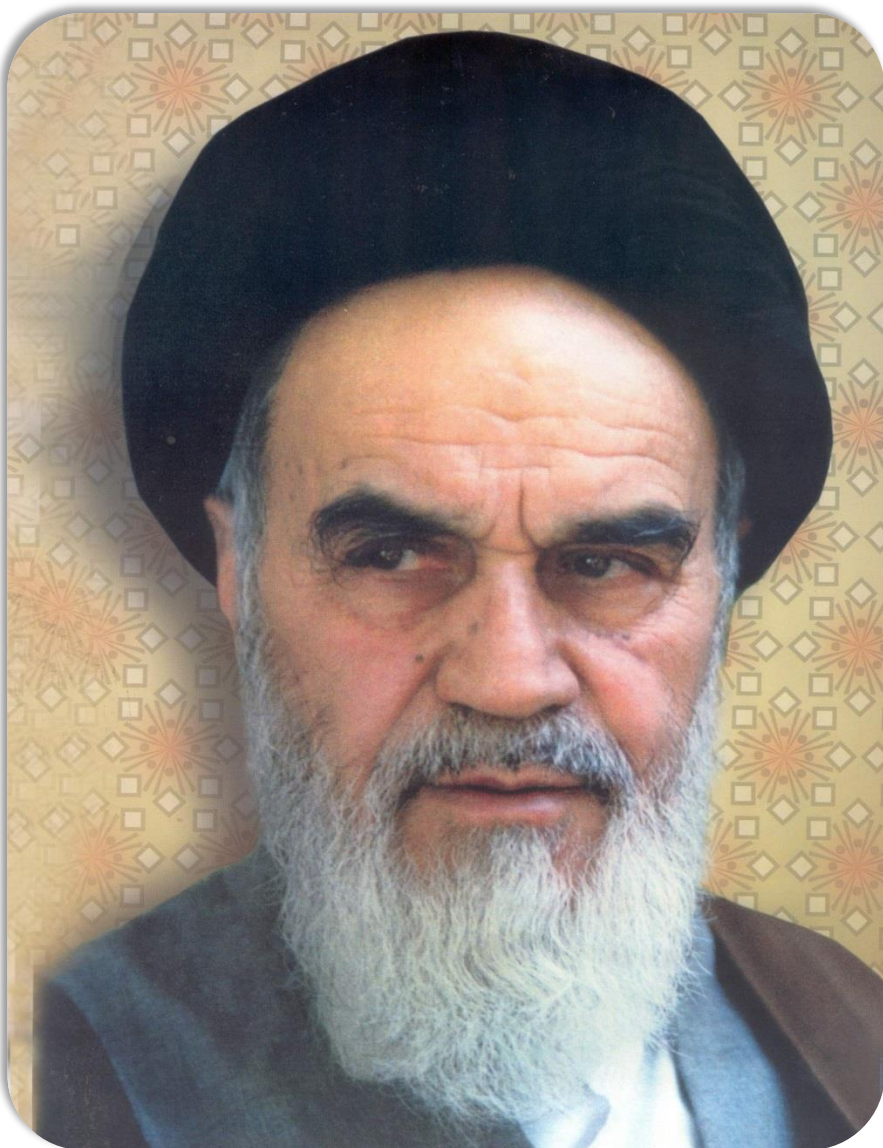
فصلنامه خدایپر و لاپت

شماره ۱:
تداییر اقتصادی و مالی

نماندگی ولی فقیه در سپاه
و قتر تایید شرعی ضوابط و برنامه ها

بهار سال ۱۳۹۸

باکمال دقت، در تطبیق قوانین و تصمیمات شورای سپاه پاسداران

با احکام اسلام کوشش نمایند. (۱۳۶۰/۹/۳)

کلیه مقررات و ضوابطی که در داخل سپاه تهیه و تدوین می شود
باید از نظر انطباق با موازین شرعی، به تأیید نمایندگی برسد. (۱۳۶۹/۴/۵)

فهرست مطالب

۷	مقدمه:
۸	فصل اوّل
۸	جهت گیری سرمایه و فعالیت های اقتصادی
۱۰۳	فصل دوم:
۱۰۳	الگوی اقتصاد اسلامی کارآمد
۱۲۶	فصل سوم:
۱۲۶	توزیع عادلانه ثروت
۱۳۴	فصل چهارم:
۱۳۴	حمایت از حقوق مالکین و مبارزه با مفسدان اقتصادی
۱۵۱	فصل پنجم:
۱۵۱	سامانه مصرف و جلوگیری از اسراف
۱۶۴	فصل ششم:
۱۶۴	چرخه تولید و کیفیت بخشی به محصولات
۱۸۰	فصل هفتم:
۱۸۰	جهاد اقتصادی

مقدمه:

بی شک تداوم راه نورانی امام راحل علیه السلام شهدا و عبور از موانع، توطئه ها و فتنه ها و پیشرفت و تعالی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران، مستلزم پیروی و اجرای کامل فرامین و تدابیر رهبر عزیز انقلاب و فرمانده معظم کل قوا حضرت امام خامنه ای علیه السلام بوده و خواهد بود.

این مهم در نیروهای مسلح می بایست به عنوان راهبرد اساسی، مبنای تحول و جهت دهنده همه برنامه ها و فعالیت ها بوده و نقش محوری را در پیشرفت نظام مدیریت در نیروهای مسلح و ارتقای توان و آمادگی آنها برای انجام مأموریت و مقابله با تهدیدات ایفاء نماید. این موضوع در مباحث اقتصادی و مالی از جایگاه فوق العاده ای برخوردار است، بخصوص در مبحث انضباط مالی و اقتصادی، آن هم در شرایطی که رکود و بحران و آثار ناشی از آن در ساختار اقتصادی نمایان می باشد و به منظور کاهش هزینه های غیر ضروری و پرهیز از تجمل گرایی و اسراف در سازمان اهتمام به انضباط مالی و اقتصادی را دو چندان می کند. از این رو مقام معظم رهبری علیه السلام همواره رعایت انضباط مالی و اقتصادی و قناعت و صرفه جویی از سوی مردم و مخصوصاً مسئولان را به عنوان اولویت های مهم کشور مطرح نمودند. این مسئله نشانگر اهمیت اقتصاد در شکل گیری تمدن ایران اسلامی است، همچنین بیانگر وضعیت روز کشور است که ایشان در سال های متمادی به انضباط مالی و اقتصادی و صرفه جویی به عنوان اولویت کشور اشاره نموده اند.

در این فصل نامه، تبیین بیانات مقام معظم رهبری علیه السلام در بین سال های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۸ در خصوص مسائل مالی و اقتصادی آمده است که بدون توجه به موارد ذیل، فرایند انضباط مالی و اقتصادی در کشور به نتیجه مطلوب رهنمون نخواهد شد، این موارد عبارتند از:

- ۱- جهت گیری سرمایه و فعالیت های اقتصادی ۲ - الگوی اقتصادی کار آمد ۳- توزیع عادلانه ثروت ۴- حمایت از حقوق مالکین و مبارزه با مفسدان اقتصادی ۵- سامانه مصرف و جلوگیری از اسراف ۶- چرخه تولید و کیفیت بخشی به محصولات ۷- جهاد اقتصادی.

فصل اوّل

جهت گیری سرمایه و فعالیت های اقتصادی

مشکل اساسی کشور، همچنان مشکل اقتصادی است

مشکل اساسی کشور، همچنان مشکل اقتصادی است؛ بخصوص در این ماه های اخیر، مشکلات معیشتی مردم زیاد شد. بخشی از اینها مربوط است به مدیریت های نارسا در زمینه ی مسائل اقتصادی که اینها حتماً بایستی جبران بشود. برنامه هایی وجود دارد، تدابیری اندیشیده شده که ان شاء الله این تدابیر در طول سال جاری، سالی که امروز از این لحظه شروع می شود — سال ۹۸ — بایستی به ثمر بنشیند و مردم آثار آن را احساس بکنند. آنچه من عرض می کنم، این است که مسئله ی فوری کشور و مسئله ی جدی کشور و اولویّت کشور فعلاً مسئله ی «اقتصاد» است. در مسئله ی اقتصاد مسائلی که داریم زیاد است: بحث کاهش ارزش پول ملی یک مسئله ی مهم است، بحث قدرت خرید مردم همین جور، بحث مشکل کارخانه جات و کم کاری و احیاناً تعطیل بعضی از کارخانه جات از این قبیل است. اینها مشکلات است. آنچه من مطالعه کردم و از نظر کارشناس ها استفاده کردم، کلید این همه، عبارت است از «توسعه ی تولید ملی».

بیانات به مناسبت حلول سال ۱۳۹۸ ۱/ ۱/ ۱۳۹۸

مسئله تولید، مسئله محوری امسال

سال ۹۷ را ما سال «حمایت از کالای ایرانی» اعلام کردیم. نمی توانم بگویم که این شعار به طور کامل عملی شد، اما می توانم بگویم این شعار به صورت وسیعی مورد توجه قرار گرفت و در بسیاری از موارد، این شعار از سوی مردم مورد استقبال قرار گرفت و عمل شد و همین قطعاً تأثیر خواهد داشت. امسال مسئله ی «تولید» مطرح است. می خواهم مسئله ی تولید را به عنوان محور فعالیت قرار بدهم. مقصود خود از تولید را ان شاء الله در سخنرانی روز اوّل سال توضیح خواهم داد که منظور از تولید چیست. تولید اگر چنانچه راه بیفتد، هم می تواند مشکلات معیشتی را حل کند، هم می تواند استغناء کشور از بیگانگان و دشمنان را تأمین کند،

هم می تواند مشکل اشتغال را برطرف کند، هم حتّی می تواند مشکل ارزش پول ملی را تا حدود زیادی برطرف کند. لذاست که مسئله‌ی تولید به نظر من مسئله‌ی محوری امسال است؛ لذا من شعار را امسال این قرار دادم: «رونق تولید». باید همه تلاش کنند تولید در کشور رونق پیدا کند. از اوّل سال تا آخر سال ان شاءالله این معنا به صورت چشمگیری در کشور محسوس باشد. اگر این [طور] شد، امیدواریم که ان شاءالله حلّ مشکل اقتصادی راه بیفتد.

بیانات به مناسبت حلول سال ۱۳۹۸ ۱/۱/۱۳۹۸

قطع منابع طبیعی مثل نفت باعث می شود ما از وابستگی به آن، نجات پیدا کنیم

اما تحریم می تواند فرصت باشد؛ چرا؟ زیرا تجربه نشان داده است کشورهایی که از منابع طبیعی -مثل نفت- برخوردار هستند، هر وقت درآمدهایشان از ناحیه‌ی این منابع کاهش پیدا می کند، اینها به فکر اجرای اصلاحات اقتصادی می افتند، انگیزه پیدا می کنند، انگیزه‌ی اصلاحات پیدا می کنند، انگیزه پیدا می کنند که خودشان را از وابستگی نجات بدهند و اقدامات مناسبی را انجام می دهند. این مال وقتی است که درآمد حاصل از آن منابع طبیعی کاهش پیدا می کند؛ بعد که این منابع دوباره به حال اوّل برمی گردد و منابع مالی مورد استفاده‌ی آنها افزایش پیدا می کند، از ادامه‌ی کار اصلاحات غفلت می کنند، فراموش می کنند. پس فشار کاهش درآمد منابع طبیعی، این حُسن بزرگ را نه فقط برای ما، [بلکه] برای همه‌ی کشورهای مشابه ما دارد که آنها را از وابستگی به این منبع طبیعی، از این تک محصولی بودن، از این اقتصاد نفتی -که یکی از بزرگ‌ترین مشکلات اقتصاد ما این است که نفتی است، وابسته به نفت است- نجات خواهد داد. واقعاً هم همین جور است؛ الان در کشور، هم در سطوح دولتی، هم در سطوح تحقیقاتی و دانشگاهی، مطالعات وسیعی شروع شده است برای اینکه ما چگونه بتوانیم کشور را با درآمدهای غیرنفتی اداره کنیم؛ این خیلی چیز مهم و خوبی است. آن وقتی که درآمد نفتی به صورت فراوان در اختیار باشد، نه مسئولین دولتی و نه دیگران طبعاً به این فکر نمی افتند. شبیه این را ما به طور محسوس و عینی در باب امکانات دفاعی کشور امتحان کردیم. در سال های دفاع مقدّس، جنگی که بر ما تحمیل شد، قدرت های مادی شرق و غرب، یعنی هم قدرت های مادی سرمایه‌داری، و هم قدرت های مادی سوسیالیستی و کمونیستی، بهترین امکانات جنگی را در اختیار صدام قرار دادند ولی دست ما بسته بود. به ما

حتّی - آن طوری که مشهور شد و همه دانستند - سیم خاردار هم نمی فروختند؛ البتّه سخت بود اما همین سختی موجب شد که جوان های ما، صاحبان فکر، صاحبان استعداد و ابتکار به فکر بیفتند، وضع وابستگی ما را به سلاح بیگانه تغییر بدهند. امروز وضعیّت ما به لطف الهی از لحاظ امکانات دفاعی تقریباً از همهی کشورهای این منطقه بهتر و بالاتر است؛ دشمن های ما هم روی این دارند تکیه می کنند، آنها هم اعتراف می کنند، برای اینکه این را وسیله فشاری قرار بدهند؛ که البتّه وسیله فشار قرار نخواهد گرفت. ما به کوری چشم آنها تقویت بنیهی دفاعی را ادامه خواهیم داد. آن روز در دوران دفاع مقدّس اگر به ما سلاح می فروختند، تانک می دادند، موشک می دادند، امکانات می دادند، ما به فکر نمی افتادیم که خودمان تولید کنیم؛ خب [اگر] داشتیم، وابستگی باقی می ماند، احتیاج به دیگران از بین نمی رفت؛ مثل خیلی از کشورهای دیگری که در منطقه ی ما هستند و می شناسید؛ کشورهایشان انبار سلاح است اما سلاح های متعلّق به دیگران، وابسته به اراده ی دیگران؛ خودشان نه قدرت دارند، نه توان علمی و عملی دارند که از آنها درست استفاده کنند؛ می شدیم مثل آنها؛ امروز به توفیق الهی این جور نیست. پس نیاز برای ما حرکت ایجاد می کند، انگیزه ایجاد می کند. وقتی که دستان از درآمد نفتی به طور کامل - یعنی درآمد کامل نفتی - کوتاه شد، طبعاً راه های جایگزین را می گردیم پیدا می کنیم؛ این کاری است که شروع شده و به توفیق الهی به نتیجه خواهد رسید؛ ملّت ایران بعدها ثمره ی آن را خواهد چشید، نتیجه اش را خواهد دید.

بیانات به مناسبت حلول سال ۱۳۹۸ ۱/۱/۱۳۹۸

وظیفه همه این است که راه های مقابله ی با تحریم را بررسی کنند

من عرض می کنم ما از تحریم نباید بنالیم؛ از تحریم کننده ها هم - که آمریکا و اروپا هستند - توقّع زیادی ای نباید داشته باشیم؛ حالا من بعداً در بخش [مربوط به] غرب خواهم گفت چرا؛ از اینها نمی شود توقّع داشت. ما باید بنشینیم طرح های مقابله ی با تحریم را بررسی کنیم و به طور جدّی آنها را دنبال کنیم؛ وظیفه ی ما این است؛ هم وظیفه ی دستگاه های دولتی، هم وظیفه ی بخش های تحقیقاتی مربوط به قوه ی مقننه، و هم وظیفه ی جوان های ما و اصحاب فکر و اندیشه در کشور، بنشینند با آگاهی از مسائل کشور، راه های مقابله ی با تحریم را بررسی کنند، پیدا کنند؛ و راه های زیادی وجود دارد برای مقابله ی با تحریم و خنثی کردن

تحریم ظالمانه و خبثات آمیز دشمن. البته به من گزارش دادند که مسئولین بالای دولتی دارند این راهکارهای مقابله‌ی با تحریم را تدوین می کنند؛ باید در عمل و در اجرا، جدی‌تر، فوری‌تر، و عملی‌تر وارد بشوند؛ مسائل را با تأخیر نایستی انجام داد.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱/ ۱/ ۱۳۹۸

کشور باید از نظر اقتصادی به جایی برسد که حالت باز دارندگی داشته باشد

امروز همه قبول دارند که دشمن در حال جنگ اقتصادی با ما است؛ این را همه می دانند. البته این را که دشمن در حال جنگ با ما است، همیشه ما تکرار می کردیم، می گفتیم، [اما] بعضی باور نمی کردند؛ امروز همه باور کرده‌اند؛ همه‌ی مسئولین فهمیده‌اند و قبول کرده‌اند که دشمن در حال جنگ با ما است. جنگ فقط توپ و تفنگ نیست؛ جنگ اقتصادی، جنگ امنیتی، جنگ اطلاعاتی، جنگ سیاسی، اینها هم جنگ است؛ گاهی خطرناک‌تر از جنگ نظامی هم هست. دشمن در حال جنگ با ما است؛ خب بُروز و ظهور این جنگ در امر مسائل اقتصادی است؛ این را همه امروز قبول دارند. ما البته در این جنگ باید دشمن را شکست بدهیم و به توفیق الهی دشمن را شکست خواهیم داد؛ بله، دشمن را شکست خواهیم داد، اما این کافی نیست. حرف من و مطالبه‌ی من از مجموع فعالان گوناگون کشور، چه در بخش مسئولین دولتی، چه در بخش های دانشگاهی، مردمی، عمومی، چیز دیگری است؛ من می گویم ما باید علاوه ی بر شکست دشمن، بازدارندگی ایجاد کنیم؛ حرف من این است. گاهی شما دشمن را شکست می دهید اما دشمن منتظر فرصتی می ماند و یک ضربه‌ی دیگری بعداً وارد می کند؛ این فایده‌ای ندارد؛ ما باید به نقطه‌ای برسیم خودمان را، که بازدارنده باشد؛ یعنی دشمن احساس کند که از رخنه‌ی اقتصادی، از معبر مسائل اقتصادی نمی تواند به کشور عزیز ما ضربه وارد کند و به ملت فشار بیاورد؛ باید به اینجا برسیم؛ بازدارندگی؛ این هم ممکن است، همچنان که -باز اینجا از مسائل نظامی مثال بزنم- در مسائل نظامی خوشبختانه وضعیتی ما این جوری است. یک روزی بود که ما می نشستیم و هواپیمای دشمن می آمد در ارتفاع بالا و شهرهای ما را بمباران می کرد، ما هم وسیله‌ی دفاعی در این حد نداشتیم، یا [وقتی] موشک می فرستاد وسیله‌ی نداشتیم برای مقابله؛ بعد که امکانات پیدا کردیم، امروز دشمنان ما -حدّ اقل در منطقه؛ آنهایی که در منطقه هستند یا در منطقه نیرو دارند- می دانند که جمهوری اسلامی با موشک

های نقطه‌زن و فعال و دقیق خود، در این منطقه با هر دشمنی می تواند مقابله کند و مواجهه کند و او را بگوید؛ این را فهمیدند. این بازدارندگی است؛ این معنایش این است که دشمنانی که گاهی هوس تهاجم نظامی به سرشان می زند، ملاحظه کنند؛ بفهمند که نه، این جوری نیست، جمهوری اسلامی، مشت محکم و دست قوی‌ای دارد درمقابل؛ این می شود بازدارنده؛ ما در مسائل اقتصادی باید به اینجا برسیم. این بنابراین فرصتی است که در سایه‌ی تحریم دشمنان در اختیار ما است؛ امروز می توانیم روی این زمینه کار کنیم.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱/ ۱/ ۱۳۹۸

تبدیل نقدینگی به سرمایه‌گذاری، کشور را شکوفا خواهد کرد

بنده اقتصاددان نیستم اما حرف های کارشناس ها را می خوانم، مطالعه می کنم، از اینها نظر می خواهم، نظرهای آنها را کاملاً بادقت می بینم. کارشناس های ما معتقدند که ظرفیت های کشور برای شکوفایی اقتصاد، ظرفیت های بسیار آماده و مستعد و کاملی است. ما کمبود نداریم. ظرفیت نیروی انسانی ما بسیار خوب است، ظرفیت های طبیعی ما بسیار خوب است، ظرفیت جغرافیایی ما بسیار خوب است که من در بیا نیه ی گام دوم مقداری از این ظرفیت ها را تشریح کردم که این ظرفیت ها وجود دارد؛ بنابراین ظرفیت ها هست، پول هم وجود دارد در کشور. این نقدینگی ای که مرتب گله می کنند و شکوه می کنند که نقدینگی زیاد شده - درست هم هست و البته نقدینگی اگر مورد توجه قرار نگیرد ضربه خواهد زد- اگر یک مدیریت خوبی انجام بگیرد و همین نقدینگی تبدیل بشود به سرمایه گذاری، کشور را شکوفا خواهد کرد، اقتصاد را بالا خواهد برد. بنابراین ظرفیت کاملاً در کشور وجود دارد.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱/ ۱/ ۱۳۹۸

تذکر به برخی از دستگاه‌های دولتی که با تعلل و تأخیر کار می کنند

البته برخی از دستگاه‌های دولتی خوب عمل کرده‌اند. اینکه بعضی خیال می کنند که هیچ حرکتی انجام نگرفته، نه، این جور نیست؛ بعضی از دستگاه‌های دولتی عمل کرده‌اند، خوب عمل کرده‌اند؛ در بخش های مختلف -بخش کشاورزی، بخش های آب، بخش های خاک، بخش های رسیدگی به برخی از مناطق، کارهای زیربنایی- کارهای خوبی انجام گرفته. البته در بعضی از بخش ها هم نه، رخوت و کوتاهی وجود دارد. گاهی در بعضی از موارد، کار با تعلل

و تأخیر انجام می گیرد. در یک نامه‌ای به نظرم در سال ۹۳ یا ۹۴ یکی از مسئولین عالی‌رتبه به بنده نوشته بود که ما برای اصلاح امور بانکی کشور، مسئله‌ی بانک، اصلاح موارد بانکی - که یکی از مشکلات اقتصادی ما مشکلات بانکی است - لایحه ای داریم تنظیم می کنیم که تا چند ماه دیگر این لایحه به مجلس خواهد رفت. به من گزارش دادند که الان چهار سال از آن وقت می گذرد، هنوز این لایحه به مجلس نرفته! اینها تأخیر است، اینها تعلل است. آن بخش‌هایی که خوب کار کرده‌اند باید تشویق بشوند، [به] آن بخش‌هایی که تأخیر داشته‌اند بایستی تذکر داده بشود، بنده هم تذکر داده ام؛ این حرف‌ها را آن وقتی بنده در مجمع عمومی و در مقابل آحاد وسیع مردم می گویم که بارها به طور خصوصی به خود حضرات تذکر داده‌ایم. اینها باید به بخش‌هایی از افکار عمومی و مطالبات عمومی تبدیل بشود.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱/ ۱/ ۱۳۹۸

مسئله‌ی اصلی و اساسی، رونق تولید است

به تولید باید کمک بشود. ما گفتیم «رونق تولید». امسال، باید سال رونق تولید باشد. سال گذشته که حمایت از کالای ایرانی را مطرح کردیم، حرکت خوبی انجام گرفت؛ مردم اجابت کردند، بعضی از تولیدکنندگان واقعاً اجابت کردند. ما اطلاع داریم که خود مردم در مراجعاتشان به فروشگاه‌ها - بسیاری از مردم - مطالبه‌ی جنس ایرانی و کالای ایرانی کردند؛ مشابه خارجی‌اش را آوردند، قبول نکردند؛ یعنی کار پیشرفت کرد. اما اگر بخواهیم بگوییم به طور کامل به آن عمل شد، نه، این را من نمی توانم بگویم، گزارش‌ها بر خلاف این است. بنابراین آن شعار حمایت از کالای ایرانی همچنان به قوت خودش باقی است؛ اما این مسئله‌ی اصلی و اساسی، رونق تولید است. اگر تولید شد، آن وقت در بخش‌های مختلفی تحول ایجاد خواهد شد؛ اگر رونق تولید وجود داشته باشد؛ هم تأثیر می‌گذارد در اشتغال، هم تأثیر می‌گذارد در کم کردن تورم، هم حتی تأثیر می‌گذارد در وضع توازن بودجه، هم تأثیر می‌گذارد در بالا رفتن ارزش پول ملی. ببینید، اینها همه مشکلات مهم اقتصادی ما است. صاحب نظران و کسانی که مطلع از مسائل اقتصادی هستند، تصدیق می کنند، تأیید می کنند که اگر تولید در کشور رونق پیدا بکند، مسلماً یک چنین فواید و نتایجی خواهد داشت. این باید انجام بگیرد و در برنامه قرار بگیرد؛ هم در برنامه‌ی دولت، هم در برنامه‌ی مجلس، هم در برنامه‌ی آحاد مردمی

که توانایی ورود در وادی تولید را دارند. ما کسانی را داشتیم و می شناختیم افرادی را که پول داشتند، امکانات داشتند، می توانستند این پول را بگذارند در بانک و از منافعش سال ها بی دردمرست استفاده کنند، [اما] این کار را نکردند، [بلکه] پول را بردند در مسئله ی تولید و گفتند می خواهیم کشور پیش برود. اینها پیش خدا اجر دارند؛ این کسانی که این جور عمل می کنند، پیش خدای متعال اجر دارند. بایستی به تولیدکننده کمک بشود، به سرمایه گذار کمک بشود، به فعال اقتصادی باید کمک بشود-فعال اقتصادی سالم-به کسی که برای کشور ثروت آفرینی می کند باید کمک بشود، در بهبود فضای کسب و کار بایستی حتماً تلاش بشود؛ با قوانین لازم، با روش ها و رویه های لازم.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱/ ۱/ ۱۳۹۸

در مسئله ی تولید باید مراقب سوء استفاده چی ها بود

یک شرط دیگر هم این است که از سوء استفاده ها غفلت نشود. بعضی ها سوء استفاده کردند؛ سوء استفاده می کنند؛ سوء استفاده چی وجود دارد؛ انواع و اقسامی هم [دارد]؛ این ابتکار ایرانی، این ذهن مبتکر ایرانی همین جور که در کارهای خوب به درد می خورد، در شیطنت هم گاهی اوقات همین ابتکار ها به وجود می آید؛ یک روش های عجیب و غریبی را برای سوء استفاده انسان می بیند و در گزارش ها مشاهده می کند. خب، مسئولین بایست مراقبت کنند؛ هم قوه ی مجریه، هم قوه ی قضائیه؛ دستگاه های ناظر بایست مراقبت کنند؛ من این را به رئیس جمهور محترم گفتم. ایشان در اظهار عمومی گفتند که ما می خواهیم کارخانه های فلان جا را بفروشیم؛ من گفتم مراقب باشید؛ [چون] طرف می آید کارخانه را از شما می خرد؛ نه به قصد اینکه کار را ادامه بدهد و تولید را ادامه بدهد؛ کارخانه را می خرد، ماشین آلات را می فروشد، زمین را هم برج درست می کند، کارگرها را هم بیرون می کند. مراقب یک چنین افرادی باید بود، مراقب این سوء استفاده کن ها باید بود. طرف می آید بانک ایجاد می کند با استفاده از اجازه ی توسعه ی بانک ها -که یکی از کارهای غلطی که در کشور شد این است که اجازه می دهند همین طور پشت سر هم بانک به وجود بیاید- پول های مردم را جمع می کنند، بعد شرکت های صوری درست می کنند، پول های مردم را به عنوان قرض، وام و تسهیلات بانکی به شرکت های خودشان می دهند، جیب خودشان را پُر می کنند، از این کارها دارند می کنند،

اینها را بایستی مراقبت کرد، از اینها غفلت نباید کرد. اگر جلوی اینها گرفته بشود و در مقابل به کارآفرین سالم کمک بشود و تولید رونق پیدا بکند، کارشناسان می گویند که آن وقت مشکل بیکاری حل می شود، مشکل تورّم حل می شود، مشکل فقر در طبقات ضعیف حل می شود، معضل نظام بانکی حل می شود، مسئلهی ارزش پول ملی حل می شود، حتّی مسئلهی کسری بودجهی دولت با رونق تولید حل می شود؛ اینها را می تواند از این طریق حل کند. بنابراین مسئله، مسئلهی مهمّی است.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱/ ۱/ ۱۳۹۸

باید به تمام تولیدات توجه داشت؛ از جمله صنایع دانش بنیان

تولید هم که ما می گوییم، فقط تولید صنعتی را نمی گوییم؛ تولید صنعتی، تولید کشاورزی، دامداری، صنایع بزرگ، صنایع متوسط، صنایع کوچک، حتّی صنایع دستی، حتّی صنایع خانگی، حتّی تربیت دام -چند دام در خانه های روستایی- که خود این به مراتب کمک خواهد کرد به گسترش رفاه عمومی در جوامع. اینها را باید بنشینند برنامه ریزی کنند؛ البتّه سهم صنایع دانش بنیان خیلی زیاد است، باید توجّه بشود.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱/ ۱/ ۱۳۹۸

معنای واقعی اقتصاد مقاومتی جلوگیری از واردات بی رویه

از واردات بی رویه باید جلوگیری بشود. یکی از بخش های مهم و بندهای مهم اقتصاد مقاومتی که ما مطرح کردیم و دائم دیگران -دوستان؛ مسئولین و غیر مسئولین- مرتّباً از اقتصاد مقاومتی دم می زنند و شعار می دهند و توضیح می دهند، همین مسئلهی تولید داخلی است؛ و شرط رونق تولید داخلی، کنترل واردات بی رویه است. حالا به من گزارش داده می شود که ما داریم برای اقتصاد مقاومتی این کارها را [می کنیم]، این برنامه ها را چیده ایم و داریم انجام می دهیم؛ بسیار خوب، مطمئنّاً این گزارش ها مطابق با واقع است، یعنی کار را کرده اند؛ اما تحقّق عملی پیدا نکرده، دلیلش این است که واردات می آید، انسان می بیند بازار پُر از واردات است؛ تولید داخلی را به شکست می کشانند. چیزی که در داخل تولید می شود، از خارج وارد می کنند؛ این موجب می شود که تولید داخلی شکست بخورد. مسئولین جلوی اینها را باید بگیرند

و [اینها] مسائل مهمی است. آن وقت اقتصاد مقاومتی به معنای واقعی کلمه انجام خواهد گرفت.

من در یک جمله عرض می کنم که دستگاه های دولتی متمرکز بشوند امسال در رونق بخشیدن به تولید و اگر مقرراتی لازم دارد، از مجلس بخواهند که مجلس اقدام کند، اگر در بخش هایی به حضور قوه قضائیه و دستگاه های نظارتی دیگر نیاز هست، از آنها بخواهند - در همین جلسه ای که ما گفتیم، آقایان دور هم جمع می شوند؛ [جلسه ای] مسئولین قوا- بخواهند و اقدام کنند و همکاری کنند؛ بالاخره تولید باید در داخل رونق پیدا کند؛ این هم مطلب سوّم.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱/ ۱/ ۱۳۹۸

مسئله ای امنیتی شغلی، مسئله ای احترام کارگر و مسئله ای مزد کارگر

مطالبی که آقای وزیر بیان کردند مطالب کاملاً درستی است؛ مخاطب این مطالب، خود مسئولین کشورند، نه فقط وزارت کار، [بلکه] بخش های مختلف و دستگاه های مختلف و گوناگون دولت. مسئله ای امنیتی شغلی، مسئله ای احترام کارگر، مسئله ای مزد کارگر، اینها مسائل اساسی است؛ باید به اینها بدرستی برسند. کسانی هستند که دنبال سوءاستفاده ای خودشان هستند. من اوّل سال گفتم، کارخانه ی سرپا را از دولت می خرد -حالا به چه قیمتی، بحث دیگری است- و کارخانه را از بین می برد، ماشین آلات را به فروش می رساند، کارگر را بیکار می کند، زمین را برج می سازد؛ باید جلوی اینها گرفته بشود، اینها جزو وظایف اساسی دولت اسلامی است؛ دولت؛ نه فقط قوه مجریه، بلکه قوه مجریه، قوه قضائیه، قوه مقننه، همه، حمایت از کار یعنی این، حمایت از کارگر یعنی این. همین مسئله ای واردات که اشاره کردند، مسئله ای بسیار مهمی است، این همه هم تأکید شده، مقررات دولتی سفت و سختی هم برای آن گذاشته شده، بایستی در مقام اجرا با قاطعیت اجرا بشود. خوشبختانه امروز -یعنی این روزها؛ از سال گذشته هم به ما این خبرها می رسید- کسانی هستند که دنبال جنس داخلی می گردند، [اما] فروشنده به جای جنس داخلی، جنس خارجی را می دهد، می گوید این داخلی است! خلاف می گوید، دروغ می گوید؛ گاهی از این اتفاق ها می افتد. خب چیزی که در داخل تولید می شود، از لحاظ کیفیت، بهتر از مشابه خارجی است، از لحاظ قیمت، کمتر از مشابه خارجی

است. نباید بگذاریم با واردات بی‌رویه، با برخی از سیاست های غلط، این تولیدکننده‌ی داخلی دچار مشکل بشود؛ او که دچار مشکل شد، تولید می‌خواهد، کارگر بیکار می‌شود، کشور نیازمند باقی می‌ماند.

بیانات در دیدار کارگران ۱۳۹۸/۲/۴

تحریم موجب می‌شود که ابتکارات خودمان را شناسایی کنیم

بارها افراد خیرخواه و دلسوز گفته‌اند و بنده هم تأیید می‌کنم که تحریم در موارد بسیاری به سود کشور است، به سود ملت ایران است، این را افراد دلسوز و علاقه‌مند و مطلع بیان می‌کنند. بله، تحریم یک مشکلاتی را ایجاد می‌کند؛ تحریم مبادلات بانکی، تحریم نفتی و غیره، ممکن است یک مشکلاتی را به وجود بیاورد اما در نهایت به نفع کشور است. یکی از مسئولین کشور می‌گفت که در یک جلسه‌ی خارجی، یک نفر از سیاستمداران خارجی به ما می‌گفت آقا! شما در دوران تحریم توانستید این همه سلاح های مدرن تولید کنید؛ خیلی توانایی شما بالا است؛ با اینکه تحریم بودید توانستید یک چنین کارهای بزرگی انجام بدهید؛ اگر تحریم نبودید، چه کار می‌کردید. این آقا می‌گفت: به او گفتم اگر تحریم نبودیم، این کارها هیچ کدام انجام نمی‌گرفت؛ درست هم گفته. تحریم موجب می‌شود که ما به خودمان مراجعه کنیم، دنبال تولید [برای تأمین] نیازها از درون خودمان باشیم، ابتکارات خودمان را شناسایی کنیم، بشناسیم. من به شما عرض می‌کنم - شما کارگر هستید، کارگرهای سطوح بالا هستید، بسیاری از شما تحصیلات عالیه دارید- قدر بدانید این امکان تولید را، این امکان ابتکار را؛ مسئولین هم بایستی این را قدر بدانند.

بیانات در دیدار کارگران ۱۳۹۸/۲/۴

امروز، مشکل عمده و نقد کشور فعلاً مشکل اقتصادی است

خب امروز، مشکل عمده و نقد کشور فعلاً مشکل اقتصادی است. علّتش هم فشار بر مردم است دیگر، فشار بر معیشت مردم بخصوص طبقات ضعیف است، حتّی طبقات متوسط هم تا حدودی زیر فشار هستند لکن بیشتر طبقات ضعیف [تحت فشارند] که طبعاً وقتی که اقتصاد کشور دچار مشکل شد، مردم و ضعفا در جامعه زیر فشار قرار می‌گیرند، دشمن [هم] طمع می‌کند؛ یکی از اشکالات کار این است که دشمن طمع می‌کند و امید می‌بندد؛ اعتبار کشور

هم کاهش پیدا می کند، یعنی واقعاً [اگر] مشکل اقتصادی و نداشتن برنامه‌ی خوب اقتصادی و پیشرفت اقتصادی در هر کشوری وجود داشته باشد، اعتبار آن کشور را لطمه می زند؛ لذا واقعاً باید به مسئله‌ی اقتصاد به طور جدی پرداخت. و عرض می کنیم هیچ بن‌بستی هم به معنای واقعی کلمه در اینجا وجود ندارد، یعنی واقعاً هیچ بن‌بستی نیست؛ بله، مشکلات هست، موانع هست [ولی] بن‌بست وجود ندارد.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۱۳۹۸/۲/۲۴

حل چند بیماری مزمن اقتصادی جهش را بدنبال دارد

مسئله‌ی اقتصاد کشور مسئله‌ی مهم روز ما است؛ باید به این پردازیم. اقتصاد ما یکی از اقتصادهای بزرگ دنیا است، زیرساخت‌های اقتصادی ما زیرساخت‌های خوبی است؛ بایستی همین طور که اشاره کردند، مدیریت‌ها را به شکلی تنظیم کنیم و ترتیب بدهیم که بتوانند از این موجودی به بهترین وجهی استفاده کنند، ظرفیت‌های فراموش شده و مغفول واقع شده را واقعاً به کار بگیرند. اقتصاد ما چند بیماری مزمن دارد که اینها را اگر بتوانیم در این برهه حل کنیم -این برهه‌ای که با مسئله‌ی نفت گلاویز هستیم و تحریم و این چیزها مطرح است- به نظر من اقتصاد ما جهش پیدا خواهد کرد.

یکی مسئله‌ی وابستگی به نفت است. عیب بزرگ اقتصاد ما وابستگی به نفت است. ما این مایع را از زیر زمین درآورده‌ایم، بدون هیچ گونه ارزش افزوده‌ای این پول نقد را -مثل پول نقد است- داده‌ایم دلار گرفته‌ایم، خرج امور جاری و امور زندگی کرده‌ایم؛ [این] غلط است. این صندوق توسعه‌ای که ما تشکیل دادیم، به خاطر همین بود که ما بتوانیم بتدریج خودمان را از نفت جدا کنیم. الان هم فرصت خوبی است؛ یکی از کارهایی که واقعاً باید در برنامه‌ریزی‌های کلان مسئولین اقتصادی ما قرار بگیرد همین است: باید کاری کنیم که وابستگی به نفت روزه‌روز کمتر بشود.

یکی مسئله‌ی مداخلات غیر لازم دستگاه‌های حکومتی در امر اقتصاد است؛ این هم یکی از مشکلات ما است. اصلاً سیاست‌های اصل ۴۴ برای این بود که این باب بسته بشود؛ کارهایی هم شده لکن نه، آن کاری که باید انجام بگیرد در این زمینه، انجام نگرفته. دولت نقش نظارت و مراقبت و هدایت باید داشته باشد در فعالیت‌هایی که لزوم [ندارد وارد بشود]؛ حالا

در بعضی از فعالیت ها ناگزیر دولت باید وارد بشود و کسی غیر دولت نمی تواند، اما در بسیاری از اینها هم [لازم نیست]؛ یکی این است.

یکی، مسئله ی تخریب فضای کسب و کار است؛ این پیچ و خم ها و دالان های عجیب و غریب دستگاه های دولتی هم که موجب می شود که فضای کسب و کار در جامعه تخریب بشود، یکی از مشکلات ما است. من شنیدم که در بعضی از کشورهای دنیا برای راه انداختن یک کار تولیدی، یک نصفه روز مثلاً وقت لازم است؛ در اینجا خیلی مشکلات وجود دارد؛ حالا این دست دولت و دست مجلس و دست مسئولین است، بایستی فضای کسب و کار را [تسهیل کنند]. حالا من بعد راجع به تولید عرض خواهم کرد که چقدر این مسئله اهمیت دارد.

یکی هم مسئله ی اصلاحات ساختاری بودجه است که اشاره کردند، بنده هم تأکید می کنم؛ بنا بر این شد، قرار بر این شد که در چهار ماه اول سال ۹۸، مجلس و دولت با همکاری [همدیگر]، این مشکل ساختاری بودجه را برطرف کنند، حل کنند؛ دو ماهش گذشته، الان دو ماه بیشتر باقی نیست، این یکی از کارهای اساسی و مهمی است که بایستی انجام بگیرد. در زمینه ی اصلاح ساختار نظام بانکی هم حرف های زیادی هست و جایش هم در این مجلس نیست و ما با مسئولین مکرر در این زمینه ها صحبت کردیم.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۱۳۹۸/۲/۲۴

شجاعت مسئولین در قضیه اصلاح ساختارها

به نظر می رسد که می توانیم در زمینه ی اصلاح ساختارها در این برهه کار کنیم. یک مقداری احتیاج دارد به مدیریت شجاعانه؛ یک مقدار مسئولین دولتی با شجاعت در این قضیه وارد بشوند؛ ملاحظه ی غیر وظیفه و غیر قانون و غیر مصلحت کشور را نکنند. من اینجا یادداشت کرده ام «مدیریت شجاعانه، امیدوارانه، جهادی، با اشراف میدانی بر مشکلات - خیلی از مشکلات را در اتاق اداره و مدیریت و پشت میز نمی شود فهمید، باید رفت در صحنه، در عرصه، تا مشکلات را بتوان لمس کرد - عدم انفعال در برابر دشمن، شرطی نکردن اقتصاد کشور به تصمیم این و آن»؛ یکی از مسائل مهم این است. اقتصاد را به این وابسته نکنیم که ببینیم آیا آمریکا آن معافیت ها را تمدید خواهد کرد یا نخواهد کرد؛ اصلاً هیچ؛ از اول یکی از مشکلات کار ما همین است؛ در این چندساله مکرر این اتفاق افتاد. خود ما که مسئولین

حکومتی هستیم، خیلی از فعالیت های خودمان را به این موکول کرده ایم که ببینیم آن طرف که در اختیار ما نیست چه تصمیمی خواهد گرفت؛ خب وقتی ما این کار را می کنیم، فلان تاجر، فلان سرمایه گذار، فلان کارآفرین هم همین جور ملاحظه خواهد کرد؛ خیلی از کارهای مهم و اقدامات لازم عمرانی همین طور معطل مانده که ببینیم دیگران چه تصمیمی می گیرند؛ نه، اقتصاد را نباید شرطی کرد نسبت به کارهای دیگران.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۱۳۹۸/۲/۲۴

برخورد دولت با عوامل مخرب بخش های گوناگون اقتصاد

یکی از چیزهایی که خیلی لازم است، این است که دولت با عوامل مخرب بخش های گوناگون اقتصاد باید برخورد کند و همه باید در این برخورد پشتیبان دولت باشند. خب امروز قاچاق هست، احتکار هست، دلالی های بسیار مضر هست - گزارش هایی در مورد خریدهای خیانت کارانه نسبت به گندم، نسبت به گوشت، ارزاق عمومی و امثال اینها می رسد که اینها با مسئولین هم مطرح شده - اینها خیانت است و با اینها باید برخورد بشود. فلان جنس را وارد کرده اند، در انبار نگه داشته اند؛ این احتکار است و بایستی با این برخورد بشود. خب بله، وقتی که شما برخورد کردید، سر و صدا درست می شود؛ یک عده ای جنجال می کنند، هیاهو می کنند؛ همه باید پشت سر دولت قرار بگیرند، کمک کنند تا تعزیرات دولتی بتواند به معنای واقعی کلمه کار کند.

چند کار اساسی را من یادداشت کرده ام که اینها باید مورد توجه باشد. همه ی مسئولین [هم] بحمدالله اینجا تشریف دارید؛ هم نمایندگان مجلس هستید، هم مسئولین رتبه ی بالای دولت حضور دارید، [هم] مسئولین قوه ی قضائیه هستید؛ این کارها مربوط به شماها است. این چند کار اساسی است که اگر همه ی ما اینها را به عنوان یک تفکر عام قبول بکنیم، آن وقت به همدیگر کمک می کنیم، هم افزایی می کنیم.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۱۳۹۸/۲/۲۴

«رونق تولید» کلید حل بسیاری از مشکلات اقتصادی

یک کار اساسی، مسئله ی برداشتن موانع تولید است. این «رونق تولید» که ما امسال به عنوان شعار مطرح کردیم، کلید حل بسیاری از مشکلات اقتصادی ما است؛ تولید این جواری

است. اگر واقعاً ما بتوانیم تولید را رونق بدهیم، اگر بتوانیم موانع تولید را که خیلی هم زیاد است در کشور، از سر راه تولید برداریم - که این کار با عزم جهادی ممکن است، با به کارگیری جوان های متخصص ممکن است - بسیاری از مشکلات [مانند] مسئله ی اشتغال حل می شود، مسئله ی تورّم حل می شود، مسئله ی رفاه مردمی حل می شود، [مسئله ی] درآمدهای مردم حل می شود، صادرات رونق می گیرد. تولید، مادر عمده ترین مسائل اقتصادی کشور است و به نظر ما می شود. هر جایی که ما به جوان هایمان اتّکاء کردیم، اعتماد کردیم، به آنها امکانات دادیم، حداقل امکانات را هم [دادیم] غالباً جوان ها این جوری هستند [که با] حداقل امکانات [کار می کنند] - پیش رفتیم. نمونه های ما همین چندساله ملاحظه کردید. یک نمونه در این تولیدات نظامی ما است. خب، واقعاً این مسئله ی تولیدات نظامی که دشمن هم روی آن خیلی حسّاس است، خیلی چیز مهمی است. این موشک های دقیق نقطه زن - چه موشک های بالستیک، چه موشک های کروز - که از فاصله ی مثلاً ۱۵۰۰ کیلومتر، ۲۰۰۰ کیلومتر پرتاب می شوند، و با پنج متر، شش متر این ور آن ور هدف را می زند، خیلی چیز مهمی است. این هم که می بینید جنجال می کنند روی [مسئله ی] موشک و مانند اینها، به خاطر همین پیشرفت ها است. اینها را چه کسی کرده؟ همین جوان ها کرده اند. جوان های مؤمن و پُرانگیزه کار می کنند، خسته نمی شوند از کار کردن.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۱۳۹۸/۲/۲۴

اصل خصوصی سازی، نیاز مبرم اقتصاد کشور

یک مطلب دیگر اینکه یکی از دوستان گفتند «جلوی خصوصی سازی گرفته بشود». البته خطاهای بزرگی در زمینه ی خصوصی سازی انجام گرفته که این برادرمان هم به این خطاها اشاره کردند و بنده هم مکرّر تذکراتی داده ام که بعضی جاها اصلاح شده، بعضی جاها جلوی یک کاری گرفته شده. اشکالاتی در کار خصوصی سازی هست منتها اصل خصوصی سازی، نیاز مبرم اقتصاد کشور ما است؛ این جزو همان مواردی است که ساختار را - که اوّل وجود نداشت - تکمیل می کند. ما از اصل مربوطه در قانون اساسی استفاده ای کردیم، آن استفاده را اعلام کردیم، همه ی صاحب نظرها از همه جهت تأیید کردند، گفتند چیز خوبی است و واقعاً هم چیز خوبی است، جلوی را نباید گرفت، منتها در عمل، مثل خیلی از کارهای دیگر

اشکالاتی وجود دارد و خطاهایی انجام گرفته، بی‌توجهی‌هایی شده؛ شاید در این زمینه لغزش‌هایی صورت گرفته، باید جلوی لغزش‌ها را گرفت. آنچه وظیفه‌ی ما است، این است که جلوی لغزش‌ها را بگیریم.

بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان ۱۳۹۸/۳/۱

سرمایه‌های مردم را در کار آفرینی به جریان اندازید

ما به مسئله‌ی امنیت سرمایه‌گذاری هم احتیاج داریم، تا در داخل کشور سرمایه‌گذاری شود. باید امنیت سرمایه‌گذاری به طور کامل تأمین شود، تا بتوان از ثروتهایی که در اختیار آحاد مردم هست، برای پیشرفت، کارآفرینی و راه‌اندازی جریان اقتصادی کشور استفاده کرد.

۸۵/۳/۹

تا رسیدن به شکوفایی اقتصادی، برای گشایش میدان‌های جدید و انجام کارهای بر زمین مانده تلاش کنید.

ما احتیاج داریم که از سرمایه‌گذاری حمایت بشود؛ کارآفرینی بشود؛ تولید داخلی ترویج بشود؛ با قاچاق و فساد مجذانه مبارزه بشود؛ اشتغال به عنوان یک مبنای اصلی و یک هدف مهم دنبال بشود؛ ثبات و شفافیت و انسجام سیاست‌ها و مقررات اقتصادی انجام بشود ... مقررات اقتصادی و قوانین ما هم باید ثبات داشته باشند که مردم بتوانند روی آن برنامه‌ریزی کنند، هم باید منسجم باشد و با هم بخواند و شفاف باشد. بازاریابی جهانی، یکی از مهمترین وظایف برای رونق اقتصادی کشور است - که جزو کارهایی است که ما نکرده ایم و جزو کم‌کاری‌های ماست - و اطلاع‌رسانی کامل از فعالیت‌ها و برنامه‌ها؛ ما بایستی اینها را در نظر داشته باشیم. البته برنامه‌های راهبردی اساسی کشور نباید از نظر دور بماند؛ مسئله‌ی ذخایر ارزی مطمئن که کشور بتواند با شوک‌های اقتصادی و ارزی مقابله کند؛ تأمین منابع تولید و سرمایه‌گذاری؛ برنامه‌های راهبردی تولید و انتقال آب و انرژی در کشور، جزو مسایلی است که ما در چند سال آینده بشدت نیازمان به آنها محسوس خواهد شد؛ اینها بایستی با جدیت دنبال بشود؛ اینها جزو همان مقوله‌ی رونق اقتصادی کشور است. پرداختن به همکاری‌های منطقه‌ای - همین کارهایی که الان انجام می‌گیرد؛ اکو، شانگهای و... چیزهای لازمی است. ما

این چیزها را باید با جدیت دنبال کنیم و همت بگماریم. از نفت هم باید استفاده ی بهینه کنیم .

۸۵/۳/۲۹

پایه گذاری سازمان همکاری های گازی

گسترش همکاری های جمهوری اسلامی ایران و روسیه نتایج مفیدی خواهد داشت ... لذا دو کشور می توانند دو شریک مکمل در زمینه های سیاسی، اقتصادی، منطقه ای و بین المللی باشند ... با توجه به وجود نیمی از ذخایر گاز جهان در روسیه و ایران، ... دو کشور با کمک یکدیگر می توانند بنای یک سازمان مربوط به همکاری های گازی را همچون اوپک پایه گذاری کنند.

(گزارش خبری) ۸۵/۱۱/۸

فراهم آوردن الزامات اجرای سیاست های کلی اصل ۴۴

از تاریخ اولین ابلاغ یعنی اول خرداد ۸۴ تا امروز یکسال ونیم بیشتر می گذرد. پیشرفت ها در این باب رضایتبخش نیست. این را من صریحاً به رؤسای محترم سه قوه گفتم ... به شما هم که مسئولان رده های مختلف پیشرفت این کار در بخش های مختلف هستید، عرض می کنم. حالا چرا این پیشرفت ها خوب نیست، یا بخاطر اینکه توجه لازم به اهمیت این کار، این سیاست ها نشده؛ آنچه که در پس زمینه ابلاغ این سیاست ها دیده شده بود یعنی یک تحول عظیم اقتصادی در کشور و ابعاد آن توجه نشده؛ یا بخاطر اینکه از مسئله برداشت های مختلفی هست. افراد، هر کدام در دستگاه های مختلف یا حتی در یک دستگاه، از بندهای مختلف این سیاست ها و از مقاصد آنها و از نتیجه ای که باید بر اجرای این سیاست ها عاید بشود متفق القول نیستند؛ درک واحد و برداشت واحدی ندارند. این جلسه برای این است که هم اهمیت این کار از نظر ما به شما برادران عزیز صریحاً گفته شود هم درک مشترکی، (باید) برداشت مشترکی بوجود بیاید و سلايق گوناگون راه را بر این اقدام بسیار مهم و ضروری و حیاتی نبندد. باید ... ما در نگرش هایمان در مسئله اقتصاد کشور، رفتارهایمان، ساختار های تشکیلاتی و اداریمان، قوانینمان و قواعد موضوعه مان، نقش ها و سهم هایی که هر کدام از دستگاه ها دارند در این زمینه باید تغییراتی بدهیم و براساس این سیاستگذاری و این سیاست ها آینده خودمان را شکل بدهیم. این جزو وظایف حتمی همه دستگاه های کشور است. بودجه براساس این سیاست ها بایستی تنظیم و تصویب بشود. فعالیت های اقتصادی بیرون از بودجه

بر اساس این سیاست ها باید تنظیم شود. هم مجلس، هم دولت و هم قوه قضائیه وظایف بسیار مهمی دارند، در این زمینه باید انجام دهند. ۸۵/۱۱/۳۰

قرار دادن عرصه سرمایه گذاری را در معرض انتخاب فعالان اقتصادی

برای اینکه کشور را از لحاظ ثروت ملی به حد استغناء و بی نیازی برسانیم، باید سرمایه گذاری و فعالیت اقتصادی و تولید ثروت در معرض انتخاب همه آحاد فعال کشور قرار بگیرد؛ یعنی همه باید بتوانند در این زمینه فعالیت کنند. دولت باید از آن حمایت کند قانون باید از آن حمایت کند، خیل عظیم مدیران جوان و تحصیل کرده و مدیران مجرب و لایق که بحمد... در کشور ما هر دو، هم جوانان تحصیل کرده هم مدیران لایق زیادند، باید بتوانند پروژه های بزرگ کشور را، فعالیت های کار آفرین و ثروت آفرین کشور را بدست بگیرند، اجرا کنند و پیش ببرند. کشور از لحاظ منابع مادی و از لحاظ منابع انسانی غنی است. ۸۵/۱۱/۳۰

مسئولان با درک درست از سیاست های ابلاغی اصل ۴۴، آنرا به صحنه اجرا درآوردند. سیاست های ابلاغی اصل ۴۴ ... عبارت است از آزاد شدن دولت از فعالیت های اقتصادی غیر ضرور، باز شدن راه برای حضور حقیقی سرمایه گذار در عرصه اقتصاد کشور، تکیه بر تعاون، شرکت های تعاونی و چتر گسترده شرکت های تعاونی بر روی اقشار ضعیف مردم، پرداختن دولت به آداب و قواعد نقش حاکمیتی، سیاست گذاری و سیاست گذاری اجرایی و ایفای نقش حاکمیتی و چگونگی مصرف درآمدهای ناشی از این واگذاری در بخش هایی که ذکر شده الزامات دولت در امر واگذاری، خلاصه ی سیاست های ابلاغی؛ سیاست های اصل ۴۴ است. ۸۵/۱۱/۳۰

مقابله با مخالفین داخلی و خارجی اجرای سیاست های اصل ۴۴، یک جهاد است

اجرای این سیاست ها مخالفینی دارد، دشمنانی دارد؛ چون دشمنانی دارد پس تلاش در اجرای این سیاست ها یک نوع جهاد است، هر تلاشی که در مقابله با دشمنان باشد، این مجاهدت است، این در عرف اسلامی اسمش جهاد است؛ اگر با اخلاص و درست انجام بگیرد. دشمنان کیانند؟ بعضی ... از مخالفین نمی خواهند با اجرایی شدن این سیاست ها کمبود ها برطرف شود. اصلاً نمی خواهند نظام اسلامی آن شکوفائی و پیشرفت اقتصادی را و رونق اقتصادی را داشته باشد. روی فشار اقتصادی بر کشور برنامه ریزیکرده اند. خارجی ها از این

قبیل هستند ... البته از اقدام نظامی و اجتماعی و اینها مأیوسند؛ خودشان هم می‌گویند که باید فشار اقتصادی بیاوریم؛ می‌خواهند فشار های اقتصادی را زیاد کنند ... بعضی که این دیگر مربوط به داخلی هاست در وضع کنونی منافی دارند و ذی‌نفعند، ... دلشان نمی‌خواهد این وضعیت به هم بخورد؛ از این که اجازه یک مدیر، گردش قلم یک مدیر یا یک مسئول در هر جا چه در قوه مجریه چه در قوه قضائیه توانائی این را داشته باشد که خیلی از این چیز ها را جا به جا کند، این را مغتنم می‌شمارند، نمی‌خواهند این از بین برود ... شاید هم، بعضی ها ... باشند که احتمالاً نخواهند متصدی این کار بزرگ دولت کنونی باشد. ۸۵/۱۱/۳۰

باید همه بندهای پنج گانه سیاست های کلی اصل ۴۴ با دقت و سرعت عملی

همه بخش های این سیاست‌ها را مدنظر قرار بدهند این سیاست‌ها از بند الف دارد تا پنج بند. بند الف که خودش دو بخش است: یک بخش آزاد کردن دولت از بار سنگین شرکت هایی است که در ذیل اصل ۴۴ ... به آنها اشاره شده ... یک بند هم که به مردم، بخش های خصوصی و تعاونی اجازه داده می‌شود که در مواردی که مشابه بنگاه های صدر اصل ۴۴ است سرمایه گذاری کنند ... بند الف آزاد کردن راه برای مردم، آزاد کردن دولت از بار سنگین این چیزها ... بند ب مربوط به تعاونی هاست و خصوصیتی که در بند مربوط به تعاونی ها ذکر شده.

بند ج مربوط به واگذاری هاست یعنی واگذاری همان شرکت هایی که در صدر اصل ۴۴ آمده با یک استثنایی؛ ... بند «د» دو بخش دارد. یک بخش الزامات که ... دولت کارهایی باید انجام دهد تا این انتقال صحیح انجام بگیرد و تسهیل شود و کارهایی باید انجام دهد تا این انتقال صحیح انجام بگیرد و تسهیل شود و بخش خصوصی رغبت پیدا کند، به این کار. یک بند هم مربوط به مصارف درآمدهای این است که وقتی به بخش خصوصی واگذار می‌کنند، مابازاء آن و درآمدهای آن که به دولت می‌آید، در کجا مصرف شود. بند آخر هم که بند «ه» است مربوط به سیاست های حاکمیتی دولت است. دولت سیاست های حاکمیتی خودش را باید حفظ کند، برنامه ریزی کند، سیاست گذاری کند، هدایت کند، در یک موارد خاصی سرمایه گذاری کند، متمرکز بشود ... همه این بند ها باید با هم مدنظر قرار بگیرد والا ما بعضی از این بندها را جلو بیندازیم بعضی ها را فراموش کنیم، عدم تعادل به وجود خواهد آمد و درست نیست.

۸۵/۱۱/۳۰

با اطلاع رسانی شفاف، مردم را در جریان چگونگی سرمایه گذاری قرار دهید

کار دیگری که لازم است انجام بگیرد اطلاع رسانی به مردم است. مردم باید در جریان جزئیات کار قرار بگیرند؛ بدانند که در کجا می توانند فعالیت اقتصادی کنند؛ کجا می توانند سرمایه گذاری کنند؛ چه جور می توانند در یک تعاونی وارد شوند. غالب مردم بی اطلاعند. سال گذشته وقتی این سیاست ها از تلویزیون اعلام شد و گفته شد، بعضی از خواص شنیدند خوشوقت شدند، خوشحال شدند، اغلب مردم که ما می دیدیم توجه نداشتند که موضوع چیست؛ اصلاً، قضیه چیست. باید برای مردم تشریح شود، تبیین بشود، بدانند چگونه می توانند از کمک دولت استفاده کنند؛ بخش خصوصی چه امتیازاتی را می تواند مورد استفاده خودش قرار دهد؛ چه حمایت هایی دولت می کند؛ چه کمک هایی به او می کند؛ در کجاها می توانند وارد بشوند و سرمایه گذاری کنند. ۸۵/۱۱/۳۰

فراهم آوردن زمینه توسعه اقتصادی و رفاه عمومی

در سال ۸۶ هم در زمینه ی تلاش اقتصادی باید همه ی نیروهای ملی، نیروهای معتقد به آرمانهای بلند ملت ایران، مسئولان کشور، جوانان پُرنشاط، دست به دست هم بدهند و تلاش کنند. میدان برای تلاش اقتصادی گسترده است؛ بخصوص با ابلاغ سیاست های اصل ۴۴ قانون اساسی و آنچه که به مسئولان توصیه و به آنها تأکید شد و آنها هم عزم خودشان را نسبت به این قضیه ابراز کردند، میدان تلاش اقتصادی برای مردم گشوده است و راهها باز است. مسئولان باید برای مردم تشریح کنند امکان هایی را که در اختیار مردم وجود دارد و خودشان هم باید تلاش کنند. کشور ما ظرفیت اقتصادی بسیار زیادی دارد و می توان برای بنای یک جامعه ی برخوردار از رفاه، تلاش و کار کرد. ۸۶/۱/۱

فراهم سازی راه های مشارکت مردم در سرمایه گذاری اقتصادی

می خواهند ملت ایران را از لحاظ مسائل اقتصادی در تنگنا قرار دهند. من عرض می کنم میدان برای تحرک اقتصادی ملت ایران باز است. با سیاست های اصل ۴۴ که ابلاغ شد و دولت هم مجدانه ... باید دنبال کند، میدان کار اقتصادی باز است؛ نه فقط برای افرادی که ثروتمندند، حتی برای آحاد مردم. سال ۸۶ و شاید تا یکی دو سال بعد رویکرد دولت و رویکرد فعالان

کشور باید رویکرد اقتصادی باشد. ما می توانیم اقتصاد خودمان را شکوفا کنیم ... رویکرد کشور در سالی که امروز اول آن است، و حتی یکی دو سال بعد، باید رویکرد اقتصادی باشد از سیاست های اصل ۴۴ همه باید استفاده کنند. کسانی که توانایی سرمایه گذاری دارند، حتی افرادی که می توانند سرمایه گذاری را با اجتماع و شرکت انجام دهند، اینها راه دارد. آحاد مردم و صنوف مختلف مردم می توانند سرمایه گذاری کنند؛ می توانند در این راه با یکدیگر شریک شوند و سهم باشند ... مسئولین دولتی باید راه های مشارکت مردم را در فعالیت های اقتصادی به آنها بگویند ... طوری بشود که منابع درآمدی آحاد مردم، بخصوص طبقات ضعیف، متنوع شود؛ مردم بتوانند گشایشی پیدا کنند؛ این یک گام بلند در راه رفاه عمومی است.

۸۶/۱/۱

با اجرای صحیح اصل ۴۴ از فروغلتیدن مسائل در حصار افراط و تفریط جلوگیری بعمل آورید

مسأله ی نیاز تولید علم به گسترش تحقیق و تقابل و تنافی آن با انحصارات دولتی و حقوق انحصاری شرکت ها، حرف کاملاً درستی است که آن را قبول داریم و امید ما این است که با اجرای سیاست های اصل ۴۴ - که سال گذشته ابلاغ شد - این گره باز بشود. اساساً ورود در میدان تفسیر اصل ۴۴ و توجه به ذیل اصل ۴۴ و اهتمامی که در این زمینه شد و خود بنده وارد این میدان شدم، به خاطر چند نکته و از جمله همین نکته بود. البته این نگرانی ... که اجرای غلط اصل ۴۴ ممکن است به تکاثر و از قبیل آن بینجامد هم درست است. اگر آن چیزی که ما گفتیم و ما خواستیم و ما دنبال می کنیم اجرا بشود، ان شاء الله نه آن افراط و نه آن تفریط اتفاق نخواهد افتاد. باید همان گونه که مقرر شده و گفته شده است انجام بگیرد و ان شاء الله به لطف الهی اینگونه خواهد شد. ۸۶/۲/۲۵

مدیران مراکز برنامه ریزی کشور از دنباله روی فرمول های غربی پرهیز نمایند

کسانی که در مراکز برنامه ریزی یا در مراکز علمی و تحقیقی هستند و راجع به اقتصاد، سیاست، سیاست بین المللی و مسائل حیاتی دیگر کشور کار و فکر می کنند، دنبال این نباشند که فرمول های غربی را؛ فرمول های اقتصادی غرب، فرمول های بانک جهانی یا صندوق بین المللی پول را با مسائل کشور تطبیق کنند؛ نه، آن نظریه ها، نظریه های مفید برای ما نیست. البته از علمشان استفاده می کنیم؛ ما تعصب نداریم. هر جا پیشرفت علمی، تجربه ی علمی

باشد، استفاده می کنیم. از مصالح استفاده می کنیم؛ اما نقشه را بر طبق فکر خودمان، بر طبق نیاز خودمان بایستی بریزیم. ۸۶/۲/۲۵

در راستای اصل ۴۴، با ایجاد زمینه برای جذب سرمایه گذار داخلی و خارجی، اقتصاد کشور را شکوفا سازید.

سیاست های اصل ۴۴ خیلی مهم است. لایحه ای که به مجلس داده شد، نواقصی داشت؛ در مجلس هم بعضی از نواقص آن را برطرف کردند؛ من می خواهم توصیه کنم به گونه ای رفتار شود که این لایحه با اهداف ذکر شده ی در این سیاست ها تطبیق کند؛ یعنی حقیقتاً این خط غلطی که در سال هایی از اوایل انقلاب به ناحق در امر اقتصاد کشیده شده و همینطور هم ادامه پیدا کرده، این خط را کور کنید و به خط درست بروید! این با مسئله ی عدالت خواهی و آن چیزی که ما در سیاست های اصل ۴۴ ذکر کردیم، هیچ منافاتی هم ندارد؛ یعنی مسئله ی عدالت خواهی را حتماً در نظر بگیرید؛ منتها اقتصاد کشور باید شکوفا بشود؛ نیروهای مردمی باید به میدان اقتصاد بیایند و کار کنند؛ این هم با حرف و گفتن عملی نمی شود، عمل و اقدام لازم دارد و باید حس بشود.

حالا بحث سرمایه گذاری مطرح می شود؛ یک وقتی این جا - چند سال قبل از این - یک جلسه ی مفصلی از مسؤولین بخش های مختلف اقتصادی برگزار شد؛ یکی از آقایان حرف خوبی زد؛ گفت: ما به خارجی ها می گوئیم بیایند این جا سرمایه گذاری کنند! خب خارجی ها نگاه می کنند ببینند سرمایه گذارهای داخلی ما در داخل کشور سرمایه گذاری می کنند یا نه؟! این ویرترین ماست؛ اگر دیدند کسانی در داخل که قدرت سرمایه گذاری دارند، در داخل کشور با خیال راحت سرمایه گذاری می کنند، آن وقت آنها هم تشویق می شوند و می آیند؛ اما وقتی ببینند اینها خودشان اینجا سرمایه گذاری نمی کنند، خیلی مشکل است که سرمایه گذار خارجی را انسان قانع کند که بیا اینجا سرمایه گذاری کن تا ما از آن سرمایه گذاری تو استفاده کنیم! اینها همه اش در سیاست های اصل ۴۴ مورد توجه قرار گرفته است. ۸۶/۶/۴

باید آنچه را که کاشته ایم، شکوفا بشود و به مردم ثمر بدهد

فعالیت هایی که در سال های گذشته انجام گرفته است، کارهایی که دولت کرده است، سرمایه گذاری های بزرگی که مسؤولان گوناگون و آحاد مردم در بخش های مختلف - چه

سرمایه‌گذاری مادی، چه سرمایه‌گذاری معنوی انجام داده‌اند، اینها به شکوفایی برسد و مردم نتایج آن را در زندگی خود حس کنند... کارهایی که در سال‌های اخیر انجام گرفته است و همچنین بسیاری از کارهایی که در طول سال‌های گذشته انجام گرفته است، باید نتایج خود را بتدریج به مردم نشان بدهد و کام مردم را شیرین کند؛ باید آنچه را که کاشته‌ایم، شکوفا بشود و به مردم ثمر بدهد. ۸۷/۱/۱

کاری بکنیم که دیگر کشور از محاصره اقتصادی هیچ باکی نداشته باشد

در راه استقلال اقتصادی کارهای زیادی شده است. اما همت‌همه‌ی ملت ایران از قشرهای مختلف را می‌طلبد تا کشور بتواند از لحاظ اقتصادی کاری بکند که دیگر تهدید به تحریم و محاصره‌ی اقتصادی معنا پیدا نکند. این خطاب به همه‌ی ملت است،... همه باید دست به دست هم بدهند. این کشور سرمایه‌های انسانی فراوانی دارد؛ سرمایه‌های مادی فراوانی هم دارد. با سرمایه‌گذاری لازم، با برنامه‌ریزی درست و متین و با پشتکار و جدیت، ما خواهیم توانست در مدت یک برنامه‌ی مشخصی، کاری بکنیم که دیگر کشور در عرصه‌ی اقتصادی دنیا از تحریم اقتصادی و محاصره‌ی اقتصادی، هیچ باکی نداشته باشد. این وظیفه‌ی ملی ماست، باید انجام بدهیم. ۸۷/۲/۱۵

سرمایه‌گذاری‌هایی که مردم انجام می‌دهند، سیاست عمومی نظام جمهوری اسلامی است

همت مردم است که می‌تواند کشور را بی‌نیاز کند. سرمایه‌گذاری‌هایی که مردم انجام می‌دهند در بخش‌های مختلف، بسیار ارزشمند است؛ بخصوص در بخش‌های تولیدی و من برای آن مردمی که به کارهای خدمت‌رسانی به مردم علاقه‌مندند، این را بهترین عمل، بهترین حسنه و صدقه می‌دانم که در کارهای تولیدی سرمایه‌گذاری کنند؛ هم اشتغال ایجاد شود، هم به پیشرفت کشور کمک کند، هم فقر و محرومیت را از بخش‌های مهمی از کشور برطرف کند. این آن سیاست عمومی نظام جمهوری اسلامی است: کمک گرفتن از سرمایه‌ی مالی، سرمایه‌ی فکری، بازوی توانا و کارآمد مردم عزیزمان که کشور مال آنهاست و آینده متعلق به آنهاست. ۸۷/۲/۱۹

در زمینه‌ی اقتصادی، مراقبت‌های لازم بایستی ادامه پیدا کند

سال ۸۷ که بر ما گذشت، سال بسیار پر ماجرای بود؛ هم در زمینه ی مسائل بین المللی و هم در زمینه ی مسائل کشور. در سطح بین المللی، حوادث بزرگ و مهمی اتفاق افتاد- که بی گمان در مجموعه ی سیاست های جهانی دارای تأثیرات عمیق و مؤثری است- که از جمله ی آنها در زمینه ی اقتصادی، بحران عظیم مالی و اقتصادی است که از کشور آمریکا شروع شد و به اروپا و دیگر کشورها و از جمله به کشورهای منطقه ی ما رسید. این مسئله برای مردم جهان، مسئله ی بسیار مهمی است؛ نه فقط در زندگی روزمره ی آنها و برنامه ریزی های اقتصادی آنها تأثیر می گذارد، بلکه در دیدگاه های آنها نسبت به نظریات اقتصادی و اقتصاد سرمایه داری، احتمالاً تأثیرات شگرفی را بر جای خواهد گذاشت. خوشبختانه کشور ما و ملت ما توانستند تا حدود زیادی از آثار زیانبار این توفان سهمگین جهانی خود را برکنار بدارند؛ و البته همچنان مراقبت های لازم بایستی ادامه پیدا کند.

پیام نوروزی ۸۸/۰۱/۰۱

باید زمینه ای فراهم شود تا جوان معیشت خود را از راه صحیح، قانونی و حلال تأمین کند

یکی از چیزهایی که بسیار مهم است، مسئله ی سرمایه گذاری است؛ سرمایه گذاری های صنعتی و سرمایه گذاری های کشاورزی که ایجاد اشتغال کند. وقتی اشتغال به قدر کافی وجود نداشته باشد، راه های صحیح باز نباشد، آن وقت جوانان ما متأسفانه متوسل می شوند به راه های غیر صحیح؛ به قاچاق و امثال اینها ... جوانان ما نباید در وضعی قرار بگیرند که احساس کنند ناچار باید به این راه غیر منطقی، غیر قانونی و غیر مشروع متوسل شوند. این جزو همت های اصلی دولت است و دولت به این همت گماشته است. شما هم باید کمک کنید؛ باید در این مسئله همکاری کنید. ... این باب بایستی مسدود شود و این با سرمایه گذاری های درست و ایجاد اشتغال در همه ی مناطق ... بخصوص شهرستان هایی که نزدیک مرزند ... این معنا امکان پذیر است ... باید زمینه ای فراهم شود که سرمایه گذاری های خوبی انجام بگیرد تا اشتغال ایجاد شود، تا جوان بتواند معیشت خود را از راه صحیح، از راه قانونی، از راه حلال تأمین کند.

بیانات در دیدار مردم مریوان ۸۸/۰۲/۲۶

ضرورت ایجاد اشتغال در کردستان

مهمترین نیاز این استان [کردستان] عبارت است از اشتغال که با سرمایه گذاری های صنعتی و کشاورزی در این استان بایستی تأمین بشود. آنچه که ما به مردم استان های دیگر عرض می کنیم، این است که اینجا، این سرزمین ثروتمند و غنی، با این مردم مؤمن و جدی، با این همه جوان خوب، زمینه ی بسیار خوبی است برای سرمایه گذاری. اگر یک روزی فکر می کردند در اینجا امنیت نیست، آن روز دیگر تمام شده است. امروز بحمدالله در اینجا امنیت مستقر است؛ امنیت خوبی اینجا وجود دارد؛ می توانند بیایند سرمایه گذاری کنند. دولت هم تسهیلات می دهد، تشویق می کند.

بیانات در دیدار مردم سقز ۸۸/۰۲/۲۹

باید سیاست های اصل ۴۴ به طور کامل اجرا بشود

سیاست های اصل ۴۴ آن روزی که مطرح شد، همه دست اندرکاران اقتصادی و خبرگان مسائل گوناگون مدیریتی کشور اعتراف کردند، اقرار کردند که اگر چنانچه این کار انجام بگیرد، یک تحول عظیم اقتصادی در کشور انجام خواهد گرفت. خوب، باید این سیاست ها به طور کامل اجرا بشود. کارهایی شده، من گزارش هایی هم از آقای رئیس جمهور، هم از بعضی از مسئولین دیگر شنفته ام، لکن آنچه که انجام گرفته، همه ظرفیت سیاست های اصل ۴۴ نیست. یعنی همه که می گوئیم، شاید بخش عمده ای از این ظرفیت هنوز بر زمین مانده است. یک چیزهایی باید مدیریت هایش واگذار می شده، نشده؛ یک چیزهایی بایستی دولت از تصدی گری در آنها اجتناب می کرده، نشده؛ کارهای لازم انجام نگرفته. حالا می توانیم همین طور که آقای رئیس جمهور اشاره کردند، بگوئیم زیرساخت ها و ساز و کارها و موجودی در نظام اقتصادی کشور جواب نمی دهد. پس باید اول این طرح تحول اقتصادی انجام بگیرد. من این را نفی نمی کنم؛ ممکن است همین جور باشد. لیکن این جور نیست که ما کار را بن بست بدانیم؛ در را قفل شده بدانیم. نه، بالاخره باید حرکت کرد و پیش رفت. حالا این طرح تحول، لابد یک روزی از مجلس درمی آید؛ ممکن است با تغییراتی بیاید؛ ممکن است خصوصیات در آن لحاظ شده باشد؛ بالاخره باید کار را پیش برد. قوانین هم که زیاد دارید و سیاست های اصل ۴۴ را باید رصد بکنید، ببینید چقدر واقعاً پیش دارد می رود. خود دولت، دستگاه ریاست جمهوری، این کار را بکند.

بیانات در دیدار اعضای هیئت دولت ۸۸/۶/۱۶

سهم خودتان را در ایجاد فشار تورمی کم کنید

مشکلات اقتصادی مردم و کشور... مهم‌ترینش تورم و اشتغال است .... دولت بایستی جوری برنامه ریزی کند که از ناحیه دولت، فشار تورمی روی مردم زیاد نشود. حالا یک وقت از ناحیه بیرون است، یک وقت از ناحیه بعضی از قوانین است. حالا مسئله خدمات را مطرح کردند. خوب، خیلی از خدمات به وسیله دولت انجام می‌گیرد؛ بسیاری از این خدماتی که می‌گویید سهمش در تورم از ۳۰ درصد رسیده به ۷۰ درصد، این خدمات را خود دولت دارد انجام می‌دهد. بنابراین، سهم خودتان را در ایجاد فشار تورمی کم کنید؛ هر چه که ممکن است. این جزو کارهای اساسی و مهم است.

بیانات در دیدار اعضای هیئت دولت ۸۸/۶/۱۶

در مسائل اقتصادی، از بی حساب و کتابی خیلی باید ترسید.

در مسائل اقتصادی، از بی حساب و کتابی خیلی باید ترسید. البته بی حساب و کتابی در همه جا بد است، اما در مسائل اقتصادی آثارش خیلی زود بروز می‌کند و گاهی اثرات سنگینی را می‌گذارد. این نکته ای است که خیلی بایستی به آن توجه کرد. البته در مسائل اقتصادی اگرچه که محور فعالیت اقتصادی و تصمیم‌گیری‌های اقتصادی دولت است، اما بقیه قوا هم خیلی نقش دارند؛ قوه قضائیه هم نقش دارد، قوه مقننه هم نقش دارد. آنها باید به وظایفشان در این زمینه‌ها عمل کنند؛ کمک کنند. بخش خصوصی و دستگاه‌های مرتبط با بخش خصوصی مثل اتاق‌های بازرگانی و امثال اینها و بعضی از بنیادهایی که هستند، اینها همه بایستی در این جهت همراه باشند و با دولت همکاری کنند و کمک کنند.

بیانات در دیدار اعضای هیئت دولت ۸۸/۶/۱۶

در طرح‌های اقتصادی دنبال راه‌های درست باشید، اما از نظرات کارشناسی علمی و دقیق حتماً باید پیروی بشود.

در طرح‌های اقتصادی مراقب باشیم ... که شتاب زدگی گریبانگیر دولت نشود. شتاب زدگی در تصمیم‌گیری‌ها یا احیاناً عدم بهره‌گیری مناسب از نظرات کارشناسی اقتصادی، ممکن است ضربه‌هایی وارد کند. البته ادعای دولت این نیست. ... توصیه من به دولت این است: این

کار را بکنید؛ از حداکثر نظرات کارشناسی استفاده کنید. من توصیه نمی‌کنم همه آن فرمول‌ها و شیوه‌های اقتصادی را که امروز اقتصاد بین‌المللی دارد به کشورها دیکته می‌کند، شما از آنها پیروی کنید؛ نه، اینکه درست عکس نظر ماست. نه! دنبال راه‌های درست باشید، اما از نظرات کارشناسی علمی و دقیق حتماً باید پیروی بشود؛ بخصوص در مسائل پولی و بانکی. هیچ نمی‌شود بی احتیاطی کرد. یعنی اینها چیزهای بسیار ظریفی است. ناگهان یک اقدام نابجا و سنسجیده، شما می‌بینید که دره هولناکی درست می‌کند که تا بخواهیم آن را پر کنیم و درست کنیم، مبالغی باید هزینه کنیم و زمان از دست بدهیم. به این نکته خیلی توجه داشته باشید.

بیانات در دیدار اعضای هیئت دولت ۸۸/۶/۱۶

جهت‌گیری سرمایه‌گذاری و فعالیت‌های اقتصادی از دریا و جنگل باید بدرستی حفاظت و بهره‌برداری بشود.

دو ثروت عظیم و دو فرصت بزرگ ... عبارت است از: دریا و جنگل؛ ... از این دو ثروت عظیم، از این دو فرصت بزرگ باید هم بدرستی حفاظت بشود، هم بدرستی بهره‌برداری بشود. این سفارش من به مسئولان کشور است: این جنگل متعلق به ملت است، این دریا متعلق به ملت است و مسئولان دولتی متولیان ساماندهی کار ملت و کار کشورند؛ مراقب باشند؛ مراقب باشند. بهره‌برداری بهینه و اقتصادی و صحیح و جلوگیری از سوءاستفاده‌های گوناگون از جنگل یا به شکلی از دریا - که بیشتر از جنگل سوءاستفاده می‌شود - وظیفه مسئولان کشور است. اینی که دست‌های طمعکار و طالبان منافع شخصی به عناوین گوناگون این ثروت ملی را به سمت جیب‌های خودشان بکشند، قابل قبول نیست.

این منطقه عموماً و این شهر که در کنار جاده چالوس و تهران قرار گرفته است، و این مناطق زیبا و خوش آب و هوا در اطراف این منطقه، اینها همه نعمت‌های خدایی‌اند؛ از این نعمت‌ها باید استفاده کرد، ولی درست؛ باید استفاده کرد، ولی با رعایت حریم‌های الهی؛ باید استفاده کرد، ولی با احترام به ارزش‌ها و دین و اخلاق این مردم؛ ارزش‌هایی که آنها را در طول سالیان دراز در میدان‌های سخت نگه داشته.

بیانات در دیدار عمومی مردم چالوس و نوشهر ۸۸/۷/۱۵

همت مضاعف و کار مضاعف در سرمایه‌گذاری و کارآفرینی

همت مضاعف و کار مضاعف در سرمایه‌گذاری، در کارآفرینی. بسیاری از کسانی که سرمایه دارند، پول دارند، درآمدهای کلانی دارند، نمی‌دانند این درآمدها را چگونه باید صرف کنند. اینجا هم باز همان اصلاح الگوی مصرف، خود را نشان می‌دهد. پول را به جای سرمایه‌گذاری تولیدی، صرف تجملات می‌کنند؛ سفرهای خارجی بیهوده، بی‌ثمر، پرخرج و احياناً فسادآور، بهانه برای تغییر وسایل خانه، وسایل زندگی؛ این چیزها یک حرکت مسرفانه است نسبت به ثروت! می‌شود پول را، درآمد را سرمایه‌گذاری کرد. امروز وسایل این کار فراهم است. با فعال شدن بورس‌هایی که در کشور هست، می‌توان سرمایه‌گذاری کرد. همه می‌توانند آنچه را که دارند، در سرمایه‌گذاری‌ها دخالت بدهند.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۸۹/۱/۱

اصرار بر پیشرفت صنعتی کشور

کشاورزی هم که برای ما خیلی اهمیت دارد و از نظر من یک رکن اساسی قوام و حیات کشور ما است، بستگی دارد به صنعت. پیشرفت کشاورزی جز با پیشرفت صنعتی ممکن نیست. یعنی من که روی صنعت تکیه می‌کنم، این، نفی بخش کشاورزی نباید به حساب بیاید. این در واقع تأیید و کمک پیشرفت مجموعه کشور است که از جمله بخش کشاورزی هم در آن هست. اصرار دارم بر اینکه بخش صنعت پیشرفت بکند و این پیشرفت هم با تحقیق، با به کار انداختن فکر و هوش سرشاری که بحمدالله در شما جوانان عزیز هست، و سرانگشتان ماهر ایرانی، امکان‌پذیر است.

بیانات در بازدید از توانمندی‌های صنعت خودروسازی ۸۹/۱/۹

باید بتوانیم در بخش صنعت در دنیای اسلام یک پرچم برافراشته به حساب بیایم

یکی از شرایط توسعه یک کشور، استقلال صنعتی آن است. ما باید بتوانیم در همه زمینه‌های صنعتی روی پای خودمان بایستیم؛ به فکر خودمان تکیه کنیم؛ توانایی‌های خودمان را به کار بگیریم. البته دنیا، دنیای تبادل است؛ اما تبادل دوجانبه. تبادل، دادن و ستاندن. آن وقتی شما می‌توانید در بازار تبادل صنعتی حرفی برای گفتن داشته باشید که خودتان روی پای خودتان در زمینه صنعت بایستید. ما این را می‌خواهیم؛ ما این را لازم داریم. ایران اسلامی شایسته این است؛ با این تاریخمان، با این میراث عظیم تمدنی‌مان، با این حرکت مردمی، با این

آمادگی جوان‌ها، با این استعداد فراوان که در کشور ما هست؛ ما این را لازم داریم. باید بتوانیم در بخش صنعت در دنیای اسلام یک پرچم برافراشته به حساب بیاوریم؛ و دنیای اسلام استقبال خواهد کرد.

بیانات در بازدید از توانمندی‌های صنعت خودروسازی ۸۹/۱/۹

دستگاه‌های دولتی باید تلاش کنند تا بازار صادراتی را تأمین بکنند

یک مسئله مهم در باب صنایع ما و از جمله حالا صنعت خودرو، همین مسئله صادرات است. دستگاه‌های گوناگون دولتی باید تلاش بکنند تا بازار صادراتی را تأمین بکنند. این یکی از آن کارهای بسیار حساس، بسیار هنرمندانه و مبتنی بر تلاش‌های متنوع و مرکب چند جانبه است. بعضی از کشورهای همسایه ما صادرات خودروشان در سال، میلیاردها دلار درآمد برایشان دارد! این کار بسیار مهمی است؛ یعنی از اول باید حرکت سازندگان خودرو ناظر باشد - حالا خودرو را من به عنوان یک نمونه بارز عرض می‌کنم؛ مجموعه صنایع از این قبیل است - که باب صادرات باز بشود؛ یعنی از اول فکر بشود و دستگاه‌های دولتی، پیدا کردن بازارهای صادراتی را یکی از اهداف خودشان قرار بدهند.

بیانات در بازدید از توانمندی‌های صنعت خودروسازی ۸۹/۱/۹

سیاست‌های اصل ۴۴ حتماً باید با گسترش تمام اجرا شود

این سیاست‌های اصل ۴۴ که ما چند سال پیش به دستگاه‌های دولتی و قانونگذاری ابلاغ کردیم، می‌تواند نقش ایفا کند؛ منتها بایستی همه دقت لازم را در اینجا بکنند. بشر موجود عجیبی است. عزیزان من! گاهی عبادت و نماز شب هم می‌شود وسیله نفوذ شیطان! وسیله فریب نفس خود انسانی که دارد نماز شب می‌خواند! همه ایده‌های خوب، همه فکرهای خوب و شریف می‌تواند منفذی بشود برای شیطان. سیاست‌های اصل ۴۴ خیلی خوب است، خیلی لازم است و حتماً باید با گسترش تمام اجرا شود؛ اما مراقب باشند مثل آن نماز شب، دام شیطان نشود. از اینجا هم ممکن است شیطان‌ها نفوذ کنند. بارها گفته‌ام: آدم‌های سوءاستفاده‌چی، قانوندان‌های قانون‌شکن، کسانی که بلدند چه جوری سر مأمور و مسئول و رئیس و مرئوس و آدم کوچه و بازار را بیچانند، برای اینکه به یک طعمه‌ای دست پیدا کنند؛ اینها کارخانه را بخرند، بعد به بهانه‌های گوناگون کارخانه را زمین گیر کنند، کارگرها را بیکار

کنند؛ بعد از ماشین آلات فرسوده همان کارخانه، پول فروشش را در بیاورند، از زمین آن کارخانه هم به میلیاردها و آلف و الوف برسند؛ از این کارها شده است، می شود؛ باید همه حواسشان جمع باشد.

بیانات در دیدار هزاران نفر از کارگران سراسر کشور ۸۹/۲/۸

ضرورت افزایش تولید ملی، بالا بردن کیفیت تولیدات داخلی و مدیریت واردات

ما باید تولید ملی را افزایش بدهیم، تقویت کنیم؛ عادت کنیم به مصرف تولیدات داخلی؛ عادت کنیم به بالا بردن کیفیت تولیدات داخلی، که البته در این مورد مسئولین دولتی و همچنین قانونگذاران وظایف سنگینی دارند. من نسبت به مسئله مدیریت واردات به دولتی ها سفارش کردم؛ الان هم تأکید می کنم. من نمی گویم واردات متوقف بشود؛ چون یک جاهایی لازم است که واردات انجام بگیرد؛ اما واردات باید مدیریت بشود. یک جایی واردات مطلقاً نباید بشود؛ یک جاهایی باید انجام بگیرد. با مدیریت، واردات انجام بگیرد. البته مسئولین محترم دولتی به من گفتند که: قوانینی که مجلس تصویب کرده، به ما اجازه نمی دهد جلوی واردات را بگیریم؛ من خواهش می کنم این قضیه را حل کنند. اگر واقعاً قانونی وجود دارد که دولت را ممنوع می کند از جلوگیری از واردات، این قانون را اصلاح کنند؛ جوری باشد که مدیریت بشود. باید تولید ملی بالا برود..

بیانات در دیدار کارگزاران نظام ۸۹/۵/۲۷

در اصل ۴۴، باید سرمایه ها و مدیریت مردم وارد عرصه اقتصاد بشود.

از جمله چیزهایی که ما در باب مسائل اقتصادی رویش تکیه می کنیم و به عنوان توصیه جزمی مطرح می کنیم، مسئله سیاست های اصل ۴۴ است. خیلی بایستی به این سیاست ها اهتمام ورزید. خوب! حالا در مقایسه خصوصی سازی در سال های طولانی گذشته با این چند سال، آماری ذکر می شود؛ این آمار، آمار درستی است؛ منتها آن زمان سیاست های اصل ۴۴ ابلاغ نشده بود. یعنی آن زمانی که اصلاً بحث سیاست های اصل ۴۴ نبود، آن وقت را نباید ملاحظه کرد؛ بعد که آن سیاست ها ابلاغ شد، اصلاً وضع مسئله اقتصاد عوض شد؛ در واقع حرکت جدیدی در اقتصاد کشور آغاز شد. لذا مقایسه با قبل از آن دوران، مقایسه تعیین کننده ای نیست. در همین دوران، ما بایستی ببینیم در باب اصل ۴۴ چه کار کردیم؛ این مهم است. ببینید، روح اصل

۴۴ هم این بود که ما بتوانیم اولاً سرمایه‌های مردم و بعد مدیریت مردم را وارد عرصه اقتصاد کنیم. باید سرمایه‌های مردم و مدیریت مردم - بخش خصوصی - وارد عرصه اقتصاد بشود؛ والا اگر مدیریت‌ها دولتی باقی ماند، آن مقصود حاصل نخواهد شد. البته در همان محدوده‌ای که این سیاست‌ها اجازه می‌دهند و با همان رعایت‌هایی که در قانون پیش‌بینی شده - که قانون هم قانون دقیقی است، قانون خوبی است - این را باید رعایت کنید.

بیانات در دیدار رئیس جمهور و هیأت دولت ۸/۶/۸۹

لزوم کنترل و هدایت دولت بر سرمایه مردم

در برخی از سرمایه‌گذاری‌ها، بخش خصوصی ناتوان است؛ یعنی واقعاً توانایی سرمایه‌گذاری ندارد. خوب! علاجش چیست؟ اگر بخش خصوصی همین‌طور ناتوان بماند، هیچ گرهی باز نخواهد شد؛ باید سیاست‌ها برود به این سمت که شما بخش خصوصی را قادر کنید بر اینکه بتواند زیر بار برخی از سرمایه‌گذاری‌های بزرگ برود. این هم می‌شود یکی از سیاست‌ها. البته دولت وقتی که شانه خودش را از فعالیت‌های اقتصادی خالی می‌کند، معنایش این نیست که از اقتصاد کناره می‌گیرد؛ نه! سیاست‌گذاری‌ها باز هم در اختیار دولت است، دست دولت است؛ یعنی بایستی سیاست را دولت بگذارد، بایستی نظارت را دولت بکند.... بالاخره یک خط متعادل وجود دارد. خط متعادل همین است: سرمایه مردم و مدیریت مردم، اقتصاد را بر دوش بگیرد و کنترل و هدایت به عهده دولت باشد. اگر چنانچه ان‌شاءالله این کار بخوبی انجام بگیرد - که البته در کوتاه‌مدت هم انجام نمی‌گیرد؛ این جزو کارهای میان‌مدت و بلندمدت است و زحمت هم دارد - واقعاً یک فرجی برای اقتصاد کشور خواهد شد.

بیانات در دیدار رئیس جمهور و هیأت دولت ۸/۶/۸۹

ضرورت توجه به شاخص‌های کلان اقتصادی

یک چیز دیگری که ما در زمینه اقتصادی حتماً رویش تکیه می‌کنیم، مسئله توجه به شاخص‌های کلان اقتصادی است. ... روی مسئله نرخ رشد واقعاً کار بشود. آن چیزی که به عنوان نرخ رشد در برنامه یا در چشم‌انداز دیده شده، با آنچه که در واقعیت اتفاق افتاده، خیلی فاصله دارد. البته از عوامل رکود اقتصادی جهانی و مشکلات اقتصادی جهانی غافل نیستیم - اینها مسلماً تأثیر دارد - لیکن بالاخره باید تلاش کرد تا به آن چیزی که به عنوان شاخص معین

شده و ذکر شده، نزدیک شویم. مسئله سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی هم همین‌طور. آمارهایی که می‌دهند، آمارهای خوب و امیدوارکننده‌ای است. به هر حال مسئله سرمایه‌گذاری خیلی اهمیت دارد. آینده، وابسته به سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف است؛ چه در بخش انرژی، چه در بخش‌های دیگر. در بخش‌های گوناگون، سرمایه‌گذاری لازم است. بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و هیأت دولت ۸/۶/۸۹

رد ادعای فاصله گرفتن نظام اقتصادپاز قانون اساسی

یکی از دوستان راجع به نظام اقتصادی حاکم کنونی بر کشور مطالبی را بیان کردند و ادعا شد که: ما از قانون اساسی فاصله گرفته‌ایم. البته من این اعتقاد را ندارم. ... این حرف، حرف مورد قبول من نیست. حالا ممکن است بعضی از رویناها و پدیدارها مورد قبول ما نباشد - یقیناً هم موارد این‌جوری وجود دارد - لیکن مبانی، مبانی درستی است؛ بخصوص همین مسئله سیاست‌های اصل ۴۴ که حلاجی شده است، بحث شده است.

بیانات در دیدار اساتید دانشگاه‌ها ۱۴/۶/۸۹

ما باید یک اقتصاد مقاومتی واقعی در کشور به وجود بیاوریم

ما باید یک اقتصاد مقاومتی واقعی در کشور به وجود بیاوریم. امروز کارآفرینی معنایش این است. دوستان درست گفتند که: ما تحریم‌ها را دور می‌زنیم؛ بنده هم یقین دارم. ملت ایران و مسئولین کشور تحریم‌ها را دور می‌زنند، تحریم‌کنندگان را ناکام می‌کنند؛ مثل موارد دیگری که در سال‌های گذشته در زمینه‌های سیاسی بود که یک اشتباهی کردند، یک حرکتی انجام دادند، بعد خودشان مجبور شدند برگردند، یکی یکی عذرخواهی کنند. چند مورد یادتان هست لابد دیگر؛ حالا جوان‌ها نمی‌دانند. در این ده بیست سال اخیر، از این کارها چند بار انجام دادند. این دفعه هم همین‌جور است. البته تحریم برای ما جدید نیست، ما سی سال است توی تحریمیم. همه این کارهایی که شده است، همه این حرکت عظیم ملت ایران، در فضای تحریم انجام گرفته؛ بنابراین، کاری نمی‌توانند بکنند. خب! ولی این دلیلی است برای همه مسئولان و دلسوزان کشور که خود را موظف بدانند، مکلف بدانند به ایجاد کار، به تولید، به کارآفرینی، به

پر رونق کردن روزافزون این کارگاه عظیم؛ که کشور ایران حقیقتاً امروز یک کارگاه عظیمی است. همه خودشان را باید موظف بدانند..

بیانات در دیدار جمعی از کارآفرینان سراسر کشور ۸۹/۰۶/۱۶

کارآفرینی، عبادت و ارزش آفرینی است

کارآفرینی ... حایز اهمیت است. اگر کسی بتواند زمینه کار را فراهم کند، یک عبادت انجام داده است. نگاه به این کاری که تولید می شود، فقط از جنبه این نباشد که ما یک بی کار را دستش را به یک کاری بند می کنیم تا یک درآمدی داشته باشد؛ خوب، این که البته خیلی چیز خوبی است، لازم است؛ بلاشک. یعنی کارآفرینی، ایجاد اشتغال در کشور موجب می شود که ثروت تولید بشود؛ همچنانی که سرمایه و سرمایه دار، ایجاد کار می کند - چه سرمایه مالی، چه سرمایه علمی - کارگر هم ایجاد سرمایه می کند، ایجاد ثروت می کند. این البته یک جنبه مهمی است در اشتغال؛ اما اهمیت اشتغال فقط این نیست. یک بعد دیگر اهمیت اشتغال این است که شما یک گنج را دارید استخراج می کنید. یک انسانی که در او استعدادهایی وجود دارد، می تواند تولید کند، می تواند بیافریند، این افتاده بود آنجا، شما دست او را به کار بند کردید، این گنجینه درونی استخراج شد؛ خیلی اهمیت دارد. انسانی که کار ندارد، اشتغال ندارد، یک استعداد پنهان مخفی خداداده را غالباً بدون اختیار خودش راکد گذاشته، وقتی شما این انسان را مشغول کار می کنید، این چشمه که در درون بود و از او استفاده ای نمی شد، تشنه ای از او سیراب نمی شد، این چشمه را شما به جریان می اندازید. پس اشتغال و اشتغال آفرینی، هم جنبه اقتصادی بزرگی دارد، هم جنبه انسانی خیلی والایی دارد.

لذا من عرض می کنم که: کارآفرینی در بخش های مختلف ... عبادت است؛ این کارآفرینی یک عبادت است؛ یک کار باارزش است؛ یک ارزش آفرینی است.

بیانات در دیدار جمعی از کارآفرینان سراسر کشور ۸۹/۰۶/۱۶

ضرورت مدیریت دقیق و عالمانه منابع مالی و بهبود فضای کسب و کار

گلایه‌گزاری‌هایی از جریان امور کار وجود دارد. ما البته سنگ بنای اصلی را با سیاست‌های اصل ۴۴ گذاشتیم؛ یعنی حقیقتاً اگر سیاست‌های اصل ۴۴ که خود آن اصل، مفسر مواد این اصل هست، ما از خود اصل استفاده کردیم و آنچه را که در سیاست‌های اصل ۴۴ هست، تبیین

کردیم و اگر این، ان شاء الله به طور کامل، دقیق، همه جانبه، مستمر اجرا بشود، بسیاری از مشکلات حل خواهد شد. لکن آنچه که من از مجموع این مطالب احساس می کنم، دو کار را دستگاه های دولتی مورد توقع هست که انجام بدهند: یکی، مدیریت دقیق و عالمانه منابع است. بسیاری از این مطالبی که گفتند، ناشی است از اینکه مدیریت منابع مالی به صورت دقیقی در همه موارد انجام نگرفته. این لازم است. این را من به عزیزی از دولت که اینجا حضور دارند، توصیه می کنم که روی این تکیه کنند. بسیاری از این ایرادها و اشکال ها که خیلی اش هم وارد است، مربوط به این است. مدیریت منابع، معنایش این است که ما منابع را بکشانیم به سمتی که امروز برای کشور ارزش افزوده مالی و غیرمالی داشته باشد. مراد من از ارزش افزوده، فقط ارزش افزوده مالی نیست؛ بلکه آنچه که تولید را افزایش بدهد و آنچه که کسب و کار را رونق بدهد و آنچه که امید را افزایش بدهد، اشتغال را افزایش بدهد و از این قبیل. پس یک نکته اساسی، مسئله مدیریت منابع است.

نکته دوم، بهبود فضای کسب و کار است، ... بهبود فضای کسب و کار، بیشتر وظیفه دولت است. همین مسئله مقررات، تسهیلات گوناگون، پیچ و خم های اداری فراوان؛ اینها همه، چیزهایی است که اگر چنانچه اصلاح بشود، بهبود فضای کسب و کار که یکی از مسائل عمده اقتصادی ماست، حاصل خواهد شد. همین پنجره یک واحد - یک پنجره برای کارها که ... ذکر کردند - همین یک کار، اگر انجام بگیرد، به نظر من بسیاری از مشکلات حل خواهد شد. این مربوط به بخش دولتی است که بخش مهم است. وظیفه دولت، تکلیف دولت، به نظر من عمدتاً اینهاست؛ البته مسئولین وظایف فراوانی دارند، لکن پایه و مایه، آن طور که انسان از مجموع گزارش ها و مجموع حرف ها استفاده می کند، این دو چیز است.

بیانات در دیدار جمعی از کارآفرینان سراسر کشور ۸۹/۰۶/۱۶

ضرورت کنترل مدیریت واردات

من مسئله واردات را ... عقیده دارم. در جلسه مسئولین، در همین جا اوایل ماه رمضان اعلام کردم، گفتم؛ هم به مجلس، هم به دولت که به مسئله واردات بپردازند؛ حالا هم از وزیر محترم بازرگانی توی راه سؤال کردم، ایشان اطلاع دادند که: کارهای خوبی در این زمینه دارد انجام می گیرد؛ بله راست است. مسئله واردات بی رویه و بی منطق ضرر بزرگی است، خطر

بزرگی است؛ مردم هم باید این را بدانند. وقتی یک محصول خارجی را ما داریم مصرف می‌کنیم، در واقع داریم یک کارگر خودمان را بی‌کار می‌کنیم، یک کارگر دیگر را داریم به کار وادار می‌کنیم؛ این هست، منتها مسئله مرغوبیت و کیفیت خیلی مهم است و استحکام؛ اینها خیلی مهم است. اگر چنانچه جنس داخلی، تولید داخلی، این خصوصیات را داشته باشد، به طور طبیعی تمایل پیدا می‌شود. البته متأسفانه بعضی هستند که بر اثر فرهنگ غلطِ دورهٔ منحوس پادشاهی - دورهٔ طاغوت، دورهٔ وابستگی - هنوز چشمشان به خارج است. یک روزی بوده است که تو این کشور مسئولین دولتی ما آمدند صریح گفتند که: ایرانی یک لوله‌هنگ [آفتابه] نمی‌تواند درست کند! عملاً هم همه چیز را وارد کردند. ... بله! مسئلهٔ واردات و مدیریت واردات مهم است. ما آن روز به دوستانی که اینجا بودند، در جلسهٔ مسئولین و کارگزاران نظام، توصیه کردیم، گفتیم واردات را مدیریت کنید؛ نمی‌گوییم متوقف کنید. یک چیزهایی باید بیاید، یک چیزهایی باید نیاید. یک مدیریت صحیحی باید انجام بگیرد؛ این مسلماً هست.

بیانات در دیدار جمعی از کارآفرینان سراسر کشور ۸۹/۰۶/۱۶

ضرورت نگاه الهی و معنوی به تولید ثروت

بسیاری از این مشکلاتی که در دنیا پیش آمده، به خاطر نگاه مادی به مسئلهٔ اقتصاد و مسئلهٔ پول و مسئلهٔ ثروت است. همهٔ این چیزهایی که دوستان از انحراف‌های غرب و مشکلات فراوان و مسئلهٔ استثمار و استعمار و اینها ذکر کردند، به خاطر این است که به پول و به ثروت نگاه ماده‌گرایانه وجود داشته. می‌توان این نگاه را تصحیح کرد. اسلام برای ثروت اهمیت قائل است، اعتبار قائل است. تولید ثروت در اسلام مطلوب است؛ منتها با نگاه الهی و معنوی. نگاه الهی و معنوی این است که از این ثروت برای فساد، برای ایجاد سلطه، برای اسراف نباید استفاده کرد؛ از این ثروت بایستی برای سود جامعه بهره برد؛ و بقیهٔ مسائل فراوانی که وجود دارد.

بیانات در نخستین نشست «اندیشه‌های راهبردی» «الگوی اسلامی - ایرانی

پیشرفت» ۸۹/۰۹/۱۰

باید در میدان اقتصادی حرکت جهشی و مجاهدانه داشته باشیم.

آنچه که در عرصه مجموعه مسائل کشور انسان مشاهده می‌کند که در سال ۹۰ باید ما آن را وجهه همت خودمان قرار بدهیم، این است که: از جمله اساسی‌ترین کارهای دشمنان ملت ما و کشور ما در مقابله با کشور ما، مسائل اقتصادی است. البته در عرصه فرهنگی هم فعالند؛ در عرصه سیاسی هم فعالند؛ در عرصه انحصارات علمی هم فعالند؛ اما در عرصه اقتصادی فعالیت بسیار زیادی دارند. همین تحریم‌هایی که دشمنان ملت ایران زمینه‌سازی کردند یا آن را بر علیه ملت ایران اعمال کردند، به قصد این بود که یک ضربه‌ای بر پیشرفت کشور ما وارد کنند و آن را از این حرکت شتابنده باز بدارند. البته خواسته آنها برآورده نشد و نتوانستند از تحریم‌ها آن نتیجه‌ای را که انتظار داشتند، بگیرند و تدابیر مسئولان و همراهی ملت بر ترفند دشمنان فایق آمد؛ اما دنبال می‌کنند. لذا این سال جاری را که از این لحظه آغاز می‌شود، ما بایستی متوجه کنیم به اساسی‌ترین مسائل کشور، و محور همه اینها به نظر من مسائل اقتصادی است. لذا من این سال را «سال جهاد اقتصادی» نامگذاری می‌کنم و از مسئولان کشور، چه در دولت، چه در مجلس، چه در بخش‌های دیگری که مربوط به مسائل اقتصادی می‌شوند و همچنین از ملت عزیزمان انتظار دارم که در عرصه اقتصادی با حرکت جهادگونه کار کنند، مجاهدت کنند. حرکت طبیعی کافی نیست؛ باید در این میدان، حرکت جهشی و مجاهدانه داشته باشیم. پیام نوروزی به مناسبت آغاز سال ۱۳۹۰ «سال جهاد اقتصادی» ۹۰/۰۱/۰۱

لزوم افزایش صادرات غیر نفتی

از جمله کارهایی که باز همت مضاعف را در زمینه اقتصاد نشان می‌داد، افزایش صادرات غیرنفتی است. بودجه کشور ما متأسفانه از ده‌ها سال پیش به این طرف، وابسته به نفت است. این روش را همه اقتصاددان‌های دلسوز رد می‌کنند؛ این روش در کشور ما عادت شده است: نفت را استخراج کنند، بفروشند، از پول آن کشور را اداره کنند؛ این شیوه غلطی است. من سال‌ها پیش این را گفتم که: یکی از آرزوهای من این است که یک روزی ما بتوانیم کشور را جوری اداره کنیم که حتی اگر لازم بود، یک قطره نفت هم صادر نکنیم و کشور اداره شود. این چیزی است که تا امروز پیش نیامده است. البته کار آسانی هم نیست؛ کار بسیار مشکلی است. افزایش صادرات غیرنفتی موجب می‌شود که ما به این هدف نزدیک شویم؛ و این کار دارد انجام می‌گیرد. سال ۸۹ گام بلندی در این راه برداشته شد.

بیانات در حرم مطهر رضوی در آغاز سال ۹۰/۰۱/۰۱

لزوم افزایش اشتغال و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی

کاهش نرخ بیکاری و افزایش اشتغال در کشور، از جمله مسائل بسیار اساسی و مهم است. همچنین مسئله افزایش سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و کمک به بخش خصوصی، که بتواند در زمینه مسائل اقتصادی کشور سرمایه‌گذاری کند، از جمله مسائل مهم و اساسی است. یکی از کارهای مهم در این باب، ایجاد تعاونی‌هاست که به وسیله تعاونی‌ها سرمایه‌های بزرگ تشکیل بشود و بتوانند در مسائل مهم اقتصادی کشور سرمایه‌گذاری کنند و گره‌های مهم را باز کنند و دولت بتواند این کار را انجام دهد. بایستی زیرساخت‌های حقوقی و قانونی‌اش آماده شود. این، یعنی حمایت از شکوفایی کار.

بیانات در حرم مطهر رضوی در آغاز سال ۹۰/۰۱/۰۱

الزامات حرکت اقتصادی در کشور

اگر ما بخواهیم این حرکت عظیم اقتصادی در کشور در سال ۹۰ انجام بگیرد، یک الزاماتی هم دارد. این الزامات را هم من فهرست‌وار عرض بکنم.

۱. روحیه جهادی.

۲. استحکام معنویت و روح ایمان و تدین در جامعه.

۳. عدم ابتلاء کشور به مسائل حاشیه‌ای.

۴. حفظ اتحاد و انسجام ملی

بیانات در حرم مطهر رضوی در آغاز سال ۹۰/۰۱/۰۱

حتماً بایستی روی بخش‌های حقوقی و اقتصادی نفت و گاز مطالعات علمی داشته باشیم

در این کار [استخراج نفت و گاز]، بخش‌هایی وجود دارد که باید کارهای علمی انجام بگیرد. در خصوص مسئله نفت و گاز، علاوه بر بخش‌های فنی، حتماً بایستی روی بخش‌های حقوقی و اقتصادی - حقوق نفت و گاز، اقتصاد نفت و گاز - کار کنیم، فکر کنیم و در این زمینه مطالعات علمی داشته باشیم. جوان‌های ما خواهند توانست در این زمینه‌ها کار کنند و

ان شاء الله پیشرفت پیدا خواهند کرد. این ثروت متعلق به ملت ایران است. گاز ثروت است؛ نفت ثروت است؛ اما از این ثروت‌ها خیلی مهم‌تر، نیروی انسانی با استعداد و علاقه‌مند و دارای توان کار است. ما این ثروت را داریم؛ اصل این است. اگر یک ملتی این نیروی انسانی را داشت، می‌تواند ثروت‌های طبیعی خودش را هم استحصال کند و در خدمت ملت قرار دهد؛ اما اگر این را نداشت، ثروت‌های طبیعی‌اش هم در خدمت دیگران قرار خواهد گرفت؛ برای دیگران بیشتر سود خواهد داد تا برای خود او. ما بحمدالله این ثروت را داریم.

۹۰/۰۱/۰۸ بیانات در جمع مردم و کارکنان صنعت نفت عسلویه

لزوم شناسایی فعالان بالقوه اقتصادی

سیاست‌های کلی اصل ۴۴، ریل‌گذاری جدید در اقتصاد کشور [است]... که با یک زاویه‌ای دقیق، مسائل اقتصادی به سمت دیگری هدایت شد. ... ایجاد جرأت و جسارت در بخش خصوصی برای حضور در میدان‌های بزرگ اقتصادی، از وظایف مهم اتاق بازرگانی [است]... و با توجه به امکانات گسترده در کشور [باید] فعالان بالقوه اقتصادی شناسایی [شوند]... فعالان اقتصادی که در مجموعه اتاق بازرگانی جمع می‌شوند، باید با احساس مسئولیت و با امید، نقش خود را در شرایط و وضع کنونی کشور تعریف و ایفاء کنند.

(گزارش خبری) در دیدار رئیس و اعضای هیئت رئیسه اتاق‌های بازرگانی ایران و

تهران ۹۰/۴/۲۱

لزوم توانمندسازی بخش خصوصی در کنار واگذاری بنگاه‌های اقتصادی

ما در اعلام و ابلاغ سیاست‌های اصل ۴۴ یک هدف بزرگی را در نظر داشتیم و داریم که باید ان شاء الله دنبال شود. طبق منطق خود آن اصل، ما بایستی در زمینه مالکیت دولت و فعالیت اقتصادی دولت تجدید نظر می‌کردیم، و این تجدید نظر انجام گرفت. با چه هدفی؟ با هدف ایجاد یک اقتصاد رقابتی با حضور بخش خصوصی و سرمایه بخش خصوصی در عرصه اقتصاد کشور. محاسبه کردند که مبلغ مورد نیاز برای سرمایه‌گذاری در این پنج سال، سالی حدود ۱۶۰ میلیارد دلار است. این از عهده دولت بر نمی‌آید؛ حتماً بایستی بخش خصوصی وارد شود و همکاری کند؛ این باید تحقق پیدا کند.

در زمینه اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ کارهای خوبی انجام گرفته، لیکن کافی نیست؛ بایستی تحرک بهتری انجام بگیرد. مسئله فقط این نیست که ما بنگاه‌های اقتصادی را واگذار کنیم و بگوییم واگذار شد، خودمان را خلاص کردیم؛ در کنار این واگذاری، کارهای دیگری لازم است: بایستی بخش خصوصی توانمند بشود، باید امکان مدیریت خوب پیدا کند.

بیانات در دیدار فعالان و برگزیدگان بخش‌های اقتصادی ۹۰/۵/۲۶

امروز باید به مسئله اقتصادی اهتمام بورزیم

ما خواستیم یک روزی از روزهای ماه رمضان صرف این بشود که مجموعه فعالان اقتصادی در بخش‌های دولتی، در بخش‌های خصوصی، در رشته‌های گوناگون، اینجا تشریف بیاورند و بنشینیم، ساعتی از آنها بشنویم و این در کشور منعکس بشود، تا این نشانه این باشد که امروز نظام به مسئله اقتصاد و تحرک اقتصادی و پیشرفت اقتصادی باید به شکل جدی اهتمام بورزد و دولت - دولت به معنای عام، یعنی حکومت - و مردم باید در این زمینه همکاری و تلاش کنند ... خب! این مسئله اول است؛ این حاصل شد، و این جلسه منعکس خواهد شد. این پیامی است به همه؛ هم به مسئولین دولتی در بخش اقتصاد، هم به فعالین اقتصادی در سرتاسر کشور، هم به آحاد مردم، که ما امروز باید به مسئله اقتصاد اهتمام بورزیم و بپردازیم.

بیانات در دیدار فعالان و برگزیدگان بخش‌های اقتصادی ۹۰/۵/۲۶

ضرورت برنامه‌ریزی جامع برای رشد بخش تعاون

یکی از چیزهایی هم که خیلی لازم است، مسئله برنامه جامع برای رشد بخش تعاون است؛ که ما در همین سیاست‌های اصل ۴۴ روی مسئله تعاون تکیه کردیم و این باید انجام بگیرد. ما یک سیاست جامع کاملی در زمینه بخش تعاون لازم داریم. حالا همین هم که اصناف خرد بتوانند از تسهیلات بانکی استفاده کنند و چه و چه، در سایه تعاون کاملاً امکان‌پذیر است؛ یعنی بهترین راهش ایجاد تعاونی‌هاست؛ تعاونی‌های منطقی، معقول، قانونی، سالم و قوی. در این صورت می‌توانند از امکانات و تسهیلات بهره‌برداری و استفاده کنند؛ و این کار می‌شود.

بیانات در دیدار فعالان و برگزیدگان بخش‌های اقتصادی ۹۰/۵/۲۶

حتماً بایستی در مسئله واردات، ملاحظه تولید داخلی بشود

من هم بارها با مسئولین در زمینه واردات صحبت کردم. البته هیچ کس با واردات مخالف نیست؛ تنظیم واردات لازم است، کنترل واردات لازم است. صرف اینکه ما نگذاریم بازار در یک فصلی - مثلاً فصل شب عید - از فلان کالا خالی بماند، خیلی توجیه کاملی برای افزایش واردات نیست. حتماً بایستی در مسئله واردات ملاحظه تولید داخلی بشود. البته گفته می شود که واردات به رقابت پذیری تولید داخلی کمک می کند؛ اگر واردات نباشد، تولیدکننده داخلی به کیفیت یا به قیمت تمام شده اهمیت نمی دهد؛ واردات، او را به این کار وادار می کند. به نظر من این خیلی منطقی قوی ای نیست. ... درباره تولیدات باغی ... کشور ما در این زمینه، از لحاظ کیفیت، جزو ممتازان دنیاست. ما باید بتوانیم تولیداتمان را افزایش بدهیم. این محصولات باغی و محصولات زراعی را صادر کنیم تا دنیا ببینند در ایران چه خبر است؛ نه اینکه مثلاً از آمریکای لاتین و از اینجا و آنجا مشابه آنها را که از لحاظ کیفیت هم خیلی پایین ترند، وارد کنیم. غرض، در این مسئله واردات، من این تأکید را دارم.

بیانات در دیدار فعالان و برگزیدگان بخش های اقتصادی ۹۰/۰۵/۲۶

باید بتوانیم خودمان را از درآمد نفت واقعاً بی نیاز کنیم

دولت وظیفه دارد به صادرات و صادرکننده کمک کند. خوشبختانه ... صادرات غیرنفتی رشد خیلی خوبی داشته؛ بعد از این هم رشد بیشتری خواهد داشت؛ انتظار هم داریم که در آینده بتواند رشد متناسب خودش را داشته باشد؛ به طوری که معادله صادرات و واردات حتماً مثبت باشد. ما باید به اینجا برسیم و بتوانیم خودمان را از درآمد نفت واقعاً بی نیاز کنیم. یکی از بزرگ ترین بلیات اقتصاد ما، و نه فقط اقتصاد ما، بلکه بلیات عمومی کشور، وابستگی ما به درآمد نفت است.

من چند سال قبل از این گفتم - البته آن وقت مسئولین دولتی از این حرف هیچ استقبال نکردند - ما باید به جایی برسیم که اگر یک روزی به خاطر قضایای سیاسی، اقتضائات سیاسی، یا اقتضائات اقتصادی در دنیا، اراده کردیم که صادرات خودمان را مثلاً برای مدت پانزده روز یا یک ماه متوقف کنیم، بتوانیم. شما ببینید این کار چه قدرت عظیمی را برای یک کشور تولید کننده نفت به وجود می آورد که یک وقت اگر اراده کرد، بگوید: آقا! من از امروز تا بیست روز نفت صادر نمی کنم. ببینید چه حادثه ای در دنیا به وجود می آید. امروز ما

نمی‌توانیم این کار را بکنیم، چون به این درآمد احتیاج داریم. اگر یک روزی اقتصاد کشور از درآمد نفت و صادرات نفت بریده شود، این توان را ملت ایران و نظام اسلامی در ایران به دست خواهد آورد؛ که تأثیرگذاری‌اش در دنیا فوق‌العاده است. ما باید به اینجا برسیم. خب! این حمایت می‌خواهد؛ باید از صادرات حمایت بشود.

بیانات در دیدار فعالان و برگزیدگان بخش‌های اقتصادی ۹۰/۰۵/۲۶

بخش‌های دیگر طرح تحول هم باید مورد توجه قرار بگیرد.

بخش‌های دیگر طرح تحول هم باید مورد توجه قرار بگیرد؛ یکی از آنها مسئله گمرک است ... یکی از آنها مسئله سیاست‌های نظام پولی و بانکی کشور است. این پنج شش موردی که در طرح تحول وجود داشت، همه‌اش باید انجام بگیرد. کاری کنید که در ظرف مدت باقیمانده دولت، این کارها سر بیفتد، تا اینکه بتواند ادامه پیدا کند. یعنی نگذارید کار، نیمه‌کاره بماند. این کارها در طول دو سال تمام نمی‌شود. همین هدفمندی هم مراحل گوناگونی دارد؛ شما شروع کردید، پیش رفتید. همان پیش رفتن، در واقع به یک معنا تمام کردن است. خود شروع کردن، به یک معنا تمام کردن است؛ اگر چنانچه خوب و صحیح و بر مبنای شروع شود.

بیانات در دیدار رئیس جمهوری و اعضای هیئت دولت ۹۰/۰۶/۰۶

در زمینه سیاست‌های واردات، یک بازنگری جدی بکنید

مسئله‌ی واردات ... جزو نگرانی‌های من است. ... آنچه که انسان مشاهده می‌کند، یک قدری نگرانی‌آور است. درست است؛ ممکن است رشد نسبت واردات به صادرات غیر نفتی ما کاهش پیدا کرده، این رشد کم شده - این خودش چیز مثبتی است - اما به این اکتفاء نکنید. بخصوص در همین زمینه‌های زراعی و باغی ... اینها چیزهایی است که بایستی هرچه می‌توانیم، از واردات اینها پرهیز کنیم. بروید سراغ همان صنعتی‌سازی صادرات کشاورزی؛ ... اینها چیزهای مهمی است؛ ان‌شاءالله روی اینها تکیه شود. مردم هم تحمل می‌کنند و می‌پذیرند. بنابراین، در زمینه سیاست‌های واردات، یک بازنگری جدی بکنید؛ بخصوص در کالاهایی که ما مزیت تولیدی داریم؛ چه صنعتی، چه کشاورزی. از نگاه بخشی به واردات - که حالا هر بخش دولتی طبق نیازهای خودش دنبال واردات برود - حتماً پرهیز شود.

بیانات در دیدار رئیس جمهوری و اعضای هیئت دولت ۹۰/۰۶/۰۶

ضرورت جلوگیری از بدحسابی در معاملات دستگاه‌های دولتی با تولیدکنندگان داخلی

گاهی اوقات در معاملاتی که دستگاه‌های دولتی با تولیدکننده داخلی می‌کنند، بدحسابی هست؛ در حالی که وقتی این معامله را با یک صنعتگر خارجی می‌کنند، پول را نقد می‌دهند؛ اما این را همین‌طور کش می‌دهند - یک سال، دو سال - طلب او را هم نمی‌پردازند. باید جلوِ اینها گرفته شود.

بیانات در دیدار جمعی از نخبگان و برگزیدگان علمی ۹۰/۷/۱۳

لزوم حمایت از تولیدات داخلی

من شنیدم که دستگاه‌ها و بانک‌ها و اینها حمایتشان از تولیدات داخلی هم ضعیف است؛ یک جاهایی آن تولیدکننده‌ها به خاطر عدم حمایت، به ورشکستگی کشیده می‌شوند. با این مسئله هم بایستی حتماً در خود دولت مقابله بشود؛ یعنی دستور داده بشود.

بیانات در دیدار جمعی از نخبگان و برگزیدگان علمی ۹۰/۷/۱۳

لزوم حمایت ویژه دولت از بخش کشاورزی

مسئله کشاورزی ... مسئله بسیار مهمی است. کشاورزی از بخش‌هایی است که در همه دنیا مورد حمایت ویژه دولتی قرار می‌گیرد. این بخش باید حتماً مورد توجه باشد.

بیانات در دیدار جمعی از نخبگان و برگزیدگان علمی ۹۰/۷/۱۳

در همه مسائل کشور، مسئولین باید بتوانند راه‌هایی را برای حضور مردم پیدا کنند

هر جایی که مسئولین کشور توانایی‌های مردم را شناختند و به کار گرفتند، ما موفق شدیم. هر جایی که ناکامی هست، به خاطر این است که ما نتوانستیم حضور مردم را در آن عرصه تأمین کنیم. ما مسائل حل نشده کم نداریم. در همه مسائل گوناگون کشور، مسئولین باید بتوانند با مهارت، با دقت، با ابتکار، راه‌هایی را برای حضور مردم پیدا کنند - همچنان که در عرصه بسیار دشوار جنگ این اتفاق افتاد، راه باز شد؛ کسانی توانستند راه را باز کنند - تا هر جوانی، هر پیری، هر مردی، هر زنی که بخواهد در این کار بزرگ شرکت کند، راه برایش باز باشد. در زمینه‌های گوناگون هم می‌شود، در اقتصاد هم می‌شود. اقتصاد کشور، تولید کشور می‌تواند به وسیله همت مردم، با پول مردم، با ابتکارهای مردم، با انگیزه‌های مردم، چندین برابر شکوفایی پیدا کند. سیاست‌های اصل ۴۴ را که ما تدوین کردیم، بر اساس همین نکته بود.

برای آینده کشور، هدف‌هایی مشخص شده است. ما این دهه را «دهه پیشرفت و عدالت» نامیدیم؛ ما سیاست‌های اصل ۴۴ را تدوین کردیم؛ ما چشم‌انداز بیست‌ساله را تدوین کردیم؛ سیاست‌های برنامه‌های پنج‌ساله را تدوین کردیم و می‌کنیم. همه این سیاستگذاری‌ها بر اساس واقع‌بینی است. این جور نیست که یک عده‌ای نشسته باشند و با توهمات خودشان سیاست پنج‌ساله یا چشم‌انداز بیست‌ساله بنویسند؛ نه! این با واقعیت‌ها تطبیق می‌کند؛ متکی به واقعیت‌های کشور است.

خب! اینها هدف‌های تعیین شده است. اگر حضور مردم در این راه‌ها و برای این هدف‌ها تأمین شود، این هدف‌ها حتی زودتر از دورانی که در نظر گرفته شده است، حاصل خواهد شد. حضور مردم چه جوری است؟ این، همان نکته اصلی است. اینجاست که مسئولین باید زمینه‌ها را، مدل‌ها را، فرمول‌های عملی و قابل فهم عموم را، فرمول‌های اعتمادبخش را برای مشارکت مردم فراهم کنند. در هر بخشی می‌شود این کارها را کرد. هم قوه مجریه، هم قوه قضائیه، هم قوه مقننه به شیوه خاص خود می‌توانند این را تأمین کنند؛ از ابتکار مردم، از فکر مردم، از نیرو و انگیزه مردم، از نشاط جوانی جوانان ما - که قشر عظیم و وسیعی هستند - می‌توانند استفاده کنند؛ این جزو کارهایی است که باید ان‌شاءالله با سازوکار شفاف از سوی مسئولین انجام بگیرد. البته کارهایی در زمینه‌های مختلف شده است، راه‌هایی باز شده است؛ اما بیش از این می‌شود کار کرد و حضور همه مردم را تأمین کرد، تا یک جوان، یک پیر، یک صنعتگر، یک مبتکر بداند که در این حرکت عمومی در کجا قرار می‌گیرد. همه چیز با یک چنین سازوکاری به سامان می‌رسد؛ مثل گذشته.

بیانات در اجتماع بزرگ مردم کرمانشاه ۹۰/۷/۲۰

مسئولین کشور میدان‌های اقتصادی را باید باز کنند

خوشبختانه امروز میدان علم باز است؛ میدان فعالیت‌های فناوری باز است. مسئولین کشور میدان‌های اقتصادی را هم باید باز کنند تا جوان‌های این کشور با اعتماد به نفس وارد میدان‌های گوناگون بشوند.

بیانات در اجتماع مردم گیلان غرب ۹۰/۷/۲۳

ضرورت و اهمیت تولید ملی

من امسال تقسیم می‌کنم مسائل مربوط به جهاد اقتصادی را. یک بخش مهم از مسائل اقتصادی برمی‌گردد به مسئله تولید داخلی. اگر به توفیق الهی و با اراده و عزم راسخ ملت و با تلاش مسئولان، ما بتوانیم مسئله تولید داخلی را، آنچنان که شایسته آن است، رونق ببخشیم و پیش ببریم، بدون تردید بخش عمده ای از تلاش‌های دشمن ناکام خواهد ماند. پس بخش مهمی از جهاد اقتصادی، مسئله تولید ملی است. اگر ملت ایران با همت خود، با عزم خود، با آگاهی و هوشمندی خود، با همراهی و کمک مسئولان، با برنامه ریزی درست بتواند مشکل تولید داخلی را حل کند و در این میدان پیش برود، بدون تردید بر چالش‌هایی که دشمن آن را فراهم کرده است، غلبه کامل و جدی پیدا خواهد کرد. بنابراین مسئله تولید ملی، مسئله مهمی است.

اگر ما توانستیم تولید داخلی را رونق ببخشیم، مسئله تورم حل خواهد شد؛ مسئله اشتغال حل خواهد شد؛ اقتصاد داخلی به معنای حقیقی کلمه استحکام پیدا خواهد کرد. اینجاست که دشمن با مشاهده این وضعیت، مأیوس و ناامید خواهد شد. وقتی دشمن مأیوس شد، تلاش دشمن، توطئه دشمن، کید دشمن هم تمام خواهد شد.

پیام نوروزی ۱۳۹۱ ۹۱/۰۱/۰۱

مصرف تولیدات داخلی؛ فریضه

همه مسئولین کشور، همه دست اندرکاران عرصه اقتصادی و همه مردم عزیزمان را دعوت می‌کنم به اینکه امسال را سال رونق تولید داخلی قرار بدهند. بنابراین شعار امسال، «تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی» است. ما باید بتوانیم از کارِ کارگر ایرانی حمایت کنیم؛ از سرمایه سرمایه دار ایرانی حمایت کنیم؛ و این فقط با تقویت تولید ملی امکان پذیر خواهد شد. سهم دولت در این کار، پشتیبانی از تولیدات داخلی صنعتی و کشاورزی است. سهم سرمایه داران و کارگران، تقویت چرخه تولید و اتقان در کار تولید است. و سهم مردم - که به نظر من از همه اینها مهم‌تر است - مصرف تولیدات داخلی است. ما باید عادت کنیم، برای خودمان فرهنگ کنیم، برای خودمان یک فریضه بدانیم که هر کالایی که مشابه داخلی آن وجود دارد و تولید داخلی متوجه به آن است، آن کالا را از تولید داخلی مصرف کنیم و از مصرف تولیدات خارجی بجد پرهیز کنیم؛ در همه زمینه‌ها: زمینه‌های مصارف روزمره و زمینه‌های عمده تر و

مهم‌تر. بنابراین ما امیدوار هستیم که با این گرایش، با این جهت‌گیری و رویکرد، ملت ایران در سال ۹۱ هم بتواند بر توطئه دشمنان، بر کید و مکر بدخواهان در زمینه اقتصادی فائق بیاید.

پیام نوروزی ۱۳۹۱ ۹۱/۰۱/۰۱

ضرورت حمایت از تولید ملی

جمع‌بندی از حرکت خوب کشور به سمت اهداف والا و امکانات و شرایط موجود و همچنین تمرکز بدخواهان نظام اسلامی بر مسائل اقتصادی، نشان می‌دهد که حمایت از تولید ملی یک نیاز ضروری در شرایط کنونی است. ... یکی از لوازم حرکت همه‌جانبه در جهت حمایت از تولید ملی و مقابله با تلاش‌های جبهه استکبار، همکاری و همدلی مجلس و دولت [است]. ... امروز کشور در عرصه‌های مختلف نیازمند تلاش، تحرک، نوآوری و ابتکار است که لازمه رسیدن به این هدف، همفکری، تدبیر و همراهی مسئولان به‌ویژه در دولت و مجلس است. ... مجلس و دولت باید با همکاری صمیمانه برای حمایت از تولید ملی، گام‌های عملی بردارند.

(گزارش خبری) بیانات در دیدار جمعی از مسئولان سه قوه ۹۸/۰۱/۱۵

الزامات اقتصاد مقاومتی

مسئله اقتصاد مهم است؛ اقتصاد مقاومتی مهم است. البته اقتصاد مقاومتی الزاماتی دارد. مردمی کردن اقتصاد، جزو الزامات اقتصاد مقاومتی است. این سیاست‌های اصل ۴۴ که اعلام شد، می‌تواند یک تحول به وجود بیاورد؛ و این کار باید انجام بگیرد. البته کارهایی انجام گرفته و تلاش‌های بیشتری باید بشود. بخش خصوصی را باید توانمند کرد؛ هم به فعالیت اقتصادی تشویق بشوند، هم سیستم بانکی کشور، دستگاه‌های دولتی کشور و دستگاه‌هایی که می‌توانند کمک کنند - مثل قوه مقننه و قوه قضائیه - کمک کنند که مردم وارد میدان اقتصاد شوند. کاهش وابستگی به نفت یکی دیگر از الزامات اقتصاد مقاومتی است. این وابستگی، میراث شوم صد ساله ماست. ما اگر بتوانیم از همین فرصت که امروز وجود دارد، استفاده کنیم و تلاش کنیم نفت را با فعالیت‌های اقتصادی درآمدزای دیگری جایگزین کنیم، بزرگ‌ترین حرکت مهم را در زمینه اقتصاد انجام داده‌ایم. امروز صنایع دانش‌بنیان از جمله کارهایی است که می‌تواند این خلأ را تا میزان زیادی پر کند. ظرفیت‌های گوناگونی در کشور وجود دارد که می‌تواند این

خلاً را پر کند. همت را بر این بگماریم؛ برویم به سمت اینکه هرچه ممکن است، وابستگی خودمان را کم کنیم.

مسئله مدیریت مصرف، یکی از ارکان اقتصاد مقاومتی است؛ یعنی مصرف متعادل و پرهیز از اسراف و تبذیر. هم دستگاه‌های دولتی، هم دستگاه‌های غیر دولتی، هم آحاد مردم و خانواده‌ها باید به این مسئله توجه کنند؛ که این واقعاً جهاد است. امروز پرهیز از اسراف و ملاحظه تعادل در مصرف، بلاشک در مقابل دشمن یک حرکت جهادی است؛ انسان می‌تواند ادعا کند که این اجر جهاد فی سبیل‌الله را دارد.

یک بُعد دیگر این مسئله تعادل در مصرف و مدیریت مصرف این است که: ما از تولید داخلی استفاده کنیم؛ این را همه دستگاه‌های دولتی توجه داشته باشند - دستگاه‌های حاکمیتی، مربوط به قوای سه‌گانه - سعی کنند هیچ تولید غیر ایرانی را مصرف نکنند؛ همت را بر این بگمارند. آحاد مردم هم مصرف تولید داخلی را بر مصرف کالاهایی با مارک‌های معروف خارجی - که بعضی فقط برای نام و نشان، برای پز دادن، برای خودنمایی کردن، در زمینه‌های مختلف دنبال مارک‌های خارجی می‌روند - ترجیح بدهند. خود مردم راه مصرف کالاهای خارجی را ببندند.

بیانات در دیدار کارگزاران نظام ۹۱/۰۵/۰۳

ضرورت حرکت برنامه‌ای برای تحقق اقتصاد مقاومتی

حرکت بر اساس برنامه، یکی از کارهای اساسی است. تصمیم‌های خلق‌الساعه و تغییر مقررات، جزو ضربه‌هایی است که به «اقتصاد مقاومتی» وارد می‌شود و به مقاومت ملت ضربه می‌زند. این راه، هم دولت محترم، هم مجلس محترم باید توجه داشته باشند؛ نگذارند سیاست‌های اقتصادی کشور در هر زمانی دچار تذبذب و تغییرهای بی‌مورد شود!

بیانات در دیدار کارگزاران نظام ۹۱/۰۵/۰۳

راه نجات از خام‌فروشی‌ها

تحصیل ثروت از راه فروش منابع تمام‌شدنی مثل نفت و امثال نفت، رونق نیست، پیشرفت نیست؛ این خودگول‌زدن است. ما در این دام افتادیم. باید اقرار کنیم، قبول کنیم که این یک تله

است، یک دام است برای ملت ما. ما دچار خام‌فروشی شدیم. یک واقعیتی برای ما به ارث گذاشته شد، کشور هم به آن عادت داده شده است. البته در این سال‌ها سعی شده که یک مقداری این اعتیاد مضر برای کشور، کنار گذاشته شود؛ لیکن به‌طور کامل پیش نیامده. ما باید اول اعتقاد پیدا کنیم که باید کشور به جایی برسد که بتواند با اختیار، هرگاه اراده کرد، سر چاه‌های نفت خودش را ببندد؛ ما باید به این باور برسیم. این حالا مسئله نفت است. خام‌فروشی‌ها در بخش‌های مختلف مواد خام و معدنی همچنان وجود دارد؛ و این یکی از ضعف‌های ماست، یکی از مشکلات کشور ماست. ما اگر بخواهیم از این وضعیت نجات پیدا کنیم، بخواهیم به رشد اقتصادی حقیقی نایل شویم، راهش تکیه به علم است؛ این هم از راه تقویت همین شرکت‌های دانش‌بنیان، عملی است. ما باید به این سمت برویم.

بیانات در دیدار جمعی از پژوهشگران و مسئولان شرکت‌های دانش‌بنیان ۹۱/۰۵/۰۸

نگاه اقتصادی عدالت‌محور

اعتقاد خود من این است که: نگاه اقتصادی در کشور باید عدالت‌محور باشد، و این منافاتی ندارد با آنچه که ما در سیاست‌های اصل ۴۴ بیان کردیم، ... آن‌جور که ما گفتیم، ما خواستیم و تشریح کردیم ... به‌هیچ‌وجه با اقتصاد عدالت‌محور منافاتی ندارد؛ یعنی مطلقاً به سرمایه‌داری به آن معنای بد منتهی نخواهد شد. ... بلکه به یک معنا مکمل و متمم آن است.

بیانات در دیدار دانشجویان ۹۱/۰۵/۱۶

سرمایه‌داری مذبوم

آنچه که در دنیا به‌عنوان نظام سرمایه‌داری وجود دارد، حقیقت و جوهره‌اش سرمایه‌سالاری است. نفس داشتن سرمایه و به کار انداختن سرمایه برای پیشرفت کشور، چیز بدی نیست؛ چیز ممدوحی است؛ به هیچ‌وجه مذبوم نیست. آنچه که مذبوم است، این است که سرمایه و سرمایه‌داری محور همه تصمیم‌های کلان یک کشور و یک جامعه باشد؛ همه چیز را به سمت خودش بکشد؛ همان بلایی که بر سر بلوک سرمایه‌داری و بلوک غرب آمد، که امروز دارند نتایجش را درو می‌کنند. این حوادثی که امروز در اروپاست، این فشارهای سنگین اقتصادی که دارد به مردم وارد می‌آید، اینها ناشی از ذات نظام سرمایه‌سالاری است؛ همان سرمایه‌داری زالوصفت است، همان سرمایه‌داری مذبوم است. اما اینکه نه، کسانی دارای سرمایه باشند،

سرمایه را در خدمت رشد جامعه بگذارند - البته سرمایه‌دار سود هم خواهد برد؛ هم آن کار خوب است، هم آن سود حلال است - هیچ اشکالی ندارد. کار اگر چنانچه با ضابطه صحیح انجام بگیرد - که نگاه عدالت‌محور اسلام معطوف به این معناست - هیچ اشکالی ندارد. بنابراین کلمه «سرمایه» و کلمه «سرمایه‌دار» به هیچ وجه چیز مذمومی نیست. سعی کنیم نگاه سوسیالیستی و مارکسیستی بر تفکر اقتصادی ما غلبه پیدا نکند. آنها نگاهشان نگاه دیگری است. در نظام سوسیالیستی، نفس سرمایه محکوم است؛ در نظام اسلامی به هیچ وجه این جوری نیست؛ سرمایه محکوم نیست، سوء استفاده از سرمایه محکوم است. نمی‌شود هم کسی بگوید: آقا سرمایه طبیعتش سوء استفاده است. نخیر! این جوری نیست. می‌توان با مقررات درست، با مدیریت صحیح، سرمایه را در جهت درستی هدایت کرد و راه برد.

بیانات در دیدار دانشجویان ۹۱/۰۵/۱۶

لزوم جدیت در علاج مسئله گرانی و کاهش قدرت خرید

به نظر من عمده مشکلات، آن چیزی است که مربوط به معیشت قشرهای متوسط و ضعیف جامعه است. این ناشی از چیست؟ من اینجا نمی‌خواهم تحلیل کنم. قطعاً یک ضعف‌هایی وجود دارد؛ آن ضعف‌ها را انسان با خود مدیران در میان می‌گذارد. هیچ لزومی ندارد که کسانی که دستی به میکروفن و به منبر و به اینها دارند، بنا کنند ضعف‌ها را شمارش کردن؛ چون بیان ضعف‌ها در فضای عمومی، مشکلی را حل نمی‌کند. اگر وضعی وجود دارد، باید به خود آن کسی که دارای ضعف است، این را گفت؛ اما آثار و نتایج آن ضعف‌ها - خوب چرا - مشهود است؛ آنها را انسان می‌تواند مطرح کند.

آنچه که به نظر من مهم است، این است که برای قشرهای ضعیف، مشکلات اقتصادی‌ای وجود دارد؛ این را باید برطرف کنید. حالا بخشی از این مشکلات، ناشی از تورم است. ما در کشور کمبود کالا نداریم؛ خوشبختانه کالاهای گوناگون مورد نیاز مردم در کشور فراوان یافت می‌شود؛ لیکن مسئله گرانی و کاهش قدرت خرید وجود دارد؛ این را باید علاج کنید؛ این به عهده بخش‌های مختلف اقتصادی است؛ یعنی هم بخش‌های ستادی اقتصادی، هم بخش‌های

عملیاتی اقتصادی - مثل وزارت صنعت و معدن و تجارت، وزارت جهاد کشاورزی، بخش‌های دیگر - که باید به‌طور جد ان‌شاءالله این را دنبال کنند.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهوری و اعضای هیات دولت ۹۱/۰۶/۰۲

ضرورت پیدا کردن راهکار برای کنترل نقدینگی

آن کسانی که از لحاظ اقتصادی صاحب‌نظرند، چه در درون دولت، چه در بیرون دولت، به بنده می‌گویند که این مسئله مربوط به افزایش نقدینگی است؛ یعنی افزایش نقدینگی را مهم‌ترین عامل می‌دانند. این را ما فقط از کسانی که بیرون دولت‌اند، نمی‌شنویم، بلکه کسانی هم که در درون دولت‌اند، وقتی از آنها سؤال می‌کنیم، همین را به ما می‌گویند و گزارش می‌دهند. باید راهی پیدا کنید که نقدینگی افزایش یافته کنترل شود. خب! این روشن است؛ اگر در مقابل نقدینگی تولید وجود داشته باشد، کالا وجود داشته باشد، کمبود وجود نداشته باشد، مشکلی را ایجاد نمی‌کند؛ اگر چنانچه نه، نقدینگی بیش از تولید کالا در داخل یا به شکل درست واردات بود، طبعاً مشکل ایجاد می‌کند.

خب! عوامل نقدینگی هم زیاد است. همین یارانه‌های نقدی که داده می‌شود - که برای قشرهایی کار مفیدی هم بوده - خودش افزایش نقدینگی ایجاد می‌کند. همین کارهای عمرانی‌ای که شما می‌کنید - که اینها دیربازده است - اینها بلاشک افزایش نقدینگی ایجاد می‌کند. همین مسئله مسکن مهر که صحبت شد، یا همین طرح‌های نیمه‌تمام را که افزایش می‌دهید، این کاری که در دولت دارند می‌کنند - که کار خوبی هم هست و لازم هم هست - خود اینها ایجاد افزایش نقدینگی می‌کند. برای این مسئله باید راهکار پیدا کنید. شما افراد صاحب علمی هستید، صاحب تجربه هستید، دستتان در کار است؛ برای اینها راه پیدا کنید. این نقدینگی افزایش یافته را هدایت کنید به سمت مراکزی که کمک کند به گشایش کار مردم؛ مثل تولید.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهوری و اعضای هیات دولت ۹۱/۰۶/۰۲

لزوم فعال کردن بخش خصوصی

بخش خصوصی را باید کمک کرد. اینکه ما «اقتصاد مقاومتی» را مطرح کردیم، خب! خود اقتصاد مقاومتی شرایطی دارد، ارکانی دارد؛ یکی از بخش‌هایش همین تکیه به مردم است؛

همین سیاست‌های اصل ۴۴ با تأکید و اهتمام و دقت و وسواسِ هرچه بیشتر باید دنبال شود؛ این جزو کارهای اساسی شماست. در بعضی از موارد، من از خود مسئولین کشور می‌شنوم که بخش خصوصی به خاطر کم‌توانی‌اش جلو نمی‌آید. خب! باید فکری بکنید برای اینکه به بخش خصوصی توانبخشی بشود ... بالأخره اقتصاد مقاومتی معنایش این است که ما یک اقتصادی داشته باشیم که هم روند رو به رشد اقتصادی در کشور محفوظ بماند، هم آسیب‌پذیری‌اش کاهش پیدا کند. یعنی وضع اقتصادی کشور و نظام اقتصادی جوری باشد که در مقابل ترفندهای دشمنان که همیشگی و به شکل‌های مختلف خواهد بود، کمتر آسیب ببیند و اختلال پیدا کند. یکی از شرایطش، استفاده از همه ظرفیت‌های دولتی و مردمی است؛ هم از فکرها و اندیشه‌ها و راهکارهایی که صاحب‌نظران می‌دهند، استفاده کنید، هم از سرمایه‌ها استفاده شود. به مردم هم باید واقعاً میدان داده شود.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهوری و اعضای هیات دولت ۹۱/۰۶/۰۲

ضرورت فعال‌سازی واحدهای کوچک و متوسط

واحدهای کوچک و متوسط را فعال کنید. البته خوشبختانه واحدهای بزرگ ما فعالند، خوبند و سوددهی‌شان هم خوب است، کارشان هم خوب است، اشتغالشان هم خوب است؛ عمده واحدهای بزرگ ما وضعشان این‌جور است ... لیکن باید به فکر واحدهای متوسط و کوچک باشید؛ اینها خیلی مهم است، اینها در زندگی مردم تأثیرات مستقیم دارد.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهوری و اعضای هیات دولت ۹۱/۰۶/۰۲

لزوم مدیریت دقیق بر منابع ارزی

مسئله منابع ارزی هم مسئله مهمی است؛ ... روی این مسئله دقت کنید، خیلی باید کار کنید. واقعاً باید منابع ارزی را درست مدیریت کرد. حالا اشاره شد به ارز پایه؛ در این زمینه هم حرف‌های گوناگونی از دولت صادر شد. یعنی در روزنامه‌ها از قول یک مسئول، یک جور گفته شد؛ فردا یا دو روز بعد، یک جور دیگر گفته شد. نگذارید این اتفاق بیفتد. واقعاً یک تصمیم قاطع گرفته شود، روی آن تصمیم پافشاری شود و مسئله را دنبال کنید. به هر حال منابع ارزی باید مدیریت دقیق بشود.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهوری و اعضای هیات دولت ۹۱/۰۶/۰۲

ضرورت توجه به سه عنصر در پیشرفت اقتصاد

آنچه که ما به مسئولان محترم کشور در زمینه مسائل اقتصادی - که مسائل اساسی‌ای است و دشمن هم بر روی مسئله اقتصاد متمرکز شده است - سفارش می‌کنیم، این است که در پیشرفت اقتصاد، این سه عنصر را مورد توجه قرار دهند: اولاً در امر اقتصاد، مثل همه مسائل دیگر، باید با نگاه علمی به مسائل نگاه کرد. ثانیاً یک برنامه‌ریزی مدبرانه لازم است، که هم در آن شتاب‌زدگی نباشد، هم در آن کندی و کوتاهی نباشد. در همه امور این جور است، در مسائل حساس اقتصاد هم این جور است. ثالثاً ثبات و استمرار سیاست‌ها لازم است. اگر ان شاء الله مسئولان این سه عنصر را در پیشرفت اقتصادی کشور در نظر بگیرند، که البته مورد توجه است - مسئولان، هم از لحاظ علمی در میان آنها برجستگی هستند؛ هم از لحاظ دلسوزی، اهل دلسوزی‌اند، اهل تدبیرند - به توفیق الهی، به حول و قوه الهی، دشمنان ما همچنان که در بخش‌های دیگر نتوانستند کاری بکنند، در مقابله اقتصادی با این ملت هم هیچ غلطی نمی‌توانند بکنند.

بیانات در اجتماع مردم شیروان ۹۱/۷/۲۴

لزوم اهتمام مسئولان برای حل مشکلات کشاورزی و صنعت

امروز ... به قدر قابل توجهی این منطقه پیشرفت کرده است. علاوه بر امکانات کشاورزی و دامداری، صنعت وارد این منطقه شده است؛ دو کارخانه بزرگ از کارخانه‌های مهم کشور در اینجا است، کارخانجات دیگری هم در اطراف و اکناف وجود دارد؛ که این، پیشرفت استان و پیشرفت این منطقه و این شهرستان را نوید می‌دهد و ان شاء الله آینده بهتری از لحاظ مادی خواهد داشت.

مشکلاتی وجود دارد؛ هم در زمینه کشاورزی مشکلات وجود دارد، هم در زمینه کارخانجات؛ که ان شاء الله باید با همت مسئولان، با توجهی که این سفر موجب آن توجه است در میان مسئولان سطوح مختلف کشور، این مشکلات هم برطرف شود. یقیناً تلاش لازم در این زمینه وجود خواهد داشت.

بیانات در اجتماع مردم اسفراين ۹۱/۰۷/۲۲

ضرورت برنامه‌ریزی و تلاش مسئولان برای حل مشکلات اقتصادی

برخی از مشکلات اقتصادی [و معیشتی مردم] ناشی از تحریم‌هاست و برخی هم مربوط به مدیریت‌ها و سیاست‌های اقتصادی است؛ اما نکته مهم این است که این مشکلات قابل حل هستند. ... من به مسئولان برای حل موضوع گرانی توصیه مؤکد کرده‌ام و اکنون آنها باید گزارش دهند که چه کرده‌اند؟ ... مسئولان باید برای حل این مشکلات، برنامه‌ریزی و تلاش کنند؛ زیرا این مشکلات قطعاً قابل حل هستند.

(گزارش خبری) بیانات در دیدار رئیس و اعضای مجلس خبرگان رهبری ۹۱/۱۲/۱۷

بایدها و نبایدها در سیاست‌های اقتصادی

روزمه فکر کردن در مسائل اقتصادی، مضر است؛ تغییر سیاست‌های اقتصادی به‌طور دائم، مضر است - در همه بخش‌ها، به‌خصوص در اقتصاد - تکیه کردن بر نظرات غیر کارشناسی، مضر است؛ اعتماد کردن به شیوه‌های تزیینی اقتصادهای تحمیلی شرق و غرب، مضر است. سیاست‌های اقتصاد باید سیاست‌های «اقتصاد مقاومتی» باشد - یک اقتصاد مقاوم - باید اقتصادی باشد که در ساخت درونی خود مقاوم باشد، بتواند ایستادگی کند؛ با تغییرات گوناگون در این گوشه دنیا، آن گوشه دنیا متلاطم نشود؛ این چیزها لازم است.

بیانات در دیدار کارگران و فعالان بخش تولید کشور به مناسبت هفته کارگر ۹۱/۰۲/۰۷

ضرورت تکیه به ظرفیت درون‌زای کشور

شاخص دیگر، تکیه به ظرفیت درون‌زای کشور است؛ نگاهمان به بیرون نباشد. این، توصیه ماست؛ این معنایش این نیست که از امکاناتی که در بیرون هست استفاده نکنیم؛ این دو حرف با هم اشتباه نشود. امیدمان را به بیرون از ظرفیت داخلی کشور ندوزیم. در بیرون از مجموعه کشور و نظام جمهوری اسلامی، جبهه بزرگی وجود دارد که با همه توان از سی و چند سال پیش به این طرف کوشیده نگذارد که این انقلاب ریشه‌دار بشود، نگذارد که این نظام جمهوری اسلامی پایدار بماند، نگذارد که پیشرفت کند، نگذارد که در زمینه‌های گوناگون الگو بشود.

نمی‌شود از دشمن و روش‌های خصمانه‌ای که کرده، انتظار دوستی و محبت و صمیمیت داشت. نمی‌گوییم از اینها استفاده نکنید، اما می‌گوییم اطمینان نکنید، اعتماد نکنید، چشم به آنجا ندوزید؛ چشم به داخل بدوزید. در داخل کشور خیلی امکانات وجود دارد که اگر چنانچه نگاه ما - چه در زمینه‌های اقتصادی، چه در زمینه‌های فرهنگی، چه در زمینه‌های گوناگون دیگر - [به آنها باشد و] اگر بتوانیم از این نیروهای داخلی استفاده کنیم، کلید حل مشکلات اینجا است؛ یعنی در درون کشور و امکانات داخلی کشور است که از اینها می‌شود خردمندانه بهره‌برداری کرد. اینها باید شناسایی بشوند؛ و این است که رتبه ما را در دنیا بالا می‌برد. در مناسبات بین‌المللی سهم هر کشوری به قدر قدرت درونی اوست؛ هر مقداری که واقعاً در درون اقتدار داشته باشد، سهمش از مجموعه مناسبات بین‌المللی به همان نسبت بالاتر است؛ این را باید ما تأمین کنیم و خوشبختانه در طول این سال‌های متمادی به‌مرور تأمین شده؛ یعنی مدام بر اقتدار و قوام نظام جمهوری اسلامی در طول این سال‌ها افزوده شده لذا می‌بینید حیثیت و موقعیت جمهوری اسلامی هم بالا رفته که حالا شواهدش فراوان و الی‌ماشاءالله است.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیأت دولت ۹۲/۰۶/۰۶

اولویت‌های اقتصادی و ضرورت توجه به آنها

در زمینه اقتصاد خوشبختانه زیرساخت‌های زیادی امروز وجود دارد که اینها چند سال پیش وجود نداشت. در این ده دوازده سال اخیر، زیرساخت‌های زیادی در کشور به‌وجود آمده که می‌توان از اینها استفاده کرد. خب! آنچه که در درجه اول در زمینه اقتصاد لازم است، یکی ثبات و آرامش و خاموش کردن تلاطم عرصه اقتصادی است؛ یعنی این تلاطمی که وجود دارد، چه تلاطم ذهنی مردم، چه آنچه در بازار وجود دارد، این را بایستی با تدبیر - که البته این بیشتر به سیاست‌های شما و اظهارنظرهای شما و برخی از اقدامات سریع شما وابسته است - [حل کرد]. یک مسئله هم مسئله مهار تورم است، یکی هم تأمین نیازهای اساسی مردم است؛ اینها چیزهای اولویت‌داری است که بایستی در درجه اول مورد توجه قرار بگیرد؛ و تحرک بخشیدن به تولید ملی. اینها مسائل اساسی اقتصاد ماست؛ باید به اینها توجه کنید. البته مشکلات هست ... باید ببینید که چگونه می‌توان از این مشکلات خلاص شد؛ و اگر توانستید ان‌شاءالله این آرامش را

در عرصه اقتصاد به وجود بیاورید و تورم را مهار بکنید و مسئله تولید را تحرک ببخشید، این شروع همین حماسه اقتصادی‌ای است که ما اوّل سال آن را مطرح کردیم و درخواست کردیم از مجموعه ملت و مجموعه مسئولین. البته حماسه اقتصادی کار شش ماه و یک سال و دو سال نیست؛ حرکت بلندمدت لازم است. از دولت کنونی هم نه مردم، نه ما و نه هر انسان منصفی انتظار ندارد که حالا در کوتاه‌مدت همه این مشکلات را حل کند؛ نه! انتظار دارند که حرکت به سوی حل آغاز بشود و این را احساس کنند که یک حرکتی به سمت حل مشکلات هست و نگاه حکیمانه‌ای و مدبرانه‌ای پشت سر قضایا هست.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیأت دولت ۹۲/۰۶/۰۶

لزوم تمرکز تلاش‌ها روی اقتصاد درونی کشور

ما برای مسائل اقتصادی کشور همه تلاشمان بایستی متمرکز باشد بر روی مسائل داخلی؛ آن پیشرفتی، آن گشایشی ارزش دارد که متکی باشد به قدرت درونی یک ملت. یک ملت اگر به قدرت خود، به توانایی‌های خود متکی بود، دیگر از اخم یک کشور، از تحریم یک کشور متلاطم نمی‌شود؛ این را باید ما حل کنیم. همه حرف ما با مسئولین - چه مسئولین گذشته، چه مسئولین امروز - همین است که باید برای گشایش مسائل کشور و مشکلات کشور، از جمله مشکلات اقتصادی، نگاه به درون باشد. ما در کشور ظرفیت‌های زیادی داریم؛ از ظرفیت‌های این ملت که عبارت است از، هم امکانات انسانی، هم امکانات طبیعی، هم امکانات جغرافیایی و موقعیت منطقه‌ای باید استفاده کرد. البته ما از تحرک دیپلماسی هم حمایت می‌کنیم. وقتی می‌گوییم از درون بایستی کارها اصلاح بشود، معنایش این نیست که چشممان را ببندیم، تحرک دیپلماسی نداشته باشیم، با دنیا کار نکنیم؛ چرا، تحرک دیپلماسی، حضور دیپلماسی کار بسیار لازمی است، ... لکن تکیه بایست بر روی مسائل داخلی باشد. در عرصه دیپلماسی هم آن کشوری موفق است که متکی باشد به نیروی درون‌زا؛ آن دولتی می‌تواند در پشت میز مذاکره دیپلماسی حرف خودش را سبز بکند و به مقصود و نتایج مورد نظر خودش دست پیدا بکند که متکی باشد به یک اقتدار درونی، توانایی‌های درونی؛ حساب می‌برند از یک چنین دولتی.

بیانات در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان ۹۲/۰۸/۱۲

نقش دولت در ساماندهی اقتصاد کشور

شما در زمینه اقتصاد هم معتقداید که اقتصاد دست مردم باید باشد؛ ما هم عقیده‌مان همین است و در تفسیر اصل ۴۴ این معنا را تبیین کردیم. [ابلاغ سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی (۳۱۳۸۴/۲) خب! معنای آن این نیست که دولت اجازه می‌دهد یک نفری فعالیت اقتصادی بکند و یک انحصاری را در اختیار بگیرد که این انحصار در نهایت به ضرر مردم است؛ جلوی او را می‌گیرید شما؛ جلوی انحصارات را می‌گیرید، جلوی تجاوز را می‌گیرید، جلوی فساد مالی را می‌گیرید، جلوی سوءاستفاده از منابع دولتی و عمومی را می‌گیرید؛ یعنی جلوی این مزاحمت را می‌گیرید. درحالی‌که اقتصاد را معتقدایم که [نباید دولتی باشد] - بنده از قدیم معتقد بودم، یعنی همان زمانی هم که دولتی‌های ما دنبال اقتصاد دولتی بودند، بنده عقیده‌ای نداشتم؛ برایشان برای این معنا مثال‌هایی هم می‌زدم - [از جمله ۱۳۶۲/۵/۲۸] اما درعین حال نظارت دولت را همه قبول دارند؛ [حتی] یک جاهایی دخالت دولت هم لازم است. فرض بفرمایید شما می‌بینید که به فلان کار اقتصادی و فعالیت اقتصادی رغبتی وجود ندارد، سرمایه‌دار نمی‌خواهد در این زمینه سرمایه‌گذاری کند؛ شما به‌عنوان دولت چه کار می‌کنید؟ سرمایه‌گذاری می‌کنید دیگر. فرض کنید یک ماده‌ای در کشور مورد نیاز است، سرمایه‌گذار - به‌عنوان یک تاجر، با نگاه اقتصادی - دنبال این کار نمی‌رود؛ برایش زحمت دارد، صرف نمی‌کند. شما چه کار می‌کنید؟ شما وارد می‌کنید، شما تولید می‌کنید. بنابراین مثل همه جاها که نواقص را دولت تکمیل می‌کند، کجی‌ها را دولت راست می‌کند، انحراف‌ها را جلوگیری می‌کند.

بیانات در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان ۹۲/۰۸/۱۲

راه برطرف کردن مشکلات اقتصادی کشور

مشکلات کشور را تنها یک چیز حل می‌کند؛ آن هم عبارت است از نگاه به ظرفیت‌های درونی - که این ظرفیت‌ها هم بحمدالله بسیار است؛ بی‌شمار است - و استفاده از این ظرفیت‌ها به شکل حکیمانه. خوشبختانه مسئولین اقتصادی دولتی به این معنا توجه کرده‌اند، به این نتیجه رسیده‌اند. راه برطرف کردن مشکلات اقتصادی کشور - حالا این بخش از مشکلات - نگاه به بیرون نیست، نگاه به برداشتن تحریم دشمن و مانند اینها نیست؛ خوشبختانه مسئولین

اقتصادی کشور به این معنا توجه کرده‌اند. راه آن این است که به درون نگاه کنند؛ ساخت درونی اقتصاد را تقویت کنند؛ این کار را بنا دارند بکنند و ان‌شاء‌الله همین است که پیش خواهد رفت و در این توفیق پیدا خواهند کرد.

بیانات در دیدار فرماندهان و کارکنان نیروی هوایی ارتش ۹۲/۱۱/۱۹

ابلاغ سیاست‌های کلی «اقتصاد مقاومتی» به رؤسای قوای سه‌گانه و رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام

بسم‌الله الرحمن الرحیم

ایران اسلامی با استعدادهای سرشار معنوی و مادی و ذخائر و منابع غنی و متنوع و زیرساخت‌های گسترده و مهم‌تر از همه، برخورداری از نیروی انسانی متعهد و کارآمد و دارای عزم راسخ برای پیشرفت، اگر از الگوی اقتصادی بومی و علمی برآمده از فرهنگ انقلابی و اسلامی که همان اقتصاد مقاومتی است، پیروی کند نه تنها بر همه مشکلات اقتصادی فائق می‌آید و دشمن را که با تحمیل یک جنگ اقتصادی تمام عیار در برابر این ملت بزرگ صف‌آرایی کرده، به شکست و عقب‌نشینی وا می‌دارد، بلکه خواهد توانست در جهانی که مخاطرات و بی‌اطمینانی‌های ناشی از تحولات خارج از اختیار، مانند بحران‌های مالی، اقتصادی، سیاسی و ... در آن رو به افزایش است، با حفظ دستاوردهای کشور در زمینه‌های مختلف و تداوم پیشرفت و تحقق آرمان‌ها و اصول قانون اساسی و سند چشم‌انداز بیست ساله، اقتصاد متکی به دانش و فناوری، عدالت بنیان، درون‌زا و برون‌گرا، پویا و پیشرو را محقق سازد و الگوئی الهام‌بخش از نظام اقتصادی اسلام را عینیت بخشد.

اکنون با مذاقه لازم و پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی که در ادامه و تکمیل سیاست‌های گذشته، خصوصاً سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و با چنین نگاهی تدوین شده و راهبرد حرکت صحیح اقتصاد کشور به سوی این اهداف عالی است، ابلاغ می‌گردد.

لازم است قوای کشور بی‌درنگ و با زمان‌بندی مشخص، اقدام به اجرای آن کنند و با تهیه قوانین و مقررات لازم و تدوین نقشه راه برای عرصه‌های مختلف، زمینه و فرصت مناسب برای نقش‌آفرینی مردم و همه فعالان اقتصادی را در این جهاد مقدس فراهم آورند تا به فضل الهی حماسه اقتصادی ملت بزرگ ایران نیز همچون حماسه سیاسی در برابر چشم جهانیان رخ نماید.

از خداوند متعال توفیق همگان را در این امر مهم خواستارم.

سیدعلی خامنه‌ای

۲۹/ بهمن ماه/ ۱۳۹۲

سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی

بسم‌الله الرحمن الرحیم

با هدف تأمین رشد پویا و بهبود شاخص‌های مقاومت اقتصادی و دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز بیست‌ساله، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با رویکردی جهادی، انعطاف‌پذیر، فرصت‌ساز، مولد، درون‌زا، پیشرو و برون‌گرا ابلاغ می‌گردد:

۱- تأمین شرایط و فعال‌سازی کلیه امکانات و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی کشور به منظور توسعه کارآفرینی و به حداکثر رساندن مشارکت آحاد جامعه در فعالیت‌های اقتصادی با تسهیل و تشویق همکاری‌های جمعی و تأکید بر ارتقاء درآمد و نقش طبقات کم‌درآمد و متوسط.

۲- پیشسازی اقتصاد دانش‌بنیان، پیاده‌سازی و اجرای نقشه جامع علمی کشور و ساماندهی نظام ملی نوآوری به منظور ارتقاء جایگاه جهانی کشور و افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان و دستیابی به رتبه اول اقتصاد دانش‌بنیان در منطقه.

۳- محور قراردادن رشد بهره‌وری در اقتصاد با تقویت عوامل تولید، توانمندسازی نیروی کار، تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد، ایجاد بستر رقابت بین مناطق و استان‌ها و به کارگیری ظرفیت و قابلیت‌های متنوع در جغرافیای مزیت‌های مناطق کشور.

۴- استفاده از ظرفیت اجرای هدفمندسازی یارانه‌ها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقاء شاخص‌های عدالت اجتماعی.

۵- سهم‌بری عادلانه عوامل در زنجیره تولید تا مصرف متناسب با نقش آنها در ایجاد ارزش، به‌ویژه با افزایش سهم سرمایه انسانی از طریق ارتقاء آموزش، مهارت، خلاقیت، کارآفرینی و تجربه.

۶- افزایش تولید داخلی نهاده‌ها و کالاهای اساسی (به‌ویژه در اقلام وارداتی)، و اولویت دادن به تولید محصولات و خدمات راهبردی و ایجاد تنوع در مبادی تأمین کالاهای وارداتی با هدف کاهش وابستگی به کشورهای محدود و خاص.

۷- تأمین امنیت غذا و درمان و ایجاد ذخایر راهبردی با تأکید بر افزایش کمی و کیفی تولید (مواد اولیه و کالا).

۸- مدیریت مصرف با تأکید بر اجرای سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف و ترویج مصرف کالاهای داخلی همراه با برنامه‌ریزی برای ارتقاء کیفیت و رقابت‌پذیری در تولید.

۹- اصلاح و تقویت همه‌جانبه نظام مالی کشور با هدف پاسخگویی به نیازهای اقتصاد ملی، ایجاد ثبات در اقتصاد ملی و پیشگامی در تقویت بخش واقعی.

۱۰- حمایت همه‌جانبه هدفمند از صادرات کالاها و خدمات به تناسب ارزش افزوده و با خالص ارزآوری مثبت از طریق:

- تسهیل مقررات و گسترش مشوق‌های لازم.
- گسترش خدمات تجارت خارجی و ترانزیت و زیرساخت‌های مورد نیاز.
- تشویق سرمایه‌گذاری خارجی برای صادرات.
- برنامه‌ریزی تولید ملی متناسب با نیازهای صادراتی، شکل‌دهی بازارهای جدید، و تنوع بخشی پیوندهای اقتصادی با کشورها به‌ویژه با کشورهای منطقه.
- استفاده از ساز و کار مبادلات تهاتری برای تسهیل مبادلات در صورت نیاز.
- ایجاد ثبات رویه و مقررات در مورد صادرات با هدف گسترش پایدار سهم ایران در بازارهای هدف.

۱۱- توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور به منظور انتقال فناوری‌های پیشرفته، گسترش و تسهیل تولید، صادرات کالا و خدمات و تأمین نیازهای ضروری و منابع مالی از خارج.

۱۲- افزایش قدرت مقاومت و کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد کشور از طریق:
- توسعه پیوندهای راهبردی و گسترش همکاری و مشارکت با کشورهای منطقه و جهان به‌ویژه همسایگان.

- استفاده از دیپلماسی در جهت حمایت از هدف‌های اقتصادی.

- استفاده از ظرفیت‌های سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای

۱۳- مقابله با ضربه‌پذیری درآمد حاصل از صادرات نفت و گاز از طریق:

- انتخاب مشتریان راهبردی.

- ایجاد تنوع در روش‌های فروش.

- مشارکت دادن بخش خصوصی در فروش.

- افزایش صادرات گاز.

- افزایش صادرات برق.

- افزایش صادرات پتروشیمی.

- افزایش صادرات فرآورده‌های نفتی.

۱۴- افزایش ذخایر راهبردی نفت و گاز کشور به منظور اثرگذاری در بازار جهانی نفت و گاز و

تأکید بر حفظ و توسعه ظرفیت‌های تولید نفت و گاز، به‌ویژه در میادین مشترک.

۱۵- افزایش ارزش افزوده از طریق تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز، توسعه تولید

کالاهای دارای بازدهی بهینه (براساس شاخص شدت مصرف انرژی) و بالا بردن صادرات برق،

محصولات پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی با تأکید بر برداشت صیانتی از منابع.

۱۶- صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی کشور با تأکید بر تحول اساسی در ساختارها، منطقی

سازی اندازه دولت و حذف دستگاه‌های موازی و غیرضرور و هزینه‌های زاید.

۱۷- اصلاح نظام درآمدی دولت با افزایش سهم درآمدهای مالیاتی.

۱۸- افزایش سالانه سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت و گاز تا قطع

وابستگی بودجه به نفت.

۱۹- شفاف‌سازی اقتصاد و سالم‌سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت‌ها و زمینه‌های

فسادزا در حوزه‌های پولی، تجاری، ارزی و ... .

۲۰- تقویت فرهنگ جهادی در ایجاد ارزش افزوده، تولید ثروت، بهره‌وری، کارآفرینی، سرمایه‌گذاری و اشتغال مولد و اعطای نشان اقتصاد مقاومتی به اشخاص دارای خدمات برجسته در این زمینه.

۲۱- تبیین ابعاد اقتصاد مقاومتی و گفتمان سازی آن بویژه در محیط‌های علمی، آموزشی و رسانه‌ای و تبدیل آن به گفتمان فراگیر و رایج ملی.

۲۲- دولت مکلف است برای تحقق سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با هماهنگ‌سازی و بسیج پویای همه امکانات کشور، اقدامات زیر را معمول دارد:

- شناسایی و بکارگیری ظرفیت‌های علمی، فنی و اقتصادی برای دسترسی به توان آفندی و اقدامات مناسب.

- رصد برنامه‌های تحریم و افزایش هزینه برای دشمن.

- مدیریت مخاطرات اقتصادی از طریق تهیه طرح‌های واکنش هوشمند، فعال، سریع و به هنگام در برابر مخاطرات و اختلال‌های داخلی و خارجی.

۲۳- شفاف و روان‌سازی نظام توزیع و قیمت‌گذاری و روزآمدسازی شیوه‌های نظارت بر بازار.

۲۴- افزایش پوشش استاندارد برای کلیه محصولات داخلی و ترویج آن.

ابلاغ سیاست‌های کلی «اقتصاد مقاومتی» به رؤسای قوای سه‌گانه و رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام ۹۲/۱۱/۲۹

ضرورت تأمین امنیت غذایی و ذخایر راهبردی

موضوع واردات و تأمین امنیت غذایی و ذخایر راهبردی، یکی دیگر از محورهای مهم سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی است. ... به غیر از این موارد، باید در اقلام دیگر جلوی واردات بی رویه گرفته شود.

(گزارش خبری) بیانات در جلسه سران قوا ۹۲/۱۲/۰۶

ضرورت حرکت مستمر برای تحقق جامع و فراگیر سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی

سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، سیاست‌هایی جامع و فراگیر است که باید در اجراء نیز با همین جامعیت و فراگیری، تحقق یابد. ... مسائل اقتصادی و مشکلات ناشی از این مسائل،

مهم‌ترین موضوع کشور و مردم است. ... اگر سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، به‌طور جدی پیگیری و اجراء شوند، امید زیادی وجود دارد که رونق اقتصادی و اصلاح پایه‌های اقتصادی کشور در میان مدت محقق و بخشی از مشکلات مردم حل شود. ... هدف از برگزاری جلسه با سران سه قوه، بررسی راه‌کارهای تحقق سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی است، ... با ابلاغ این سیاست‌ها، مردم اکنون منتظر اجرای آنها و تأثیرات مثبت ناشی از اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی هستند؛ بنابراین دولت، مجلس و قوه قضائیه باید به‌طور جدی وارد میدان شوند و وظایف مربوط به خود را، در هر بخش، پیگیری و اجراء کنند. ... باید روند اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، به‌صورت یک حرکت مستمر و متوقف نشدنی، تا رسیدن به نتیجه، ادامه یابد.

(گزارش خبری) بیانات در جلسه سران قوا ۹۲/۱۲/۰۶

لزوم مصون‌سازی کشور در مقابل جنگ تمام‌عیار اقتصادی

تهدیدهای اقتصادی خارجی ... خب! تحریم‌ها از قبل بود، منتها این تحریم‌ها از حدود زمستان سال ۹۰ تا امروز تبدیل شده به جنگ اقتصادی؛ دیگر اسم آن تحریم هدفمند نیست، یک جنگ تمام‌عیار اقتصادی است که متوجه ملت ماست. علت آن هم، نه مسئله هسته‌ای است، نه مسئله حقوق بشر است، نه مسائل دیگری از این قبیل است؛ علت آن را خود آنها هم می‌دانند، ما هم می‌دانیم؛ علت، استقلال‌خواهی ملت ایران است؛ علت، داشتن یک حرف نو بر پایه مبانی اسلام است که برای کشورهای دیگر و ملت‌های مسلمان الگو خواهد شد؛ می‌دانند که اگر جمهوری اسلامی در این عرصه‌ها و میدان‌ها موفق شد، دیگر جلوی رشد این حرکت را در دنیا نمی‌شود گرفت و این یک حرکت مهمی است؛ مسئله این است. حالا بهانه یک روز انرژی هسته‌ای است، یک روز غنی‌سازی است، یک روز حقوق بشر است، یک روز حرف‌هایی از این قبیل است. تحریم‌ها علیه ما، قبل از اینکه اصلاً مسئله انرژی هسته‌ای مطرح هم بشود وجود داشت، بعد از این هم وجود خواهد داشت. این مسئله هسته‌ای و این مذاکرات اگر ان‌شاءالله به نقطه حلی برسد، باز خواهید دید همین فشارها وجود خواهد داشت؛ باید در مقابل این فشارها مصونیت‌سازی کرد؛ باید به بنای داخلی استحکام‌بخشی کرد. اقتصاد را باید قوی

کنیم تا دشمن از تأثیرگذاری از این ناحیه مأیوس بشود؛ وقتی دشمن مأیوس شد، خیال ملت و مسئولین کشور هم راحت خواهد شد.

بیانات در جلسه تبیین سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ۹۲/۱۲/۲۰

الزامات تحقق اقتصاد مقاومتی

برای اینکه این کار بزرگ، اقتصاد مقاومتی، تحقق پیدا کند، الزامات چیست و چه کارهایی باید انجام بگیرد؟ خلاصه عرض می‌کنیم: اولاً مسئولان باید از تولید ملی حمایت کنند. تولید ملی، اساس و حلقه‌ی اساسی پیشرفت اقتصاد است. مسئولان باید از تولید ملی حمایت کنند. چه جوری؟ یک جا که قانون لازم دارد، حمایت قانونی کنند؛ یک جا که حمایت قضائی لازم است، انجام بگیرد؛ یک جا که حمایت اجرایی لازم است، باید تشویق کنند و کارهایی بکنند؛ باید این کارها انجام بگیرد. تولید ملی باید رونق پیدا کند.

دوم، صاحبان سرمایه و نیروی کار که تولیدگر هستند، آنها هم بایستی به تولید ملی اهمیت بدهند؛ به چه معنا؟ به این معنا که بهره‌وری را افزایش بدهند. بهره‌وری، یعنی از امکاناتی که وجود دارد حداکثر استفاده بهینه بشود؛ کارگر که کار می‌کند، کار را با دقت انجام بدهد؛ «رَحِمَ اللهُ امْرَأَةً عَمِلَتْ عَمَلًا فَأَتَقَنَتْ»، این معنای بهره‌وری است؛ از قول پیغمبر نقل شده است: رحمت خدا بر آن کسی است که کاری را که انجام می‌دهد، محکم انجام بدهد، متقن انجام بدهد. آن کسی که سرمایه‌گذاری می‌کند، سعی کند حداکثر استفاده از آن سرمایه انجام بگیرد؛ یعنی هزینه‌های تولید را کاهش بدهند؛ بعضی از بی‌تدبیری‌ها، بی‌سیاستی‌ها موجب می‌شود هزینه تولید برود بالا، بهره‌وری سرمایه و کار کم بشود.

سوم، صاحبان سرمایه در کشور، فعالیت تولیدی را ترجیح بدهند بر فعالیت‌های دیگر. ما دیدیم کسانی را که سرمایه‌ای داشتند - کم یا زیاد - و می‌توانستند این را در یک راه‌هایی به کار بیندازند و درآمدهای زیادی کسب کنند، نکردند؛ رفتند سراغ تولید؛ گفتند می‌خواهیم تولید کشور تقویت بشود؛ این حسنه است، این صدقه است، این جزو بهترین کارهاست؛ کسانی که دارای سرمایه هستند - چه سرمایه‌های کم، چه سرمایه‌های افزون - آن را بیشتر در خدمت تولید کشور بگذارند.

[چهارم] مردم در همه سطوح، تولید ملی را ترویج کنند. یعنی چه؟ یعنی همین مطلبی که من دو سه سال قبل از این، در همین جا با اصرار فراوان گفتم، یک عده ای هم از مردم خوشبختانه عمل کردند، اما همه باید عمل کنند و آن عبارت است از «مصرف تولیدات داخلی». عزیزان من! شما وقتی که یک جنس داخلی را خرید می‌کنید به جای جنس تولید خارجی، هم به همین اندازه کار و اشتغال ایجاد کرده‌اید، هم کارگر ایرانی را وادار کرده‌اید به اینکه ابتکار خودش را بیاورد میدان؛ جنس داخلی که مصرف شد، آن‌کننده کار، ابتکاراتی دارد، این ابتکارات را روزبه‌روز افزایش خواهد داد؛ شما وقتی که جنس داخلی مصرف می‌کنید، ثروت ملی را افزایش داده‌اید. در گذشته، در دوران طاغوت، ترجیح مصرف خارجی به عنوان یک سنت بود؛ سراغ جنس که می‌رفتند، [می‌پرسیدند] داخلی است یا خارجی؟ اگر خارجی بود، بیشتر به آن رغبت داشتند؛ این باید برگردد و به عکس بشود. نمی‌گوییم خرید جنس خارجی حرام است، اما عرض می‌کنیم خرید جنس داخلی یک ضرورت برای مقاوم‌سازی اقتصاد است و بر روی همه چیز این کشور تأثیر می‌گذارد. باید به این توجه کرد؛ این نقش همه مردم است. البته در اینجا هم مثل خیلی جاهای دیگر، مسئولیت مسئولان و مدیران کشور از دیگران بیشتر است؛ بسیاری از زیاده‌روی‌ها و ریخت‌وپاش‌ها در رفتار مردم، به خاطر نگاه کردن به رفتار آن کسانی است که آنها را «بزرگ‌ترها» می‌دانند؛ اگر اسراف در بین سطوح بالا نباشد، در بین مردم هم اسراف کم خواهد شد. بنابراین ترجیح تولید داخلی یکی از کارهاست.

بیانات در حرم مطهر رضوی ۹۳/۰۱/۰۱

باید بدانیم که «می‌توانیم»

«باید بدانیم که می‌توانیم». ... مشکل ملت ایران تا قبل از پیروزی انقلاب اسلامی این بود که نمی‌دانست، می‌تواند، همانطور که امروز هم هنوز برخی نمی‌دانند که می‌توانیم! ... ما در زمینه‌های اقتصادی نیز می‌توانیم با تکیه بر توانایی‌ها و استعدادهای درونی خود بسیاری از گره‌ها را باز کنیم و در قبل هم این موضوع تجربه شده است.

(گزارش خبری) بازدید فرمانده کل قوا از نمایشگاه دستاوردهای نیروی هوافضای سپاه

پاسداران ۹۳/۰۲/۲۱

نقش بانک‌ها در زمینه اقتصاد مقاومتی

توصیه مهم در زمینه اقتصاد مقاومتی، یکی توصیه به بانک‌ها است: بانک‌ها باید نقش ایفا کنند. باید خودشان را تطبیق بدهند با مواد سیاست‌های اقتصاد مقاومتی و برنامه‌ریزی‌های دولت در این زمینه؛ و می‌توانند نقش ایفا کنند، نقش مثبت؛ البته نقش منفی هم می‌توانند!

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۹۳/۰۴/۱۶

شناسایی ظرفیت‌های کشور برای بیرون رفت از رکود و عقب‌ماندگی اقتصادی توصیه مؤکد به بخش صنعت و معدن: تحرکشان را باید افزایش بدهند. بار اصلی بیرون رفتن کشور از رکود و عقب‌ماندگی اقتصادی، بر دوش بخش صنعت و معدن است. باید تلاش کنند. تلاش را باید مضاعف کنند. ظرفیت‌ها را شناسایی کنند. ظرفیت‌های زیادی در کشور هست. این ظرفیت‌ها را فعال کنند.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۹۳/۰۴/۱۶

نگاه حمایتی دولت به کشاورزی

کشاورزی اهمیت حیاتی دارد. لازم است نگاه دولت و سیاست‌های دولتی به بخش کشاورزی، نگاه حمایت باشد؛ همه‌جای دنیا هم همین‌جور است! از بخش کشاورزی به‌وسیله دولت‌ها حمایت می‌شود. آن‌وقت باید مشکلات موجود در بخش کشاورزی برطرف بشود؛ مشکلات کشاورزان، مشکلات دامداران - که گاهی شکایت‌هایی هم به ما می‌شود - و انسان رنج می‌برد از بعضی از مشکلاتی که برای اینها وجود دارد.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۹۳/۰۴/۱۶

تولید، کلید رونق اقتصادی

تکیه بر توان و ظرفیت‌های داخلی و حمایت از تولید [لازم است]. ... کلید رونق اقتصادی که مورد تأکید رئیس‌جمهور محترم نیز است، مسئله تولید است. باید با استفاده از ظرفیت‌های فراوان داخلی، تولید را به حرکت درآورد تا رونق اقتصادی و افزایش صادرات غیرنفتی محقق شود. ... دولت باید بسته سیاست‌های اقتصادی خود را با سیاست‌های اقتصاد مقاومتی تطبیق دهد و مواردی را که غیرمنطبق با این سیاست‌ها است، حذف کند. ... نباید به این اقدامات [تثبیت قیمت ارز و کنترل تورم] بسنده کرد. زیرا این موارد، قدم‌های اول هستند... دولت باید این موضوع [بنگاه‌داری بانک‌ها] را به‌طور جدی پیگیری و حل کند زیرا بانک‌ها باید

در خدمت تولید باشند و اگر در خدمت تولید قرار گیرند، بسیاری از مشکلات حل خواهد شد.

(گزارش خبری) بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت ۹۳/۰۶/۰۵

صنایع بخش کشاورزی، یکی از بخش‌های راهبردی

صنایع بخش کشاورزی، [و صنایع تبدیلی در روستاها] یکی از بخش‌های راهبردی است که در همه کشورها به آن کمک ویژه می‌شود و دولت باید به بخش کشاورزی مساعدت ویژه‌ای داشته باشد. ... [و] راه توسعه روستاها، ایجاد صنایع تبدیلی در روستاها است. ... بخش معدن و ارزش افزوده و اشتغال‌زایی [اهمیت ویژه دارد]. ... واردات بی رویه، ضررها و زیان‌هایی [دارد] ... و تاثیر منفی بر تولید داخلی [می‌گذارد] ... واردات، فقط از طریق تعرفه حل نخواهد شد. ... دولت باید درخصوص واردات کالاهای غیر ضروری و تجملی، سخت‌گیری بیشتری انجام دهد و اعمال قدرت کند.

(گزارش خبری) بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت ۹۳/۰۶/۰۵

اقتصاد مقاومتی راه حل مقابله با تحریم‌ها

یکی از افراد هیئت مذاکره‌کننده [هسته‌ای ۵+۱] چندی پیش حرف خوبی زد. گفت: اگر به توافق هم نرسیدیم، آسمان به زمین نمی‌آید، دنیا به آخر نمی‌رسد؛ خب، نشود. حرف درستی است. ما آنچنان که حالا آنها خیال کردند، ضرر نمی‌کنیم؛ تصوّر کردند که اگرچنانچه چنین بشود، چنان خواهد شد؛ نه! راه حل وجود دارد. راه حل، همین اقتصاد مقاومتی است که ضربههای دشمن را اوّل کم اثر می‌کند، کاهش می‌دهد که این مالِ کوتاهمدت است، در میانمدت و بلندمدت به حرکت عظیم مردم اوج می‌دهد. اقتصاد مقاومتی اینجوری است. آنکسانی که صاحب‌نظر در زمینه اقتصادند، بعد از آنکه ما اقتصاد مقاومتی را اعلام کردیم، قضاوتشان این بود. ما راه حل داریم، آنها راه حل ندارند.

بیانات در دیدار اعضای مجمع عالی بسیج مستضعفین به مناسبت هفته بسیج ۹۳/۰۹/۰۶

ضرورت قطع بودجه کشور از نفت

یک مسئله اساسی در مورد اقتصاد کشور این است که باید اتکاء بودجه کشور به نفت قطع بشود؛ باید به اینجا برسیم. البته این حرف‌هایی که من امروز به شما عرض می‌کنم و مکرّر

گفته‌ایم، در مقام حرف آسان است، در مقام عمل کارهای مشکلی است. خود من دستم سال‌ها در اجراء بوده است؛ بنده می‌دانم اجراء کار سختی است اما معتقدم این کار سخت را می‌توان انجام داد. اجراء کردن سخت‌تر از حرف زدن است؛ اما همین کار سخت را با همت، با اعتماد به این مردم، با اعتماد به این جوان‌ها، با اعتماد به سرمایه‌های داخلی کشور، با اعتماد به خدای متعال که وعده نصرت داده است، می‌شود انجام داد. یکی از کارها که مهم‌ترین کار همین است [این است که] باید تکیه بودجه به تولید داخلی باشد، یعنی به درآمدی که مردم تولید می‌کنند و مالیات می‌دهند.

بیانات در دیدار مردم آذربایجان ۹۳/۱۱/۲۹

ضرورت حضور شرکت‌های دانش‌بنیان در عرصه‌های اقتصادی

شرکت‌های دانش‌بنیان؛ که بنده روی این شرکت‌های دانش‌بنیان تکیه می‌کنم. امروز ما جوان تحصیل کرده خیلی داریم. بچه‌های دبیرستانی یکی دو هفته پیش در این حسینیه، یک نمایشگاهی تشکیل دادند، (نمایشگاه دستاوردهای فناوری نانو در حسینیه امام خمینی (ره) ۹۳/۱۱/۱۱) آمدند چیزهای پیشرفته واقعاً عجیب و غریب و حیرت‌آوری را اینجا به ما نشان دادند؛ غالباً جوان، تعدادی جوان دبیرستانی! خب! سرمایه ما این است، ثروت ما این است. شرکت‌های دانش‌بنیان به وجود بیاید. شرکت‌های دانش‌بنیان هم فقط مخصوص صنعت نیست؛ در صنعت، در کشاورزی، در خدمات، در نیازسنجی؛ جمع بشوند، نگاه کنند ببینند بنگاه‌های گوناگون اقتصادی به چه چیزهایی نیاز دارند، کمبودهایشان کجاست، این را به آنها ارائه بدهند؛ شرکت دانش‌بنیان حتی در این زمینه هم می‌تواند فعال باشد.

بیانات در دیدار مردم آذربایجان ۹۳/۱۱/۲۹

استفاده حداکثری از ظرفیت‌های داخلی

یک مسئله مهم دیگر، [در اقتصاد کشور] استفاده حداکثری از ظرفیت‌های داخلی است. کشور ما در منطقه حساسی قرار دارد؛ همسایه‌های زیادی داریم، بالا دریا داریم، پایین دریا داریم، به همه دنیا دسترسی داریم. کشور ما روی نقشه که نگاه کنید، یک چهارراه بسیار حساس و مهم زمینی و هوایی است؛ دسترسی به آب‌های آزاد هم دارد؛ اینها فرصت‌های بسیار

مهمی است؛ علاوه بر منابع، علاوه بر امکانات، برنامه‌ریزی بشود، فکر کنند، از این فرصت‌ها به نحو احسن استفاده کنند.

بیانات در دیدار مردم آذربایجان ۹۳/۱۱/۲۹

راه مقابله با اخلاص‌گری‌های اقتصادی استکبار جهانی

بنده چند سال است که در اوّل هر سال، راجع به مسائل اقتصادی تأکید می‌کنم، تکیه می‌کنم؛ این کشور کشور بزرگی است، پهناور است، پرجمعیت است؛ بازار داخلی این کشور یک بازار هفتاد و چند میلیونی است، اینها خیلی با اهمیت است، خیلی با عظمت است. شما نگاه کنید به امکانات و توانایی‌های ما، چه توانایی‌های انسانی‌مان خیل عظیم جوان این کشور: کاربرد، تحصیل کرده، پُرانگیزه، پُرشور، آماده به کار چه ثروت‌های طبیعی این کشور، اما در عین حال مشکل اقتصادی داریم؛ مشکل کجا است؟ راه حل چیست؟ چه کار باید کرد؟ این را من به شما عرض بکنم: از بعد از تمام شدن جنگ، یعنی از سال ۶۷ که هشت سال دفاع مقدّس تمام شد، یک برنامه‌ریزی عمومی قدرت‌های استکباری وجود داشت برای اینکه نگذارند ایران اسلامی تبدیل بشود به یک قدرت اثرگذار اقتصادی در منطقه؛ سعی کردند، روی این کار کردند. خب! جنگ که تمام شد، ما شروع کردیم به برنامه‌ریزی برای مسائل اقتصادی و پیشرفت‌ها؛ مشغول برنامه‌ریزی شدیم؛ اینها فهمیدند که اگر جلوی ایران را نگیرند، اگر چنانچه اخلاص‌گری نکنند، دخالت نکنند، مزاحمت نکنند، ایران اسلامی با توانایی‌های خود که آن روز سایه وجود شریف امام بزرگوار هم بر سر ما بود و حیات مبارک ایشان ادامه داشت با تکیه به اسلام، با تکیه به مردم، تبدیل خواهد شد به یک قطب اقتصادی منطقه‌ای و روی اقتصاد منطقه و اقتصاد بین‌الملل اثر خواهد گذاشت، [لذا] برنامه‌ریزی شد برای اینکه نگذارند. اینها مربوط به مسائل هسته‌ای نیست؛ پیش از قضایای هسته‌ای مسائل هسته‌ای مثلاً فرض کنید ده سال، دوازده سال است که پیش آمده؛ اینها مربوط به قبل از مسائل هسته‌ای است مربوط به سال ۶۷ و ۶۸ و آن سال‌هاست؛ دشمنان ما از آن روز شروع کردند به تلاش. کسانی که اهل اطلاع‌اند، می‌دانند که برنامه‌های غربی‌ها و عمدتاً آمریکا شروع شد برای دُور زدن ایران: در خطوط انتقال نفت و گاز، ایران را دُور بزنند؛ در خطوط اصلی هوایی و زمینی و دریایی، ایران را دُور بزنند؛ در خطوط انتقال شبکه‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات، ایران را دُور بزنند؛ یک نوع تحریم

بی سروصدا؛ هر فعالیت اقتصادی مهمی که ایران می‌خواهد انجام بدهد، طرف‌ها را بترسانند. اینها اتفاقاتی است که در این کشور افتاده است. افراد مدعی و بی‌اطلاع نیابند حرف بزنند و خیال کنند که خب هیچ کاری کسی انجام نداده است؛ نه، خیلی تلاش شده است. دشمن برنامه داشت در این زمینه، و برنامه خودش را قدم‌به‌قدم تا امروز پیش برده است و عمل کرده است. آنچه شما مشاهده می‌کنید، برآیند تحرک داخلی کشور و دشمنی دشمنان است. دشمن نباید فراموش بشود. در زمینه اقتصاد، دشمن به معنای واقعی کلمه برنامه‌ریزی کرد؛ بعضی جاها صریح وارد میدان شدند، بعضی جاها بدون صراحت وارد میدان شدند لکن خب! اهل اطلاع، ملتفت بودند، می‌فهمیدند که دشمن چه کار دارد می‌کند. دشمن کیست؟ آمریکا و چند کشور اروپایی دنباله‌رو آمریکا. اینها مال امروز نیست. خب! علاج چیست؟ معلوم است؛ دشمن دشمنی می‌کند؛ آیا ما توقعی از دشمن داریم؟ نه. از دشمن که نمی‌شود توقع داشت؛ از دشمن که نمی‌شود گلیایه کرد. آیا ما از آمریکا گلیایه داریم؟ ابداً؛ گلیایه را انسان از دوست می‌کند؛ خب! طبیعت دشمن دشمنی کردن است؛ علاج چیست؟ علاج این است که یک ملت در درون خود تلاشی بکند و کاری بکند که ضربه دشمن که حتمی است، اثر نگذارد یا کم اثر بگذارد؛ علاج این است. عزیزان من، جوانان! اینها را توجه کنید.

بیانات در دیدار مردم آذربایجان ۹۳/۱۱/۲۹

اشکالات اقتصاد کشور و ضرورت اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی

دو اشکال بزرگ در اقتصاد ما وجود داشته است: یکی اینکه اقتصاد ما نفتی بود؛ یکی اینکه اقتصاد ما دولتی بود؛ این دو اشکال بزرگ. اقتصاد ما نفتی است؛ یعنی چه؟ یعنی ما نفت را که سرمایه‌ماندگار ماست و امکان ارزش افزوده چندین برابری در آن وجود دارد، از زیر زمین بکشیم بیرون، خام خام بفروشیم به دنیا، پولش را بگیریم و صرف امور جاری کشور بکنیم؛ خسارت از این بالاتر نمی‌شود. اقتصاد نفتی این‌جوری است. خب! نفت را می‌شود تبدیل کرد به فرآورده. بنده احتمال می‌دهم بعضی از دقت‌های علمی هم همین را تأیید می‌کند شاید؛ این نفتی که ما آن را تبدیل می‌کنیم به بنزین و گازوئیل و نفت سفید و مثلاً مصرف این‌جوری می‌کنیم، با تولید فرآورده‌هایی که تا امروز، بشر آن فرآورده‌ها را تولید نکرده است، تا صدبرابر این بشود ارزش افزوده برای نفت به وجود آورد؛ ما از اینها غافلیم؛ نفت خام را از درون چاه‌ها

بکشیم بیرون و این ذخیره را این ذخیره که دوباره در زیر زمین تولید نمی‌شود؛ جزو چیزهای پایان‌پذیر است؛ اینها تبدیل‌پذیر نیست که بگوییم تمام آن را می‌کشیم، جای آن می‌آید؛ نه، وقتی کشیدیم، تمام می‌شود؛ نفت این جور است، گاز این جور است بفروشیم، پول آن را صرف کنیم در مصارف جاری کشور؛ از این بدتر واقعاً چیزی نمی‌شود؛ این جزو میراث‌های شوم رژیم طاغوت و رژیم گذشته است. یک راه پول درآوردن آسانی هم هست و بعضی از مسئولین در طول زمان‌های مختلف هم ترجیح دادند که از این پول آسان استفاده کنند. این یک اشکال.

اشکال دوم؛ گفتیم اقتصاد دولتی است. این جزو مسائلی است که اول انقلاب که این هم کار خود ما بود، دیگران به ما تحمیل نکردند خود ما بر اثر نگاه‌هایی که آن روز وجود داشت، اقتصاد را سپردیم دست دولت؛ حالا هرچه تلاش می‌شود که اقتصاد منتقل بشود به مردم و داده بشود دست مردم، با برنامه‌ریزی درست که خلاف عدالت هم کاری انجام نگیرد، کار درست پیش نمی‌رود؛ سخت است. ما سیاست‌های اصل ۴۴ را ابلاغ کردیم که معنای آن همین بود که ما اقتصاد را از حالت دولتی بودن خارج کنیم. من در همین حسینیه که مسئولین جمع شدند در آن طبقه بالا، برایشان شرح دادم (فعالان و برگزیدگان بخش‌های اقتصادی (۱۳۹۰/۵/۲۶) که ما به چقدر ارز نیاز داریم و این امکان ندارد، به دست نمی‌آید مگر اینکه ما این کار را نکنیم؛ اصل ۴۴ به این شکلی که سیاست‌های آن را ابلاغ کردیم عمل بشود. اینها باید بشود. ... آنچه ما می‌خواهیم بگوییم، این است که باید یک نفس جدیدی به این کار داده بشود. امروز بیست‌ونهم بهمن است. سال گذشته بیست‌ونهم بهمن، سیاست‌های اقتصاد مقاومتی را به دستگاه‌های مختلف ابلاغ کردیم؛ امروز یک‌سال گذشته. اقتصاد مقاومتی برای کشور ضروری است؛ تحریم باشد هم لازم است، تحریم نباشد هم لازم است. آن‌روزی که تحریمی هم در این کشور وجود نداشته باشد، اقتصاد مقاومتی برای این کشور ضروری است، لازم است. اقتصاد مقاومتی یعنی ما بنای اقتصادی کشور را جوری تنظیم کنیم و ترتیب بدهیم که تکانه‌های جهانی در آن اثر نگذارد. یک‌روز عزا نگیریم که نفت از ۱۰۰ دلار رسید به ۴۵ دلار؛ یک‌روز عزا نگیریم که آمریکایی‌ها ما را تهدید می‌کنند که فلان چیز و فلان چیز و فلان چیز را تحریم می‌کنیم یا عملاً تحریم بکنند؛ عزا نگیریم که اروپایی‌ها کشتی‌رانی ما را تحریم کردند. اگر در

کشور اقتصاد مقاومتی باشد، هیچ‌کدام از این تکانه‌های بین‌المللی نمی‌تواند به زندگی مردم آسیب وارد کند. اقتصاد مقاومتی یعنی این؛ یعنی در داخل کشور، ساخت اقتصاد و بنای اقتصادی جوری باشد که از نیروهای مردم استفاده بشود، کمک واقعی گرفته بشود، برنامه‌ریزی بشود، بنای اقتصادی استحکام پیدا کند ... تکیه مسئولان کشور بر این باشد که حرکت اقتصادی کشور را این‌جوری قرار بدهند. اگر این شد، شکوفایی خواهد شد؛ اگر این شد، از تهدید دشمن دیگر نمی‌ترسیم، از تحریم دیگر تنمان نمی‌لرزد، از پایین افتادن قیمت نفت عزای نمی‌گیریم؛ این اقتصاد مقاومتی است. تکیه عمده اقتصاد مقاومتی هم باز روی مردم است؛ روی تولید داخلی است.

بیانات در دیدار مردم آذربایجان ۹۳/۱۱/۲۹

جدیت در تحقق اقتصاد مقاومتی

مسئله اقتصاد مقاومتی ... خب! از وقتی که این عنوان مطرح شده، شاید هزار مرتبه از طرف مسئولین با کم و زیادش تأیید شده؛ مسئولین مختلف، فعالان اقتصادی، حتی فعالان سیاسی، مسئولین دولتی، مجلس، غیره، مکرر گفته اند: اقتصاد مقاومتی، اقتصاد مقاومتی؛ خب! خوب است؛ لکن با اسم و با تکرار زبانی هیچ اتفاقی نمی‌افتد؛ هیچ اتفاقی نمی‌افتد. با بردن اسم دارو و تکرار اسم دارو، هیچ بیماری خوب نمی‌شود؛ دارو را باید مصرف کرد. شما در مجلس، در دولت نگاه کنید ببینید که واقعاً برای اقتصاد مقاومتی به همان مفهوم حقیقی خودش چه کارهایی انجام گرفته و چه کارهایی باید انجام بگیرد. این را به نظر من به طور جدی دنبال بکنید.

بیانات در دیدار اعضای ستاد بزرگداشت روز ملی مهندس ۹۳/۱۱/۰۶

سرمایه‌گذاری و تولید داخلی

به نظر بنده آن چیزی که امسال و سال‌های بعد از این باید به‌عنوان هدف اقتصاد مورد توجه باشد، عبارت است از سرمایه‌گذاری بر روی تولید داخلی. همه تلاش‌ها از سوی همه باید برای تقویت تولید داخلی بسیج بشود. از همه مسئولانی که در زمینه‌های اقتصادی فعالیت

دارند و از همهٔ آحاد مردم باید مطالبه بشود که به مسئلهٔ تقویت تولید داخلی کمک کنند. البته راه‌هایی وجود دارد برای کمک که من بعضی را عرض می‌کنم. یکی از لازم‌ترین کارها این است که از بنگاه‌های تولیدی متوسط و کوچک حمایت بشود؛ یکی از کارها این است که فعالیت‌های بنگاه‌های دانش‌بنیان تقویت بشود. اینکه ما روی علم و فناوری تکیه می‌کنیم، فقط به خاطر این نیست که می‌خواهیم نصاب علمی خودمان را بالا ببریم؛ پیشرفت علم و فناوری به پیشرفت اقتصاد کمک می‌کند؛ بنگاه‌هایی که دانش‌بنیان هستند می‌توانند به اقتصاد ملی کمک کنند. یکی از کارهای لازم، نهضت کاهش خام‌فروشی است. اینکه من چندی پیش راجع به وابسته بودن اقتصادمان به نفت اعتراض کردم و در سخنرانی گفتم، ناظر به این است. ما باید کاری کنیم که خام‌فروشی به تدریج کاهش پیدا کند، تا اینکه به‌کلی از بین برود؛ باید ارزش افزوده ایجاد کرد. بانک‌ها می‌توانند نقش ایفا کنند؛ هم نقش کمک کننده و هم نقش تخریب کننده؛ این مورد توجه مسئولان ارشد بانکی کشور باید قرار بگیرد. بعضی از بانک‌ها در سرتاسر کشور با شیوه‌های خاص برخی از بنگاه‌های اقتصادی کوچک و متوسط را به تعطیلی کشاندند، نابود کردند؛ بانک‌ها می‌توانند کمک بکنند و یا می‌توانند تخریب کنند. یکی از کارهای اساسی، تسهیل سرمایه‌گذاری است؛ یکی از کارهای اساسی کاهش واردات کالاهای مصرفی است؛ یکی از کارهای اساسی مبارزه با قاچاق است. کارهای گوناگونی را مسئولین دولتی می‌توانند انجام بدهند؛ بخشی از آنها این چیزهایی بود که من اینجا عرض کردم. البته این کارها همه کارهای دشواری است؛ گفتن این حرف‌ها آسان است، عمل کردن آنها مشکل است. اما همین کار مشکل را مسئولین حتماً بایستی انجام بدهند! چون مسئله، مسئله مهمی است. مردم هم می‌توانند نقش ایفا کنند. آن کسانی که قادر بر سرمایه‌گذاری هستند، سرمایه‌گذاری‌شان را متوجه تولید کنند و در تولید سرمایه‌گذاری بکنند. کسانی که مصرف‌کننده هستند که همه ملت ما در واقع مصرف‌کننده‌اند محصولات داخلی را مصرف کنند که من روی این بارها و بارها تکیه کردم و امروز هم عرض می‌کنم و تکیه می‌کنم. همه سعی بکنند محصولات داخلی را مصرف بکنند، کارگر ایرانی را حمایت بکنند، کارگاه تولیدی داخلی را با مصرف کردن [محصول] آن رونق بدهند. پرهیز از اسراف؛ کسانی که اهل اسراف‌اند، بدانند: این اسراف و زیاده‌روی و ریخت‌وپاش که در اسلام این‌همه مذمت شده است، سرنوشت

اقتصاد ملی را تعیین می‌کند؛ اگرچنانچه از اسراف و زیاده‌روی و ریخت‌وپاش اموال شخصی، چه آب، چه نان، وسایل تشریفاتی زیادی در مهمانی‌ها، در عقدها، در عروسی‌ها، در بقیه مراسم و چه بقیه چیزهای دیگر پرهیز بشود، به اقتصاد ملی کمک می‌کند. آن کسانی که در کارهای تجارت خارجی و دادوستد خارجی هستند، می‌توانند نقش ایفا کنند؛ نقش آنها هم عبارت است از صحت عمل، تا بتوانند آبروی ملت ایران را [حفظ کنند].

بیانات در حرم مطهر رضوی ۹۴/۰۱/۰۱

نگاه‌های کلان به اقتصاد کشور

در نگاه کلان به اقتصاد کشورمان دو جور نگاه وجود دارد. من خواهش می‌کنم به‌خصوص صاحب‌نظران و همچنین جوانان و عامه مردم عزیزمان به این نکته توجه کنند که دو جور نگاه به رونق اقتصادی و پیشرفت اقتصاد وجود دارد:

[الف] یک نگاه می‌گوید که: ما پیشرفت اقتصاد را باید از ظرفیت‌های درون کشور و درون مردم تأمین بکنیم. ظرفیت‌های بسیار زیادی در کشور وجود دارد که از این ظرفیت‌ها یا استفاده نشده است یا درست استفاده نشده است؛ از این ظرفیت‌ها استفاده کنیم؛ [یعنی] اقتصاد درون‌زا؛ اقتصادی که مایه خود و ماده خود را از درون کشور و از امکانات کشور و از توانایی‌های مردم خودمان به دست می‌آورد. این یک نگاه است که می‌گویند برای رونق اقتصادی نگاه کنیم به امکانات درونی کشور و استعدادها را و ظرفیت‌ها را بشناسیم، آنها را به‌درستی به‌کار بگیریم، [آن وقت] اقتصاد رشد خواهد کرد، نمو خواهد کرد؛ این یک نگاه.

[ب] نگاه دوم به اقتصاد کشور، نگاه به پیشرفت اقتصاد با استفاده از کمک بیرون از مرزهاست؛ می‌گوید: سیاست خارجی‌مان را تغییر بدهیم تا اقتصاد ما درست بشود، با فلان مستکبر کنار بیاییم تا اقتصاد رونق پیدا کند، تحمیل قدرت‌های مستکبر را در بخش‌های گوناگون و مسائل گوناگون بپذیریم تا اقتصادمان رونق پیدا کند؛ این هم نگاه دوم است. امروز شرایط کشور به ما نشان داده است که این نگاه دوم، یک نگاه کاملاً غلط و عقیم و بی‌فایده است. همین تحریم‌هایی که امروز علیه ملت ایران اعمال می‌شود، دلیل محکم و متقنی است بر غلط بودن این نگاه؛ یعنی شما وقتی که به امید قدرت‌های خارجی نشستید تا آنها بیایند اقتصاد شما را رونق بدهند و با زیر بار آنها رفتن، اقتصاد را رونق بدهید، آنها به حد کم

قانع نیستند. وقتی که شما نگاه می‌کنید به بیرون، مواجه می‌شوید با یک مسئله‌ای مثل کاهش قیمت نفت؛ ناگهان قدرت‌های مستکبر با همراهی ایادی منطقه‌ای خودشان متأسفانه به این نتیجه می‌رسند که قیمت نفت را به نصف و گاهی کمتر از نصف برسانند؛ شما مواجه می‌شوید با یک چنین مشکلی؛ وقتی نگاه به بیرون باشد، این است! وقتی شما نگاه به درون کردید، دیگر این جور نیست. امروز خارجی‌ها و رؤسای قدرت‌های مستکبر می‌خواهند همین نگاه دوم را در مردم ما تقویت کنند.

من پیام رئیس جمهور آمریکا را که به مناسبت عید نوروز خطاب به مردم ایران کرده است دیدم؛ او در این پیام می‌گوید که شما بیایید حرف‌های ما را قبول بکنید؛ در واقع محتوا و محصول حرف او این است. می‌گوید: در مذاکرات هسته‌ای آن چیزی را که ما به شما دیکته می‌کنیم این را شما قبول بکنید تا در کشور شما کار به وجود بیاید، تا سرمایه به وجود بیاید، تا فعالیت اقتصادی در کشور شما راه بیفتد؛ یعنی همین نگاه دوم! این نگاه، نگاهی است که هرگز به نتیجه نخواهد رسید؛ باید نگاه کنیم به درون کشور، ظرفیت‌های درونی بسیار است. این اقتصاد مقاومتی‌ای که ما عنوان کردیم و مطرح کردیم و خوشبختانه مورد قبول و استقبال همه صاحب‌نظران قرار گرفت یعنی من حتی یک نفر از صاحب‌نظران اقتصادی و اجتماعی را ندیدم که آنچه را به عنوان سیاست اقتصاد مقاومتی مطرح شده، او رد کند ناظر به همین است؛ یعنی ناظر به امکانات درونی کشور. وقتی که اجازه نمی‌دهند که شما برای زمین خودت از بیرون آب بیاوری، باید چاه حفر کنی و از درون زمین خودت آب بیرون بیاوری تا محتاج آب آن همسایه بخیل نباشی؛ باید از درون خود استمداد کنیم و بتوانیم کارها را پیش ببریم.

بیانات در حرم مطهر رضوی ۹۴/۰۱/۰۱

عرصه اقتصاد و کارزار آن

امروز عرصه اقتصاد، به‌خاطر سیاست‌های خصمانه آمریکا، یک عرصه کارزار است، یک عرصه جنگ است، جنگی از نوع خاص. در این عرصه کارزار، هر کسی بتواند به نفع کشور تلاش کند، جهاد کرده است. امروز هر کسی بتواند به اقتصاد کشور کمک بکند، یک حرکت جهادی انجام داده است. این جهاد است؛ البته جهادی است که ابزار خودش را دارد، شیوه‌های

مخصوص خود را دارد، باید این جهاد را همه با تدبیر مخصوص خود و سلاح مخصوص خود انجام بدهند.

بیانات در حرم مطهر رضوی ۹۴/۰۱/۰۱

نکات کلیدی در اقتصاد کشور

من چند نکته را در باب اقتصاد عرض می‌کنم. نکته اول این است که امروز عرصه اقتصاد، به‌خاطر سیاست‌های خصمانه آمریکا، یک عرصه کارزار است، یک عرصه جنگ است، جنگی از نوع خاص. در این عرصه کارزار، هر کسی بتواند به نفع کشور تلاش کند، جهاد کرده است. امروز هر کسی بتواند به اقتصاد کشور کمک بکند، یک حرکت جهادی انجام داده است. این جهاد است؛ البته جهادی است که ابزار خودش را دارد، شیوه‌های مخصوص خود را دارد، باید این جهاد را همه با تدبیر مخصوص خود و سلاح مخصوص خود انجام بدهند. این نکته اول. نکته دوم این است که در نگاه کلان به اقتصاد کشورمان دو جور نگاه وجود دارد. من خواهم می‌کنم به‌خصوص صاحب‌نظران و همچنین جوانان و عامه مردم عزیزمان به این نکته توجه کنند که دو جور نگاه به رونق اقتصادی و پیشرفت اقتصاد وجود دارد:

الف: یک نگاه می‌گوید که: ما پیشرفت اقتصاد را باید از ظرفیت‌های درون کشور و درون مردم تأمین بکنیم. ظرفیت‌های بسیار زیادی در کشور وجود دارد که از این ظرفیت‌ها یا استفاده نشده است یا درست استفاده نشده است؛ از این ظرفیت‌ها استفاده کنیم؛ [یعنی] اقتصاد درون‌زا؛ اقتصادی که مایه خود و ماده خود را از درون کشور و از امکانات کشور و از توانایی‌های مردم خودمان به دست می‌آورد. این یک نگاه است که می‌گویند برای رونق اقتصادی نگاه کنیم به امکانات درونی کشور و استعدادها را و ظرفیت‌ها را بشناسیم، آنها را به‌درستی به‌کار بگیریم، [آن وقت] اقتصاد رشد خواهد کرد، نمو خواهد کرد؛ این یک نگاه.

ب: نگاه دوم به اقتصاد کشور، نگاه به پیشرفت اقتصاد با استفاده از کمک بیرون از مرزهاست؛ می‌گوید: سیاست خارجی‌مان را تغییر بدهیم تا اقتصاد ما درست بشود، با فلان مستکبر کنار بیایم تا اقتصاد رونق پیدا کند، تحمیل قدرت‌های مستکبر را در بخش‌های گوناگون و مسائل گوناگون بپذیریم تا اقتصادمان رونق پیدا کند؛ این هم نگاه دوم است. امروز شرایط کشور به ما نشان داده است که این نگاه دوم، یک نگاه کاملاً غلط و عقیم و

بی‌فایده است. همین تحریم‌هایی که امروز علیه ملت ایران اعمال می‌شود، دلیل محکم و متقنی است بر غلط بودن این نگاه؛ یعنی شما وقتی که به امید قدرت‌های خارجی نشستید تا آنها بیایند اقتصاد شما را رونق بدهند و با زیر بار آنها رفتن، اقتصاد را رونق بدهید، آنها به حد کم قانع نیستند. وقتی که شما نگاه می‌کنید به بیرون، مواجه می‌شوید با یک مسئله‌ای مثل کاهش قیمت نفت؛ ناگهان قدرت‌های مستکبر با همراهی ایادی منطقه‌ای خودشان متأسفانه به این نتیجه می‌رسند که قیمت نفت را به نصف و گاهی کمتر از نصف برسانند؛ شما مواجه می‌شوید با یک چنین مشکلی؛ وقتی نگاه به بیرون باشد، این است! وقتی شما نگاه به درون کردید، دیگر این جور نیست. امروز خارجی‌ها و رؤسای قدرت‌های مستکبر می‌خواهند همین نگاه دوم را در مردم ما تقویت کنند.

من پیام رئیس جمهور آمریکا را که به مناسبت عید نوروز خطاب به مردم ایران کرده است دیدم؛ او در این پیام می‌گوید که شما بیایید حرف‌های ما را قبول بکنید؛ در واقع محتوا و محصول حرف او این است. می‌گوید: در مذاکرات هسته‌ای آن چیزی را که ما به شما دیکته می‌کنیم این را شما قبول بکنید تا در کشور شما کار به وجود بیاید، تا سرمایه به وجود بیاید، تا فعالیت اقتصادی در کشور شما راه بیفتد؛ یعنی همین نگاه دوم! این نگاه، نگاهی است که هرگز به نتیجه نخواهد رسید؛ باید نگاه کنیم به درون کشور، ظرفیت‌های درونی بسیار است. این اقتصاد مقاومتی‌ای که ما عنوان کردیم و مطرح کردیم و خوشبختانه مورد قبول و استقبال همه صاحب‌نظران قرار گرفت یعنی من حتی یک نفر از صاحب‌نظران اقتصادی و اجتماعی را ندیدم که آنچه را به عنوان سیاست اقتصاد مقاومتی مطرح شده، او رد کند ناظر به همین است؛ یعنی ناظر به امکانات درونی کشور. وقتی که اجازه نمی‌دهند که شما برای زمین خودت از بیرون آب بیاوری، باید چاه حفر کنی و از درون زمین خودت آب بیرون بیاوری تا محتاج آب آن همسایه بخیل نباشی؛ باید از درون خود استمداد کنیم و بتوانیم کارها را پیش ببریم. این هم نکته دوم.

نکته سوم؛ نه در اقتصاد و نه در هیچ برنامه دیگری، بدون هدف‌گذاری نمی‌شود حرکت کرد، باید هدف‌گذاری بشود. اگر در هر کاری بدون هدف‌گذاری مسئولان دولتی حرکت کنند و پیش بروند، کار به روزمره‌گی خواهد رسید؛ به نتیجه نمی‌رسد. هدف‌گذاری مشخص و ثابتی

باید وجود داشته باشد که به سمت آن هدف، همه دستگاه‌ها را و همه امکانات را بسیج کنند. به نظر بنده آن چیزی که امسال و سال‌های بعد از این باید به عنوان هدف اقتصاد مورد توجه باشد، عبارت است از سرمایه‌گذاری بر روی تولید داخلی. همه تلاش‌ها از سوی همه باید برای تقویت تولید داخلی بسیج بشود. از همه مسئولانی که در زمینه‌های اقتصادی فعالیت دارند و از همه آحاد مردم باید مطالبه بشود که به مسئله تقویت تولید داخلی کمک کنند. البته راه‌هایی وجود دارد برای کمک که من بعضی را عرض می‌کنم. یکی از لازم‌ترین کارها این است که از بنگاه‌های تولیدی متوسط و کوچک حمایت بشود؛ یکی از کارها این است که فعالیت‌های بنگاه‌های دانش‌بنیان تقویت بشود. اینکه ما روی علم و فناوری تکیه می‌کنیم، فقط به خاطر این نیست که می‌خواهیم نصاب علمی خودمان را بالا ببریم؛ پیشرفت علم و فناوری به پیشرفت اقتصاد کمک می‌کند؛ بنگاه‌هایی که دانش‌بنیان هستند می‌توانند به اقتصاد ملی کمک کنند. یکی از کارهای لازم، نهضت کاهش خام‌فروشی است. اینکه من چندی پیش راجع به وابسته بودن اقتصادمان به نفت اعتراض کردم و در سخنرانی گفتم، ناظر به این است. ما باید کاری کنیم که خام‌فروشی به تدریج کاهش پیدا کند، تا اینکه به کلی از بین برود؛ باید ارزش افزوده ایجاد کرد. بانک‌ها می‌توانند نقش ایفا کنند؛ هم نقش کمک‌کننده و هم نقش تخریب‌کننده؛ این مورد توجه مسئولان ارشد بانکی کشور باید قرار بگیرد. بعضی از بانک‌ها در سرتاسر کشور با شیوه‌های خاص برخی از بنگاه‌های اقتصادی کوچک و متوسط را به تعطیلی کشاندند، نابود کردند؛ بانک‌ها می‌توانند کمک بکنند و یا می‌توانند تخریب کنند. یکی از کارهای اساسی، تسهیل سرمایه‌گذاری است؛ یکی از کارهای اساسی کاهش واردات کالاهای مصرفی است؛ یکی از کارهای اساسی مبارزه با قاچاق است. کارهای گوناگونی را مسئولین دولتی می‌توانند انجام بدهند؛ بخشی از آنها این چیزهایی بود که من اینجا عرض کردم. البته این کارها همه کارهای دشواری است؛ گفتن این حرف‌ها آسان است، عمل کردن آنها مشکل است. اما همین کار مشکل را مسئولین حتماً بایستی انجام بدهند! چون مسئله، مسئله مهمی است. مردم هم می‌توانند نقش ایفا کنند. آن کسانی که قادر بر سرمایه‌گذاری هستند، سرمایه‌گذاری‌شان را متوجه تولید کنند و در تولید سرمایه‌گذاری بکنند. کسانی که مصرف‌کننده هستند که همه ملت ما در واقع مصرف‌کننده محصولات داخلی را مصرف کنند که من روی

این بارها و بارها تکیه کردم و امروز هم عرض می‌کنم و تکیه می‌کنم. همه سعی بکنند محصولات داخلی را مصرف بکنند، کارگر ایرانی را حمایت بکنند، کارگاه تولیدی داخلی را با مصرف کردن [محصول] آن رونق بدهند. پرهیز از اسراف؛ کسانی که اهل اسراف‌اند، بدانند: این اسراف و زیاده‌روی و ریخت‌وپاش که در اسلام این‌همه مذمت شده است، سرنوشت اقتصاد ملی را تعیین می‌کند؛ اگرچنانچه از اسراف و زیاده‌روی و ریخت‌وپاش اموال شخصی، چه آب، چه نان، وسایل تشریفاتی زیادی در مهمانی‌ها، در عقده‌ها، در عروسی‌ها، در بقیه مراسم و چه بقیه چیزهای دیگر پرهیز بشود، به اقتصاد ملی کمک می‌کند. آن کسانی که در کارهای تجارت خارجی و دادوستد خارجی هستند، می‌توانند نقش ایفا کنند؛ نقش آنها هم عبارت است از صحت عمل، تا بتوانند آبروی ملت ایران را [حفظ کنند]. این هم نکته سوم. نکته چهارم در زمینه اقتصاد این است که: تحریم تنها ابزار دشمن است. این را بدانند! تنها ابزار دشمن برای مقابله با ملت ایران امروز عبارت است از تحریم؛ اگر ما درست عمل کنیم، با تدبیر عمل کنیم، تحریم می‌تواند بی‌اثر بشود. همچنان‌که اشاره کردم، همین دستگاه‌های تولیدی و صنعتی‌ای که امروز خوشبختانه دستگاه‌های دولتی آنها را افتتاح می‌کنند ازجمله همین فاز دوازدهم پارس جنوبی که قبلاً اشاره کردم و همین پیشرفت‌های نظامی و همین پارک‌های علم و فناوری و امثال اینها کارهایی است که می‌تواند این جور تحریم را از بین ببرد؛ اثر تحریم را اوّل کاهش بدهد، بعد هم از بین ببرد. تحریم، مشکل‌ترین آنها بود اما برای ما برکاتی هم داشت. تحریم به ما نشان داد که باید به خودمان متکی باشیم و به ما ثابت کرد که می‌توانیم از نیروهای درونی خودمان استفاده کنیم. اگر مسئولین دولتی و آحاد مردم و به‌خصوص فعالان بخش‌های اقتصادی همت بکنند، تلاش بکنند و دستگاه‌های رسانه‌ای عمومی هم کمک بکنند که حالا اشاره خواهم کرد ان‌شاءالله خواهیم دید که تحریم قادر نخواهد بود که ملت ایران را از پیشرفت باز دارد.

بیانات در حرم مطهر رضوی ۹۴/۰۱/۰۱

تقویت تولید داخلی برای حل مشکلات اقتصادی کشور

بنده معتقدم مشکلات اقتصادی کشور که از جمله مهم‌ترین آنها مسائل کارگری است، مسئله معیشت است، مسئله بیکار شدن کارگران است. ... اگر به مسئله تولید توجه بشود، حل

خواهد شد. اشتغال ایجاد می‌کند، احساس عزت ایجاد می‌کند، احساس بی‌نیازی ایجاد می‌کند. وقتی یک کشوری متکی به نیروی داخلی خودش شد، احساس استغنا خواهد کرد. ممکن است انسان ده مسئله را هم با دنیا بخواند حل کند، اما فرق می‌کند حل کردن مسئله، رفتن پشت میز مذاکره، وقتی شما احساس قدرت می‌کنید یا احساس ضعف می‌کنید. آدم وقتی احساس قدرت می‌کند، یک‌جور مذاکره می‌کند، وقتی احساس ضعف و احتیاج می‌کند، یک‌جور مذاکره می‌کند. اگر ساخت داخلی قدرت در کشور در همه زمینه‌ها از جمله و به‌خصوص در زمینه اقتصادی، ساخت مستحکمی باشد، همه مسائل را با طرف‌های گوناگون می‌شود مذاکره کرد؛ انسان منتها از موضع قدرت مذاکره می‌کند، نه از موضع نیاز، نه از موضع احتیاج که زبان دشمن را دراز کند، دائم شرط و شروط بگذارد، دائم حرف بی‌ربط و مفت بزند؛ بنده علاج را در این می‌بینم. من می‌گویم ... همه بایستی همه همتشان را در بخش‌های مختلف و گوناگون برای مسئله تولید صرف کنند.

بیانات در دیدار جمعی از کارگران سراسر کشور به مناسبت روز کارگر ۹۴/۰۲/۰۹

بیکاری و فساد

کارهای خدماتی و اقتصادی ... باید انجام بگیرد؛ واقعاً جوان‌ها نباید بیکار بمانند، بیکاری منشأ

فساد است و مسائل مربوط به جوان‌ها مسائل درجه یک است.

بیانات در دیدار اعضای ستاد کنگره گرامیداشت شهدای پیشمرگان مسلمان کرد ۹۴/۰۲/۱۴

تحریم‌ها را فرصت می‌دانیم

[در مذاکرات هسته‌ای] ما دنبال از بین بردن و برداشتن تحریم‌ها هستیم؛ هدف ما از این مذاکرات لغو تحریم‌هاست؛ جداً دنبال این هستیم که این تحریم‌ها لغو بشود؛ اما در عین حال خود این تحریم‌ها را ما فرصت می‌دانیم. این‌جور نباشد که بعضی‌ها تعجب کنند که چطور تحریم فرصت است؛ چطور تحریم چیز به این بدی فرصت است؟ این تحریم موجب شد ما به خودمان برگردیم؛ این تحریم موجب شد ما به نیروی داخلی خودمان بیندیشیم، دنبال ظرفیت‌های داخلی باشیم؛ اینکه همه چیز را از بیرون وارد کنیم با پول نفت، برای یک کشوری مثل کشور ما بدترین بلیه و بزرگ‌ترین مشکل است که متأسفانه از قبل از انقلاب این مشکل

گریبان گیر کشور ما شده و هنوز هم تا حدود زیادی ادامه دارد که بایستی این را قطع کنیم. ما در علم، در فناوری، در کارهای گوناگون دنبال ظرفیت های داخلی آمدیم، ان شاء الله در مورد اقتصاد هم همین جور بشود.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۹۴/۰۴/۰۲

سیاست های کلی برنامه ششم توسعه در امور اقتصادی تکرار در سایر

- ۱- رشد اقتصادی شتابان و پایدار و اشتغالزا به گونه ای که با بسیج همه امکانات و ظرفیت های کشور، متوسط رشد ۸ درصد در طول برنامه محقق شود.
- ۲- بهبود مستمر فضای کسب و کار و تقویت ساختار رقابتی و رقابت پذیری بازارها.
- ۳- مشارکت و بهره گیری مناسب از ظرفیت نهادهای عمومی غیردولتی با ایفای نقش ملی و فراملی آنها در تحقق اقتصاد مقاومتی.
- ۴- توسعه پیوندهای اقتصادی و تجاری متقابل و شبکه ای کشور به ویژه با کشورهای منطقه آسیای جنوب غربی، تبدیل شدن به قطب تجاری و ترانزیتی و انعقاد پیمان های پولی دو و چند جانبه با کشورهای طرف تجارت در چارچوب بندهای ۱۰، ۱۱ و ۱۲ سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی.
- ۵- گسترش و تعمیق نظام جامع تأمین مالی و ابزارهای آن (بازار پول، بازار سرمایه و بیمه ها) با مشارکت اشخاص حقیقی و حقوقی داخلی و خارجی و افزایش سهم مؤثر بازار سرمایه در جهت توسعه سرمایه گذاری و ثبات و پایداری و کاهش خطرپذیری فعالیت های تجاری و اقتصادی کشور با تأکید بر ارتقاء شفافیت و سلامت نظام مالی.
- ۶- تأمین مالی فعالیت های خرد و متوسط به وسیله نظام بانکی.
- ۷- ارتقاء کیفی و کمی نظام جامع صنعت بیمه و ابزارهای آن (بازارهای رقابتی، بیمه اتکایی و...) با مشارکت اشخاص حقیقی و حقوقی داخلی و خارجی به منظور توسعه سرمایه گذاری و ثبات و پایداری و کاهش خطرپذیری فعالیت های تجاری و اقتصادی کشور.
- ۸- جذب سرمایه ایرانیان خارج از کشور و سرمایه گذاران خارجی با ایجاد انگیزه و مشوق های لازم.

۹- اعمال نظارت کامل و فراگیر بانک مرکزی بر بازار و مؤسسات پولی، بانکی و اعتباری و ساماندهی مؤسسات و بازارهای غیرمتشکل پولی و مالی در جهت ارتقاء شفافیت و سلامت و کاهش نسبت مطالبات غیرجاری به تسهیلات.

۱۰- تغییر نگاه به نفت و گاز و درآمدهای حاصل از آن، از منبع تأمین بودجه عمومی به «منابع و سرمایه‌های زاینده اقتصادی» و دائمی شدن اساسنامه صندوق توسعه ملی با تنفیذ اساسنامه موجود و واریز سالانه ۳۰ درصد از منابع حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی و خالص صادرات گاز به صندوق توسعه ملی و افزایش حداقل ۲ واحد درصد سالیانه به آن.

۱۰/۱- استقلال مدیریت حساب‌ها از بانک مرکزی.

۱۰/۲- ارائه تسهیلات از منابع صندوق توسعه ملی به بخش‌های غیردولتی به صورت ارزی.

۱۰/۳- استقلال مصارف صندوق توسعه ملی از تکالیف بودجه‌ای و قوانین عادی.

۱۰/۴- سپرده‌گذاری ارزی حداقل ۲۰ درصد از منابع ورودی صندوق، نزد بانک‌های عامل در قبال اخذ خط اعتباری ریالی از بانک‌های مذکور برای ارائه تسهیلات ریالی به بخش کشاورزی، صنایع کوچک و متوسط و تعاونی با معرفی صندوق توسعه ملی.

۱۱- تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز و کاهش شدت انرژی.

۱۲- حمایت از تأسیس شرکت‌های غیردولتی برای سرمایه‌گذاری در فعالیتهای اکتشاف (نه مالکیت)، بهره‌برداری و توسعه میادین نفت و گاز کشور به‌ویژه میادین مشترک در چارچوب سیاست‌های کلی اصل ۴۴

۱۳- افزایش سهم انرژی‌های تجدیدپذیر و نوین و گسترش نیروگاه‌های پراکنده و کوچک مقیاس.

۱۴- تحقق کامل هدفمندسازی یارانه‌ها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقاء شاخص‌های عدالت اجتماعی.

۱۵- واگذاری طرح‌های جمع‌آوری، مهار، کنترل و بهره‌برداری از گازهای همراه تولید در کلیه میادین نفت و تأسیسات صنعت نفت به مردم.

۱۶- افزایش ارزش افزوده از طریق تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز و توسعه تولید کالاهای دارای بازدهی بهینه (براساس شاخص شدت مصرف انرژی).

۱۸- دانش بنیان نمودن صنایع بالادستی و پایین‌دستی نفت و گاز با تأسیس و تقویت شرکت‌های دانش بنیان برای طراحی، مهندسی، ساخت، نصب تجهیزات و انتقال فناوری به منظور افزایش خودکفایی.

۱۹- افزایش مستمر ضریب بازیافت و برداشت نهایی از مخازن و چاه‌های نفت و گاز.
۲۰- تقسیم کار و تعیین نقش ملی در مناطق، استان‌ها، نواحی و سواحل و جزایر کشور با رعایت الزامات آن در چارچوب سیاست‌های کلی مربوط، به منظور افزایش تولید ثروت ملی و حمایت دولت از سرمایه‌گذاری در مناطق کمتر توسعه یافته و روستایی.

۲۱- اتخاذ برنامه‌ها و اقدامات اجرایی جهت توسعه روستایی کشور برای تثبیت جمعیت و تشویق مهاجرت به مناطق روستایی و عشایری (کانون تولید و ارزش‌آفرینی) با برنامه‌ریزی و مدیریت بهینه در سطح ملی، منطقه‌ای و محلی، تعیین سهم واقعی در توزیع منابع و ارتقاء شأن و منزلت اجتماعی، ایجاد فرصت‌های جدید اقتصادی و حمایت‌های ویژه از فعالیت‌های کارآفرینی و اشتغال‌زایی مزیت‌دار بومی و مقاوم‌سازی تأسیسات و زیرساخت‌ها و اماکن روستایی با تأکید بر بند ۹ سیاست‌های کلی کشاورزی.

۲۲- توسعه اقتصاد دریایی جنوب کشور در محور چابهار - خرمشهر با تأکید بر سواحل مکران.

۲۳- برنامه‌ریزی برای دستیابی به ضریب جینی ۰/۳۴

۲۴- توسعه بازارهای دریایی و ایجاد مناطق مهم اقتصادی در زمینه‌های دارای مزیت.

۲۵- اولویت بخش ریلی در توسعه حمل و نقل و ایجاد مزیت رقابتی برای آن.

۲۶- توسعه حمل و نقل ریلی باری با اولویت تجهیز شبکه و پایانه‌های باری و اتصال شبکه به مراکز بزرگ اقتصادی، تجاری و صنعتی و مبادی ورودی و خروجی مهم کشور و شبکه‌های ریلی منطقه‌ای و جهانی به‌ویژه کریدور شمال - جنوب با هدف توسعه صادرات و ترانزیت بار.

۲۷- افزایش نرخ رشد ارزش افزوده بخش‌های صنعت، معدن و صنایع معدنی و افزایش صادرات محصولات آن با اجرای سیاست‌های کلی صنعت و معدن.

۲۸- دانش بنیان نمودن شیوه تولید و محصولات صنعتی و خدمات وابسته به آن، نشان‌سازی تجاری و تقویت حضور در بازارهای منطقه و جهان.

۲۹- اولویت دادن به حوزه‌های راهبردی صنعتی (از قبیل صنایع نفت، گاز، پتروشیمی، حمل و نقل، مواد پیشرفته، ساختمان، فناوری اطلاعات و ارتباطات، هوافضا، دریا، آب و کشاورزی) و افزایش ضریب نفوذ فناوری‌های پیشرفته در آنها.

۳۰- اولویت دادن به تأمین مواد مورد نیاز صنایع داخلی کشور با تأکید بر تکمیل ظرفیت زنجیره ارزش افزوده مواد معدنی و اجرای بند ۳ سیاست‌های کلی معدن.

۳۱- تدوین و اجرای سند جامع و نقشه راه تحول نظام استانداردسازی کشور و مدیریت کیفیت.

۳۲- استقرار نظام جامع و کارآمد آمار و اطلاعات کشور.

ابلاغ سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه ۹۴/۰۴/۰۹

بازاریابی بیرون از کشور و صادرات

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی در نخستین روز از سال ۱۳۹۷

بازاریابی بیرون از کشور و صادرات هم یکی از انواع حمایت از کالای ایرانی است. بایستی ما که با پانزده کشور همسایه ایم - غیر از کشورهای دیگر دوردست که می‌توانند کالای ایرانی را مصرف نکنند، با پانزده کشور همسایه هستیم، از این همسایگی استفاده کنیم، کالای ایرانی را صادر کنیم؛ این، هم به عهده‌ی وزارت خارجه است، هم به عهده‌ی وزارت بازرگانی است، هم به عهده‌ی فعالان اقتصادی مردمی است؛ بازاریابی کنند. یک آماری را به من دادند، چون یادداشت نکرده‌ام، این آمار درست یادم نیست، لکن آمار بسیار مهمی بود - که اگر ما بتوانیم بیست درصد از تولیدات مورد نیاز کشورهای همسایه‌ی خودمان را فقط همسایه یعنی بیست درصد از مجموع مصرف آنها را متعهد بشویم، فلان تعداد شغل ایجاد میشود، یک عدد خیلی بالا که من الان درست یادم نیست، نمیتوانم عرض بکنم - که تأثیرش در ایجاد اشتغال در کشور و ایجاد ثروت ملی بسیار زیاد خواهد بود؛ یکی هم این است.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱۳۹۷/۱/۱

مدیریت جدی دولتی‌ها از واردات

دولتی‌ها باید به طور جدی واردات را مدیریت کنند. اجناسی که در داخل تولید می‌شود یا قابل تولید شدن است، باید حتماً از خارج وارد نشود. به بنده مراجعه می‌کنند، موارد زیادی

شکایت می کنند می گویند ما این کارخانه را ایجاد کرده ایم، این محصول را تولید کرده ایم، به مجرد اینکه این محصول خواست بیاید بازار، یک وقت دیدیم در گمرک باز شد، از خارج، مشابه این جنس وارد شد! موجب می شود که بسیاری از کارخانجات ما از این جهت ناکام بمانند؛ بعضی ورشکسته بشوند و مشکلات برایشان به وجود بیاید. بایستی حتماً این واردات مورد توجه قرار بگیرد و مدیریت بشود از سوی دولت.

مدیریت دولت در واردات بخش خصوصی

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱۳۹۷/۱/۱
بعضی اوقات یک چیزهایی را وارد می کنند، ما تذکر می دهیم به مسئولین که چرا وارد شده است؟ در جواب ما می گویند این را که ما وارد نکرده ایم، بخش خصوصی وارد کرده است؛ این جواب، جواب کافی نیست؛ بخش خصوصی بایستی مدیریت بشود؛ دولت باید مدیریت کند، مسلط باشد بر اینکه چه چیزی وارد بشود و چه اندازه وارد بشود و چه چیزی وارد نشود؛ اینها را بایستی [توجه کنند]؛ حتماً یکی از کارهای مهم همین است که بایستی انجام بگیرد.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱۳۹۷/۱/۱

تعصّب در مصرف، تولید و حمایت کالای ایرانی

همان طور که عرض کردم، با تعصّب دنبال کالای ایرانی بگردید؛ فروشنده، کالای ایرانی بفروشد؛ خریدار، کالای ایرانی بخرد؛ مسئولین تولید ایرانی را کمک کنند و حمایت بکنند و از واردات و قاچاق جلوگیری کنند؛ این بحث تمام شد.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی در نخستین روز از سال ۱۳۹۷

تولید کالا بر اساس نیازها، سلیقه ها و مزیت های روز

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱۳۹۷/۱/۱

ارزان و رقابت پذیر کردن تولیدات داخلی

بعد هم ارزان تمام کردن و رقابت پذیر کردن. یکی از کارهای بسیار مهم در کشور این است که بتوانیم تولید داخلی را رقابت پذیر با جنس خارجی به وجود بیاوریم؛ در حد امکان

ارزان تر از جنس خارجی بتوانیم تولید کنیم که البته خود این مقدّماتی دارد؛ بعضی از مقدّمات به عهده ی دولت است، بعضی هم به عهده ی خود ما است.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱۳۹۷/۱/۱

استفاده از موقعیت سرزمینی در اقتصاد

وسعت سرزمین کشور ما و همسایگی با آبهای بین المللی آزاد، از فرصتهای این کشور است؛ ما از اینها به طور کامل استفاده

نمی کنیم؛ یکی از دو حاشیه ی خلیج فارس متعلّق به ما است، بخش عمده ای از دریای عمان متعلّق به ما است. همسایگان متعدّد؛ با پانزده کشور ما همسایه هستیم و این یک امکان و یک ظرفیت بسیار مهم برای کشور است. کشور ما از لحاظ جغرافیایی در جای حسّاسی قرار گرفته است؛ نقطه ی اتصال شرق و غرب و شمال و جنوب است و این از لحاظ جغرافیایی مهم است

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی در نخستین روز از سال ۱۳۹۷.

استفاده از منابع طبیعی در اقتصاد

منابع طبیعی با ارزشی در کشور ما وجود دارد که امروز بدون اینکه ارزش افزوده ای داشته باشد، به خارج فروخته میشود؛ یکی از آنها نفت و گاز است. من سال گذشته در همین جلسه گفتیم که ما در موجودی نفت و گاز بر روی هم، در دنیا اوّلیم؛ یعنی هیچ کشوری به قدر ایران عزیز ما مجموعاً نفت و گاز ندارد؛ در گاز اوّل، در نفت چهارم و در مجموع اینها -حجم مجموع نفت و گاز- اوّل در همه ی دنیا [هستیم]. این خیلی ظرفیت مهمی است؛ امکان بسیار مهمی است؛ اینکه دشمن میخواهد به هر قیمتی تسلّط خود را و قیمومیت خود را بر این کشور اعمال کند، به خاطر همین ثروتها است. این نفت و گاز یکی از منابع با ارزش کشور است، به علاوه ی فلزّات فراوان و با ارزش، مراتع، جنگلها و امکانات فراوان دیگر. اگر از این ظرفیت ها استفاده بشود، اقتصاد ایران در میان بیش از دویست کشور جهان، بین دوازده کشور اوّل قرار خواهد گرفت؛ اگر با ابتکار جوانها، با حضور جوانها، با حضور مدیران فعال و پُرکوشش انشاء الله بشود از این امکانات استفاده کرد، اقتصاد کشور در میان دوازده اقتصاد اوّل همه ی دنیا قرار خواهد گرفت و از همه جهت پیشرفته خواهد شد که امروز البته این جور نیست.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی در نخستین روز از سال ۱۳۹۷

مدیریت بخش خصوصی

بعضی اوقات یک چیزهایی را وارد می کنند، ما تذکر می دهیم به مسئولین که چرا وارد شده است؟ در جواب ما می گویند این را که ما وارد نکرده ایم، بخش خصوصی وارد کرده است؛ این جواب، جواب کافی نیست؛ بخش خصوصی بایستی مدیریت بشود؛ دولت باید مدیریت کند، مسلط باشد بر اینکه چه چیزی وارد بشود و چه اندازه وارد بشود و چه چیزی وارد نشود؛ اینها را بایستی توجه کنند؛ حتماً یکی از کارهای مهم همین است که بایستی انجام بگیرد.

مشکلات و موانع تولید داخلی

مشکلاتی را مطرح میکردند که این مشکلات، هم مال کار آفرین است، هم مال کارگر است؛ مشکل بیمه، مشکل کمبود امکانات، مشکل نقدینگی، مشکل موانع مالیاتی، مشکل از ناحیهی بانک، مشکل از ناحیهی وزارت اقتصاد، مشکل از جاهای مختلف؛ این مشکلات باید برطرف بشود، باید به طور جازم و کامل اقدام بشود برای رفع این مشکلات. وقتی مشکلات برطرف شد، وقتی کالای ایرانی مورد حمایت قرار گرفت، وقتی قدر کار کارگر ایرانی دانسته شد، آنوقت دیگر ما شاهد این نخواهیم بود که یک کارخانه‌ای بگوید «من با یک سوّم ظرفیت دارم کار می کنم». دیروز بعضی‌ها به ما همین را می گفتند ما اینقدر امکانات داریم و این جور داریم کار می کنیم: با یک سوّم ظرفیت، با نصف ظرفیت. خب چرا؟ آن دوسوم دیگر کارگرایش کجا هستند؟ این می شود آن بیکاری متراکم در داخل کشور. اینکه ما می گوئیم «حمایت از کالای ایرانی»، یعنی کار آفریده بشود، کار به وجود بیاید؛ یعنی کارگر بیکار نداشته باشیم؛ یعنی جوان تحصیل کرده‌ی ما فقط به فکر پشت میز نشینی نباشد؛ بداند مطابق شان خودش، در بخش های مختلف، می تواند کار بکند. اگر حمایت از کالای ایرانی شد، این پیش می آید. چرا یک عده‌ای اصرار دارند پوشان را بپوشانند در جیب کمپانی خارجی؟ این چه مرضی است که جنس خارجی باید مصرف بشود؟ یک وقت جنس ایرانی مشابه نداریم، خب بله، بحثی نیست؛ بعضی از اجناس هست که تولیدش در داخل منطبق با صرفه نیست، صرفه

ندارد؛ خیلی خب! در داخل، جنس مشابه آن را نداریم. [اما وقتی] مشابه جنسی در داخل هست، تولید میشود و در کیفیت هم بعضی مثل کیفیت مشابه خارجی است، بعضی بالاتر از کیفیت مشابه خارجی است، چرا بایستی یک عده‌ای اصرار داشته باشند که حتماً بروند جنس خارجی و فلان مارک خارجی و مانند اینها را مصرف کنند؟ این چه مرضی است؟ این چه بدفهمی و کج‌فهمی‌ای است که بعضی دارند؟ کالای ایرانی مصرف کنیم. تصمیم بگیریم؛ مؤسسات بزرگ، خود دولت، دیگران، همه تصمیم بگیرند که از کالای [ایرانی حمایت کنند]. ما تعصب علیه دیگران نداریم، نمی‌خواهیم دشمنی کنیم؛ ما می‌خواهیم فرزند خودمان، جوان خودمان و کارگر خودمان را وادار کنیم به کار؛ می‌خواهیم او را سرگرم اشتغال کنیم، می‌خواهیم او را از مضرات بیکاری نجات بدهیم. بیکاری خیلی مضرات دارد؛ مضرات اجتماعی دارد، مضرات امنیتی دارد، مضرات اخلاقی دارد، انواع و اقسام مضرات دارد. این را می‌خواهیم؛ راهش همین حمایت از کالای ایرانی است. از کالای ایرانی، از تولید ایرانی، بایستی طرفداری بشود و حمایت بشود.

بیانات در دیدار کارگران ۹۷/۰۲/۱۰

سیاست های اصل ۴۴ جدی گرفته شود-بخش خصوص

یک نکته‌ی دیگر در زمینه‌ی اقتصاد این است که اقتصاد دولتی جواب نمیدهد؛ مردم را باید وارد کرد، سیاست های اصل ۴۴ را باید جدی گرفت. به دولت قبل هم من همین حرف را میگفتم، به دولت جناب آقای روحانی هم همین را مکرر گفته‌ام، باز هم می‌گویم؛ سیاست‌های اصل ۴۴ را باید جدی بگیرید، باید بخش خصوصی را وارد میدان بکنید، باید کمک کنید به بخش خصوصی؛ این «صندوق توسعه‌ی ملی» برای همین است. همینکه حالا آقای دکتر روحانی اشاره کردند که یک مقداری از پول ارز و درآمد ارزی به دولت داده نمی‌شود، این یعنی می‌رود داخل صندوق توسعه‌ی ملی. این صندوق توسعه‌ی ملی در اختیار دولت است و هیچ چیز این در خارج از دولت نیست؛ خود صندوق در اختیار دولت است، مسئولین صندوق را دولت نصب می‌کند، سیاست های صندوق، برداشت از صندوق، همه چیزش دست دولت است منتها در یک مواردی چون یک برداشت غیر قانونی برای دولت ضرورت پیدا می‌کند و فرصت اینکه بروند از مجلس اجازه بگیرند نیست، می‌آیند سراغ این حقیر، از این بنده مجوز

می گیرند برای اینکه این پول را مثلاً بردارند [برای] این کار، وَّالّا این صندوق در اختیار دولت است. این صندوق مهم است و توصیه‌ی مؤکد ما این است که این صندوق را برای مصارف جاری و هزینه‌های جاری کشور نباید صرف کرد؛ این فقط بایستی در اختیار فعالان اقتصادی بخش خصوصی قرار بگیرد برای اینکه بتوانند کار کنند. مسئله را این‌جوری باید نگاه کرد و این‌جوری باید دید.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۹۷/۰۳/۰۲

استفاده از نیروی انسانی و مشورت گرفتن از جوان ها و کارشناسان در حل مشکلات اقتصادی

حرف من این است: من می گویم در کشور هیچ بن‌بستی وجود ندارد؛ در همین زمینه‌ی اقتصادی، هیچ بن‌بستی وجود ندارد. این جور نیست که راه‌حل نباشد؛ نخیر، مشکلات کشور، مشکلات اقتصاد، شناخته شده است، راه‌حل‌ها هم شناخته شده است. کنده‌ها باید ان‌شاءالله همّت کنند، دامن همّت به کمر بزنند، که خب شروع کرده‌اند کارهایی شده که من حالا در ادامه‌ی صحبت بیشتر عرض خواهم کرد، انسان می بیند؛ بنده خودم که اینجا نشسته‌ام، مرتّب از طرف جوان ها ی مؤمن، انقلابی، علاقه‌مند، خوش فکر، با ابتکار، پیشنهاد و نامه و حرف و مانند این ها به من می رسد که من هم می فرستم برای دستگاه‌های اجرائی که از آنها استفاده کنند؛ این ها چیزهایی است که برای من می آید. اخیراً دیدم حدود چهل کارشناس اقتصادی که بعضی‌هایشان صاحب‌نام هم هستند و بعضی‌ها را ما می‌شناسیم، به رئیس‌جمهور نامه نوشته‌اند؛ مشکلات اقتصادی کشور را فهرست کرده‌اند، راه‌حل‌ها را هم فهرست کرده‌اند. من بادقّت خواندم نامه را، دیدم درست است؛ دیدم نامه را از روی دلسوزی نوشته‌اند. کسانی هم هستند که با دولت و دستگاه و رئیس‌جمهور محترم و مانند این ها مخالفتی ندارند؛ این ها جزو همین جریانی هستند که امروز در دستگاه‌های اجرائی حضور کاملی دارند، اما درعین حال اشکالات ساختاری اقتصاد و اشکالات موجود و بالفعل حرکت اقتصادی کشور را خوب تشخیص داده‌اند، برداشته‌اند نوشته‌اند، بیست راه‌حل هم نوشته‌اند. بنده نگاه که کردم آن‌طور که در ذهنم می‌آید به نظرم تقریباً همه‌ی راه‌حل‌هایشان درست است؛ این ها همان چیزهایی است که چند سال است ما در شعارهای سال همین ها را تکرار کرده‌ایم؛ در سیاست های کلی که ابلاغ می‌شود به سه قوه، اغلب این ها؛ حالا نمی‌گوییم همه چیزهایی است که ما گفته‌ایم، حالا این

اقتصاددان‌هایی که مستقل‌اند، صاحب نظرند، صاحب فکرند، این‌ها را گفته‌اند؛ پس راه‌حل وجود دارد. این که دشمن و به تبع دشمن یک عده آدم پست داخلی در فلان مطبوعات، در فلان سایت اینترنتی این‌جور تبلیغ کنند که «کشور دیگر به بن‌بست رسید، هیچ راهی وجود ندارد جز این که پناه ببریم به فلان شیطان یا فلان شیطان اکبر»، این دیگر خباثت است؛ نخیر، راه وجود دارد، راه‌حل وجود دارد؛ این راه‌حل‌ها هست، در اختیار مسئولین است، می‌توانند اجرا کنند، می‌توانند عمل کنند. گفتم بعضی از این‌ها را هم شروع کرده‌اند، متها باید جدی‌تر شروع کنند. بنده حالا به شما دارم می‌گویم و به اصطلاح در معرض عام دارم می‌گویم، لکن در جلسات خصوصی به رؤسای محترم کشور و مسئولین کشور بارها و بارها همین را گفته‌ایم، آنها هم می‌روند دنبال می‌کنند و بالاخره به‌قدر توان حرکت می‌کنند، بایستی همکاران خوبی را و فعالان خوبی را انتخاب بکنند؛ همین جوان‌های مؤمن را. ما نیرو کم نداریم، ما نیروی مستعد آماده به کار کمربسته‌ی بانگیزه‌ی باغرضه کم نداریم. همین تازه، حدود پنج هزار نفر دانشگاهی به بنده نامه نوشتند و امضا کردند؛ من نامه را البته ندیدم، خبرش را برای من آوردند؛ می‌گویند ما در خدمت انقلابیم، در خدمت شما هستیم، آماده‌ایم؛ آماده‌اند، آماده‌ی کارند؛ ما نیروی انسانی کم نداریم؛ الحمدلله کشور غنی است از لحاظ نیروی انسانی. خب از این‌ها استفاده بشود، از این‌ها کمک خواسته بشود، ان‌شاءالله کارها انجام می‌گیرد. بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم ۹۷/۰۵/۲۲

در عمر دولت دوازدهم اتفاقات خوبی افتاده و خوب است به اطلاع مردم برسد

خوشبختانه در این دولت (دولت دوازدهم) حقاً و انصافاً نقاط قوتی وجود دارد که قابل ذکر است. خب در این یک سالی که از عمر این دولت دوازدهم گذشته، با اینکه مدتی از این یک ساله هم مصروف انتخاب کابینه و تعیین وزرا و مشکلاتی که در این راه است شد، در عین حال کارهای خوبی انجام گرفته، اتفاقات خوبی افتاده که آقای رئیس‌جمهور بخش مهمی از آنها را در بیاناتشان گفتند. در زمینه‌ی اقتصاد، رشد ۴.۶ درصدی چیز خوبی است و اتفاق خوبی است که افتاده؛ اگرچه با آنچه ما در سیاست‌ها آورده‌ایم (۸ درصد) فاصله‌اش زیاد است. لکن به هر حال در این شرایط، ۴.۶ درصد خوب است؛ رشد بسیار قابل قبول برای دولت است. در برخی از بخش‌ها مثل کشاورزی و انرژی تولیدات خوبی انجام گرفته. در همین سه ماهه‌ی

امسال، صادرات کشور قریب ۲۰ درصد افزایش پیدا کرده، واردات کشور ۵ درصد کاهش پیدا کرده؛ اینها اتفاقات خوبی است که افتاده؛ اینها قابل توجه است، قابل ارائه‌ی به مردم، به سؤال کنندگان، و به افکار عمومی است که واقعاً باید اینها را شکر کرد از خدا؛ امیدواریم ان‌شاءالله این روند افزایش صادرات غیر نفتی و کاهش واردات، تا آخر سال ادامه پیدا کند؛ یعنی این را دنبال کنید که ان‌شاءالله بشود. در بخش‌های دیگر هم کارهای خوبی شده که حالا در همین هفته، آقایان مشغول اطلاع‌رسانی هستید و من هم که بعضاً مشاهده می‌کنم، می‌بینم خوب است. البته باید اعتراف کنیم، قبول کنیم که ماها در تبلیغات، خیلی آدم‌های مسلطی نیستیم، یعنی واقعاً هم دولت، هم ماها، همه‌مان تبلیغاتمان، تبلیغات خیلی خوب و خبررسانی‌هایمان حرفه‌ای نیست؛ اما حالا به همان مقداری که دارد کار انجام می‌گیرد، خوب است به اطلاع مردم برسد.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت ۹۷/۰۶/۰۷

در مورد اقتصاد باید قوی و پرحجم کار کرد و نقطه‌ضعف‌ها را درست بشناسیم

در مورد اقتصاد، باید قوی و پرحجم کار کرد. ببینید دوستان! دشمن متمرکز شده روی مسئله‌ی اقتصاد، علتش هم این است که در زمینه‌ی مسائل اقتصاد، یک به اصطلاح خلأهایی وجود داشته، یک ضعف‌هایی وجود داشته، به تعبیر نظامی‌ها یک نقاط کور راداری وجود داشته که دشمن از آنجاها توانسته نفوذ بکند و وارد بشود؛ ما باید این نقاط کور راداری را ببندیم، ما باید نقطه‌ضعف‌ها را درست بشناسیم و اینها را برطرف کنیم؛ می‌توانیم. همه‌ی این کارهایی را که باید انجام بگیرد (حالا من اشاره می‌کنم به بعضی از اینها) ما می‌توانیم. در اداره‌ی اقتصادی کشور راه وجود دارد؛ این جور نیست که ما دچار بُن‌بست باشیم؛ نه، راه‌هایی وجود دارد و می‌شود این راه‌ها را با قدرت پیمود و رفت ان‌شاءالله. بایستی بکنید؛ بایستی وارد بشوید؛ بایستی پرحجم و باکیفیت کار کنید؛ مسئولین اقتصادی کشور باید شب و روز نشناسند.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت ۹۷/۰۶/۰۷

برداشتن موانع از سر راه فعالان اقتصادی

یکی مسئله‌ی میدان را باز کردن، یعنی بهبود فضای کسب‌وکار است. یک گزارشی همین اخیراً به دست ما رسید که حالا دقیقاً جزئیاتش یادم نیست؛ آنچه در ذهنم مانده که خیلی برجسته بود این بود که در یک موضوع مشخصی در طول مدت کوتاهی، مثلاً شاید دو سه ماه، سی بخشنامه صادر شده از طرف مسئولین! خب این فعال اقتصادی چه‌جوری می‌تواند برنامه‌ریزی کند برای آینده‌ی خودش؟ کسی که می‌خواهد در این بخش و مربوط به این قضیه کار کند، چطور می‌تواند برنامه‌ریزی کند؟ دائماً بخشنامه پشت سر بخشنامه، تصمیم‌گیری‌های متعارض و گاهی متناقض درباره‌ی یک موضوع! اینها باید برداشته بشود؛ یعنی اینها چیزهایی است که مانع کار است؛ این ثبات و آرامشی را که فعال اقتصادی احتیاج دارد این را ایجاد کنید. بنابراین، یک رکن مدیریت عرض کردیم این است که ما بتوانیم به کسانی که فعال هستند از گروه‌های مردمی کمک کنیم، میدان را برای آنها باز کنیم، موانع را از سر راه آنها برداریم. من یک‌وقتی اینجا در یکی از دیدارهایی که داشتیم، مال دو سه سال پیش است؛ من آنجا تصریح کردم، اما الان درست یادم نیست؛ برای اینکه مثلاً در یک مرغداری یک چیزی درست کنند؛ حالا یادم نیست؛ آن‌وقتی که اینجا گفتم، تفصیلاً گفتم آنها را اشاره کردم که گزارشی چند نفر از این فعالان بخش خصوصی به ما داده بودند که برای یک کار کوچکی، شاید حدود چند ماه لازم بوده که این آدم دوندگی کند که بتواند یک کار کوچکی را در کنار یک کار اقتصادی‌ای که دارد، مثلاً فرض کنید که انجام بدهد. اینها را بایست کم کرد؛ باید راه را باز کرد برای اینکه مردم بتوانند فعالیت کنند. این بخش اول است.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت ۹۷/۰۶/۰۷

عدم وجود نظارت بر واگذاری ها در اصل ۴۴

کسی پول را می‌گیرد که مثلاً فرض کنید که فلان جنس لازم را، کالای لازم را، کالای واسطه‌ای را که شما به او اجازه می‌دهید یا دارو را وارد کند، اما این را صرف می‌کند برای یک کار دیگر. یا مثلاً ما در اصل ۴۴ گفتیم که کارخانه‌های دولتی را به مردم بفروشند؛ بفروشند که چه کار کنند؟ بفروشند که آن را تعطیل کنند؟ یا نه، بفروشند که کار انجام بگیرد؟ این شخص کارخانه را می‌گیرد، آن دستگاه‌هایی را که حالا یا ساخته‌اند یا وارد کرده‌اند و با چه زحمتی اینها را سوار کرده‌اند و چیده‌اند و مرتب کرده‌اند، آهن‌آلاتش را به‌عنوان آهن‌پاره می‌فروشد،

زمینش را هم پاساژ درست می‌کند! خب چرا این کار انجام می‌گیرد؟ چه کسی باید جلوی این کار را بگیرد؟ نمی‌شود گفت که قوه‌ی قضائیه جلوی این کار را بگیرد؛ این را مدیر باید ببیند به چه کسی دارد می‌دهد این کارخانه را. اصل ۴۴ گفته که کارخانه‌ها داده بشود به مردم برای اینکه کارخانه باقی بماند، برای اینکه تولید بشود، نه برای اینکه تبدیل بشود به پاساژ و از بین برود. این اتفاقات افتاده؛ این مخصوص دولت شما هم نیست؛ قبل از شما هم این کارها انجام گرفته. به هر حال، مدیریت اقتصادی اینها است و به این چیزها بایستی توجه کرد.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت ۹۷/۰۶/۰۷

عدم استفاده و یا بد استفاده کردن از ظرفیت‌های اقتصادی

یک مسئله‌ی مهم دیگری که من اینجا به مناسبت مسائل اقتصادی عرض می‌کنم، این است که کشور ما از لحاظ ظرفیت‌های اقتصادی، یک کشور برجسته است، یک کشور سطح بالا است؛ ظرفیت‌های اقتصادی ما خیلی خوب است. اگر از این ظرفیت‌ها استفاده نکنیم، واقعاً کفران نعمت کرده‌ایم؛ خدای متعال می‌فرماید: *أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا؛ ما نعمت خدا را نبایست تبدیل کنیم به کفران*. ما ظرفیت‌های فوق‌العاده داریم. یک مطالعاتی انجام گرفته در موسسات بین‌المللی مثل همین صندوق بین‌المللی و امثال اینها که اینجا برای من گزارشش را آورده‌اند؛ می‌گویند تولید ناخالص داخلی ایران (که تولید ناخالص، در واقع ظرفیت بالفعل موجود تحقق‌یافته‌ی کشور است دیگر، یعنی آنچه بالفعل تحقق پیدا کرده) در رتبه‌ی هجده جهان قرار دارد، یعنی در بین دویست و خُرده‌ای کشور، ما در رتبه‌ی هجدهم هستیم از لحاظ تولید ناخالص داخلی، که این تولید ناخالص داخلی یعنی آن چیزی که شما از ظرفیت‌های کشور بهره برده‌اید، تحقق داده‌اید و به دست آورده‌اید. این خب خیلی چیز بالایی است، این تحقیقات بین‌المللی است.

یک تحقیق دیگری هست باز در کنار این (مال بانک جهانی است؛ در سال ۲۰۱۳) که از لحاظ ظرفیت‌های استفاده‌نشده‌ی داخلی، ایران در رتبه‌ی اوّل جهان است؛ شما چه احساسی پیدا می‌کنید از این؟ این دیگر حرفی نیست که یک اقتصاددانی در داخل بگوید تا حمل بشود بر یک معنایی؛ نه، این را یک مرکز بین‌المللی نگاه می‌کند به ظرفیت‌های کشور (ظرفیت جغرافیایی، ظرفیت انسانی، ظرفیت‌های اقلیمی، ظرفیت‌های مکانی و امکانات زیرزمینی و

امثال اینها) می گوید مجموع ظرفیت های استفاده نشده ی کشور ما، آن قدر بالا است که ما در این زمینه در دنیا رتبه ی اوّلیم؛ در سال ۹۲ این گفته شده و مال ۲۰۱۳ است.

بنابراین استفاده نکردن از ظرفیت ها چیز مهمی است. این را بنده البته بارها در صحبت های گوناگون گفته ام و مواردی را هم ذکر کردم از آن ظرفیت های استفاده نشده که حالا لزومی ندارد بگویم؛ بحث اینها در جلسات تخصصی بیشتر لازم و مهم است که انجام بگیرد که چه چیزهایی ظرفیت های استفاده نشده است؛ یک فهرستی وجود دارد از ظرفیت های استفاده نشده؛ یکی این است.

بد استفاده کردن هم هست؛ یکی از مشکلات ما، مسئله ی بد استفاده کردن است. حالا آقای دکتر روحانی اشاره کردند که ما ممکن است از واردات بنزین بی نیاز بشویم؛ خب این خبر خوبی است، لکن اصل اینکه «ما که خودمان یکی از تولیدکنندگان بزرگ نفت دنیا هستیم، بنزین را وارد می کنیم»، این بسیار خبر بدی است؛ چرا این کار اتفاق می افتد؟ ما چرا اصلاً نفت را خام صادر می کنیم؟ گاز را چرا تبدیل به محصول و الان جی نمی کنیم؟ نفت را چرا تبدیل به بنزین نمی کنیم که صادر کنیم؟ این یک سؤالی است؛ این بد استفاده کردن است. بنده از سالها پیش از شاید پانزده شانزده سال پیش در دولت های قبل، مکرر بر روی مسئله ی پالایشگاه های داخلی و توسعه ی پالایشگاه ها و تولید محصولات گوناگون نفت تکیه کرده ام؛ خب این کار انجام بگیرد. رفتند آقای روحانی دو فاز از این پالایشگاه ستاره ی خلیج فارس را افتتاح کردند؛ این، تولید کشور را به مبالغ زیادی بالا برد؛ این، یکی از مسائل مهم است. خب ما همین خط را دنبال کنیم؛ چرا ما باید بنزین وارد کنیم؟ در مواردی، سالهایی اتفاق افتاده که چند میلیارد ما پول دادیم برای اینکه بنزین وارد کشور کنیم؛ کشوری که خودش منابع مهم نفتی دارد و صادرکننده ی نفت است، آن وقت بنزین منشّق از نفت را باید ما وارد بکنیم؛ خب این خیلی چیز عجیب و غریبی است. روی اینها تکیه باید کرد، روی این باید کار کرد و می شود کار کرد؛ همین طور مسئله ی گاز که اشاره کردم و عرض کردم.

بیانات در دیدار رئیس جمهور و اعضای هیئت دولت ۹۷/۰۶/۰۷

اعمال کنید اصل ۴۴ را، راه بیندازید امکانات بخش خصوصی را

یکی از مسائل مهم اقتصادی ما، ظرفیت بخش خصوصی است؛ ما از ظرفیت بخش خصوصی استفاده نمی‌کنیم. حالا همان‌طور که عرض کردم، گاهی اوقات کارخانه‌ها را بر طبق سیاست‌های اصل ۴۴ آن‌جوری می‌دهیم دست آدم‌هایی که نابابند، اما به‌طور رایج و معمول، بخش خصوصی را ما واقعاً وارد نمی‌کنیم و از سرمایه‌های مردم، درست استفاده نمی‌کنیم. مجموعه‌ی اتاق بازرگانی یکدیداری با دبیرخانه‌ی شورای عالی امنیت داشتند و یک حرف‌های مفصلی زدند که بنده آن حرف‌ها را خواندم؛ به نظر من آقایان بخوانید آن حرف‌ها را، آقایان بشنوید و ببینید آن حرف‌ها را؛ حرف‌های درستی است؛ ما باید از ظرفیت‌های بخش خصوصی استفاده کنیم؛ بخش خصوصی آماده است. حالا اصل ۴۴ را دولت‌ها (هم دولت جناب آقای روحانی که تشریف دارند، هم دولت قبل از ایشان) خلاصه فارسی‌اش این است که درست دلشان نمی‌آید که آن‌چنان‌که باید و شاید اعمال کنند؛ اعمال کنید اصل ۴۴ را، راه بیندازید امکانات بخش خصوصی را.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت ۹۷/۰۶/۰۷

مبارزه با نقدینگی و بنگاه داری بانک‌ها

البته مسئله‌ی بانک‌ها که ایشان گفتند مسئله‌ی درستی است؛ یعنی بانک‌ها، بانک مرکزی را بین دو محذور قرار می‌دهند؛ این هم علاج دارد. بانکی که نتوانسته خودش را اداره کند و مردم را به صف کرده، اعتبار این بانک را سلب کنید. اولاً نظارت بانک مرکزی بر بانک‌ها موجب می‌شود که به این وضع نرسند، اگر چنانچه نظارت مستمری از اول وجود داشته باشد وقتی هم که به این زمینه رسید بالاخره باید با بانک برخورد بشود. این همه بانک خصوصی! بانک‌ها چرا مشکل نقدینگی پیدا می‌کنند؟ برای خاطر اینکه شعبه زیاد می‌کنند، برای اینکه آسایشگاه برای افراد خودشان درست می‌کنند. این را من یک وقتی به جنابعالی هم گفتم که بنده در تهران با ماشین از یک‌جایی عبور می‌کردم، یک دیوار طولانی بود که همین‌طور که با ماشین رفتیم، دائم دیدیم این دیوار هست، هست، هست؛ من پرسیدم این مال کیست؟ چیست اینجا به این بزرگی؟ یک تشکیلات عظیمی بود! گفتند بله، برای بانکِ فلان است. خب این بانک غلط می‌کند که یک چنین کاری را کرده، می‌خواهد چه بکند این را؛ یعنی واقعاً این چیز مهمی است، پول‌های مردم را می‌گیرند و این‌جوری امکانات درست می‌کنند؛ حالا اینکه

یک تشکیلاتی است که لابد برای تفریح و مانند این حرف ها است؛ نه، بانک ها بنگاه داری می کنند. بنده همین جا در همین جلسه یک بار گفتم که جلوی بنگاه داری بانک ها را بگیرید؛ بانک برای بنگاه داری که نیست. خب پول های مردم این جوری صرف می شود؛ کنترل قوی و مدیریت قوی بانک مرکزی بر بانک ها موجب می شود که به اینجا نرسند که بانک مرکزی بین دو محذور گیر کند؛ یا بدهد، یک جور مشکل برایش درست بشود؛ یا پول و نقدینگی را افزایش ندهد، یک جور دیگر محذور درست بشود. یعنی این بالاخره جزو مسائل مهم است. به نظر من به وضع بانک ها برسید و نقدینگی را به طور جدی اهمیت بدهید و دنبال نکنید.

بیانات در دیدار رئیس جمهور و اعضای هیئت دولت ۹۷/۰۶/۰۷

ارتباط روز افزون با همسایگان ایران در رابطه با مسائل اقتصادی

خب، پس بنابراین در این زمینه حالا ما عریضی عرض کردیم و دیگر بیشتر از این در این زمینه صحبت نکنیم و برویم موضوع دوم (البته موضوع دوم به این طولانی ای نیست، مختصرتر است) - که موضوع سیاست خارجی است و آقای ظریف (دوست عزیز ما) هم که اینجا تشریف دارند.

اولاً تأکید می کنم ارتباط روزافزون با همسایگان را. ما خب چهارده پانزده همسایه داریم، خیلی هایشان و اکثرشان کسانی هستند که ما می توانیم با اینها ارتباطات خوب داشته باشیم. از فرصت ها استفاده کنیم. من پیغام دادم به شما راجع به پاکستان که خب شما گفتید که مشغول مقدمات هستید که این کار را انجام بدهید. عراق هست، ترکیه هست، پاکستان هست، کشورهای آسیای غربی هست، جاهای دیگر هستند، بالاخره ما با این مجموعه ی بزرگ در مسائل گوناگون می توانیم کار کنیم. این دیپلماسی قوی با همسایگان برای مسائل اقتصادی ما هم خوب است. به من این جور گزارش دادند که اگر چنانچه ما بتوانیم به اندازه ی ده درصد از فعالیت اقتصادی این کشورها، با آنها کار بکنیم، برای ما یک رقم خیلی بالایی است؛ ده درصد چیز زیادی هم نیست. یک مسئله این است.

بیانات در دیدار رئیس جمهور و اعضای هیئت دولت ۹۷/۰۶/۰۷

تا آنجایی که می توانیم اقتصادمان را از فروش نفت خام جدا کنیم

یکی از کارهای اساسی‌ای که ما در زمینه‌ی مسائل اقتصادی کشور و آینده‌ی کشور باید انجام بدهیم، قطع وابستگی اقتصاد کشورمان به نفت است؛ که این را همه‌ی اقتصاد دان‌های وارد و فهیم، نه امروز [بلکه] بارها، سال‌ها گفته‌اند و تکرار کرده‌اند؛ و این یک واقعیتی است. ما هم همواره به مسئولین گفته‌ایم سعی کنند تا آنجایی که ممکن است، ما اقتصاد مان را از فروش نفت خام جدا کنیم. ما که داریم نفت خام را می‌فروشیم، در واقع ثروتی را و موجودی مان را که قابل تجدید هم نیست و تمام می‌شود، از زیر زمین درمی‌آوریم می‌فروشیم، پول می‌گیریم، صرف اداره‌ی کشور می‌کنیم؛ این غلط است! بایستی این سرمایه را به نحوی استعمال کرد، به نحوی به کار برد، به نحوی مصرف کرد که درآمد افزوده داشته باشد؛ ما باید مصرف بهینه بکنیم [از نفت]. یکی از اشکالات مهم اقتصاد ما وابستگی است. خب جوان‌های مؤمن ما، آن کسانی که اهل فکرند، اهل کارند، بنشینند راه‌هایی را پیدا کنند برای اینکه بتوانند کشور را [از وابستگی خارج کنند]. البته سیاست‌های این کار طراحی شده؛ ما این صندوق توسعه‌ی ملی را که در سیاست‌های کلی تشکیل داده‌ایم و ابلاغ کرده‌ایم، به‌خاطر همین است که بتوانیم از وابستگی به نفت خارج بشویم.

بیانات در دیدار دانش آموزان و دانشجویان ۹۷/۰۸/۱۲

جوان‌های ما بایستی در زمینه «رشد و توسعه» کشور احساس تکلیف بکنند

این را هم عرض بکنم، مدل توسعه را، ما از غرب نمی‌گیریم؛ اولاً ما اسم این حرکت را پیشرفت می‌گذاریم، نه آن‌چنان که آنها اسم گذاری می‌کنند «رشد و توسعه». مدل پیشرفت کشور را ما از غرب نمی‌گیریم. غربی‌ها خودشان به‌خاطر این روش و این مدل، خودشان را بدبخت کرده‌اند، مشکلات فراوانی برای خودشان درست کرده‌اند؛ زرق و برق هست اما باطن و درون، پوسیده و رو به فساد است؛ از آنها ما نمی‌گیریم. البته از دانش روز و از فناوری روز حداکثر استفاده را می‌کنیم و پیشرفت را؛ هم مایه‌ی سعادت ملت، هم مایه‌ی افتخار ملت، هم مایه‌ی امنیت کشور می‌دانیم و برای پیشرفت کشور تلاش می‌کنیم، و جوان‌های ما و عزیزان ما بایستی در این زمینه‌ها خودشان را مسئول بدانند و احساس تکلیف بکنند و احساس وظیفه بکنند.

بیانات در دیدار دانش آموزان و دانشجویان به مناسبت روز ملی مبارزه با استکبار جهانی

۹۷/۰۸/۱۲

باید به تولید داخلی اهتمام ورزیده بشود

آنچه بنده نسبت به مسائل اقتصادی و مشکلات اقتصادی مردم احساس می کنم که باید انجام بگیرد برای رفع مشکلات، تقویت تولید داخلی است، به مسئولین هم سفارش کرده ام؛ باید به تولید داخلی اهتمام ورزیده بشود؛ مشکلات اقتصادی مردم ان شاء الله کم خواهد شد، اگر چنانچه به این سمت و در این جهت حرکت جدی و خوبی انجام بگیرد.

بیانات در دیدار جمعی از خانواده های شهدا ۹۷/۹/۲۱

تقویت اقتصاد مستقل کشور مبتنی بر تولید انبوه و باکیفیت

اقتصاد: اقتصاد یک نقطه ی کلیدی تعیین کننده است. اقتصاد قوی، نقطه ی قوت و عامل مهم سلطه ناپذیری و نفوذناپذیری کشور است و اقتصاد ضعیف، نقطه ی ضعف و زمینه ساز نفوذ و سلطه و دخالت دشمنان است. فقر و غنا در مادیات و معنویات بشر، اثر می گذارد. اقتصاد البته هدف جامعه ی اسلامی نیست، اما وسیله ای است که بدون آن نمی توان به هدف ها رسید. تأکید بر تقویت اقتصاد مستقل کشور که مبتنی بر تولید انبوه و باکیفیت، و توزیع عدالت محور، و مصرف به اندازه و بی اسراف، و مناسبات مدیریتی خردمندانه است و در سال های اخیر از سوی اینجانب بارها تکرار و بر آن تأکید شده، به خاطر همین تأثیر شگرفی است که اقتصاد می تواند بر زندگی امروز و فردای جامعه بگذارد.

بیانیه گام دوم انقلاب ۹۷/۱۱/۲۲

چالش های بیرونی و درونی

انقلاب اسلامی راه نجات از اقتصاد ضعیف و وابسته و فاسد دوران طاغوت را به ما نشان داد، ولی عملکردهای ضعیف، اقتصاد کشور را از بیرون و درون دچار چالش ساخته است. چالش بیرونی تحریم و وسوسه های دشمن است که در صورت اصلاح مشکل درونی، کم اثر و حتی بی اثر خواهد شد. چالش درونی عبارت از عیوب ساختاری و ضعف های مدیریتی است. مهم ترین عیوب، وابستگی اقتصاد به نفت، دولتی بودن بخش هایی از اقتصاد که در حیطه ی وظایف دولت نیست، نگاه به خارج و نه به توان و ظرفیت داخلی، استفاده ی اندک از ظرفیت

نیروی انسانی کشور، بودجه‌بندی معیوب و نامتوازن، و سرانجام عدم ثبات سیاست‌های اجرائی اقتصاد و عدم رعایت اولویت‌ها و وجود هزینه‌های زائد و حتی مسرفانه در بخش‌هایی از دستگاه‌های حکومتی است. نتیجه‌ی اینها مشکلات زندگی مردم از قبیل بیکاری جوان‌ها، فقر درآمدی در طبقه‌ی ضعیف و امثال آن است.

بیانیه گام دوم انقلاب ۹۷/۱۱/۲۲

راه‌حل مشکلات، سیاست‌های اقتصاد مقاومتی است

راه‌حل این مشکلات، سیاست‌های اقتصاد مقاومتی است که باید برنامه‌های اجرائی برای همه‌ی بخش‌های آن تهیه و با قدرت و نشاط کاری و احساس مسئولیت، در دولت‌ها پیگیری و اقدام شود. درون‌زایی اقتصاد کشور، مولد شدن و دانش‌بنیان شدن آن، مردمی کردن اقتصاد و تصدی‌گری نکردن دولت، برون‌گرایی با استفاده از ظرفیت‌هایی که قبلاً به آن اشاره شد، بخش‌های مهم این راه‌حل‌ها است. بی‌گمان یک مجموعه‌ی جوان و دانا و مؤمن و مسلط بر دانسته‌های اقتصادی در درون دولت خواهند توانست به این مقاصد برسند. دوران پیش‌رو باید میدان فعالیت چنین مجموعه‌ای باشد.

جوانان عزیز در سراسر کشور بدانند که همه‌ی راه‌حل‌ها در داخل کشور است. اینکه کسی گمان کند که «مشکلات اقتصادی صرفاً ناشی از تحریم است و علت تحریم هم مقاومت ضد استکباری و تسلیم نشدن در برابر دشمن است؛ پس راه‌حل، زانو زدن در برابر دشمن و بوسه زدن بر پنجه‌ی گرگ است» خطایی نابخشدنی است. این تحلیل سراپا غلط، هرچند گاه از زبان و قلم برخی غفلت‌زدگان داخلی صادر می‌شود، اما منشأ آن، کانون‌های فکر و توطئه‌ی خارجی است که با صد زبان به تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران و افکار عمومی داخلی القاء می‌شود. بیانیه گام دوم انقلاب ۹۷/۱۱/۲۲

فصل دوم :

الگوی اقتصاد اسلامی کارآمد

مقاومت در عرصه‌ی نظامی و اقتصادی

خب مقاومت در عرصه‌ی نظامی یک چیز است، در عرصه‌ی اقتصادی یک چیز دیگر است. در عرصه‌ی اقتصادی مقاومت یعنی همین هایی که ما عرض کردیم، یعنی ساخت اقتصادی داخل را محکم کردن، پایه‌ریزی‌ها را محکم کردن، با مسائل جدی برخورد کردن، مسائل را پیگیری کردن. یکی از مشکلات کار ما پیگیری نکردن است، مسئله رها می شود. یک موضوعی را خوب شروع می کنیم، یک مقداری حرکت می کنیم بعد یواش یواش رها می شود؛ پیگیری باید کرد. همه‌ی این مسائلی که گفته شد، مصداق های مقاومت است.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۱۳۹۸/۲/۲۴

برای اصلاح امور نگاه به درون داشته باشید

برای اصلاح امور هم چشم به خارج از کشور نداشته باشید؛ دیگران به ما کمکی نخواهند کرد [بلکه] ضربه می زنند؛ خارج به ما ضربه [می زند]. اروپا را ملاحظه می کنید؟ این کشورهای اروپایی که دیگر آمریکا نبودند، ما با اینها که دعوایی نداشتیم، ما که با اینها اختلاف نداشتیم، با بعضی‌شان به اصطلاح روابط خوب دوستانه هم داشتیم. ملاحظه می کنید چه جوری برخورد کردند در همین قضیه‌ی برجام و تعهداتشان و مانند اینها. حالا جالب هم این است که مدام هم تکرار می کنند که «ما پایبند برجامیم». اصلاً معنای پایبندی آلمان و فرانسه و انگلیس به برجام چیست؟ یکی از اینها سؤال کند که شما پایبندید، یعنی چه کار می کنید؟ شماها چه تعهدی در مقابل برجام دارید؟ به کدام تعهد عمل می کنید؟ همین طور مدام می گویند ما متعهدیم، ما پایبندیم. یعنی چه پایبندید؟ خب این [جور] است. بنابراین به بیرون نباید نگاه کرد. برای اصلاح کار باید درون را نگاه کرد. اصل اینجا است.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۱۳۹۸/۲/۲۴

مسئله‌ی اصلی اقتصاد است

یک توصیه هم به مسئولین محترم کشور می کنم: تمرکز بر مسئله‌ی اصلی. در هر برهه‌ای یک مسئله‌ی اصلی در کشور هست که باید بر آن تمرکز کرد. قبل از پیروزی انقلاب، مسئله‌ی اصلی «رژیم طاغوت» بود که امام بر آن تمرکز کرد و موفق شد؛ بعد از پیروزی انقلاب، در یک

برهه‌ای، مسئله‌ی «تثبیت نظام» بود، در یک برهه‌ای «جنگ تحمیلی صدام علیه کشور» بود که همه‌ی کشور بر مسئله‌ی جنگ تمرکز کردند، بحمدالله موفقیت حاصل شد. امروز مسئله‌ی اصلی و نقد، مسئله‌ی «اقتصاد» است. البته مسائل فرهنگی هم هست و بسیار مهم است، مسائل امنیتی هم همین جور، اما در بین همه‌ی این مسائل، آنچه از همه نقدتر است، مسائل اقتصاد است که به معیشت مردم ارتباط پیدا می‌کند و در مسائل فرهنگی و امنیتی هم اثر می‌گذارد.

در مسئله‌ی اقتصاد، مسائل اصلی‌ای وجود دارد، عناوین مهمی وجود دارد که من چند موردش را می‌گویم: یکی مسئله‌ی رونق تولید است، یکی مسئله‌ی ارزش پول ملی است، یکی مسئله‌ی بهبود فضای کسب و کار است، یکی مسئله‌ی جدا کردن اقتصاد کشور از فروش نفت خام است -بند ناف بودجه و اقتصاد کشور را از نفت خام و فروش نفت خام و تجارت نفت خام بایستی ببریم؛ این یکی از مسائل اصلی ما است- تبدیل دخالت دولت در اقتصاد به هدایت دولت و نظارت دولت هم جزو مسائل اصلی است، بریدن دست مفسدان اقتصادی یعنی اختلاس گر، تروریست اقتصادی، قاچاقچی بی رحم که دست اینها را از اقتصاد [باید برید]. ببینید، اینها مسائل اصلی اقتصاد کشور است. مسئولین کشور، عمدتاً قوه‌ی مجریه و در کنارش قوه‌ی مقننه و در بعضی از مسائل قوه‌ی قضائیه باید متفقاً روی این مسائل کار کنند، این مسائل را حل کنند؛ اینها مسائل اصلی است. روی این متمرکز بشویم، به حواشی و مسائل فرعی و مانند اینها نپردازیم، حاشیه سازی نکنیم. همبستگی ملی بسیار مهم است، کنار گذاشتن دعوای سیاسی و جناحی بسیار مهم است، و یکی از مهم ترین مسائل حفظ ارتباط قلبی با خدای متعال است.

بیانات در سی‌امین سالگرد رحلت امام خمینی (رحمه‌الله) ۱۳۹۸/۳/۱۴

باید الگوی اقتصاد اسلامی موفق را به دنیا عرضه کنیم.

صریحاً عرض می‌کنیم در زمینه اقتصادی تحولاتی که انجام گرفته، متناسب با تحولات در بخشهای دیگر نیست. ما باید می‌توانستیم یک الگوی موفق از اقتصاد به دنیا عرضه کنیم. به طور خلاصه باید ما هم کارآمدی در سطح و در جهت رشد و رونق اقتصاد، هم کارآمدی در جهت تأمین عدالت را به دنیا نشان می‌دادیم ... کارهای بسیار مهمی انجام گرفته، لکن به آن

سطحی که باید می‌رسیدیم قطعاً نرسیده ایم و این برای ما دردناک است. ۸۵/۱۱/۳۰ هر طرح اقتصادی که افزایش ثروت ملی و توزیع عادلانه آن را تأمین نکند، اسلامی نیست. در زمینه اقتصاد اسلامی ... دو تا پایه اصلی مشاهده می‌کنیم. هر روش اقتصادی، هر توجه و نسخه اقتصادی که این دو پایه را بتواند تأمین کند آن معتبر است. هر نسخه ای هرچه هم مستند به منابع علی‌الظاهر دینی باشد و نتواند این دو را تأمین کند، لامی نیست. آن دو پایه عبارتست از:

۱- افزایش ثروت ملی کشور اسلامی باید کشور ثروتمندی باشد، کشور فقیری نباید باشد. باید بتواند با ثروت خود، با قدرت اقتصادی خود، اهداف والای خودش را در سطح بین‌المللی پیش ببرد.

۲- توزیع عادلانه و رفع محرومیت در درون جامعه اسلامی. این دوتا باید تأمین شود و اولی شرط دومی است. اگر تولید ثروت نشود اگر ارزش افزوده در کشور بالا نرود، نمی‌توانیم محرومیت را برطرف کنیم ۸۵/۱۱/۳۰

سهم رشد و توسعه بخش‌های اقتصاد دولتی، تعاونی و خصوصی

به نظر من، نویسندگان قانون اساسی ... هم مردمان هوشمندی بودند هم مردمان با انصافی بودند. اینها آمدند ... سه محور اصلی مالکیت در اصل ۴۴ ... مالکیت‌های اختصاصی دولتی، مالکیت تعاونی و مالکیت بخش خصوصی؛ اینها را تقسیم بندی کردند. بعد در ذیلش برای این شرط قرار دادند ... یکی از شرطها این است ... که ذکر کردن مصادیق باید موجب رشد و توسعه اقتصاد بشود؛ باید مایه زیان نباشد. یعنی اگر یک روزی مسئولین کشور تشخیص دادند که این تقسیم بندی، به این شکل مایه زیان است، موجب رشد اقتصادی نیست، این قانون دیگر آن روز به این شکل اعتبار ندارد، به شکلی که منطبق بر مصلحت باشد اعتبار دارد. این، هوشمندی و انصاف آنها را می‌رساند. در دهه اول انقلاب بخاطر مسائل دفاع مقدس و جنگ و گرفتاری‌های گوناگون و محاصرات عجیب و غریب اقتصادی و غیره اقداماتی را کردیم که به مالکیت گسترده دولت منتهی شد؛ بیش از آن مقداری که در این اصل قانون اساسی ذکر شده ... به هر حال ضرورت‌ها این را بر آنها و بر کشور تحمیل کرد ... لکن در دهه دوم و سوم - یعنی بعد از جنگ - تا امروز، نباید ... شرکت‌های دولتی غیرضروری - که چند هزار شرکت

دولتی وجود دارد و تعداد مهمی از اینها حقیقتاً غیر ضروری بوده اند یعنی تشکیل آنها به وسیله دولت عمل موافق مصلحتی نبود - تولید می شد ... از واگذاری شرکت های دولتی به مردم در آن بخشی که قانون اساسی به آن تصریح کرده بود، نباید کوتاهی می شد. باید مالکیت دولت را روز بروز کمتر می کردیم، اینجور، بیشتر، شد، گسترده تر شد و خیلی از درآمدهایی که باید در خدمت تولید و گردش صحیح پول در جامعه انجام می گرفت، صرف کارهای غیر لازم شد، فعالیت های اسراف آمیز، ساختمان سازی های بیخودی، لطمه خورد به اقتصاد کشور؛ حتماً این کار نباید انجام می گرفت در این دو دهه. ۸۵/۱۱/۳۰

تولید و مصرف ثروت از راه قانونی و مشروع در اسلام

ثروتمند شدن از راه قانونی و مشروع از نظر اسلام هیچ اشکالی ندارد ... دو چیز را نباید با هم مخلوط کرد؛ یکی ثروت است. کسی فعالیت کند به شکل صحیحی و ثروت تولید کند؛ یکی نحوه تولید و نحوه استفاده است. بخش اول قضیه چیز مطلوبی است چون هر ثروتی که در جامعه تولید می شود این به معنای ثروتمند شدن مجموع جامعه است. بخش دوم که بخش حساس است، این است که چگونگی تولید مورد توجه قرار بگیرد. از راه های غیر قانونی، با استفاده از تقلبات و تخلفات نباشد، مصرف آن مصرف نامطلوبی از نظر شرع نباشد، بتواند مثل خونی در رگ های جامعه جریان پیدا کند، صرف در فساد نباشد ... امیر المؤمنین اوقاف زیادی دارد. وقف « لَا وَفَّ إِلَّا فِي مِلْكٍ » کسی که مالک نباشد نمی تواند وقف کند. این اوقاف املاک امیر المؤمنین بود، این املاک را به ارث نبرده بود امیر المؤمنین، تولید کرده بود؛ با کار خودش. در آن وضعیت کم آبی امیر المؤمنین چاه می زد آب می آورد بیرون، مزرعه درست می کرد، آباد می کرد، بعد وقف می کرد ... تولید ثروت چیز خوبی است اگر چنانچه در این تولید ثروت قصد صرف او برای کار خیر برای پیشرفت کشور، برای کمک به محرومین باشد، حسنه هم هست، ثواب هم دارد ... تولید ثروت فی نفسه ممدوح است اگر با نیت کمک باشد آن وقت حسنه الهی هم هست، اجر اخروی و الهی هم دارد ... ما با این بد نیستیم. چرا ببخود منعکس می شود در بیرون که نظام اسلامی و مسئولین کشور تا کسی بخواهد یک مقدار پول بدست بیاورد احمایشان را توی هم می کنند احساس بغض و نفرت نسبت به او می کنند، اینجوری نیست، واقعیت این نیست. ۸۵/۱۱/۳۰

باید برای رشد و توسعه توأمان مادی و معنوی برنامه ریزی شود

ما برای رسیدن به این دو هدف، توانایی‌های لازم را داریم. این (دو) هدف بزرگ عبارت است از سربلندی ایران اسلامی، الگوشدن در میان ملت‌های مسلمان، هم از لحاظ مادی و هم از لحاظ معنوی. معنای این حرف این است که ملت ما، هم از لحاظ مادی و هم از جنبه‌های معنوی ارتقاء پیدا کند؛ استقلال ملی ... عزت ملی ... توان و ظرفیت ملی داشته باشد؛ بتواند از همه‌ی ظرفیت‌های خود استفاده کند؛ از رفاه عمومی برخوردار باشد و عدالت عمومی و اجتماعی بر زندگی او حاکم باشد. این ملت در آن صورت می‌شود الگو برای همه‌ی جوامع مسلمان و حتی غیر مسلمان. ملت ایران می‌خواهد ملتی باشد آزاد، مرفه، باایمان، و کشوری داشته باشد آباد و پیشرفته؛ این هدف ملت ایران است.

در این هدف، اختلافی هم وجود ندارد؛ دعوای جناحی و اختلافات سیاسی در اینجا همه برطرف می‌شود؛ این هدف مورد قبول همه‌ی احاد ملت ایران است. کشوری آباد داشته باشیم، ملتی آزاد و سربلند داشته باشیم، از ظرفیت‌های ملی خودمان بخوبی استفاده کنیم، بتوانیم پیشرو باشیم، پرچم عدالت اجتماعی را در دست داشته باشیم، پرچم ایمان اسلامی را در پیشاپیش همه‌ی ملت‌های مسلمان به دوش بگیریم؛ این چیزی است که همه‌ی ملت ایران طالب و عاشق آن هستند. و می‌توانیم به این هدف دست پیدا کنیم؛ هم شناخت ظرفیت‌های ملی به ما این امید را می‌دهد، هم تجربه‌ها این را تأیید می‌کند. ۸۶/۱/۱

با پرهیز از کُز و اسراف، برای تولید قانونی ثروت همت گمارید

سیاست‌های اصل ۴۴ به معنای تولید ثروت عمومی برای جامعه است. تولید ثروت از نظر اسلامی بی‌مانع است. تولید ثروت با غارت ثروت دیگران فرق دارد. یک وقت کسی به اموال عمومی دست‌درازی می‌کند، یک وقت کسی بی‌قانون و بدون پیروی از قانون به دستاوردهای مادی می‌رسد؛ اینها ممنوع است؛ اما از طریق قانونی، تولید ثروت از نظر شارع مقدس و از نظر اسلام، مطلوب و مستحسن است. ثروت را تولید کنند، منتها در کنارش اسراف نباشد. اسلام به ما می‌گوید ثروت تولید کنید، اما اسراف نکنید. مصرف‌گرایی افراطی مورد قبول اسلام نیست. آنچه که از تولید ثروت به دست می‌آورید، باز همان را وسیله‌ای برای تولید ثروت دیگر بکنید. مال را نه به صورت راکد و نازا در بیاورید - که در اسلام اسمش کُز کردن است - نه به صورت ولخرجی و ولنگاری در مصرف مال، آن را صرف در چیزهای غیر

لازم زندگی کنید؛ اما با توجه به اینها، ثروت را برای خودتان تولید کنید. ثروت آحاد مردم، ثروت عموم کشور است؛ همه از آن سود می‌برند. روح اصل ۴۴ و سیاستهای اصل ۴۴ این است. ۸۶/۱/۱

باید الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت را به بشریت امروز عرضه کنید

ما باید پیشرفت را با الگوی اسلامی - ایرانی پیدا کنیم. این برای ما حیاتی است. چرامی گوئیم اسلامی و چرا می گوئیم ایرانی؟ اسلامی به خاطر اینکه بر مبانی نظری و فلسفی اسلام و مبانی انسان‌شناختی اسلام استوار است. چرا می گوئیم ایرانی؟ چون فکر و ابتکار ایرانی، این را به دست آورده؛ اسلام در اختیار ملت‌های دیگر هم بود. این ملت ما بوده است که توانسته است یا می تواند این الگو را تهیه و فراهم کند. پس الگوی اسلامی ایرانی است. البته کشورهای دیگر هم از آن، بدون تردید استفاده خواهند کرد؛ همچنانی که تا امروز هم ملت ما و کشور ما برای بسیاری از کشورها در بسیاری از چیزها الگو قرار گرفته، اینجا هم یقیناً این الگو مورد تقلید و متابعت بسیاری از ملت‌ها واقع خواهد شد. ۸۶/۲/۲۵

پیشرفت اقتصادی در گرو تنظیم روابط و حفظ کرامت متقابل

دولت باید با تنظیم مناسب روابط کارگر و سرمایه‌گذار و برطرف کردن احساس ناامنی آنان، به ویژه کارگران، زمینه شتاب گرفتن رونق اقتصادی کشور را از طریق سرمایه‌گذاری و ایجاد ارزش افزوده فراهم کند ... کارگر، سرمایه‌گذار و دولت سه ضلع مثلث پیشرفت اقتصادی کشور هستند. همانگونه که در آغاز سال ۸۶ گفته شد، پیشرفت اقتصادی، از اهداف مهم کشور است و لازمه این پیشرفت و افزایش تولید، همکاری کارگر، سرمایه‌گذار و دولت و ادای صحیح وظایف مربوط به هریک از آنهاست.

برخلاف برخی مکاتب شکست خورده که جامعه را به دو قطب تقسیم می‌کردند و همچنین برخلاف جوامع غربی که در آن، سرمایه‌دارها در همه شئون کشور دخالت و به تعبیری خدایی می‌کنند، در نظام اسلامی کرامت سرمایه‌گذار در کنار کرامت کارگر است و در این همکاری دو طرفه، هر کدام باید از سهم عادلانه و منصفانه خود بهره‌مند شود ... تنظیم روابط سرمایه‌گذار و کارگر وظیفه دولت است دولت باید با زیرنظر گرفتن وابط کارگر و سرمایه‌گذار، هرگونه احساس ناامنی هریک از آنان را برطرف کند و ضمن جلوگیری از

تعرض هریک از دو طرف به طرف دیگر، کارگران را بیشتر زیر چتر حمایتی خود قرار دهد.

(گزارش خبری) ۸۶/۲/۱۰

با بازشناسی مدل توسعه، تحول را برای کشور اسلامی مدیریت کنید

(یکی از مسائل مهم) لزوم بازشناسی الگوی توسعه و پیشرفت است. ما می‌خواهیم پیشرفت کنیم. مدل این پیشرفت چیست؟ این مدل را باید بازشناسی کنیم... - چند ماه قبل در سمنان- بحث تحول را مطرح کردم. گفتم تحول، سنت الهی است در زندگی بشر. با او سینه به سینه نباید شد؛ از او استقبال باید کرد. باید تحول را مدیریت کرد، تا به پیشرفت بینجامد؛ جامعه را پیش ببرد. این را آنجا مطرح کردم. البته همان‌جا هم گفتم - الان هم تکرار می‌کنم - دانشگاهیان، چه دانشجو، چه استاد؛ و حوزویان، چه طلبه، چه استاد؛ همه باید این خط و رشته‌ی فکری را تعقیب و دنبال کنند ... کارهای بزرگ از ایده‌پردازی آغاز می‌شود. این ایده‌پردازی کاری نیست که در اتاقهای دربسته و در خلأ انجام بگیرد. باید فکرهای گوناگون، اندیشه‌های گوناگون با آن سر و کار پیدا کنند، تماس پیدا کنند تا آنچه که محصول کار هست، یک چیز عملی و منطقی از آب در بیاید. پس جان کلام، ... این است که ما باید توسعه و پیشرفت را بازشناسی کنیم، ببینیم برای کشور ما، برای جامعه‌ی ما، مدل پیشرفت چیست.

۸۶/۲/۲۵

با تعریف شفاف از پیشرفت و تحول، مانع انحراف شوید

دو گرایش غلط همیشه درباره‌ی پیشرفت و تحول منتهی به پیشرفت وجود داشته است. یک گرایش عبارت است از خیانت‌هایی که به نام پیشرفت و تحول انجام گرفته؛ ضربه‌هایی که به نام خدمت و زیر پرچم اصلاحگری بر پیکر ملت ما وارد شده است. از دوران قاجار خیلی از درباریان قاجار و شاهزادگان قاجاری ... عامل و وسیله‌ی وابستگی نادانسته‌ی کشور و فرهنگ ما به غرب شدند و ادعایشان این بود که این، پیشرفت و تحول است! در قضیه‌ی مشروطه، ...همان کسانی که رهبران مشروطه را نابود کردند؛ ... شعار آنها هم همین ترقی‌خواهی بود! ... رضاخان با شعار ترقی و اصلاح سر کار آمد. کودتا کرد؛ ... محمد رضا پسر او در کودتای مرداد ۳۲ - هم ادعای حرکت اصلاحی داشت ... در سطح جهانی هم ... استعمار ملت‌ها ... به نام پیشرفت ملت‌ها انجام گرفت. استعمار یعنی نوسازی... در دوره‌ی بعد هم که نواستعمار

پدید آمد، ... این همه تجاوز، این همه جنگ‌افروزی، این همه کودتا که به وسیله‌ی سرویس‌های امنیتی کشورهای غربی ... انجام گرفته، همه زیر پرچم تجددخواهی و پیشرفت و تحول و توسعه انجام گرفته ... از یک طرف هم در نقطه‌ی مقابل، کسانی بوده‌اند و هستند که با هر نوع نوآوری و تحولی مخالفت کرده‌اند؛ به اسم اینکه این سابقه ندارد، این را نمی‌شناسیم، این را نمی‌دانیم، به این مشکوکیم. حدیث «شَرُّ الْأُمُور مُحَدَّثَاتُهَا» را بد معنا کرده‌اند. با اینکه نوآوری سنت تاریخ است؛ سنت طبیعت است و بدون نوآوری زندگی بشر معناپیدانی کند؛ اما اینها مخالفت کردند. این دو گرایش متضاد وجود داشته است. پس ما باید پیشرفت و آن چیزی را که از تحول اراده می‌کنیم و می‌خواهیم، درست برای خودمان معنا کنیم و بفهمیم دنبال چه هستیم، تا نه آن سوء استفاده انجام بگیرد، نه این مخالفت و ضدیت. ۸۶/۲/۲۵

ترسیم نقشه‌ی پیشرفت و تحول کشور بر منطق رشد و تعالی انسان

از نظر اسلام، ... البته پیشرفت مادی مطلوب است، اما به عنوان وسیله. هدف، رشد و تعالی انسان است. پیشرفت کشور و تحولی که به پیشرفت منتهی می‌شود، باید طوری برنامه‌ریزی و ترتیب داده شود که انسان بتواند در آن به رشد و تعالی برسد انسان در آن تحقیر نشود. هدف، انتفاع انسانیت است، نه طبقه‌ای از انسان، حتی نه انسان ایرانی. پیشرفتی که ما می‌خواهیم بر اساس اسلام و با تفکر اسلامی معنا کنیم، فقط برای انسان ایرانی سودمند نیست، چه برسد بگویم برای طبقه‌ای خاص. این پیشرفت، برای کل بشریت و برای انسانیت است. نقطه‌ی تفارق اساسی، نگاه به انسان است ... انسان در الگو و نگاه اسلامی، موجودی است هم طبیعی و هم الهی؛ دو بُعدی است؛ ... در جهان‌بینی اسلام، ثروت و قدرت و علم، وسیله‌اند برای تعالی انسان ... آن چیزی که ما به آن نیاز داریم، این است که نقشه‌ی پیشرفت کشورمان را بر اساس جهان‌بینی اسلام برای این انسان، انسان در منطق اسلام، فراهم و تهیه کنیم ... مجموعه‌ی دانشگاهی کشور ما، مجموعه‌ی نخبگان کشور ما - هم حوزه و دانشگاه - یکی از بزرگترین کارهاشان باید این باشد که نقشه‌ی جامع پیشرفت کشور را براساس مبانی اسلام تنظیم کنند. ۸۶/۲/۲۵

برای پیشرفت اقتصادی، بگردید آن فکر نو را پیدا کنید

ممکن است بعضی از صاحب نظران و به اصطلاح تئوریسین های اقتصادی بگویند: آقا نمی شود؛ اگر بخواهید به پیشرفت اقتصادی دست پیدا کنید، ناچار باید فاصله ی طبقاتی را قبول کنید و بپذیرید! اینجا است که ما عرض می کنیم «نوآوری». نباید خیال کنیم که نسخه های اقتصادی غرب، آخرین حد دستاورد بشری است؛ نه، این هم یک نسخه ای است، دوره ای دارد؛ آن دوره طی می شود و فکر تازه و فکرنوی به میدان وارد می شود؛ بگردید آن فکر نو را پیدا کنید؛ شاخص باید این باشد. ۸۷/۱/۱

بنگاه های اشتغال و کار آفرینی و وجود نیروی کار باید هر دو باشند و همکاری کنند

اسلام و نظام اسلامی و جمهوری اسلامی ... معتقد است که این دو عامل، یعنی... ایجاد بنگاه های اشتغال و کار آفرینی یک بازوست، وجود نیروی کار یک بازوی دیگر است. اینها باید هر دو باشند و همکاری کنند. نقش دولت، ایجاد یک خط عادلانه ی میانه برای این همکاری است؛ ظلم نشود. نه آنها به اینها تعرض کنند، نه اینها از کار آنها کم بگذارند؛ هیچکدام به حقوق یکدیگر تعرض نکنند. اگر اینجور باشد، آن وقت جامعه با سلامت و صفا پیش خواهد رفت؛ نه آن پر خوری ها و اسرافها و زیاده روی ها فرهنگ رایج خواهد شد، نه محرومیت یک طبقه برای آن طبقه فرهنگ ثابت خواهد شد. این، منطق نظام جمهوری اسلامی است.

۸۷/۰۲/۰۴

وجدان کاری، محکم کاری و درستکاری در مجموعه ی تولید لازم است

امروز در کشور ما خوشبختانه تحرک و تلاش کار، تلاش خوبی است. مجموعه ی دست اندرکاران تولید، تلاش خوبی را انجام دادند و پیشرفت کردند ولی ما هنوز در اوایل راهیم. ما باید خیلی جلو برویم، خیلی باید تلاش کنیم.

هم وجدان کاری، محکم کاری و درستکاری در مجموعه ی تولید - یعنی کارگر و مولد کار و تولید کننده ی کار - لازم است، هم در مسئولین دولتی و مسئولین رسمی، رعایت و مراقبت و توجه لازم است که این حرکت، حرکت صحیح و متعادل باشد و انجام بگیرد. ۸۷/۲/۴
راه مقابله با دشمن، انضباط مالی و صرفه جویی و (اقتصادی) نگاه پرهیز گرانه ی به مصرف گرایی است.

امروز دشمن چشمش به نقطه‌ی حساس اقتصادی است تا بلکه بتواند این کشور را از لحاظ اقتصادی دچار اختلال کنند. هر چه می‌توانند اختلال ایجاد کنند و هر چه هم نمی‌توانند، در تبلیغاتشان وانمود کنند که اختلال هست! این کاری است که امروز در تبلیغات دشمنان ما، با قدرت و به شکلهای مختلف انجام می‌گیرد. راه مقابله هم انضباط مالی و صرفه‌جویی و نگاه پرهیزگرانه‌ی به مصرف‌گرایی است. ۸۷/۲/۱۱

تلاش اقتصادی حتماً باید با شاخص و شاقول عدالت باشد

فعالیت اقتصادی و کار اقتصادی و تلاش اقتصادی، حتماً باید با شاخص و شاقول عدالت باشد. بدون عدالت، هر تلاش اقتصادی به ضرر منتهی خواهد شد. عدالت هم معنایش این نیست که ما سرمایه‌گذاری نکنیم؛ یا به سرمایه‌گذار اجازه‌ی سرمایه‌گذاری ندهیم. این تصورات غلط آن افرادی است که آن روز خودشان را طرفدار عدالت معرفی می‌کردند. نه! کارآفرینی هم یک خیر است؛ یک عبادت است؛ یک کار بزرگ است که باید انجام بگیرد. مسئله‌ی صحیح مدیریت کردن این مجموعه است. مدیریتهای کشوری، مدیریتهای دولتی، چه در بخش تقنین، چه در بخش اجرا، چه در بخش قضا، بایستی مدیریت کنند تا تجاوز از حق انجام نگیرد؛ تجاوز از حقوق انجام نگیرد؛ تعرض به یکدیگر انجام نگیرد؛ این کاروان با همه‌ی اجزای خودش ان‌شاءالله به پیش برود.

بیانات در دیدار اساتید و دانشجویان دانشگاه های شیراز ۸۷/۲/۱۴

پیشرفت‌های اقتصادی باید روز به روز شکوفاتر بشود و ملت را خوشحال‌تر کند

در زمینه‌ی مسائل اقتصادی هم من باید به ملت عزیزمان عرض کنم که علی‌رغم موج عظیم و توفان خانه‌برانداز رکود اقتصادی و بحران اقتصادی در عالم، و علی‌رغم تحریم‌هایی که علیه ایران به خاطر مسئله‌ی انرژی هسته‌ای و دیگر مسائل انجام گرفت، مسئولین کشور توانسته‌اند بر این موج فائق بیایند و تا حدود زیادی تبعات و آثار منفی این موج را در کشور کنترل کنند و نگذارند که ملت ما در این موج عظیمی که خیلی از کشورها را دچار مشکلات بسیار زیادی کرد، بغلتد و ملت سر پای خود بایستد. ان‌شاءالله پیشرفت‌های اقتصادی باید روز به روز شکوفاتر بشود و ملت را خوشحال‌تر کند و ان‌شاءالله امکان و زمینه‌ی پیشرفت‌های گوناگون را در عرصه‌های مختلف به وجود بیاورد.

پیام نوروزی ۸۸/۰۱/۰۱

افزایش در آمد ناخالص ملی به تنهایی نمی تواند نشانه‌ی پیشرفت باشد

یکی از شاخص‌های مهم، افزایش درآمد ناخالص ملی در کشورهاست. ... افزایش درآمد ناخالص ملی - یعنی درآمد عمومی یک کشور - به تنهایی نمی تواند نشانه‌ی پیشرفت باشد؛ باید دید این درآمد چگونه تقسیم می شود... اگر در جامعه‌ای، انسان‌هایی وجود دارند که بی سرپناه زندگی می کنند، یا باید چهارده ساعت در روز کار کنند تا نان بخور و نمیر پیدا کنند، درآمد ناخالص ملی ده برابر اینی هم که امروز هست باشد، این پیشرفت نیست. در منطق اسلامی این پیشرفت نیست. بنابراین پسوند عدالت اینقدر اهمیت دارد. ... اساس نگاه اسلامی به پیشرفت، بر پایه‌ی این نگاه به انسان است: اسلام انسان را یک موجود دوساحتی می داند؛ دارای دنیا و آخرت؛ این پایه‌ی همه‌ی مطالبی است که در باب پیشرفت باید در نظر گرفته بشود؛ شاخص عمده این است؛ فارق عمده این است. اگر یک تمدنی، یک فرهنگی و یک آیینی، انسان را تک ساحتی دانست و خوشبختی انسان را فقط در زندگی مادی دنیایی به حساب آورد، طبعاً پیشرفت در منطق او، با پیشرفت در منطق اسلام - که انسان را دو ساحتی می داند - بکلی متفاوت خواهد بود.

بیانات در دیدار استادان و دانشجویان کردستان ۸۸/۰۲/۲۷

ملاحظات دینی، اخلاقی و انسانی در صنعت کاملاً رعایت بشود

ما می خواهیم و می توانیم هم عقلانی و منطقی و علمی و پیشرفته زندگی کنیم، هم در عین حال متمسک به ارزش‌های اخلاقی خودمان و پایبند به ایمان دینی خودمان و عامل به فرایض و لوازم زندگی مذهبی خودمان باقی بمانیم؛ بلکه در این جهت هم پیشتر برویم. اسلام که دین معنویت است، دین علم هم هست. ... امروز حرکت ما رو به جلو است؛ حرکت جهشی است و باید این جور باشد؛ هم در زمینه‌های علمی، هم در زمینه‌های معنوی و اخلاقی. صنعت می تواند یک صنعت پیشرفته باشد، در عین حال ملاحظات دینی، ملاحظات اخلاقی، ملاحظات انسانی در صنعت کاملاً رعایت بشود. ما می خواهیم شما صنعتگران کشورمان، مدیران صنعت، نماد این حقیقت باشید. پایبند به دین و در همان حال و به همان استناد، پایبند به پیشرفت جهشی صنعت.

بیانات در بازدید از توانمندی‌های صنعت خودروسازی ۸۸/۰۱/۰۹

باید تولید متکی به دانش و مهارت‌های علمی و تجربی در کشور پیش برود

پیشرفت مادی کشور در درجه اول، متوقف بر دو عنصر است: یک عنصر، عنصر علم است؛ یک عنصر، عنصر تولید است. اگر علم نباشد، تولید هم صدمه می‌بیند؛ کشور با علم پیش می‌رود. اگر علم باشد، اما بر اساس این علم و بر بنیاد دانش، تولید تحول و تکامل و افزایش پیدا نکند، باز کشور درجا می‌زند. ... ما بر اثر حکومت ... طواغیت و شرایط گوناگون، عقب مانديم. اگر می‌خواهیم جبران کنیم ... باید به علم و تولید اهمیت بدهیم؛ باید در مراکز علم، در مراکز تحقیق، با شکل‌های نو و مدرن پیگیری شود. چند سال است که من روی مسئله علم تکیه می‌کنم و الحمدلله چرخ‌های پیشرفت علمی و تولید علم در کشور به حرکت درآمده است؛ البته باید باز هم سرعت بگیرد، هنوز اول راهیم.

و دوم، تولید است. تولید، چه در عرصه صنعت، چه در عرصه کشاورزی، از اهمیت درجه اول برخوردار است. کشوری که تولید نداشته باشد، خواهی نخواهی وابسته است. اگر همه نفت و گاز دنیا هم زیر زمین‌های ما و در چاه‌های ما ذخیره شده باشد، به دردمان نمی‌خورد؛ کما اینکه می‌بینید کشورهایی وجود دارند که از لحاظ ذخایر معدنی و طبیعی - چه ذخایر انرژی، چه ذخایر فلزهای بسیار ذی‌قیمت و کمیاب - در کمال ثروتمندی هستند؛ اما خودشان بر روی این زمینی که زیرش این همه گنج خفته است، زندگی نکبت‌بار و فلاکت‌باری دارند. باید تولید در کشور - بخصوص تولید دانش‌بنیان، متکی به دانش و مهارت‌های علمی و تجربی - پیش برود؛ این به دست کارگر و کارفرماست. مدیریت آن هم با دولت است؛ بایستی سازماندهی کنند. کار کنند.

بیانات در دیدار هزاران نفر از کارگران سراسر کشور ۸۹/۰۲/۰۸

لزوم رعایت روابط انسانی و اسلامی بین کارفرمایان و کارگران

در زمینه ... رابطه کارگر و کارفرما ... هر دو روشی که در دنیای متعارف زمان ما معمول بود - روش سوسیالیستی و روش سرمایه‌داری - غلط است. در منطق تفکر سوسیالیستی، کارگر و کارفرما دو تا دشمن بودند در مقابل هم؛ دو تا دشمن، به خون هم تشنه؛ این تحلیلشان بود. راه‌حلی هم که نشان دادند، راه‌حل ضایع باطل غلطی بود: مالکیت دولت بر همه

منابع تولید و ابزارهای تولید؛ که بعد از گذشت چند دهه، به آن فضااحت انجامید. ... نگاه دیگر، نگاه منطق غربی است که کارفرما سلطان کارگر است، صاحب اختیار کارگر است، کارگر ابزاری است در دست او و در اختیار او. این هم تحقیر شخصیت انسان است؛ غلط اندر غلط. هر دو نگاه، غلط است.

نظریه اسلام در مقابل نظریه تضاد مارکسیستی، نظریه التیام و ائتلاف و ازدواج و همراهی و همسویی است. در مورد مسئله کارگر و کارفرما هم همین است؛ دو تا عنصرند. اینها باید دست‌ها را در دست هم بگذارند تا کار به وجود بیاید. تا تولید به وجود بیاید. کارگر بدون کارفرما کاری از او ساخته نیست. کارفرما هم بدون کارگر هیچ کاری نمی‌تواند بکند. این دو تا کنار هم که قرار گرفتند، یک رابطه سالم، اخلاقی و انسانی بین خودشان تعریف کردند، آن وقت فضا می‌شود فضای گسترش تولید. علاوه بر پیشرفت مادی، معنویت هم به وجود می‌آید. این، نگاه ماست. ما نه کارفرما را مثل آن جریان چپ، ملعون و مطرود می‌دانیم؛ نه مثل آن جریان راست، سلطان و صاحب اختیار می‌دانیم؛ نه! کارفرما می‌تواند عنصر شریفی باشد - وقتی حقیقتاً همکاری بکند، واقعاً شریف است - عنصر شریف دیگری در کنار عنصر شریف کارگر؛ با همدیگر، دست در دست هم، با روابط تعریف شده انسانی و اسلامی حرکت کنند. این، آن پایه کار است. همه باید در این جهت کار کنند. طراحان، سیاست‌سازان، سیاستمداران، کسانی که در مرحله اجرا قرار دادند، باید در این جهت کار کنند. آن وقت خود کارگر و خود کارفرما هم باید با اخلاص کامل سعی کنند محصول کارشان کشور را جلو ببرد.

بیانات در دیدار هزاران نفر از کارگران سراسر کشور ۸۹/۰۲/۰۸

ما قدرت نظام اسلامی را در زمینه حل مشکلات اقتصادی به همه دنیا نشان دهیم

در مورد شعار امسال و کاری که امسال باید انجام بگیرد، البته سرفصل‌های مهمی وجود دارد که همه دارای اولویتند. مثلاً: تحول نظام اداری یک کار لازم است که باید انجام بگیرد. تحول آموزش و پرورش، یک کار بنیانی است. جایگاه علوم انسانی در دانشگاه‌ها و در مراکز آموزش و تحقیق، یک کار اساسی است. مسائل مربوط به فرهنگ عمومی، مسائل مربوط به اخلاق جامعه، این کارها همه‌اش کارهای مهمی است؛ لیکن به نظر صاحب‌نظران، امروز در این برهه از زمان، مسئله اقتصادی از همه مسائل کشور فوریت و اولویت بیشتری دارد. اگر کشور

عزیز ما بتواند در زمینه مسائل اقتصادی، یک حرکت جهادگونه‌ای انجام بدهد، این گام بلندی را که برداشته است، با گام‌های بلند بعدی همراه کند، بلاشک برای کشور و پیشرفت کشور و عزت ملت ایران تأثیرات بسیار زیادی خواهد داشت. ما باید بتوانیم قدرت نظام اسلامی را در زمینه حل مشکلات اقتصادی به همه دنیا نشان دهیم؛ الگو را بر سر دست بگیریم تا ملت‌ها بتوانند ببینند که یک ملت در سایه اسلام و با تعالیم اسلام چگونه می‌تواند پیشرفت کند.

بیانات در حرم مطهر رضوی ۹۰/۰۱/۰۱

ضرورت تبیین اهمیت سهم بهره‌وری در رشد اقتصادی کشور و کاهش فاصله درآمدی

آنچه که در این زمینه [جهاد اقتصادی] با عنوان شاخص وجود دارد و مهم است، رشد پرشتاب کشور به میزان تعیین شده در برنامه پنجم است که اعلام شده است؛ یعنی حداقل رشد هشت درصدی. در این رشد، سهم بیشتر مربوط به بهره‌وری است؛ یعنی ما بتوانیم از امکانات کشور به شکل بهتری استفاده کنیم. من دو سال قبل در زمینه مسئله صرفه‌جویی و مشکلاتی که در باب بهره‌وری وجود دارد، در همین سخنرانی اول سال مطالبی عرض کردم. مردم باید اینها را بدانند. من به مسئولان کشور توصیه می‌کنم که: در زمینه اهمیت ارتقای سهم بهره‌وری در رشد اقتصادی کشور، با مردم حرف بزنند؛ بگویند ارتقای سهم بهره‌وری در رشد اقتصادی کشور و همچنین کاهش فاصله درآمدی دهک‌های بالا و پایین جامعه - این شکاف درآمدها، شکاف اقتصادی بین بخش‌های مختلف جامعه - چقدر اهمیت دارد. این فاصله‌ها و شکاف‌ها مطلوب ما نیست؛ اسلام این را نمی‌پسندد. تا حدی که در برنامه پنجم تعیین شده است، باید تلاش کنند این کارها انجام بگیرد.

بیانات در حرم مطهر رضوی ۹۰/۰۱/۰۱

مقایسه مشکلات اقتصادی ایران با کشورهای غربی

واقعیت این است که کشورهایی که امروز ملت ایران را تحت تحریم قرار داده‌اند، خودشان گرفتار مشکلات اقتصادی به مراتب سخت‌تر، سنگین‌تر و غیرقابل حل هستند. ... آمریکا و اروپا اکنون، بین دو محذور قرار گرفته‌اند و در حال حرکت به سمت استهلاک نیروی اقتصادی

هستند. ... غربی‌ها علاوه بر مشکلات اقتصادی خود، گرفتار برخی مشکلات ناشی از تحریم ایران نیز شده‌اند. این در حالی است که آنها برای مشکلات خود راه حل ندارند؛ اما ایران برای مشکلات اقتصادی خود راه حل دارد. ... اگر اعتقاد قلبی واقعی داشته باشیم که همهٔ امور به دست خداوند متعال است و او حاضر، ناظر، مجیب و سامع است، همهٔ دغدغه‌ها و مشکلات برطرف خواهد شد، به‌خصوص که نظام اسلامی دارای عزم راسخ، مردم خوب و با ایمان، اهداف روشن و راه معین است.

(گزارش خبری) بیانات در دیدار رئیس و اعضای مجلس خبرگان رهبری ۹۱/۱۲/۱۷

بزرگ‌ترین دلیل بر غلط بودن اقتصاد سرمایه‌داری

این افراط و تفریط‌هایی که با نام‌های گوناگون به وجود آمد، چه در منطقهٔ فعالیت اقتصاد لیبرال و به قول خودشان آزاد - آزاد یعنی آزاد برای سرمایه‌دار، اما زندان و حبس و فشار برای طبقهٔ مظلوم و فقیر؛ که امروز شما دارید در اروپا واکنش‌ها و بازخوردهایش را ملاحظه می‌کنید - و چه در عرصهٔ سوسیالیسم، ... بزرگ‌ترین دلیل بر غلط بودن اقتصاد به اصطلاح لیبرال ... است که امروز در اروپا و به شکل دیگری در آمریکا وجود دارد. در میدان عمل و در عرصهٔ تجربه، اقتصاد سرمایه‌داری نشان داد که غلط است، ناکام است؛ حتی به سود خود آن طبقاتی که این اقتصاد برای حمایت از آنها به وجود آمد، نیست. حالا طبقهٔ کارگر که سال‌های متمادی در آن‌جاها لگدمال می‌شد، اما حتی به سود خود سرمایه‌دار و بانکدار و صاحبان کارتل‌ها و تراست‌ها هم نیست؛ و این هنوز اول کار است؛ بعد از این بدتر هم خواهد شد. هی وعده می‌دهند که درستش می‌کنیم؛ نخواهند توانست درست کنند. این راه، راه سرایشب لغزان است؛ دارند می‌روند پایین، و این یک بخشی از تزلزل تمدن مادی و غلط غرب است؛ بخش اخلاقی و اعتقادی و نظری و فکری‌شان هم که جداست. اینها برای ما تجربه است. آن بخش عرصهٔ سوسیالیسم و اینها هم که خب! سال‌ها پیش ناتوانی و ناکامی‌اش ظاهر شد. اسلام نگاه متعادل، انسان‌مدار و عدالت‌مدار به همهٔ عرصه‌ها دارد، از جمله به این عرصه؛ هم رعایت این طرف، هم رعایت آن طرف؛ برادری اینها با همدیگر، نه تضاد آنها؛ و همه متوجه به تکلیف الهی و به اینکه خدای متعال ناظر و حاضر است. اینها باید بشود فرهنگ زندگی ما و همین‌جور عمل کنیم.

بیانات در دیدار کارگران و فعالان بخش تولید کشور به مناسبت هفته کارگر ۹۷/۰۲/۰۷

درون زایی در اقتصاد

جزو سیاستهای اقتصاد مقاومتی و خصوصیات اقتصاد مقاومتی، درون زایی است؛ درون زایی یعنی تولید ثروت به وسیله ی فعالیت درونی کشور انجام بگیرد؛ چشم به بیرون نباشد، نگاه مان به بیرون نباشد. در طول سال های گذشته، در دولت های مختلف، چند بار می خواستند از بانک جهانی یا صندوق بین المللی پول، وام بگیرند، بنده نگذاشتم؛ جلویش را گرفتم؛ مقدمات را فراهم کرده بودند که این کار را انجام بدهند. اینکه ما از بیگانه طلب بکنیم و متعهد در مقابل بیگانه بشویم، این خطای بزرگی است؛ باید اقتصاد درون زا باشد. البته معنای درون زا بودن اقتصاد این نیست که درهای کشور را ببندیم؛ نه، ما گفته ایم «درون زا و برون گرا که حالا بعد در توضیح» حمایت از کالای ایرانی این را عرض خواهم کرد. یکی از موانع هم عدم توجه به سیاست درون زایی اقتصاد در کشور بوده است.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۹۷/۱/۱

رهایی از اقتصاد نفتی

عزیزان من! یکی از مشکلات ما، متکی بودن کشور به نفت است. این نفت، نعمت خدا است در حق ما، اما اینکه اقتصاد ما، متکی به نفت است، این یکی از بزرگ ترین مشکلات کشور ما است. باید کاری کنیم، تلاشی بکنیم که نفت را مستقل از اقتصاد کشور بکنیم؛ اختیار ما دست نفت نباشد، اختیار نفت دست ما باشد. اختیار ما اگر دست نفت شد - چون قیمت نفت را قدرتهای دیگرند که معین میکنند، گاهی تحریم میکنند، گاهی میخرند، گاهی میگویند نباید از فلانی بخریم، از این کشور بخریم - این مشکلات وجود دارد. ما باید خودمان را از اقتصاد نفتی خلاص کنیم که البته کار بسیار دشواری هم هست؛ اما بالاخره باید حتماً این کار در کشور انجام بگیرد.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۹۷/۱/۱

تعصّب به اقتصاد ملی و تولید داخلی

ما نسبت به اقتصاد ملی خودمان باید تعصب داشته باشیم؛ مصرف جنس خارجی یکی از عیوب مهم ما است؛ ما بایستی تعصب داشته باشیم نسبت به مصرف داخلی و جنس داخلی و

اقتصاد ملی مان. جوانهای ما تعصب دارند نسبت به فلان تیم فوتبال؛ یکی طرف دار تیم قرمز است، یکی طرف دار تیم آبی است، آن هم با تعصب؛ و حتی تعصب به تیم های خارجی؛ یکی طرف دار تیم رئال است، یکی طرف دار تیم دیگر؛ اینها تعصب نسبت به این تیم ها دارند؛ اگر همین مقدار و همین اندازه تعصب را نسبت به اقتصاد ملی و تولید داخلی داشته باشیم، بسیاری از کارهای ما اصلاح خواهد شد؛ این هم یکی دیگر از موانع.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی در نخستین روز از سال ۱۳۹۷

مسئله مهم و بافایده سال ۹۷ کالای ایرانی

امروز برای کشور مسئله ی کالای ایرانی یک مسئله ی مهمی است. دولتی ها هم البته ممکن است در سالهای مختلف، بعضی هایشان این شعارهایی را که ما هر سال معین می کنیم قبول نداشته باشند، اما آنهایی که قبول دارند تلاش می کنند، عمل می کنند، به قدر توان خودشان کار می کنند؛ البته اگر کار، بهتر و جامع تر انجام بگیرد، نتایج بیشتری به دست می آید. بنابراین، این جور نیست که این شعارها بی فایده باشد؛ نخیر، شعارها اتفاقاً بافایده است.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۹۷/۱/۱

گره زدن حل مسائل کشور به برجام یک خطای بزرگ است

یک تجربه ی مهم دیگر در این قضایای برجام، این است که گره زدن حل مسائل کشور به برجام و امثال برجام یا به مسائل خارجی، یک خطای بزرگی است. ما نایستی مسائل کشور را، مسائل اقتصادی کشور و مسائل گوناگون کشور را گره بزیم به امری که از اختیار ما خارج است، در بیرون کشور تدبیر میشود و تصمیم گیری میشود. وقتی ما مسئله ی اقتصاد کشور را، کسب و کار کشور را به مسئله ی برجام گره میزنیم، نتیجه این میشود که صاحبان کار و سرمایه چند ماه باید منتظر بمانند تا ببینند خارجی ها در مورد برجام چه تصمیمی میگیرند؛ چند ماه تأمل کنند، صبر کنند، منتظر بمانند تا ببینند که آیا در توافق می مانند یا از توافق خارج می شوند؛ امضا می کنند یا امضا نمی کنند؛ بعد از آنکه امضا کردند، پابند امضا می مانند یا نمی مانند! مرتب بایستی دستگاه فعال اقتصادی مردمی کشور در انتظار رفتار خارجی ها باشد. نمیتوانیم ظرفیت کشور را معطل توافق برجام بگذاریم؛ مدتی معطل اجرای برجام، مدتی معطل خروج و عدم خروج از برجام؛ آن هم در مقابل دشمنی مثل آمریکا. اینها بخشی از تجربه های ما است؛

این تجربه ها را بایستی در نظر داشته باشیم تا تکرار نشود و از یک سوراخ دو بار گزیده نشویم و در قضایای بعدی این تجربه ها را به طور کامل به کار ببندیم.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۱۳۹۷/۳/۲

استفاده از ظرفیت های داخلی

اینها امکانات ما است؛ ظرفیت های ما اینها است؛ از این ظرفیت ها باید استفاده کرد، و می شود استفاده کرد؛ می شود نشست فکر کرد، تدبیر کرد، برنامه ریزی کرد. البته اینها چیزهایی نیست که به صورت نقد به دست بیاید؛ لابد مقداری زمان خواهد برد لکن هروقت شروع کنیم، بالاخره به نتیجه خواهیم رسید. ما اینجا دو سه هفته پیش یک جلسه ای تشکیل دادیم درباره ی مسائل اقتصادی کشور؛ رؤسای محترم سه قوه حضور داشتند، مسئولین فعال اقتصادی در بخش های دولت و مجلس و قوه ی قضائیه حضور داشتند؛ بحث نسبتاً خوبی در آنجا شد، حرف هایی زده شد. البته بنده اقتصاددان نیستم؛ حرف ها متکی به حرف های کارشناس ها بود؛ مطالبی را گفتیم، یک ترتیبات شکلی ای قرار شد که انجام بگیرد. دوستان همین ها را باید دنبال کنند؛ الان من توصیه می کنم -رؤسای سه قوه تشریف دارند، همان آقایانی که در آن جلسه حضور داشتند، الان همه اینجا هستند- اگر همان چیزهایی را که آن شب صحبت شد و تصمیم گیری شد و تأکید شد، با جدیت دنبال کنید، قطعاً مسائل اقتصادی پیش خواهد رفت؛ ما تردید نداریم. من، بعد اطلاع پیدا کردم که دوستان اقتصاددان دولت هم تأیید کردند همان چیزی را که آن شب اینجا صحبت شد و گفته شد و در جلسه به صورت تصمیم اعلام شد.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۱۳۹۷/۳/۲

اسیر نفت نباشیم

نکته ی بعدی در باب اقتصاد. اقتصاد نفتی (یعنی تکیه ی اصلی به فروش نفت خام) یکی از عیوب اساسی اقتصاد ما است؛ آن حرفی را که بنده بیست سال قبل گفتم و بعضی از مسئولین دولت های آن روز با نگر کردن چه جوری! یک لبخندی زدند و از آن عبور کردند که گفتم ما بایستی به جایی برسیم که هروقت اراده کردیم بتوانیم در چاه های نفتمان را ببندیم، بگوییم آقا، ما می خواهیم سه ماه نفت صادر نکنیم و این در اختیار ما باشد؛ ای کاش می توانستیم؛ و این ممکن است، این را بعید نباید دانست؛ این چیزی است ممکن. حالا گفته می شود که مشتری ها

از دست می روند و مانند این حرف ها؛ نه، راه هایی برای همه ی اینها وجود دارد. ما اسیر نفت نباشیم؛ امروز ما اسیر نفتیم، ما توی مشت نفتیم؛ نفت هم دست ما نیست. تولیدش دست ما است، اما قیمت گذاری اش دست دیگران است، امکان فرو شش دست دیگران است، تحریمش به دست دیگران است؛ ما در واقع اسیر نفتیم، ولی نفت باید اسیر ما باشد، نفت باید در اختیار ما باشد؛ این یک سیاست قطعی است. نفت یک سرمایه ی ملی است. البته سال های طولانی ای خواهد گذشت تا این سرمایه تمام بشود اما خب تمام خواهد شد. ما عادت کرده ایم که نفت را یعنی این ذخیره ی ملی را از زیر زمین می آوریم بیرون و بدون هیچ ارزش افزوده ای می فروشیم. خب اقلأ کار کنیم، ارزش افزوده برایش درست کنیم؛ هم نفت را، هم گاز را -حالا برای گاز یک مقداری ارزش افزوده در پتر شیمی و مانند اینها درست می شود اما نفت همینجور دارد می رود- اینها اشکالات اساسی ما است. بایستی وابستگی را روزه به نفت کم کنیم.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۱۳۹۷/۳/۲

توجه به اقتصاد دانش بنیان

نکته ی بعدی این است که اقتصاد دانش بنیان را اهمیت بدیم. رشد شتابان اقتصاد به وسیله ی اقتصاد دانش بنیان ممکن خواهد شد. امروز ما امکانش را هم داریم؛ جوان های بسیاری هستند آماده، تحصیل کرده، باسواد که می توانند کارهایی انجام بدهند. گاهی می شنوید یا در تلویزیون می آیند یک کارآفرین جوان را نشان میدهند که آدم واقعاً لذت میبرد، حظ میکند که این آمده وارد شده در یک مقوله ای -کشاورزی، دامداری، صنعت، صنعت های کوچک، خدمات و امثال اینها- با سرمایه ی کم شروع کرده و با پشتکار به یک جایی رسیده. [تولید ثروت از راه فکر، از راه کارهای دانشی هم یک مسئله است.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۱۳۹۷/۳/۲

عدم گره زدن مسائل اقتصادی به برجام

بعد هم مسئله ی اقتصاد را همان طور که قبلاً هم عرض کردم به برجام و امثال آن گره نزنیم؛ اینکه بگوییم «اگر برجام شد، اقتصاد مردم خوب خواهد شد، اگر برجام نشد اقتصاد خراب خواهد شد»، نخیر، برجام یک مقوله ای است، همان طور که گفته شد با این مقوله به یک

شکلی باید مواجه شد؛ با قدرت، با عقل، با تدبیر باید مواجه شد؛ این را با اقتصاد مخلوط نکنید. این جور نگویند که اگر این نشد اقتصاد ما خراب خواهد شد؛ اگر این شد اقتصاد درست خواهد شد؛ خب شد، دیدید برجام تشکیل شد، اقتصاد هم درست نشد؛ اقتصاد به عوامل دیگری، عناصر دیگری احتیاج دارد؛ با این چیزها درست نمی شود.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۱۳۹۷/۳/۲

حل مشکلات اقتصادی بوسیله قانون

یک نکته‌ی مهم، قانون برای حلّ معضلات اقتصادی است. همان‌طور که اشاره کردند، یک جلسه‌ای تشکیل شده بحمدالله که رؤسای قوا و عناصری از سه قوه در آن شرکت دارند، برای اینکه به مسائل اقتصادی به‌طور جدی ورود کنند و تصمیم بگیرند و بترند و راه را باز کنند؛ این خیلی مهم است که این جلسه هم حالا تشکیل میشود. مجلس در همین جهت، حرکت جدی باید انجام بدهد. امروز معضلات اقتصادی کشور در اولویت قرار دارد؛ بایستی این معضلات را به معنای حقیقی کلمه حل کرد. دشمن هم از این نقطه ضعف می‌خواهد استفاده کند؛ نباید اجازه داد که یک چنین چیزی را انجام بدهد.

بیانات در دیدار نمایندگان و کارکنان مجلس شورای اسلامی ۹۷/۳/۳۰

استفاده از ظرفیت‌های استفاده نشده برای تولید ثروت ملی

واقعیت دیگر [این است که] کشور ما دارای ظرفیت‌های بسیاری است که کمتر کشوری در دنیا پیدا می شود که این همه ظرفیت داشته باشد؛ هم ظرفیت جغرافیایی، هم ظرفیت اقلیمی، هم ظرفیت نیروی انسانی، هم ظرفیت منابع زیرزمینی، هم ظرفیت امکانات روی زمین. ظرفیت‌های این کشور که برای اقتصاد کشور و پیشرفت کشور فوق‌العاده مهمند بسیار زیادند. البته ما از این ظرفیت‌ها درست استفاده نکرده‌ایم؛ بنده یک آماری را دیدم و در یک جلسه‌ای گفتم -و این حرف پخش هم شد، که ما از لحاظ استفاده نکردن از ظرفیت‌های کشورمان، در دنیا اولیم! استفاده نکردن از ظرفیت‌ها. توصیه‌ی بنده همیشه به مسئولین همین است که ظرفیت‌های استفاده‌نشده را شناسایی کنند و از آنها استفاده کنند برای کشور، برای تولید ثروت ملی.

بیانات در همایش ده‌ها هزار نفری «خدمت بسیجیان» در ورزشگاه آزادی ۹۷/۷/۱۲

شکست تحریم اقتصادی، شکست آمریکا است

دشمن برای مقابله با جمهوری اسلامی، بعد از کنکاش فراوان رسیده به تحریم؛ یعنی راه‌های دیگر در مقابل او بسته است. جز راه تحریم اقتصادی، راه‌های دیگری ندارد و بقیه‌ی راه‌ها در مقابل او مسدود است. ولی من به شما عرض بکنم که تحریم اقتصادی شکننده تر از اقتصاد ملی ما است. اقتصاد ملی ما می تواند تحریم را شکست بدهد و به لطف الهی، به حول و قوه‌ی الهی تحریم را شکست می دهیم و شکست تحریم، شکست آمریکا است و آمریکا از ملت ایران با شکست تحریم، یک سیلی دیگر باید بخورد.

بیانات در دیدار مردم قم ۹۷/۱۰/۱۹

مسئله معیشت مردم، امروز مهم ترین کار و اولویت است

به مسئله‌ی معیشت مردم یک اهتمام ویژه مصروف کنند؛ امروز مهم ترین کار و اولویت این است، چون دشمن روی این متمرکز است؛ معیشت طبقات ضعیف. مشکلاتی که برای طبقات ضعیف در امر معیشت پیش می‌آید، جزو اساسی ترین کارها است برای مسئولان کشور، مسئولان دولتی، عمدتاً مسئولان دولتی؛ این مهم ترین کارها است. ممکن است منابع داخلی کم باشد اما انسان مشاهده می کند که در درون کشور افرادی هستند، جریاناتی هستند که این منابع را ظالمانه می بلعند؛ این دلال بازی‌ها، این انحصار طلبی هایی که در زمینه‌ی مسائل مادی، در تجارت و غیره وجود دارد، مانع پیشرفت کشور است. ما دائم تأکید می کنیم به تولید داخلی، فلان دلال واردات چی چون برخلاف منافعش است، می رود از طرق مختلف کارشکنی می کند و انسان می بیند [کار] به نتیجه نمی رسد. رسیدگی به معیشت مردم فقط این نیست که ما پول پخش کنیم؛ نگاه کردن به این بخش های مضر و خطرناک و جلوگیری از آنها، جزو مسائل مهم است. ما این را به مسئولین کشور با خصوصیات، گاهی با جزئیات در مجالس کاری تذکر داده ایم، تأکید کرده ایم، باز هم تأکید می کنیم؛ اینها حرف هایی است که ما با مسئولین داریم.

اما خطاب با مردم. اولاً مردم عزیز به مسئولان باید کمک کنند، همه باید کمک کنند. اگر چنانچه بحث تقویت تولید داخلی و محصول داخلی می شود، یک بخش مهمش مربوط به مردم است. تولیدکننده‌ی محصول داخلی، مصرف کننده‌ی محصول داخلی، فروشنده و

دکان‌داری که محصول داخلی را می‌فروشد، اینها همه می‌توانند اثرگذار باشند. کیفیت تولید، نحوه‌ی توزیع، اینها چیزهای مهمی است. خب ما امسال را سال «تولید کالای ایرانی» و تأکید بر روی کالای ایرانی اعلام کردیم، حالا آخر سال است؛ چقدر در این زمینه [کار شد]؟ البته کارهایی شده اما چقدر پیش رفتیم؟ باید پیش برویم در این زمینه‌ها. مردم می‌توانند در این باره کمک کنند، در کارهای خیر می‌توانند همکاری کنند.

بیانات در دیدار مردم قم ۹۷/۱۰/۱۹

تحریم وسیله‌ای برای شکوفایی و رسیدن به قلّه‌ی ابتکار و کار در کشور

اما در مورد تحریم‌ها. خب تحریم فشارهایی را به یک ملّتی، به یک کشوری وارد می‌کند. تحریمی هم که علیه ملّت ایران راه انداختند، خود آمریکایی‌ها با خوشحالی می‌گویند «در تاریخ سابقه ندارد!» بله، در تاریخ سابقه ندارد و ان‌شاءالله شکستی هم که آمریکایی‌ها در این قضیه می‌خورند، در تاریخ بی‌سابقه خواهد بود. ملّت، دولت، مسئولین، همه، می‌توانند کاری کنند که این تحریم‌ها صددرصد به نفع کشور تمام بشود. همچنان که ما در دوران جنگ تحریم بودیم که سلاح انفرادی هم به ما نمی‌فروختند و یک وقتی گفتیم سیم خاردار هم به ما نمی‌فروختند، [اما] همین محرومیت‌ها موجب شد استعدادهای داخلی به کار بیفتند و از لحاظ وضعیت دفاعی به امروز برسیم که امروز در منطقه در سطح اولیم و از همه جلوتریم به توفیق الهی، و این به برکت تحریم بود؛ و آلاً اگر چنانچه از روز اول هرچه لازم داشتیم می‌رفتیم می‌خریدیم، به ما می‌دادند، پول هایمان را می‌گرفتند، به فکر نمی‌افتادیم که خودمان درست کنیم و به اینجا نمی‌رسیدیم. در همه‌ی قضایا همین جور است؛ جوان‌های ما به من می‌گویند - و این را ثابت هم می‌کنند؛ فقط صرف ادعا هم نیست - که هیچ وسیله‌ای که کشور به آن نیاز دارد، از قطعه و غیر قطعه وجود ندارد که ما نتوانیم بسازیم؛ همه چیز را می‌توانیم بسازیم؛ راست هم می‌گویند؛ در مواردی امتحان هم کردیم، دیدیم همین جوری است که می‌گویند. ما یک چنین ظرفیت انسانی‌ای داریم. بایستی ما کاری کنیم که این تحریم وسیله‌ای بشود برای شکوفایی، وسیله‌ای بشود برای رسیدن به قلّه‌ی ابتکار و کار در کشور. [باید] از محصول دیگران خودمان را بی‌نیاز کنیم و دیگران را محتاج محصول خودمان بکنیم؛ این کاری است که می‌تواند انجام بگیرد.

ما به توفیق الهی از این مسائل مربوط به تحریم و مشکلات [عبور می کنیم]؛ البته مشکلاتی به وجود می آورد، مشکلاتی هست، الان هم وجود دارد [اما] [این مشکلات مال اوّل کار است؛ اگر دولت و ملت مقاومت کنند، هوشیاری به خرج بدهند، کار و تلاش کنند، دامن همّت به کمر بزنند، ما مطمئنّاً از این مرحله با پیروزی عبور خواهیم کرد. همچنان که در جنگ تحمیلی با پیروزی عبور کردیم، صدام به خاک سیاه نشست و به درک اسفل رفت و جمهوری اسلامی شکوفاتر شد، دشمنان ما هم، آنهایی که در آمریکا و در اروپا و در غرب علیه ما اقدام می کنند، به درک اسفل خواهند رفت و جمهوری اسلامی ان شاء الله باقی خواهد ماند.

فصل سوم :

توزیع عادلانه ثروت

توزیع سهام عدالت بین دو دهک پایین کشور

وقتی مسئله ی سهام عدالت مطرح شد، از این استقبال کردیم، احساس کردیم اینکه دو دهک - حداقل دو دهک پایین کشور را - جامعه را برخوردار کنیم از سهمی در یک سرمایه ی مشغول کار و مشغول تولید و درآمدزا، این یک فرصت بسیار مهمی است ، ... گفتیم این سهام را با تخفیف و با امهال بدهند. البته این سیاست ها اینطور که من شرح دادم واضح است که این به معنای چوب حراج زدن به ثروت دولت نیست. به هیچ وجه ما مایل نیستیم و اجازه نمی دهیم که ثروت های دولت که مال مردم است، اینجا چوب حراج به آن زده شود و از بین برود. این تبدیل موجودی کم بازده بی اثر یا کم اثر به یک موجودی پر اثر و پیش برنده اقتصاد کشور است و البته در کنار این، سوق دادن ثروت های عمومی یعنی بیت المال به سمت اقشار

مردم. ۸۵/۱۱/۳۰

مدیریت کشور مراقبت کند که طبقات ضعیف هم بتوانند توانایی پیدا کنند

ما می‌خواهیم کشور ثروتمند بشود؛ ما می‌خواهیم سرمایه‌گذاری در بخش‌های تولیدی در کشور عمومیت پیدا کند. امروز ثروتمندان زیادی در کشور ما هستند که برخوردار از ثروتند؛ این ثروت را می‌توانند در سرمایه‌گذاری‌های سودمند و افتخارآفرین به کار ببرند... سرمایه‌گذاری ثروتمندان در کارهایی که به تولید کشور و به افزایش محصول در درون کشور - با بهره‌دهی بالا - منتهی می‌شود، یک عبادت و یک ثواب است. این راه باز است؛ می‌توانند سرمایه‌گذاری کنند، تولید ثروت کنند؛ مدیریت کشور هم مراقبت کند که همه‌ی طبقات برخوردار بشوند و طبقات ضعیف هم بتوانند از فرصت‌ها استفاده کنند تا از ضعف خارج بشوند؛ همه توانایی پیدا بکنند. ۸۷/۱/۱

همه بایستی شاخص عدالت را در نظر داشته باشیم

عدالت خیلی مسئله مهمی است ... عدالت را اولاً باید تعریف کنید ... و مشخص کنید که این عدالتی که می‌خواهیم به آن برسیم، چیست. اولاً، عدالت فقط عدالت در مسائل اقتصادی نیست؛ یک بخش عمده‌اش مسئله اقتصاد است. در قضاوت‌ها، در داوریه‌ها، در نگاه‌ها، در نظرها، در اظهارات، در موضع‌گیری‌ها، همه بایستی شاخص عدالت را در نظر داشته باشیم. از همه مبتلا به‌تر، همین مسئله عدالت اقتصادی و عدم توزیع عادلانه ثروت عمومی و درآمد عمومی ملی بین آحاد جامعه است که نمونه‌های فراوانی دارد که زیاد است و یکی‌اش همین یارانه‌هاست که ما خودمان یارانه می‌دهیم؛ به فقیر کمتر می‌دهیم، به غنی بیشتر می‌دهیم! الآن این جور است. الآن یارانه‌هایی که دولت دارد می‌دهد، بیت‌المال دارد می‌دهد، به فقرا داریم کمتر یارانه می‌دهیم، به اغنیا بیشتر داریم می‌دهیم. این هدفمند کردن یارانه‌ها که مطرح شده، واقعاً یک امر مهمی است. سال‌هاست که این جزو آرزو‌هاست، جزو کارهاست. بنده در دولت‌های قبل دو سه مرتبه کتباً و شفاهاً به دولت‌ها گفته‌ام، منتها دنبال این نمی‌رفتند؛ کار سختی است، کار پردردسری است. همین طور ترجیح می‌دادند که بماند. خوب! حالا این دولت دنبال این کار رفته. بالاخره باید این را دنبال کنید، که کار ظریفی هم هست.

بیانات در دیدار اعضای هیئت دولت ۸۸/۰۶/۱۶

همت مضاعف و کار مضاعف در مبارزه با فقر

از همه مهم‌تر، همت مضاعف و کار مضاعف در مبارزه با فقر، در مبارزه با فساد، در مبارزه با بی‌عدالتی... [چیزی] است که ما در پیش روی خودمان داریم. ملت، دولت و مسئولان باید تلاش کنند.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۸۹/۰۱/۰۱

لزوم همکاری دولت و مجلس برای اجرای طرح هدفمند کردن یارانه‌ها

این لایحه هدفمند کردن یارانه‌ها که مطرح شده است، ... لایحه بسیار مهمی است. من همین جا در حضور شما مردم عزیزمان توصیه می‌کنم؛ هم به قوه مجریه، هم به قوه مقننه، که در این مسئله مهم باید با هم همکاری کنند، باید به هم کمک کنند. از یک طرف قضیه، نگاه به قوه مجریه است - که بار بر دوش قوه مجریه است؛ دولت بایستی اقدام کند، عمل کند؛ پس همه دستگاه‌های دیگر، از جمله دستگاه قانونگذاری باید به دولت کمک کنند - از طرف دیگر هم دولت بایستی آن چیزی که قانونی است و مراحل قانونی را گذرانده است، معتبر بداند و بر طبق آن عمل کند. بنا بر این، دولت، مجلس - قوه مجریه، قوه مقننه - در این کار دوشادوش هم حرکت کنند، به هم کمک کنند و با هم باشند؛ «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ مَعَ الْجَمَاعَةِ». وقتی با هم بودند، خدا هم کمک خواهد کرد.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۸۹/۰۱/۰۱

طرح تحول اقتصادی را واقعاً دنبال کنید

آنچه که من رویش تکیه می‌کنم، همین طرح تحول اقتصادی است که در دولت نهم مطرح شد. خوب! الآن هدفمند کردن یارانه‌ها که یک بخشی از آن طرح تحول بود، مورد بحث و بررسی و نزدیک به اجراست؛ همه هم متفق‌القولند - اگرچه حالا در کیفیت اجراء ممکن است اختلاف نظرهایی باشد - لیکن بخش‌های دیگر طرح تحول اقتصادی که درباره نظام‌های پولی و بازرگانی و گمرکی و امثال اینها بود، نباید مغفول‌عنه قرار بگیرد؛ آنها هم بایستی حتماً دنبال شود. طرح تحول اقتصادی، کار مهم و بزرگی بود. ما توصیه می‌کنیم: از جمله چیزهایی که از بین راه برنگردید، همین طرح تحول اقتصادی است؛ آن را واقعاً دنبال کنید.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و هیأت دولت ۸۹/۰۶/۰۸

هدفمند کردن یارانه‌ها گامی بلند در جهت ایجاد عدالت اجتماعی

زمینه دیگری که در آن، همت مضاعف را انسان مشاهده می‌کند و به دنبال خود، دریایی از کار به وجود می‌آید، مسئله عرصه‌های اقتصادی است که یک نمونه آن، گام بلند هدفمند کردن یارانه‌هاست. خوب است ملت عزیز ما بدانند که همه صاحب‌نظران اقتصادی - چه آن کسانی که از لحاظ دیدگاه‌های اقتصادی با دولت فعلی موافقت، و چه آن کسانی که دیدگاه‌های اقتصادی آنها مخالف با نظرات دولت فعلی است - متفقند که: هدفمند کردن یارانه‌ها یک کار بسیار لازم، بسیار اساسی و بسیار مفید است. این، جزو آرزوهایی بود که سال‌های گذشته از دولت‌ها مطالبه می‌شد. ورود در این میدان، کار دشوار و سختی است؛ زمینه‌ها هم آماده نبود. بحمدالله اکنون این کار شروع شده است. همکاری ملت و دولت در این زمینه هم انصافاً عالی بود. حرکت مردم در جهت هدفمند کردن یارانه‌ها، حرکت عالی‌ای بود. آثار این کار در آینده بتدریج آشکار می‌شود؛ اگرچه تا امروز هم بعضی از آثار مثبت آن آشکار شده است. اهداف مهم این کار، در درجه اول، توزیع عادلانه یارانه‌هاست.

دستگاه مدیریت کشور، یارانه‌هایی را بین مردم تقسیم می‌کند. با شکل قبلی، این یارانه‌ها به کسانی که بیشتر پول داشتند، بیشتر مصرف می‌کردند، بیشتر می‌رسید؛ اما به کسانی که کمتر پول داشتند، کمتر مصرف می‌کردند، این یارانه‌ها کمتر می‌رسید. با هدفمند کردن یارانه‌ها، توزیع عادلانه انجام می‌گیرد؛ یعنی به همه، به نسبت واحدی می‌رسد. این، یک گام بلند در جهت ایجاد عدالت اجتماعی است.

یک هدف دیگر، مدیریت مصرف منابع عمومی کشور است؛ از جمله آب، از جمله انرژی. در دو سال قبل از این، ما شعار سال را «اصلاح الگوی مصرف» قرار دادیم؛ صرفه‌جویی، دوری از اسراف. این، یکی از راه‌هایی است که می‌تواند الگوی مصرف را به معنای واقعی کلمه اصلاح کند؛ کمالینکه تاکنون هم آثاری از آن دیده شده است. در همین چند ماهی که هدفمندی یارانه‌ها دارد اجرا می‌شود، مصرف انرژی پایین آمده است که این به نفع کشور است. اسراف در نان و دور ریختن نان و ضایع شدن گندم - که نعمت بزرگ خداست و با چه زحمتی به دست می‌آید - کم شده است. مصرف‌ها تعادل پیدا کرده است. این از جمله فوایدی است که تاکنون حاصل شده و البته فواید بسیاری ان‌شاءالله در آینده خواهد داشت. اصلاح ساختار اقتصاد هم از این قبیل است.

بیانات در حرم مطهر رضوی ۹۰/۰۱/۰۱

هدف‌های عمده قانون هدفمندی یارانه‌ها

هدف‌های عمده این قانون [هدفمندی یارانه‌ها]، ... یکی از هدف‌های این قانون عبارت است از توزیع عادلانه یارانه‌هایی که نظام و دولت به مردم می‌دهد ... . با هدفمندی یارانه‌ها، در واقع یک تعادلی، یک اجرای عدالتی در تقسیم و توزیع یارانه‌ها وجود پیدا کرده است. و من خبرهای موثقی از سراسر کشور دارم که حاکی از آن است که این کار در بهبود زندگی طبقات ضعیف نقش مؤثر داشته است. این یکی از هدف‌هاست، که مهم‌ترین هدف و مقصد از این قانون هم همین است.

یک هدف دیگر، اصلاح ساختار تولید و اصلاح ساختار اقتصاد کشور است. چرخه تولید در کشور، چرخه معیوبی بوده است. آنچه را که ما در مجموعه تولیدی کشور به دست می‌آوردیم، با مصرف بیشتر، هزینه بیشتر و دستاورد و بازده کمتر بوده است. ... هدفمندی یارانه‌ها می‌تواند این را اصلاح کند؛ حالت پرمصرف و کم‌بازده را از تولید کشور بستاند و مصرف و بازده را در تولید متعادل کند.

یک هدف دیگر، مدیریت مصرف حامل‌های انرژی است. ما چون یک کشور نفت‌خیز بودیم، از اول عادت کردیم بنزین را، گاز را، گازوئیل را، نفت سفید را بدون ملاحظه مصرف کنیم. مصرف ما از مصرف بسیاری از کشورها - شاید به یک معنا از همه کشورها - بیشتر و بی‌رویه‌تر بوده است. این هدفمندی یارانه‌ها، کشور را به صرفه‌جویی در مصرف حامل‌های انرژی می‌کشانند ... . امروز مصرف بنزین در کشور، تقریباً به قدر تولید داخلی است؛ احتیاج به واردات بنزین نداریم؛ این برای کشور یک امتیاز بزرگ است. این کار در سال ۹۰ انجام شد؛ در همان وقتی که دشمنان ما، ما را تحریم کردند؛ برای اینکه ملت را به زانو در بیاورند؛ اما جوانان ملت همت کردند، با این کارها توانستند نقشه و توطئه دشمن را خنثی کنند.

بیانات در حرم مطهر رضوی ۹۱/۰۱/۰۱

تحرك اقتصادی مسئولین کشور و همراهی مثال‌زدنی مردم

تحرك اقتصادى مسئولین كشور با همراهی مثال‌زدنی و تحسین‌برانگیز مردم در طول سال ۹۰ قابل ذكر است. از جمله آنچه كه می‌توان در این زمینه مطرح كرد، همین مسئله هدفمندی یارانه‌هاست. همه كارشناسان اقتصادى، چه در دولت‌های قبلى، چه در دولت كنونى متفق‌القولند كه هدفمندی یارانه‌ها برای كشور یک نیاز و یک ضرورت است؛ همه این را اعتراف کرده‌اند. با وجود اینکه این معنا مورد اتفاق همه بوده است، اما این اقدام لازم به‌خاطر دشواری‌هایش، به‌خاطر پیچیدگی‌هایش، بر زمین مانده بود. دولت و مجلس در سال ۹۰، در شرایط تحریم، در شرایطی كه دشواری و پیچیدگی این كار بیشتر از همیشه است، همت كردند، اقدام كردند و مراحل مهمی از این كار را پیش بردند. كار تمام نشده است؛ اما آنچه كه تاكنون مسئولان كشور - چه در دولت، چه در مجلس شورای اسلامی - اقدام کرده‌اند و پشتیبانی و همدلی و همراهی ملت، آنها را قرین موفقیت کرده، بسیار مهم و قابل توجه است.

بیانات در حرم مطهر رضوی ۹۱/۰۱/۰۱

تبلیغات در خصوص عملکرد اجرایی مسئولان

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی در نخستین روز از سال ۱۳۹۷
اما در مورد كار كرده‌های مسئولان كشور؛ کارنامه در باب عملکرد اجرائی مسئولان. در باب امنیت و ثبات، كارکرد، كارکرد بسیار خوبی است؛ در باب علم و فناوری، كار کردها بسیار خوب است؛ در باب زیرساخت‌های كشور، یعنی راه‌های ارتباطی، سدها، نیروگاه‌ها، بنادر و امثال اینها كارکرد، بسیار كارکرد خوبی است؛ در باب صادرات غیر نفتی، در باب سرانه‌ی ناخالص ملّی، سرانه‌ی ناخالص ملّی نسبت به دوران قبل از انقلاب، تقریباً به دو برابر رسیده است، یک کارنامه‌ی مطلوبی در این زمینه‌ها وجود دارد؛ در باب توسعه‌ی اجتماعی همین جور؛ یعنی در عملکردها، در بخش‌های مختلف، آمارهای خرسند‌کننده‌ای وجود دارد. البته تبلیغات، غیر از این را نشان می‌دهد؛ در تبلیغات، دشمنان سعی می‌کنند مردم را از واقعیت‌های مثبت دور کنند، برای اینکه دل‌های آنها را نسبت به انقلاب اسلامی و نسبت به نظام و نسبت به اسلام چرکین کنند؛ واقعیت این است كه عرض کردیم.

کاهش فاصله طبقاتی در بعد از انقلاب

شماها که متأسفانه کتاب نمی خوانید ، خیلی اهل کتاب نیستید؛ بنده کتاب خوانم، من خیلی کتاب می خوانم، دلم می خواهد شما بچه ها، جوان ها واقعاً کتاب بخوانید؛ در این گزارش های مذاکرات علم با شاه که اتفاقاً چند روز پیش هم باز یک چیزی از آنجا نقل کردم ، محمدرضا شاه به عنوان اعتراض به علم می گوید آقا، فاصله ی بین حقوق کمترین و حقوق بیشترین، صد برابر است؛ این اعتراف محمد رضا است؛ یعنی فاصله ی صد برابر! امروز مثلاً صحبت دوازده برابر و چهارده برابر است که البته همین هم خیلی زیاد است اما آن وقت صد برابر بوده. ما واقعاً یک چیزهایی دیدیم که اصلاً قابل توصیف نیست، از وضع مردم و وضع فلاکت و وضع آزادی؛

بیانات در دیداری جمعی از دانشجویان ۱۳۹۷/۳/۷

آزادی بیان در بعد از انقلاب

حالا یک عده ای که اعتراض می کنند که آزادی نیست، میگویند چرا مثلاً فلان مطلب را فلان کس نتوانست بیاورد در تلویزیون بگوید؟ نه، این دلیل نبودن آزادی نیست. خوب بله، اگر میتوانست بگوید بهتر بود؛ اما این اصلاً قابل مقایسه است با دوران قبل از انقلاب؟ یک دوستی داشتیم جزو همین طلبه های مبارز بود و فرار کرده بود رفته بود پاکستان و مدتی آنجا بود؛ یک سفری آمد مشهد، با من صحبت کرد؛ صحبت می کرد که بله، در یکی از پارک های مثلاً یک شهر پاکستان داشتیم راه میرفتیم و این اعلامیه را پخش کردیم؛ بنده با تعجب گفتم در پارک، اعلامیه؟ اصلاً تصور اینکه در یک فضای عمومی کسی می تواند یک اعلامیه دست بگیرد و بخواند، برای ما غیر قابل باور بود؛ واقعاً این جور بود. فرض کنید در فلان روزنامه -حالا در فضای مجازی که الی ماشاءالله- [انتقاد میشود]؛ حتی در همین برنامه های صداوسیما -که شماها اعتراض دارید که چرا انتقاد نمیکنند- مسئولین دولتی بعکس، به بنده شکایت می کنند که این [اخبار] ۲۰:۳۰ چنین گفته، فلان کس چنین گفته؛ واقعاً مرتب به من دارند شکایت می کنند، یعنی مکرر به من شکایت می کنند؛ حالا شماها از این طرف شکایت می کنید که چرا نمی گوید و آنها از آن طرف شکایت می کنند! یک کلمه از همین حرف هایی که در ۲۰:۳۰ و در برنامه های انتقادی صداوسیما و در مناظرات و در سایر حرف ها زده می شود، اگر روی کاغذی نوشته بود، مگر ممکن بود آدم دستش بگیرد؟ اگر پیدا می کردند، پدرش را درمی

آوردند؛ من یک وقتی گفتم، حالا وقت نیست، وقت می گذرد. یعنی اوضاع و احوال این جور بود.

بیانات در دیدار رئیس جمهور و اعضای هیئت دولت ۱۳۹۷/۰۶/۰۷

مدیریت نقدینگی

یک مسئله‌ی مهم دیگر در زمینه‌ی اقتصاد که موضوع چهارمی است که دارم عرض می‌کنم، مسئله‌ی مدیریت نقدینگی کشور است؛ که حالا آقای رئیس جمهور اشاره کردند به نقدینگی. اولاً اینکه ما اجازه دادیم که نقدینگی افزایش پیدا کند، از اول خطا بوده؛ نباید می گذاشتیم؛ از اول باید ما جلوی افزایش نقدینگی را می گرفتیم؛ حالا هم اینکه نقدینگی رها بماند که به هر طرفی حمله کند ویرانی به وجود بیاورد، این هم باز یک خطای دیگر است؛ نقدینگی باید مدیریت بشود. اینکه ما این جوری فرض کنیم که «نه، نقدینگی را کاریش نمی شود کرد»، نه، این جوری نیست؛ نقدینگی را می شود کنترل کرد، می شود مدیریت کرد؛ البته احتیاج دارد به یک مجموعه‌ی تمام وقت فعال؛ یک مجموعه‌ی تمام وقت. چندی پیش نمایندگان مجلس از رئیس جمهور محترم درخواست کرده بودند که یک تیم اقتصادی فعال تعیین بشود؛ خیلی خوب، یک تیمی زیر نظر همین مجموعه‌ای که الان دارید هم می خواهید بگذارید (بحث تغییر و تبدیل و مانند اینها را بنده هیچ وقت مطرح نمی‌کنم و نکرده‌ام) بالاخره یک مجموعه‌ی فعال شبانه‌روزی از عناصری که اهل کار جهادی باشند، یعنی واقعاً بخواهند کار بکنند، شب و روز نشناسند، اهل ابتکار و مانند اینها هم باشند، دنبال این قضیه بگذارید و بگویید نقدینگی را مدیریت کنند؛ می‌توانید این کار را بکنید. ما به قولی چهارصد هزار میلیارد تومان، به قولی ششصد هزار میلیارد تومان، پروژه‌ی نیمه تمام داریم؛ خب جاذبه درست کنید برای بخش خصوصی که این نقدینگی به این طرف هدایت بشود؛ می‌شود این کارها را کرد؛ امتیاز بدهید، جاذبه درست کنید. ما برای فروش نفتمان یک مواردی اتفاق افتاده که برای اینکه بتوانیم کار را پیش ببریم یک مسامحه‌ای در قیمت کرده‌ایم، مثلاً فرض کنید که یک تخفیفی به یکی دادیم؛ خب این کار را در داخل انجام بدهیم؛ بخش خصوصی را وادار کنیم، کارهای مهمی می‌شود انجام داد. آن روز به نظر در همین جلسه‌ی دولت بود که گفتم، فرض بفرمایید که همین الان این نیروگاه‌های سی مگاواتی را که گفتند روسیه می‌سازد، بنده خیال می‌کردم کمتر از صد

مگاواتی نداریم؛ معلوم شد نه، پنجاه مگاواتی و سی مگاواتی هم داریم خیلی خوب، اینها قیمتش هم نباید خیلی بالا باشد، این درآمدزا است؛ بخش خصوصی را تشویق کنید، تحریریه کنید بروند از اینها ده تا، بیست تا، بگیرند بیاورند و جاهای مختلف نصب بکنند؛ هم انرژی است، هم جذب نقدینگی است، هم آب شیرین کن است و فواید فراوانی از این قبیل دارد. منظورم جذب نقدینگی است؛ این نقدینگی زیاد، این نقدینگی که امروز وجود دارد، خطر بزرگی است، این را اقتصاددانها بهتر از ما می دانند که این، هر طرف رو کند ویرانگر است؛ خوب می آید یک وقت طرف سگه، می آید طرف ارز، مثل همینی که اتفاق می افتد و شما می بینید، یک وقت می رود طرف مسکن یک جور دیگر می شود. نباید بگذارید، باید این مدیریت بشود؛ یعنی رها نمی شود گذاشت نقدینگی را. نمی شود گفت که حالا این اضافه شده و هیچ کاریش نمی شود کرد؛ نه نخیر، این را می شود کنترل کرد، می شود مهار کرد و این باید مهار بشود.

فصل چهارم :

حمایت از حقوق مالکین و مبارزه با مفسدان اقتصادی

نظارت دقیق در چارچوب قانون

قانون، یکی از ابزار نظارت است .... معیار، قانون باشد و قوانین نقض نشود؛ تخصیص نخورد؛ تقیید نخورد؛ از گستره ی قانون به دلایل گوناگون چیزی حذف نشود. ۸۴/۴/۷

افراد را از خطر لغزش مالی حفظ کنید

برای حفظ شخصیت های برجسته سپاه ... من واقعاً نگرانم انسان ها در معرض لغزش هستند یکی از چیزهایی که انسان را می لغزاند پول است المال الفتون ... پول فتنه انگیز است برای خراب کردن آدمها ، آدمهای حسابی ، آدم های خوب یکی از لجن هایی که می شود زیر پای او گذاشت و او لغزاند پول است چکار کنیم که عناصر بزرگ ما عناصر اصلی ما پایشان

روی این لجن نرود و نلغزند این یک راهبردی لازم دارد این استراتژی می خواهد، این با این کارهای کوچک و تذکرات کوچک و به این بگو و آن بگو حل نمی شود ... ما چکار کنیم که خوبان و نیکان و برجستگان خودمان را از یک چنین لجنزاری حفظ کنیم ، این احتیاج به یک راهبردی دارد این برنامه ریزی می خواهد. ۸۴/۴/۲۱

قدرت طلبی وزر و وبال می آورد

اگر هدف قدرت، منافع مادی شد، قدرت، بزرگترین وزر و وبال برای انسان خواهد بود. کسانی که قدرت و منصب و مقام را برای بهره‌مندی‌های خود، پُر کردن کیسه‌های خود و دنیای خود می‌طلبند، آن‌جایی که منافع آنان با منافع مردم اصطکاک پیدا می‌کند، نمی‌توانند به نفع مردم کار کنند. ۸۴/۵/۱۲

تجمل گرایی مدیران حرام است

یک وقت هست که ما در زندگی شخصی خود مثلاً حرکت اشراف‌گونه‌یی داریم بین خودمان و خدا؛ که اگر حرام باشد، حرام است؛ اگر مکروه باشد، مکروه است؛ اگر مباح باشد، مباح است؛ اما یک وقت هست که ما جلوی چشم مردم یک مانور اشرافی‌گری می‌دهیم؛ این دیگر مباح و مکروه ندارد؛ همه‌اش حرام است؛ به‌خاطر این‌که تعلیم‌دهنده‌ی اشرافی‌گری است به: اولاً زیردست‌های خودمان، ثانیاً آحاد مردم به این کار تشویق می‌شوند. ما نباید مردم را به این کار تشویق کنیم. ۸۴/۶/۸

مراقب توجیه قانونی و کلاه شرعی‌ها باشید

در ورزش روح ... چشم پوشیدن از پولی که ظاهرش نه خلاف قانون است ، نه خلاف شرع است ، اما خودم در نفس خودم می دانم که - به قول آقایان- این رانت و ویژه خواری است ، بهتر است یا تهی ماندن کیسه ؟ معلوم است که انسان دلش می خواهد این پول را بگیرد در جیبش بگذارد ، مواخذه و پیگیری قانونی هم ندارد . انسان سر خودش را هم یک جوری کلاه می گذارد که شرعاً هم اشکالی ندارد. ۸۴/۶/۲۳

جلوی ویژه خواری اقتصادی و سیاسی را بگیرید

گروههای خاص در همه‌جا مایه‌ی اذیتند؛ اولاً در وقت رخاء و آسایش و فراوانی، مؤونه‌شان بر والی از همه بیشتر است؛ توقعاتشان زیاد است ... هنگام آسایش و راحتی کشور

و دولت، که امنیت است و جنگی نیست و مشکلی نیست، بیشترین هزینه را بر حکومت غالباً همین گروههای خاص دارند. در سختی‌ها کمترین مقدار کمک را اینها می‌کنند. مثلاً اگر جنگی پیش می‌آید، از این گروههای خاص هیچ خبری نیست؛ کمتر در میدان هستند. از همه نسبت به انصاف، ناخشنودتر و کاره‌ترند، از انصاف و عدل و مساوات، بیشتر از همه، اینها بدشان می‌آید. از همه مصرتر در درخواست، اینها هستند... گروههای خاص - اینهایی که جزو ویژه‌خواران سیاسی و اقتصادی‌اند - اگر چیزی می‌خواهند، مثل کنه می‌چسبند... ول نمی‌کنند تا بالاخره یک چیزی بکنند و ببرند. ۸۴/۷/۱۷

از ورود سرمایه دارها به میدان فعالیت اقتصادی مشروع، نباید نگران شد

می‌گویند: این سیاست‌های اصل ۴۴ که شما ابلاغ کرده اید موجب ثروتمند شدن افراد و وارد شدن سرمایه دارها به میدان می‌شود. من گفتم اتفاقاً این سیاست‌ها را ابلاغ کرده ایم برای اینکه همین کار بشود. برای اینکه بیايند وارد میدان بشوند سرمایه‌گذاری و فعالیت‌های اقتصادی بکنند. می‌گویند اینجوری می‌شود؟ ما اصلاً برای همین ابلاغ کردیم که اینکار بشود. ۸۵/۱۱/۳۰

سیاست‌های اصل ۴۴ را با ریشه‌کنی مفاسد اقتصادی، بطور ملازم و مکمل اجرا کنید

بعضی... این ابهام در ذهنشان هست که شما این همه راجع به مفاسد اقتصادی گفته اید و حرص خورده اید و دستور داده اید، بعضی عمل شده و بعضی عمل نشده؛ حالا چطور شما این را می‌گویید؟ من عرض می‌کنم، دوستان! اگر مبارزه با مفاسد اقتصادی به همان صورتی که بنده گفته‌ام، با همان جدیت انجام بگیرد، کمک بسیار مهمی به همین فعالیت اقتصادی و نشاط سالم اقتصادی خواهد کرد؛ این دوتا مکمل هم هستند... آن کسانی که می‌خواهند فعالیت سالم اقتصادی داشته باشند خوشحال می‌شوند از اینکه یک عده کلاش و غلاش و کلاهبردار و پشت هم انداز نباشند توی میدان؛ راهها را نبندند؛ اینها را بدنام نکنند. این دو تا را نه فقط با هم منفی نمی‌بینم؛ بنده کاملاً اینها را مکمل هم می‌دانم. معتقدم که مبارزه با فساد و ریشه‌کنی فساد، بستر ساز رقابت سالم اقتصادی است و کمک به همین سیاستهای اصل ۴۴ است که ما ابلاغ کردیم. ۸۵/۱۱/۳۰

برای مبارزه با فساد اقتصادی، باید مقررات، شفاف و پیچ و خم‌های اداری کاهش یابد

برای اینکه فساد در این کار (اجرای سیاست های اصل ۴۴) راه پیدا نکند، یک الزاماتی وجود دارد که دولت، مجلس، قوه قضائیه باید به آنها پایبند باشد... باید مقرارت را شفاف کنند، راه‌ها را کوتاه کنند، پیچ و خم های اداری را کم کنند. اینکه اختیار یک فعالیت اقتصادی ناگهان برگردد به یک مأموری که پشت فلان میز در فلان اداره نشسته که او بتواند آری یا نه و سرنوشت یک کار را فراهم بکند، این بزرگترین ضربه است. این مأمور در معرض خطر است؛ در معرض لغزش است؛ باید کاری کرد که این پیش نیاید. این اصلاح مقررات هم که گفتم باید قواعد، قوانین و روشها اصلاح بشود، تغییر پیدا کند بر اساس آنچه که در اینجاست... مقررات را بایستی شفاف کرد که جای توجیه و تبدیل و تعبیر و تأویل و ... نباشد. راه های تقلب بسته شود جلوی کسانی که اهل سوءاستفاده از ظواهر قوانین و اینها هستند ... حتماً مرکز پژوهش های مجلس و بخش های مربوط به این مسئله در مجلس باید پردازند، واقعاً قوانینی که لازم است، اینها را تهیه کنند، فراهم کنند و با دولت هم همکاری و همفکری کنند. ۸۵/۱۱/۳۰

در کنار راه حل های علمی و ریشه ای، با انجام کارهای ضربتی گرانیها را مهار کنید

یک مسئله هم ... مسئله ای این گرانی هاست؛ این را واقعاً فکری برایش بکنید. گرانی ها - بخصوص در مسئله ی مسکن و برخی از کالاها - واقعاً وجود دارد و به مردم فشار می آورد. البته حل مسئله ی گرانی، یک کار ریشه ای است. بدیهی است که مهار تورم، یک کار علمی، ریشه ای و بنیانی است که مقدمات و اصولی دارد و تا آن اصول انجام نگیرد، خواهد بود؛ منتها کارهای ضربتی هم باید انجام داد. بالاخره نمی شود نشست تا این کارهای بنیانی، یک روزی به نتیجه برسد؛ نه، واقعاً یک فکری بکنید؛ کاری بکنید. حالا من نمی خواهم در آن زمینه که چه کار خواهید کرد، پیشنهاد کنم. البته این را هم بگوییم که در گرانی، هم عوامل واقعی و هم عوامل کاذب و روانی دخالت دارند؛ گاهی یک کلمه حرف و یک تصمیم نادرست و نسنجیده، ناگهان این موج گرانی را تحریک می کند و تورم را در بخش های مختلف بالا می برد و انتظاراتی را به وجود می آورد. ۸۶/۰۶/۰۴

در پرونده‌های مفاسد اقتصادی مسئله‌ی اطاله‌ی دادرسی بایستی مورد توجه قرار بگیرد

بنده در پرونده‌های مفاسد اقتصادی معتقد به جنجال و هیاهو نیستم، لیکن معتقد به سرعت و قاطعیت در کار هستم. سرعت غیر از عجله است؛ سرعت عمل با شتابزدگی و عجله تفاوت می‌کند. این پرونده‌هایی که مورد توجه مردم است ... بالخصوص و در عموم پرونده‌ها، مسئله‌ی اطاله‌ی دادرسی بایستی مورد توجه قرار بگیرد. ۸۷/۴/۵

خطرات مفاسد اقتصادی در جامعه

مفاسد اقتصادی را صرفاً به عنوان یک کار خلاف نباید در کشور در نظر گرفت. این کار اگر چنانچه دنبال نشود، تعقیب نشود، ریشه‌یابی نشود، قوای مختلف کشور دست به دست هم ندهند برای خشک کردن ریشه‌ی این کار، ضربه و خطرش برای کشور بسیار کلان و عظیم خواهد بود. مفاسد اقتصادی، مفاسد فرهنگی را هم با خود می‌آورد، مفاسد اخلاقی را هم می‌آورد. وجود و رواج مفاسد اقتصادی یکی از بزرگترین خطرهائش این است که عناصر خوب دستگاهها را متزلزل می‌کند، زیر پای آنها را سست می‌کند. ... مفاسد اقتصادی در جامعه سرمایه‌گذاری‌های درست و سالم را معوق می‌کند. ... مفاسد اقتصادی مانع فعالیت اقتصادی سالم است، نومیدکننده‌ی عناصر مؤمنی است که می‌خواهند فعالیت اقتصادی خوب داشته باشند. یک بلاست، یک بیماری عظیم است؛ مثل وبایی که در جامعه می‌آید، مثل بیماری‌های واگیری است که تا می‌آید، همه‌ی دستگاه‌ها - قوه‌ی مجریه، قوه‌ی مقننه، قوه‌ی قضاییه - به حرکت می‌افتند که جلویش را بگیرند. ۸۷/۴/۵

ضابطین قضایی و دستگاه‌های اطلاعاتی باید در پیشگیری از وقوع مفاسد اقتصادی استفاده شود

نقش قوه‌ی قضاییه در این مورد (مقابله با مفاسد اقتصادی) نقش بارزی است؛ ... بدانید سهم قوه‌ی قضاییه در مقابله‌ی با مفاسد اقتصادی سهم بسیار سنگین و مهمی است. پیشگیری از وقوع مفاسد هم به عهده‌ی قوه قضاییه است. به قانون اساسی مراجعه کنید، ملاحظه کنید، یکی از وظایف قوه‌ی قضاییه در قانون اساسی همین پیشگیری است. خوب، پیشگیری ابزارهای لازم خودش را دارد، دستگاه‌های متناسب خودش را دارد. پیشگیری با استفاده‌ی از ضابطین قضایی هم احیاناً خواهد بود؛ از جمله دستگاه‌های اطلاعاتی. از همه‌ی اینها باید در پیشگیری استفاده شود. ۸۷/۴/۵

باید با همه سوء استفاده کننده‌ها مقابله شود

در داخل کشور اسلامی یک سوء استفاده چی، یک مفسد یک طماع، یک آدم زرننگ و ناقلا بیاید از منابع عمومی کشور که متعلق به همه قشرهاست _ با وجود این همه آدم ضعیف و فقیری که در کشور است _ سوء استفاده کند و بی حساب و کتاب ببرد... قضایایی که توی افواه این اواخر بوجود آمد؛ اینها خراب کردن اصل قضیه است؛ اینها منحرف کردن اصل مطلوب است. یک جور این است ، یک جور هم فشار آوردن و رابطه برقرار کردن و تلفن کردن و واسطه شدن و اعمال قدرت کردن و توی رودربایستی افراد را گیرانداختن و اینهاست. باید با همه‌ی اینها مقابله شود. این یکی از کارهای بزرگ است. ۸۷/۴/۵

باید با قاطعیت و قدرت با هر نوع مفسده اقتصادی برخورد کرد

نامه‌ی ما، مطالبه‌ی ما، مال سال ۱۳۸۰ است؛ تاریخش آن وقت است، اما همیشه تاریخ روز دارد. امروز هم اگر واقعیت جامعه را بخواهید، همان مطالبه، همان حرفها، امروز از طرف ما نسبت به مسئولین قوای سه گانه وجود دارد، که باید انجام دهند. این را دست کم نباید گرفت. و بدتر از هر چیز این است که در داخل دستگاه های مسئول، خدای نخواسته این عوامل مفسد بتوانند نفوذ کنند و آدم هایی را به رنگ خودشان در بیاورند یا همکار با خودشان کنند، که این از آن چیزهای بسیار مهم و فاجعه آمیز است که باید با قاطعیت و قدرت با آن - از هر نوعش - رو به رو شد و با آن برخورد کرد. ۸۷/۴/۵

مبارزه‌ی با فساد مالی و اقتصادی بایستی جدی گرفته شود

یکی از مصداق‌های عدالت، مبارزه‌ی با فساد مالی و اقتصادی است که بایستی جدی گرفته شود. من سال‌ها پیش هم این را گفته‌ام، بارها هم تأکید کرده‌ام، تلاش‌های خوبی هم انجام گرفته است و دارد انجام می‌گیرد؛ اما مبارزه‌ی با فساد، کار دشواری است؛ کاری است که انسان، مخالف پیدا می‌کند. شایعه درست می‌کنند، دروغ می‌گویند و آن کسی که در این میدان جلوتر از دیگران حرکت کند، بیشتر از همه مورد تهاجم قرار می‌گیرد. این مبارزه هم لازم است و باید انجام بگیرد. خوب، کسانی که بخواهند این کارهای بزرگ را چه در زمینه‌ی پیشرفت، چه در زمینه‌ی عدالت انجام دهند، باید مدیرانی باشند که به این چیزها معتقد باشند؛ حقیقتاً عقیده داشته باشند که باید عدالت برقرار شود، باید با فساد مبارزه شود. مدیران معتقد و مؤمن

به این مبانی که دارای شجاعت باشند، دارای اخلاص باشند، دارای تدبیر و عزم راسخ باشند، قطعاً می‌توانند این مقاصد و این اغراض عالی الهی را تحقق ببخشند.

۸۸/۰۱/۰۱ بیانات در حرم رضوی

مراقبت کنید دایره غصب و تصرف نابجا و غلط توسعه پیدا نکند

متأسفانه سال‌هاست افرادی که اهل سوء استفاده‌اند، از جنگل‌های ما، از مراتع ما سوء استفاده کردند و تصرف کردند، تعرض کردند، غصب کردند. آن چیزی که من می‌خواهم تأکید کنم، هم به وزارت کشاورزی و منابع طبیعی، هم به محیط زیست، و هم به همه کسانی که دست‌اندرکار هستند، این است که مراقبت کنید این دایره غصب و تصرف نابجا و غلط توسعه پیدا نکند و جلوی آن گرفته شود. متصرفین را قطع ید کنید. هم خبرهای زیادی می‌رسد، هم انسان خودش مشاهده می‌کند - تا آنجایی که حالا انسان در رفت و آمدها، در سفرها فرصت پیدا می‌کند از نزدیک ببیند؛ یا کسانی که از نزدیک دیدند و مورد وثوقند، می‌آیند اطلاع می‌دهند - متأسفانه با تعرض به جنگل‌ها و تعرض به مراتع، به کشور و به مردم کشور ظلم شده است. زمین‌های مراتع را در جاهای مختلف، بخصوص در نزدیکی شهرهای بزرگ، مورد تعرض قرار داده‌اند و ضایع کرده‌اند؛ جلوی این را باید بگیرید؛ والا ما اینجا یک دانه درخت بکاریم، دو تا درخت بکاریم، یا مثلاً هزاران درخت در سطح کشور کاشته بشود، اما معادل آن، درخت‌هایی که عمرهای طولانی دارند و می‌توانند بمانند و می‌توانند منشأ استفاده قرار بگیرند - و از جنگل چقدر استفاده‌های چوبی می‌شود کرد، در حالی که جنگل هم مطلقاً تکان نخورد و مورد نقص قرار نگیرد - از بین بروند؛ این کار به نتیجه نمی‌رسد. این کار خیلی سودآوری نیست که انسان از این طرف درست کند، از آن طرف چیزهای اصلی را از دست بدهد؛ این را خیلی باید مراقبت کنید. درختکاری درسی است برای ما، که درخت موجود را قدر بدانیم. این درخت، یک درخت کم‌عمر کوچکی است چیز کم‌اهمیتی است، تأثیری هم ندارد؛ امروز هست، ممکن است فردا نباشد؛ اما آن درختی که صد سال، دویست سال عمر دارد، و این درخت‌های مجموعه عظیم جنگل‌ها که باارزشند، اینها را بایستی ما نگه داریم و نگذاریم به اینها تعرض بشود.

بیانات در مراسم کاشت نهال در هفته منابع طبیعی ۸۸/۱۲/۱۸

علاج کارشکنی دشمن در عرصه اقتصاد

در این منطقه [عسلویه] معادن غنی گاز، خب! ما شریکی داریم؛ حالا من نمی‌خواهم تعبیر کنم به رقیب. شما وقتی نگاه می‌کنید، می‌بینید: همه کسانی که از پیشرفت ملت ایران ناراضی‌اند، آنجا در مواجهه با ملت ایران جمع شده‌اند، متراکم شده‌اند؛ آن طرف را کمک کنند و هرچه می‌توانند، در کار این طرف کارشکنی کنند. این، معنای جهاد و مبارزه را نشان می‌دهد؛ اینکه انسان در مقابل خود، دشمنی دشمن و خصم را احساس کند. هر یک قدمی که شما در این کار و امثال این کار پیش بروید، دشمن را عصبانی می‌کند، ناراحت می‌کند؛ هرچه هم بتوانند، کارشکنی می‌کنند. هرچه شما برای این پیشرفت احتیاج داشته باشید، آنها سعی می‌کنند بر روی آن متمرکز شوند و دسترسی شما به آن را مشکل کنند، دشوار کنند. علاج چیست؟ علاج: برگشتن و تکیه کردن به خود؛ استمداد از توانایی‌های خود؛ این چشمه جوشان تمام نشدنی اراده انسانی و استعدادی که بحمدالله در ایران عزیز ما، در مردم ما، در نسل جوان ما وجود دارد ... این دشمنانِ عنود، از هر راهی بتوانند، می‌خواهند به ملت ایران آسیب وارد کنند؛ آن هم به جرم طرفداری از حق، به جرم استقلال، به جرم تسلیم نشدن در مقابل زورگویی دشمنان؛ آنها می‌خواهند به ملت ایران تحمیل کنند و زور بگویند و ضربه بزنند. در مقابل این دشمنان، با این اتحاد کلمه، با این همدلی، با این همکاری، با این مجاهدت عمومی، می‌توان ایستاد و بر آنها فایق آمد؛ همچنان که ملت ایران تا امروز بر دشمنان خود فایق آمده است و توانسته است عزت خود را تأمین کند؛ بعد از این هم همین‌طور خواهد بود. ۹۰/۰۱/۸

بیانات در جمع مردم و کارکنان صنعت نفت عسلویه

لزوم اطلاع‌رسانی و تسریع در پیگیری مفاسد اقتصادی و عدم ترحم به خرابکار و مفسد چند سال قبل از این - نمی‌دانم حالا ده سال است یا بیشتر است - من توصیه‌های مؤکدی را راجع به مقابله با فساد اقتصادی به مسئولین کشور کردم؛ استقبال هم کردند؛ اما خب! اگر عمل می‌کردند، دیگر این فساد بانکی اخیر که حالا همه روزنامه‌ها و همه دستگاه‌ها و همه ذهن‌ها را پر کرده - پیش نمی‌آمد. وقتی عمل نمی‌کنیم، دچار این حوادث می‌شویم.

اگر با فساد مبارزه بشود، دیگر این چند هزار میلیارد - یا هرچه - سوءاستفاده‌ای که افرادی بیایند بکنند، پیش نمی‌آید. وقتی عمل نمی‌کنیم، خب! پیش می‌آید؛ ذهن مردم را مشغول

می‌کند؛ دل مردم را مشغول می‌کند؛ دل آدم‌ها را می‌شکند. چقدر در این کشور از بروز یک چنین فساد دل‌ها ناراحت می‌شود؟ چقدر آدم‌ها امیدشان را از دست می‌دهند؟ این سزاوار است؟ این به خاطر این است که عمل نکردیم. از همان وقت که گفته شد فساد ریشه‌دار می‌شود، ریشه پیدا می‌کند، شاخ و برگ پیدا می‌کند، هرچه که بگذرد، کندنش مشکل می‌شود - اینها گفته شد، اینها تأکید شد، اینها همه بیان شد؛ اینها سرمایه‌گذار پاکدامن و صادق را مأیوس می‌کند - اگر عمل می‌شد، مبتلا به این مسائل نمی‌شدیم. حالا مبتلا شده‌ایم.

البته حالا هم من این را عرض بکنم، مردم عزیزمان بدانند؛ خوشبختانه مسئولین کشور در هر سه قوه، هم با این حادثه، هم ان‌شاءالله با حوادث دیگر مبارزه می‌کنند و پیشگیری می‌کنند؛ باید هم بکنند، وظیفه‌شان است که مقابله و مبارزه کنند. هر سه قوه دارند تلاش می‌کنند. یک عده‌ای می‌خواهند از این حوادث استفاده کنند برای زدن توی سر مسئولین کشور. مسئولین کشور دارند کار می‌کنند؛ هم مجلس، هم دولت، هم قوه قضائیه.

خب! البته خبررسانی شد؛ مطبوعات، دیگران، کارهایی کردند؛ خبررسانی کردند؛ ایرادی ندارد؛ اما دیگر نباید قضیه را خیلی کش بدهند. بگذارید مسئولین کارشان را بکنند؛ عاقلانه، مدبرانه، قوی و با دقت قضایا را دنبال کنند. جنجال و هیاهو تا یک مقداری برای آگاهی‌ها لازم است؛ دیگر همین‌طور هی ادامه دادن - بخصوص که اگر بعضی‌ها هم بخواهند در این بین استفاده‌های دیگری از این مسائل بکنند - هیچ مصلحت نیست. باید مراقبت بشود. البته مسئولین دنبال کنند. مردم هم بدانند که این چیزها دنبال می‌شود و متوقف نمی‌شود و ان‌شاءالله به توفیق الهی دست‌های خائن قطع خواهد شد.

مسئولین قضایی هم که بحمدالله حالا دنبال این مسئله را با جدیت گرفته‌اند، اطلاع‌رسانی کنند و در موارد خود به مردم اطلاع بدهند؛ مردم هم بدانند که دارد کار پیش می‌رود. و به بدکاره و خرابکار و مفسد هم نباید ترحم کنند.

بیانات در دیدار کارگزاران حج ۹۰/۰۷/۱۱

مراقبت با چشم‌های تیزبین، ریزبین و دوربین برای مبارزه با مفاسد اقتصادی

واقعاً نمی‌شود ما کار اقتصادی درست و قوی بکنیم، اما با مفاسد اقتصادی مبارزه نکنیم؛ این واقعاً نشدنی است. تصور نشود ما می‌توانیم سرمایه‌گذاری مردمی و کار سالم مردمی داشته

باشیم، بدون مبارزه با مفاسد اقتصادی؛ و تصور نشود که مبارزه با مفاسد اقتصادی موجب می‌شود که ما مشارکت مردم و سرمایه‌گذاری مردم را کم داشته باشیم؛ نه! چون اکثر کسانی که می‌خواهند وارد میدان اقتصادی بشوند، اهل کار سالمند، مردمان سالمی هستند؛ حالا یکی دو نفر هم آدم‌های ناسالم پیدا می‌شوند. باید با چشم‌های تیزبین، ریزبین و دوربین مراقبت کنید که کسانی نیایند به عنوان ایجاد اشتغال و ایجاد کار و کارآفرینی تسهیلات بانکی بگیرند، اما کارآفرینی واقعی انجام نگیرد. این را باید مراقبت کنید؛ هم شما مراقبت کنید، هم قوه قضائیه مراقبت کند. به نظر من همکاری قوه مجریه و قوه قضائیه در اینجا یک کار بسیار لازمی است.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهوری و اعضای هیات دولت ۹۱/۰۶/۰۲

ضرورت مبارزه عملی با فساد اقتصادی

امروز مسئولان باید همه تلاششان را بکنند برای اینکه گره‌های اقتصادی را باز کنند، مشکلات را برطرف کنند.

بنده سه چهار سال قبل از این، در صحبت اول سال صریحاً به مردم و به مسئولین گفتم که نقشه دشمنان ملت ایران از حالا به بعد، بیش از همه، نقشه اقتصادی است. خب! می‌بینید که همین جور شد. هم دولت، هم مجلس، همه نیرویشان را، همه فکر و ذکرشان را متمرکز کنند بر روی سیاست‌های درست اقتصادی. چند سال قبل از این، بنده درباره فساد اقتصادی، به رؤسای قوا نامه دادم. خب! با فساد اقتصادی مبارزه کنید. به زبان گفتن که مطلب تمام نمی‌شود؛ عملاً با فساد مبارزه کنید. هی بگوییم: مبارزه با فساد اقتصادی. خب! کو؟! در عمل چه کار شد؟! چه کار کردید؟! اینهاست که انسان را متأثر می‌کند!

بیانات در دیدار مردم آذربایجان ۹۱/۱۱/۲۸

لزوم ایجاد سلامت اقتصادی و مبارزه با فساد

سلامت اقتصادی و مبارزه با فساد؛ ... ببینید منصب حکومتی، جایگاه قدرت و منابع مالی است؛ وسوسه‌ها در اینجا انسان را راحت نمی‌گذارد. حالا شما به خودتان نگاه نکنید که متدین‌اید و سطح بالا هستید و مقاومت می‌کنید در مقابل این وسوسه‌ها؛ در درجات پایین ممکن است در مقابل این وسوسه‌ها نتوانند مقاومت بکنند. شما باید مراقب باشید، شما باید چشم بصیر بینای خودتان را بر سرتاسر این دستگاهی که زیر اشراف شماست و تحت مدیریت

شماست، آنچنان بگسترانید که نگذارید در یک گوشه‌ای ناسلامتی اقتصادی به وجود بیاید و این وسوسه‌ها کارگر بشود؛ حتی قبل از آنکه دستگاه‌های نظارتی وارد بشوند. خب! ما دستگاه‌های نظارتی در کشور داریم، آنها وظیفه‌ای دارند؛ چه آنچه مربوط به مجلس است، چه آنچه مربوط به قوه قضائیه است، چه آنچه مربوط به خود قوه مجریه است - مثل بازرسی‌های قوه مجریه - لکن قبل از آنکه نوبت به آنها برسد، خود مدیر دستگاه مراقب سلامت [آن] باشد؛ و این احتیاج دارد به نگاه دائم غفلت نباید کرد! بنده گاهی برای این دوستان و مدیرانی که با اینها می‌نشینیم صحبت می‌کنیم، مثال می‌زنم؛ می‌گویم: مثل این نورافکن‌هایی که ملاحظه کرده‌اید در بعضی از قلعه‌ها و مانند اینها یک نورافکنی دائم دارد همین‌طور دور می‌زند، این نورافکن نگاه شما باید دائم دور بزند؛ یعنی هیچ راه نفوذ وجود نداشته باشد؛ دائم باید نگاه کنیم، مراقبت بکنیم. واقعاً فساد مثل موریانه است؛ نگذارید که فساد و رشوه و پارتی‌بازی و اسراف و تجمل و خرج‌های زیادی و مانند اینها، در دستگاهتان نفوذ بکند. ... گاهی اوقات یک خرج‌های زیاد، بی‌خود، بی‌جا - حالا آنجایی که غیر حرام است، اما زاید است؛ شاید زاید هم به یک معنا حرام باشد، اما بالاخره با آن صراحت حرام نیست، اما خرج زایدی است - جلوی‌ش باید گرفته بشود؛ و می‌توان از این طریق می‌توان کارهای بزرگ و زیادی کرد. واقعاً در دستگاه‌های اجرایی، اکثریت کارکنان، کارکنان زحمت‌کش و پاک و سالم‌اند؛ [اما] وقتی که یک مورد، دو مورد، ده مورد انسان‌های ناپاک و ناسالم در یک دستگاهی حضور پیدا می‌کنند، مثل میکروب، مثل موریانه آنجا فعالیت می‌کنند، زحمات این مجموعه خدمت‌گزار و زحمت‌کش واقعاً ضایع می‌شود، و هم بدنام می‌شوند، هم زحماتشان از بین می‌رود؛ [فساد] محیط اطمینان را از بین می‌برد.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیأت دولت ۹۲/۰۶/۰۶

لزوم جدیت همه مسئولین در مبارزه با فساد اقتصادی

فسادستیزی ... ما اگر می‌خواهیم مردم در صحنه اقتصاد باشند، باید صحنه اقتصادی امنیت داشته باشد؛ اگر امنیت را می‌خواهیم، بایستی دست مفسد و سوءاستفاده‌چی و دورزننده قانون و شکننده قانون بسته بشود؛ مبارزه با فساد این است؛ این باید جدی گرفته بشود؛ امروز خوشبختانه مسئولین این را می‌گویند، لکن گفتن کافی نیست. همه مسئولین - چه مسئولین

اجرائی، چه مسئولین قضائی و چه مسئولین قوه مقننه - در این جهت مسئول اند. اگر چنانچه وضع اجتماع، وضع اقتصادی کشور مثل یک خانه بی در و دروازه ای بود که هر که خواست آمد، هر جور خواست عمل کرد، هر چه خواست برد، خورد، خب! معلوم است، انسان نجیب شایسته متینی که می خواهد از راه حلال ارتزاق کند، طبعاً جلو نمی آید. شفاف سازی، شرط اصلی این فسادستیزی است؛ باید شفاف سازی بشود، باید فضای رقابتی به وجود بیاید، باید فضای با ثبات به وجود بیاید؛ فعال اقتصادی در این شرایط خواهد آمد و احساس امنیت خواهد کرد. آن وقت در یک چنین فضایی آن کسی که با ابتکار خود یا سرمایه خود یا کارآفرینی خود ثروتی به دست می آورد، نظام اسلامی از او حمایت می کند و تأیید می کند. اگر چنانچه فضای سالمی شد، [آن وقت] کسب ثروت و کسب درآمد یک چیز مباح و مورد تأیید و مورد حمایت نظام است.

بیانات در جلسه تبیین سیاست های اقتصاد مقاومتی ۹۲/۱۲/۲۰

ضرورت مبارزه با فساد در قدم های اول

یک کار دیگری که در وظایف نظارتی مهم است، مسئله مبارزه حقیقی با فساد است؛ حقیقتاً مبارزه با فساد [مهم است]. نگذاریم کانون های چرکین شکل بگیرند که علاج آنها مشکل باشد. اگر نظارت درستی باشد، گاهی اوقات در قدم های اول می شود جلوی یک حرکت خطا و گناه آلود را گرفت؛ اگر ما در قدم های اول جلوی آن را نگیریم و این بیماری پیشرفته شد و این زخم ناسور (سخت یا غیرقابل علاج) شد، آن وقت علاج آن مشکل می شود، سخت می شود؛ اگر به علاج هم برسد - که بیم این هست که به خاطر همین عواقب به علاج نرسد - با سختی و با دشواری و با تحمل خسارت ها خواهد رسید؛ از اول جلوی آن را باید گرفت. خوشبختانه در زمینه های سیاسی و اقتصادی در نظام، این تجربه را هم ما داریم.

بیانات در دیدار نمایندگان مجلس شورای اسلامی ۹۳/۰۳/۰۴

ضرورت مبارزه جدی با قاچاق و بدحساب های بانکی

مبارزه جدی با قاچاق از جمله کارهای لازم در اقتصاد کشور است. مبارزه جدی با بدحساب های بانکی؛ یک عده ای هستند از تسهیلات بانکی، بناحق و نادرست استفاده می کنند؛ برای یک کار تسهیلات می گیرند، در کار دیگری آن را مصرف می کنند که مصلحت کشور

نیست؛ بعد هم بدهی خودشان را با بانک‌ها تسویه نمی‌کنند؛ اینها واقعاً مجرم‌اند. بنده نمی‌گویم هرکسی بدهکار بانکی است مجرم است؛ نه، یکی هست ممکن است بدهکار بانکی باشد، [ولی] کمک هم باید به او کرد؛ هستند مواردی که حتی بدهکارند ولیکن بایستی کمک هم به او بکنند اما بعضی هم هستند که باید مورد مؤاخذه قرار بگیرند، مورد سؤال قرار بگیرند. این کارها باید در کشور انجام بگیرد.

بیانات در دیدار مردم آذربایجان ۹۳/۱۱/۲۹

تأمین بودجه کشور از درآمدهای مردم

عزیزان من! مالیات یک فریضه است. ما امروز از ضعفا مالیات می‌گیریم از کارمند مالیات می‌گیریم، از کارگر مالیات می‌گیریم، از کاسب جزء مالیات می‌گیریم اما از فلان کلان‌سرمایه‌دار، فلان درآمد‌دار بی‌حساب و کتاب مالیات نمی‌گیریم؛ فرار مالیاتی دارند؛ اینها جرم است؛ فرار مالیاتی جرم است. آن که از دادن مالیات به دولت خودداری می‌کند و مالیاتی که باید به دولت بدهد که آن درآمدی که حاصل شده و در اختیار او است، به برکت فضایی است که دولت به وجود آورده است و کاری است که دولت دارد می‌کند، پس باید مالیات را بدهد نمی‌دهد، در حقیقت کشور را وابسته می‌کند به پول مفت نفت، و وقتی کشور به پول نفت وابسته شد، همین مشکلات پیش می‌آید: یک روز تحریم می‌شود؛ یک روز نفت ارزان می‌شود؛ یک روز شاخ‌وشانه می‌کشند؛ کشور به این وضع دچار می‌شود. مسئله مالیات خیلی مهم است. البته من شنیدم که مسئولین مالیاتی کشور دارند طرّاحی می‌کنند، کارهای خوبی دارند انجام می‌دهند؛ این کارها باید سریع انجام بگیرد؛ باید تحقّق پیدا کند؛ از مردم باید کمک خواسته بشود و مردم باید کمک کنند؛ این قلم اوّل. قلم اوّل از کارهای مهمّی که باید انجام بگیرد، این است که بودجه کشور، اداره دولت، به وسیله درآمدهای از درون مردم باشد، یعنی از همین مالیات، که مالیات هم مربوط می‌شود به تولید و کسب و کار.

بیانات در دیدار مردم آذربایجان ۹۳/۱۱/۲۹

عرضه محصولات مهندسين در مبادلات بين‌المللی

کاری که شما [مهندسين کشور] باید بکنید این است که اولاً این مسئله «ما می‌توانیم» که خوشبختانه یک شعار مقبولی در نزد همه انسان‌های منصف در این کشور است را به مردم

نشان بدهید در بخش‌های مختلف تلاش کنید که کارهای نکرده، انجام بگیرد. حالا مثلاً فرض بفرمایید در صادرات خدمات مهندسی ما بیشتر کارهای عمرانی را مشاهده می‌کنیم؛ شما کاری کنید که محصولات مهندسی کشور در مبادلات کشور حضور داشته باشند؛ یعنی واقعاً بتوانیم ما محصول کارهای مهندسین خودمان در کارخانجات و در قطعه‌سازی و در بخش‌های گوناگون وسیع مهندسی را در بازار مبادلات بین‌المللی جهانی عرضه کنیم؛ این کار مهمی است که این هم از عهده شماها بر می‌آید؛ یعنی شما در این زمینه الآن مسئولیت دارید، داخل دولت یا مجلس هستید و می‌توانید تصمیم بگیرید. و سعی کنید که این فشار واردات بر کشور را کم کنید؛ این یک مسئله واقعاً مهمی است. امروز فشار واردات، کشور را دارد از پا درمی‌آورد؛ بهانه‌های مختلفی هم وجود دارد. مثلاً مسئله قاچاق؛ رقم‌هایی که این روزها می‌گویند، رقم‌های عجیب و غریب گنج‌کننده بیست و چند میلیارد قاچاق [است!] واقعاً سر انسان گیج می‌رود. خب! حالا آن‌وقت به بهانه اینکه قاچاق نشود، پس ما راه را باز کنیم که از طریق قاچاق نیاید، از طریق گمرکات بیاید که ما بتوانیم سودی هم ببریم! این به نظر من منطق قوی‌ای نیست؛ کاری کنید که محصولات کشور مقهور واردات نشود. این محصولات، همان محصولاتی است که در این بخش‌های مختلف به وسیله جوان‌های با استعداد ما، مردان مؤمن ما، توانای ما، بعضاً نابغه ما دارد به وجود می‌آید و تولید می‌شود. این یک نکته است که به نظر من بسیار مهم است. بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱۳۹۷/۱/۱

حمایت از کالای داخلی فعالان اقتصادی و کارگری

شعار امسال، هم خطاب به مسئولین است، هم خطاب به مردم است. شعار امسال حمایت از کالای ایرانی است. کالای ایرانی یعنی محصول نهایی کار و سرمایه و فعالیت اقتصادی و ذهن و ابتکار و همه چیز. سرمایه گذار با سرمایه ی خود، کارگر با کار خود، طراح با ذهن خود و با دانش خود، اینها همه تلاش می کنند و محصول کار آنها می شود کالای ایرانی. بنابراین چیز باعظمتی است، چیز بسیار مهمی است؛ این را بایستی حمایت کرد. در حمایت از این کالای ایرانی، که محصول تلاش فعالان اقتصادی و فعالان کارگری و سرمایه گذاران و برنامه ریزان و طراحان و مانند اینها است. هم مردم نقش دارند به عنوان تولید کننده ی کالای ایرانی، هم مردم نقش دارند به عنوان مصرف کننده ی کالای ایرانی؛ هم باید تولید کنند، هم باید مصرف کنند؛

هم باید در تولید تلاش کنند - که حالا عرض میکنم کارهایی را که باید انجام بگیرد، هم باید در مصرف مراقبت بکنند که کالای ایرانی مصرف کنند؛ و این هم یک وظایفی را بر عهده ی مردم و بر عهده ی مسئولین دولت قرار میدهد؛ مخاطب این شعار، هم مردمند، هم مسئولانند.

سرمایه گذاری فعالان اقتصادی در امر تولید

یکی از انواع حمایت هم سرمایه گذاری فعالان اقتصادی در امر تولید است. این جور نباشد که فعالان اقتصادی دنبال کارهای سودا گرانه بیشتر بچرخند؛ اگر می خواهند سرمایه گذاری بکنند، سرمایه گذاری در امر تولید بکنند. اگر چنانچه نیتشان را خالص کنند، خدایی کنند، برای کشور انجام بدهند، این سرمایه گذاری میشود عبادت؛ سرمایه گذاری سود دارد اما چون برای پیشرفت کشور است، برای کمک به مردم است، این می شود یک عبادت.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱۳۹۷/۱/۱

چه جوری حمایت بکنیم؟

خب چه جوری حمایت بکنیم؟ این حمایت اولاً به صورت افزایش تولید است که به عهده ی مسئولین دولتی است، برنامه ریزی کنند و همچنین به عهده ی خود مردم تا تولید داخلی افزایش پیدا کند.

حمایت، یکی انطباق با نیازها و سلیقه ها و مزیت های روز است؛ این هم حمایت است؛ این جور نباشد که نگاه نکنید که مردم چه می خواهند. تولید کالای ایرانی به این معنا است که باید چیزی تولید بشود که مطابق با سلیقه ی مردم و میل مردم [باشد]، همراه با ظرافت های لازم. بازاریابی بیرون از کشور و صادرات هم یکی از انواع حمایت از کالای ایرانی است. بایستی ما که با پانزده کشور همسایه ایم - غیر از کشورهای دیگرِ دوردست که میتوانند کالای ایرانی را مصرف بکنند، با پانزده کشور همسایه هستیم - از این همسایگی استفاده کنیم، کالای ایرانی را صادر کنیم؛ این، هم به عهده ی وزارت خارجه است، هم به عهده ی وزارت بازرگانی است، هم به عهده ی فعالان اقتصادی مردمی است؛ بازاریابی کنند. یک آماری را به من دادند، چون یادداشت نکرده ام، این آمار درست یادم نیست، لکن آمار بسیار مهمی بود، که اگر ما بتوانیم بیست درصد از تولیدات مورد نیاز کشورهای همسایه ی خودمان را فقط همسایه، یعنی بیست درصد از مجموع مصرف آنها را متعهد بشویم، فلان تعداد شغل ایجاد میشود؛ یک عدد خیلی

بالا که من الان درست یادم نیست، نمیتوانم عرض بکنم که تأثیرش در ایجاد اشتغال در کشور و ایجاد ثروت ملی بسیار زیاد خواهد بود؛ یکی هم این است.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱۳۹۷/۱/۱

مبارزه جدی با قاچاق

یکی از الزامات، مبارزه ی جدی با قاچاق است که متأسفانه در سال های گوناگون، این مبارزه ی جدی بدرستی انجام نگرفته است و باید انجام بگیرد. البته اخیراً شنیدم که وزارت اقتصاد در گمرک یک سامانه ای را به راه انداخته اند؛ نقل کرده اند که این سامانه بسیار مؤثر است، بسیار مفید است برای اینکه جلوی قاچاق را بگیرد؛ بسیار خوب، این کار را دنبال کنند و این کار حتماً تحقق پیدا بکند. جلوی قاچاق باید گرفته بشود. و مردم هم جنس قاچاق را، جنسی را که می فهمند این جنس قاچاق است، مقید باشند متعصبانه این جنس را مصرف نکنند تا قاچاقچی برایش صرفه نداشته باشد که این کار را انجام بدهد. آمارهای کارشناسان جوان ما از تأثیر مخرب واردات بر تولید کشور، آمارهای بسیار مهمی است. کارشناس های جوانی هستند که در این زمینه ها کار می کنند و بسیار خوب می فهمند؛ اینها یک آماری را آوردند به بنده دادند و نشان دادند که فلان مقدار واردات، چقدر شغل را در کشور از بین می برد! آن وقت ما از بیکاری جوان ها می نالیم؛ واردات هم همین طور بیخودی مثل سیل وارد کشور می شود. پس بنابراین یکی از انواع حمایت هم این است که در داخل با قاچاق و با واردات بی رویه مبارزه بشود.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی در نخستین روز از سال ۱۳۹۷

جلوگیری از واردات بی رویه برای منفعت شخصی

دولتی ها باید به طور جدی واردات را مدیریت کنند. اجناسی که در داخل تولید می شود یا قابل تولید شدن است، باید حتماً [از] خارج [وارد] نشود. به بنده مراجعه می کنند، موارد زیادی شکایت می کنند می گویند ما این کارخانه را ایجاد کرده ایم، این محصول را تولید کرده ایم، به مجرد اینکه این محصول خواست بیاید بازار، یک وقت دیدیم در گمرک باز شد، از خارج، مشابه این جنس وارد شد! موجب میشود که بسیاری از کارخانجات ما از این جهت

ناکام بمانند؛ بعضی ورشکسته بشوند و مشکلات برایشان به وجود بیاید. بایستی حتماً این واردات مورد توجه قرار بگیرد و مدیریت بشود از سوی دولت.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱۳۹۷/۱/۱

مبارزه با مفسد و بستن منافذ فساد

بخش دوم هم مبارزه‌ی با مفسد و بستن منافذ فساد است؛ چشم باز مدیران؛ آنچه نیاز است این است. ببینید، همین تازه یک گزارشی وزارت اطلاعات برای ما فرستاد، من نگاه کردم این گزارش را دیدم از آبان ۹۶ تا تیر ۹۷، ۵۶ اختار در مورد مسائل مربوط به فساد اقتصادی، به دستگاه‌های مختلف دولت از طرف وزارت اطلاعات داده شده! خب این کار اطلاعات، کار خوبی است؛ من نمی دانم چقدرش دنبال شده چقدرش دنبال نشده، اما این مهم است که نگاه کنیم ببینیم در طول مثلاً چند ماه، وزارت اطلاعات برخورد کرده با یک رقم به این بزرگی؛ یعنی ۵۶ مورد را وزارت اطلاعات مطرح کرده و ذکر کرده. در خصوص همین حوادثی هم که اخیراً پیش آمد، حالا آقای دکتر روحانی اشاره کردند و بیان کردند توجیهاتی را که درست است توجیهات ایشان، منتها واقع قضیه این است که در کنار این توجیهات، یک مقداری غفلت و بی‌توجهی مدیریتی انجام گرفته. وقتی که ما می‌خواهیم ارز را به هر دلیلی وارد بازار کنیم چون این را لازم می‌دانیم، این را وسیله‌ای برای پایین آوردن قیمت ارز می‌دانیم باید این کار را با چشم باز انجام بدهیم تا این جور نشود که در این شرایط سخت ما، چند میلیارد دلار بیفتد دست یک عده‌ی معدودی که یا قاچاق کنند، یا ببرند در کردستان عراق بفروشند، یا در بازار داخلی آن را نقد کنند، یا به‌عنوان گردشگری بگیرند جور دیگر عمل کنند که خب این را همه می‌دانند و یا به‌عنوان آوردن یک کالایی ثبت سفارش کنند ولی یک کالای دیگر را بیاورند؛ اینها خب چیزهایی است که مدیریت‌ها می‌توانند اینها را مراقبت کنند که این را من با آقای رئیس‌جمهور هم قبلاً در میان گذاشتم. این جور هم نیست که ما لازم باشد بالای سر هر یک نفری یک پلیس بگذاریم که ببینیم چه کار می‌کند؛ نه، امروز خب شیوه‌هایی وجود دارد، روش‌هایی وجود دارد، روش‌های پیشرفته‌ای وجود دارد؛ می‌شود اینها را کنترل کرد. باید کنترل کرد یعنی باید با چشم باز مراقبت کرد. این مدیریت اقتصادی است. من به‌نظر می‌آید شما می‌توانید این کار را بکنید، دولت ما می‌تواند این کار را بکند؛ این کاری نیست که جزو محالات باشد

یا جزو مشکلات فوق العاده باشد؛ نه؛ اهتمام لازم است، ورود مجاهدانه‌ی در وسط میدان لازم است و این کارها را می‌توانید انجام بدهید.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت ۱۳۹۷/۰۶/۰۷

مفسد اقتصادی خرابکار است

البته حالا من دو مورد را هم یادداشت کرده‌ام اینجا که یک مواردی هم هست که بحث سودطلبی نیست که بگوییم برای سودطلبی، این آدم (مفسد اقتصادی) این کار را کرده، بلکه خرابکاری است. مثلاً فرض بفرمایید شما می‌بینید ناگهان در تهران یا در شهرهای بزرگ، پوشک بچه کمیاب می‌شود! این اتفاق افتاده، واقعی است، این به‌عنوان فرض نیست؛ آخر پوشک بچه؟ این مردم را عصبانی می‌کند دیگر! طرف مقابل (دشمن) می‌خواهد مردم عصبانی بشوند از دستگاه دولتی و دستگاه حکومت؛ این یکی از راه‌هایش است؛ پوشک! یا شب عید که مثلاً فرض کنید وقت شست‌وشو و مانند اینها است، مواد شوینده ناگهان کمیاب می‌شود، نیست؛ خب این کاری است که خرابکاری است. اینها را بایستی با چشم باز دنبال کرد؛ این یک مسئله‌ی مهم است.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت ۱۳۹۷/۰۶/۰۷

فصل پنجم :

سامانه مصرف و جلوگیری از اسراف

پرهیز از اسراف و میانه روی در خرج کردن را به صورت یک فرهنگ ملی در بیاوریم

یکی از مسائل مهم کشور و اجتماع ما این است (که) ما مردم مسرفی هستیم؛ ما اسراف می‌کنیم؛ اسراف در آب، اسراف در نان، اسراف در وسائل گوناگون و تنقلات، اسراف در بنزین. .. اما ملت، به‌عنوان یک عیب ملی به این نگاه کنیم، اسراف بد است؛ حتی در انفاق راه خدا هم می‌گویند. خدای متعال در قرآن به پیغمبرش می‌فرماید: «لا تجعل يدك مغلولة الى عنقك ولا تبسطها كل البسط»؛ در انفاق برای خدا هم اینجوری عمل کن. افراط و تفریط نکنید. میانه روی؛ میانه روی در خرج کردن. این را باید ما به صورت یک فرهنگ ملی در بیاوریم....

اسلام نمی‌گوید که مردم بایستی با ریاضت و زهد آنچنانی زندگی کنند؛ نه، معمولی زندگی کنند، متوسط زندگی کنند. اینکه می‌بینید بعضی از فضول‌های خارجی، دولت‌های خارجی، دائم و دم به ساعت، چندین سال است که ملت ما را تهدید می‌کنند که تحریم می‌کنیم، تحریم می‌کنیم، تحریم می‌کنیم - بارها هم تحریم کرده‌اند - به خاطر این است که چشم‌امیدشان به همین خصوصیت منفی ماست. ما اگر آدم‌های اهل اسراف و ولنگاری در خرج باشیم، ممکن است تحریم برای آدم مسرف و ولنگار سخت تمام بشود؛ اما ملتی که نه، حساب کار خودش را دارد، حساب دخل و خرج خود را دارد، حساب مصلحت خود را دارد، زیاده روی نمی‌کند، اسراف نمی‌کند. خوب، تحریم کنند. بر یک چنین ملتی از تحریم ضرری وارد نمی‌شود. این نکته را از ماه رمضان به یاد نگه داریم و ان شاء الله عمل کنیم. ۸۶/۷/۲۱

وظیفه‌ی مسؤولین و دست‌اندرکاران است که به مسئله اسراف باید با اهمیت نگاه کنند

من این را می‌خواهم به مردم عزیزمان تأکید کنم: مصرف گرایی به صورت اسراف یکی از بیماری‌های خطرناک هرملتی است. ما یک خرده به این مصرف گرایی افراطی دچار هستیم. یکی از نمونه‌هایش را به مناسبت مشکل کم‌آبی.... عرض بکنم؛ یکی از موارد اسراف، اسراف در آب است؛ نه فقط آبی که مصرف شرب درخانه‌ها می‌شود، نوع آبیاری کشاورزی ما هم یک نوع مسرفانه است و آب را هدر می‌دهیم. وظیفه‌ی مسؤولین و دست‌اندرکاران این بخش است که به این مسئله به طور ویژه توجه کنند! پس به مسئله‌ی اسراف - هم درمسئله‌ی آب و هم در مسایل دیگر - باید با اهمیت نگاه کنند. ۸۷/۲/۱۱

اگر اسراف نکنیم می‌توانیم نیاز کشور را برآورده کنیم

سرزمین وسیع و امکانات فراوانی داریم. البته محدودیتهایی داریم.. اگر ما اسراف نکنیم، می‌توانیم نیاز کشور را برآورده کنیم. یکی از چیزهایی که ما در این کشور نتوانستیم بر خودمان فایز ببیاییم و اصلاح کنیم، مسئله‌ی اسراف است و یکی از موارد اسراف، اسراف در آب است؛ اتفاقاً کشور ما جزو مناطقی است که از لحاظ آب آنچنان غنی نیست؛ اما در صورتی که اسراف نکنیم و روش کار را آن چنان که عاقلانه و درست است در پیش بگیریم، با همین آب موجود می‌توانیم نیاز کشور را برآورده کنیم. اینها وظایف همه‌ی مردم ایران است و دولت اسلامی

موظف است که با ترتیب صحیح و با برنامه‌ی درست، از این آمادگی ملت ایران استفاده کند و ان‌شاءالله یکی پس از دیگری مشکلات را برطرف کنند. ۸۷/۰۲/۱۵

همه دست به دست هم بدهند و قضیه‌ی مصرف گرایی و اسراف را حل کنند

مصرف گرایی و اسراف... جزو میراث‌های ما از گذشته است و متأسفانه این میراث را نگه داشتیم. ما ملت ایران باید این جامه‌ی ناسازِ بی اندامِ زشت را از تنمان بیرون بیاوریم. ما خیلی مصرف زده هستیم؛ باید این را حلش کنیم. همه باید دست به دست هم بدهند و این قضیه را حل کنند. البته صدا و سیما هم بلاشک نقش دارد، امروز متأسفانه، مصرف گرایی و مسابقه‌ی تجمل پرستی و مسابقه‌ی پول درآوردن و تلاش برای پول کردن، یک طبقه‌ی جدیدی درست کرده. نظام اسلامی با تولید ثروت مخالف نیست. با ایجاد ثروت مخالف نیست. بلکه مشوق اوست. اگر تولید نباشد، اگر ایجاد ثروت نباشد، حیات و بقای جامعه به خطر خواهد افتاد. اقتدار لازم را جامعه به دست نخواهد آورد. این یک اصل اسلامی است. اما اینی که آحاد مردم دلشان لک بزند برای مسابقه‌ی اشرافیگری، برای تجمل پرستی، این یک چیز بسیار نامطلوب است؛ این چیزی است که متأسفانه در درون ما هست.

بیانات دیدار اساتید و دانشجویان دانشگاه های شیراز ۸۷/۲/۱۴

سال ۱۳۸۸، سال حرکت مردم و مسئولین به سوی اصلاح الگوی مصرف

من این سال را، سال «حرکت مردم و مسئولین به سوی اصلاح الگوی مصرف» می‌دانم و امیدوارم که این عنوان - که «اصلاح الگوی مصرف» است برای همه‌ی ما دستورالعمل باشد و همه‌ی ما بتوانیم برطبق این شعار مهم و حیاتی و اساسی برای کشور عمل کنیم و از منابع کشورمان به بهترین وجهی استفاده نماییم.

پیام نوروزی ۸۸/۱/۱

بایستی مصرف کردن را مدبرانه و عاقلانه مدیریت کنیم.

ما در زمینه‌ی مصرف، در زمینه‌ی هزینه کردن منابع مالی کشور ... دچار نوعی بی توجهی هستیم؛ که بایستی این را تبدیل کنیم به یک توجه و اهتمام خاص. ما دچار اسراف هستیم، ما دچار ولخرجی و ولنگاری در مصرف هستیم؛ بسیاری از منابع کشور، شاید بشود گفت بخش مهمی از منابع کشور در همه‌ی زمینه‌ها - چه در زمینه‌ی مسائل شخصی، و چه تا حدودی

در زمینه های عمومی - صرف اسراف ها و زیاده روی های ما در مصرف می شود. ما بایستی مصرف کردن را مدبرانه و عاقلانه مدیریت کنیم. مصرف نه فقط از نظر اسلام، بلکه از نظر همه ی عقلای عالم، چیزی است که باید تحت کنترل عقل قرار بگیرد. با هوی و هوس، با خواهش دل و آنچه که نفس انسان از انسان مطالبه می کند، نمی شود مصرف را مدیریت کرد. کار به جایی می رسد که منابع کشور به هدر می رود، شکاف بین فقرا و اغنیا زیاد می شود، عده ای در حسرت اولیات زندگی می مانند و عده ای با ولخرجی و ولنگاری در مصرف، منابع را هرز و به هدر می دهند.

پیام نوروزی ۸۸/۰۱/۰۱

آحاد مردم و بخصوص مسئولین، برای اصلاح الگوی مصرف برنامه ریزی کنند.

ما بایستی الگوی مصرف را اصلاح کنیم. ما بایستی به سمت اصلاح الگوی مصرف حرکت کنیم. مسئولین کشور در درجه ی اول ... و اشخاص و شخصیت ها در رتبه های مختلف اجتماعی، و آحاد مردم ما از فقیر و غنی، بایستی به این اصل توجه کنند که باید الگوی مصرف را اصلاح کنند. اینچور مصرف کردن در همه ی زمینه ها - در امور ضروری زندگی، در زیادی های زندگی - مصرف کردن بی رویه و بدون منطق و بدون تدبیر عقلانی، به ضرر کشور و به ضرر آحاد و اشخاص ماست. من از عموم مردم و بخصوص از مسئولین درخواست می کنم، خواهش می کنم که در این زمینه فعالیت خودشان را در این سال زیاد کنند، افزایش بدهند و برای اصلاح الگوی مصرف برنامه ریزی کنند.

پیام نوروزی ۸۸/۰۱/۰۱

صرفه جویی را در خطوط اساسی برنامه ریزی هایمان در سطوح مختلف اعمال کنیم

یک اقدام اساسی در زمینه ی پیشرفت و عدالت مسئله ی مبارزه ی با اسراف، حرکت به سمت اصلاح الگوی مصرف، جلوگیری از ولخرجی ها و تضييع اموال جامعه است؛ این بسیار مسئله ی مهمی است. ... لازم است به عنوان یک سیاست، ما مسئله ی صرفه جویی را در خطوط اساسی برنامه ریزی هایمان در سطوح مختلف اعمال کنیم. مردم عزیزمان توجه داشته باشند که صرفه جویی به معنای مصرف نکردن نیست؛ صرفه جویی به معنای درست مصرف کردن، بجا مصرف کردن، ضایع نکردن مال، مصرف را کارآمد و ثمربخش کردن است.

مصرف بیهوده و مصرف هرز، در حقیقت هدر دادن مال است. جامعه ی ما باید این مطلب را به عنوان یک شعار همیشگی در مقابل داشته باشد.

بیانات در حرم رضوی ۸۸/۰۱/۰۱

حداکثر صرفه جویی را در آب باید انجام دهیم

در مورد آب بررسی هایی که کرده اند، می گویند تلفات آب در مصرف خانگی تا حدود ۲۲ درصد است. کشور ما کشور پرآبی نیست. حداکثر صرفه جویی را ما مردم ایران در آب باید انجام دهیم. آن وقت این آبی که با این زحمت تولید می شود، از راه های دور آورده می شود؛ با بهای سنگین، سدهایی به وجود می آید؛ این همه دانش، تجربه و تلاش به کار می رود تا این آب به خانه ی ما بیاید؛ بعد در خانه ی ما ۲۲ درصد از این آب هدر برود! این فقط مصرف خانگی است؛ مصرف کشت و مصرف صنعت هم یک جور دیگر اسراف هایی دارد. آنچه که برحسب بررسی ها به عنوان آمار در اختیار ماست، ما مجموعاً بیش از دو برابر مصرف متوسط جهان در انرژی - چه برق، چه حامل های انرژی - مصرف می کنیم؛ یعنی نفت، گاز، گازوئیل، بنزین. مصرف این چیزها در کشور ما از دو برابر متوسط جهان بیشتر است. خوب، این اسراف است. اسراف نیست؟

بیانات در حرم رضوی ۸۸/۰۱/۰۱

تولید همیشه باید بر مصرف جامعه افزایش داشته باشد.

ما باید اعتراف کنیم به این مسئله: عادات های ما، سنت های ما، روش های غلطی که از این و آن یاد گرفته ایم، ما را سوق داده است به زیاده روی در مصرف به نحو اسراف. یک نسبتی باید در جامعه میان تولید و مصرف وجود داشته باشد؛ یک نسبت شایسته ای به سود تولید؛ یعنی تولید جامعه همیشه باید بر مصرف جامعه افزایش داشته باشد. جامعه از تولید موجود کشور استفاده کند؛ آنچه که زیادی هست، صرف اعتلای کشور شود. امروز در کشور ما اینجوری نیست؛ مصرف ما به نسبت، از تولیدمان بیشتر است. این، کشور را به عقب می رساند؛ این، ضررهای مهم اقتصادی بر ما وارد می کند؛ جامعه دچار مشکلات اقتصادی می شود. در آیات شریفه ی قرآن بارها راجع به پرهیز از اسراف در امور اقتصادی تأکید شده؛ این به خاطر

همین است. اسراف، هم لطمه‌ی اقتصادی می‌زند، هم لطمه‌ی فرهنگی می‌زند. وقتی جامعه‌ی ای دچار بیماری اسراف شد، از لحاظ فرهنگی هم بر روی او تأثیرهای منفی می‌گذارد. بنابراین مسئله‌ی صرفه‌جویی و اجتناب از اسراف، فقط یک مسئله‌ی اقتصادی نیست؛ هم اقتصادی است، هم اجتماعی است، هم فرهنگی است؛ آینده‌ی کشور را تهدید می‌کند.

بیانات در حرم رضوی ۸۸/۰۱/۰۱

باید الگوی مصرف کشور اصلاح شود؛

در مصارف گوناگون شخصی و خانوادگی، اسراف فردی صورت می‌گیرد. تجمل‌گرایی ها، چشم و هم چشمی ها، هوسرانی افراد خانواده، مرد خانواده، زن خانواده، جوان خانواده، چیزهای غیر لازم خریدن؛ اینها از موارد اسراف است. وسایل تجملات، وسایل آرایش، مبلمان خانه، تزئینات داخل خانه؛ اینها چیزهایی است که ما برای آنها پول صرف می‌کنیم. ... مسافرت می‌روند، می‌آیند، میهمانی درست می‌کنند - گاهی خرج آن میهمانی، از مسافرت مکه‌ای که رفته‌اند، بیشتر است! - عروسی می‌گیرند، عزا می‌گیرند؛ هزینه‌ای که برای این میهمانی‌ها مصرف می‌کنند، هزینه‌های گزافی است؛ انواع غذاها! چرا؟ چه خبر است؟ در کشور ما هنوز هستند کسانی که از اولیات هم محرومند. باید کمک کنیم کشور پیش برود. نمی‌گوییم پول را بردارید بروید حتماً اتفاق کنید - البته اگر انسان اتفاق بکند، بهترین کار است - اما حتی اگر اتفاق هم نکنند، همین پولی که صرف این تجملات می‌شود، در تولید برای خودشان به کار بیندازند، در کارخانجات سهام شوند و تولید کنند، باز برای کشور مفید است. ما به جای این کارها میهمانی درست می‌کنیم، عزا درست می‌کنیم، هی رخت و بر روزبه روز دگرگون برای خودمان درست می‌کنیم؛ چرا؟ چه لزومی دارد؟ عقلای عالم این کار را نمی‌کنند؛ این فقط سخن دین نیست. قرآن می‌فرماید: «کلوا واشربوا ولا تسرفوا انه لایحب المسرفین»، (اعراف ۳۱) بخورید، بیاشامید، اما زیاده روی نکنید. در آیه‌ی شریفه‌ی دیگر: «کلوا من ثمره اذا اثمر و اتوا حقه‌یوم حصاده و لا تسرفوا انه لایحب المسرفین». (انعام ۱۴۱) خداوند اسراف کنندگان را دوست نمی‌دارد. ما بندگان خدا هستیم. اینها حرف دین است و روایات فراوانی در این زمینه وجود دارد. در روایت دارد که کسی میوه‌ای را خورد و نیمی از میوه ماند، آن را دور انداخت. امام(ع) به او نهیب زد که اسراف کردی؛ چرا انداختی؟ در روایات ما هست که از دانه‌ی خرما

استفاده کنید. تا این حد! خرده های نان را استفاده کنید. آن وقت در هتل ها میهمانی درست کنند و به یک عده ای میهمانی بدهند؛ بعد هرچه که غذا ماند، به بهانه ی اینکه بهداشتی نیست، توی سطل آشغال بریزند! این مناسب یک جامعه ی اسلامی است؟ اینجوری می شود به عدالت رسید؟ باید خودمان را اصلاح کنیم. باید الگوی مصرف جامعه و کشور اصلاح شود. ما الگوی مصرفمان غلط است. چه جوری بخوریم؟ چه بپوشیم؟ چه بپوشیم؟ تلفن همراه توی جیبمان گذاشته ایم؛ به مجرد اینکه یک مدل بالاتر وارد بازار می شود، این را کأنه دور می اندازیم و آن مدل جدید را باید بخریم؛ چرا؟! این چه هوس بازی ای است که ما به آن دچار هستیم.

بیانات در حرم رضوی ۸۸/۰۱/۰۱

باید با مراقبت و نظارت، از اسراف سازمانی جلوگیری کرد

اسراف فقط در زمینه ی فردی نیست؛ در سطح ملی هم اسراف می شود. همین برق و انرژی که گفتیم اسراف می شود، بخش مهمی از این اسراف در اختیار مردم نیست؛ در اختیار مسئولین کشور است. این شبکه های ارتباطاتی، شبکه های انتقال برق، سیم های برق، اینها وقتی فرسوده بشود، برق هدر می رود. برق را تولید کنیم، بعد با این شبکه ی فرسوده آن را هدر بدهیم، که بخش مهمی هدر می رود. یا شبکه های انتقال آب اگر فرسوده باشد، آب هدر می رود. اینها اسراف های ملی است؛ در سطح ملی است؛ مسئولین آن، مسئولین کشورند. اسراف در سطح سازمان هم اتفاق می افتد. رؤسای سازمان های گوناگون مصرف شخصی نمی کنند، اما مصرف بی رویه در مورد سازمان خودشان اتفاق می افتد؛ تجملات اداره، اتاق کار، تزئیناتش، سفرهای بیهوده، مبلمان های گوناگون؛ باید با مراقبت و نظارت از این کارها جلوگیری کرد.

بیانات در حرم رضوی ۸۸/۰۱/۰۱

بایستی نگاه عیب جویانه ی به اسراف وجود داشته باشد.

هم در سطح دولت، هم در سطح آحاد مردم، هم در سطح سازمان ها بایستی نگاه عیب جویانه ی به اسراف وجود داشته باشد. همان طور که عرض کردیم، با حرف هم تمام نمی شود؛ باید برنامه ریزی کنند. قوه ی مقننه و قوه ی مجریه موظفند به پیگیری. برنامه ریزی کنند، قانون گذاری کنند، قانون را با قاطعیت تمام اجرا کنند. این پیشرفتی که ما در این ده سال خواهیم داشت، بخش مهمی اش مربوط به همین قضیه است.

بیانات در حرم رضوی ۸۸/۰۱/۰۱

آبیاری‌های با صرفه‌ی در کشاورزی باید توسعه پیدا کند.

صرفه جویی لازم است؛ از تولید تا مصرف تا بازیافت. آب را صرفه جویی کنیم؛ یعنی از سدهایمان صیانت کنیم، شبکه های آبرسانی را اصلاح کنیم، آبیاری های باصرفه ی در کشاورزی را آموزش بدهیم که چه جوری آبیاری بشود.

بیانات در حرم رضوی ۸۸/۰۱/۰۱

پرداخت یارانه کمتر، زمینه‌ساز کاهش مصرف.

زمینه سازی کنیم برای کاهش مصرف آب خانگی. اینکه گفته می‌شود از کسانی که مصرف زیاد دارند، مالیات بیشتری گرفته شود، یارانه ی کمتری به آنها داده شود، حرف بسیار معقولی است، حرف خوبی است. آن کسانی که مصرف کمی دارند، از کمک‌های دولتی، از کمک‌های عمومی بهره مند شوند. بعضی ها هستند به قدری کم آب مصرف می‌کنند که اگر دولت از آنها پول آب را هم نگیرد، مانعی ندارد. بعضی ها ده برابر آنها، بیست برابر آنها آب مصرف می‌کنند؛ خوب، اینها بایستی هزینه ی بیشتری بدهند.

بیانات در حرم رضوی ۸۸/۰۱/۰۱

مسئولین، نزدیکان و وابستگان‌شان، اهل اسراف و اشرافیگری نباشند.

اینی که ما گفتیم امسال، سال حرکت به سوی اصلاح الگوی مصرف است، یعنی امسال سالی است که ملت ایران تصمیم بگیرد که با اسراف مبارزه کند. نمی‌گوییم بکلی و یکباره و در طول یک سال، اسراف تمام بشود؛ نه، ما واقع بین تر از این هستیم؛ می‌دانیم این کار مال سالیان پی‌درپی است و باید کار بشود تا به این فرهنگ برسیم؛ باید این کار را شروع کنیم. یکی از اساسی ترین کارها برای اینکه ما جلوی اسراف را بگیریم این است که مسئولین کشور، خودشان، کسانشان، نزدیکانشان و وابستگان‌شان، اهل اسراف و اهل اشرافیگری نباشند. چطور می‌توانیم اگر خودمان اهل اسراف باشیم، به مردم بگوییم اسراف نکنید.

بیانات در جمع مردم استان کردستان ۸۸/۰۲/۲۲

مسئولین باید در زمینه اصلاح الگوی مصرف تلاش کنند.

امسال ما اعلام کردیم سال اصلاح الگوی مصرف؛ همه هم استقبال کردند؛ مسئولین استقبال کردند، مردم - هر کدام صدایشان به ما رسید - استقبال کردند، متخصصین و نخبگان و افراد مطلع در زمینه های اجتماعی و اقتصادی استقبال کردند، گفتند: عجب شعار درستی است! شعار خوبی است؛ خوب، چه شد؟ سه چهار ماه متأسفانه کشور دنبال همین هیجانهای کاذب، در این زمینه وقت را از دست داد. ما الآن در پایان نیمه اول سال قرار داریم. البته اصلاح الگوی مصرف مخصوص یک سال نیست؛ سالها طول می کشد. من ایام عید هم این را گفتم؛ شاید ده سال طول بکشد که انسان بخواهد این کار را بکند؛ اما باید شروع کنیم. مسئولین باید در این زمینه تلاش کنند، کار کنند، همکاری کنند، دانشگاه ها، افراد مطلع، حوزه های علمیه، هر کدام نقشی دارند؛ ان شاء الله این نقش را ایفا کنند و بتوانیم به کمک الهی، با همّت دولت محترم که در این زمینه باید پیشتاز باشد و پیشرو باشد و با کمک مردم، این کار را پیش ببریم.

خطبه های نماز عید سعید فطر ۸۸/۰۶/۲۹

در همه امور، انسان از افراط و تفریط باید پرهیزد.

خدای متعال به پیغمبرش فرمود که: «وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ»؛ (اسراء ۲۹) نه دست هایت را به گردن خودت غل و زنجیر کن - یعنی امساک بیش از حد. معنایش امساک بیش از حد است - نه این کار را بکن؛ و نه «تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ»؛ بکلی باز باز کن. یک وقت انسان دستش را جمع جمع می کند، یک وقت باز باز؛ نه، هیچ کدام از اینها نباشد. منظور این است که در امور مادی و مالی و اقتصادی، نه مشت بسته داشته باش، نه ولخرجی داشته باش. به پیغمبرش خدای متعال این جوری سفارش می کند. «وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا» (فرقان ۶۷) - آخرسوره فرقان - یعنی میانه رو در همه امور. انسان از افراط و تفریط باید پرهیزد.

بیانات در دیدار اعضای هیئت دولت

ضرورت پرهیز از اسراف در هزینه ها و سفرها.

اسراف در هزینه ها، اسراف در سفرها؛ اینها هم چیزهایی است که گاهی بعضی از نمایندگان محترم به من می نویسند یا می گویند. خود شما باید به این نکته توجه کنید، نگذارید

جوری بشود که مجلس شورای اسلامی آن حالت پارسایی و زهد را از دست بدهد؛ خیلی بایستی به این مسئله توجه شود.

بیانات در دیدار نمایندگان مجلس شورای اسلامی ۸۸/۰۴/۰۳

ضرورت استفاده بهینه از منابع و امکانات کشور.

همت مضاعف و کار مضاعف در استفاده بهینه از منابع موجود کشور و امکاناتی که وجود دارد. از همه آن چیزهایی که می‌تواند برای سازندگی کشور در دوران‌های آینده مورد استفاده قرار بگیرد، یا زندگی عمومی مردم را رفاه و رونق ببخشد، باید حداکثر استفاده بشود؛ یعنی همان چیزی که یکی از ارکانش اصلاح الگوی مصرف است. از آب در کشور استفاده بهینه بشود. ما امروز از آب در کشور استفاده بهینه نمی‌کنیم. سال گذشته که بنده مسئله اصلاح الگوی مصرف را مطرح کردم، پژوهشگران کشورمان تحقیق کردند، به ما اطلاع دادند که اگر آبی که در کشور مصرف می‌شود، ده درصد آن صرفه‌جویی شود، این ده درصد به قدر تمام استفاده‌ای است که امروز برای شرب خانگی و برای صنعت مورد استفاده قرار می‌گیرد. امروز نود درصد آب کشور در بخش‌های کشاورزی مصرف می‌شود - مصرف غلط، مصرف اسراف‌آمیز - ده درصد دیگر برای آب شرب و برای صنعت و برای مصارف گوناگون به کار می‌رود. یعنی اگر در کار کشاورزی ما ده درصد صرفه‌جویی کنیم، مقدار مصرف شرب و صنعت و امثال اینها به دو برابر خواهد رسید؛ اینقدر مسئله مهم است. مسئله مصرف برق و مصرف حامل‌های انرژی - بنزین، گازوئیل - هم مهم است. ... بنابراین استفاده بهینه از امکانات و منابع موجود کشور و بهره‌وری مهم است؛ بهره‌وری بیشتر از آنچه که داریم و آنچه که بسیاری از آنها متأسفانه مورد اسراف و استفاده غلط قرار می‌گیرد.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۸۹/۰۱/۰۱

ضرورت صرفه‌جویی در مصرف آب و اصلاح شیوه‌های آبیاری .

امروز نود درصد آبی که ما در کشور مصرف می‌کنیم، در بخش کشاورزی مصرف می‌شود. اگر دولت به توفیق الهی بتواند شیوه‌های آبیاری کشاورزی را اصلاح کند، اگر از این نود درصد، ده درصد کم بشود، شما ببینید چه اتفاقی می‌افتد. غیر از بخش کشاورزی، در همه بخش‌های دیگر - بخش خانگی، بخش صنعتی و بخش‌هایی که احتیاج به آب دارد - ما فقط

از ده درصد آب کشور داریم استفاده می‌کنیم. اگر ما بتوانیم در بخش کشاورزی ده درصد صرفه‌جویی کنیم، ببینید چه اتفاقی می‌افتد. در واقع امکانات بهره‌برداری از آب در بخش غیر کشاورزی دو برابر می‌شود؛ که این بسیار چیز مهم و باارزشی است.

بیانات در حرم مطهر رضوی ۹۰/۰۱/۰۱

مصرف‌زدگی را باید کم کنیم.

ما امروز متأسفانه دچار اسراف و مصرف‌زدگی هستیم. من بارها این را عرض کرده‌ام، باز هم عرض می‌کنم؛ این خطر است در راه ما. مصرف‌زدگی را باید کم کنیم؛ حرص به متاع و کالای دنیا را باید کم کنیم. تا یک شایعه‌ای درست می‌شود که فلان چیز کم است، مردم هجوم می‌آورند برای اینکه بیشتر آن را جمع کنند، که نبادا دچار کمبود آن شوند؛ در حالی که آن شیء ممکن است جزو چیزهای لازم زندگی هم نباشد. خب! اگر آن جنس کم هم نیست، همین هجوم مردم آن را کم می‌کند. ما به این مسئله توجه نمی‌کنیم. این یکی از ضعف‌های ماست؛ ما این ضعف را باید برطرف کنیم.

خطبه‌های نماز جمعه تهران ۹۰/۱۱/۱۴

ضرورت فرهنگ‌سازی و عملیاتی کردن صرفه‌جویی و پرهیز از اسراف.

یک مسئله هم در اقتصاد مقاومتی، مدیریت مصرف است. مصرف هم باید مدیریت شود. این قضیه اسراف و زیاده‌روی، قضیه مهمی در کشور است. خب! حالا چگونه باید جلوی اسراف را گرفت؟ فرهنگ‌سازی هم لازم است، اقدام عملی هم لازم است. فرهنگ‌سازی‌اش بیشتر به عهده رسانه‌هاست. واقعاً در این زمینه، هم صدا و سیما در درجه اول و بیش از همه مسئولیت دارد، هم دستگاه‌های دیگر مسئولیت دارند. باید فرهنگ‌سازی کنید. ما یک ملت مسلمان علاقه‌مند به مفاهیم اسلامی هستیم، این قدر در اسلام اسراف منع شده، و ما متأسفانه در زندگی‌مان اهل اسرافیم! بخش عملیاتی‌اش هم به نظر من از خود دولت باید آغاز شود. دولت خودش یک مصرف‌کننده بسیار بزرگی است. شما از بنزین بگیرید تا وسایل گوناگون، یک مصرف‌کننده بزرگ، دولت است. حقیقتاً در کار مصرف، صرفه‌جویی کنید. صرفه‌جویی، چیز بسیار لازم و مهمی است.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهوری و اعضای هیات دولت ۹۱/۰۶/۰۲

پرهیز از ریخت و پاش و هزینه‌گردهای زاید

مسئله اصلاح الگوی مصرف، مسئله صرفه‌جویی، پرهیز از ریخت و پاش، پرهیز از اسراف، پرهیز از هزینه‌گردهای زاید. البته در این زمینه خطاب اول من متوجه به مسئولان است؛ مسئولان نه فقط در زندگی‌های شخصی خودشان - که حالا آن یک مسئله درجه دو است - [بلکه] در درجه اول و در حوزه مأموریت خودشان باید به‌جَد از ریخت و پاش پرهیز کنند. اگر چنانچه این شد، یعنی ما مسئولین کشور به این اصل پایبند بودیم، آن وقت این روحیه، این خصلت، این اخلاق، سرریز خواهد شد به مردم. ما امروز در بین مردم و کسانی که دستشان به دهانشان می‌رسد هم اسراف زیاد می‌بینیم، در خیلی از موارد اسراف وجود دارد؛ خطاب هم می‌کنیم به مردم، لکن این از جمله جاهایی است که «کُونُوا دُعَاةَ النَّاسِ بِغَيْرِ اَلْسِنَتِكُمْ». (بحارالانوار، ج ۶۷ ص ۳۰۹) مجموعه مسئولین کشور بایستی در شئون مجموعه تحت مدیریت خودشان به این توجه کنند: اسراف نباشد؛ الگوی مصرف، یک الگوی حقیقتاً عاقلانه، مدبرانه، اسلامی باشد. ما به مردم نمی‌گوییم که ریاضت بکشند؛ این جور گاهی بعضی القاء می‌کنند. بعد از آنکه سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ابلاغ شد، هنوز مرکب آن خشک نشده، یک عده‌ای شروع کردند که: «اینها دارند مردم را به ریاضت دعوت می‌کنند»؛ نه، به هیچ وجه این جور نیست، بلکه به عکس است؛ ما معتقدیم که اگر این سیاست‌ها اعمال بشود، وضع مردم بهتر خواهد شد، طبقات ضعیف گشایش پیدا خواهند کرد. در کشوری که تورم در حد مطلوب باشد، اشتغال در حد مطلوب باشد، آنجا عموم مردم در راحتی و آسایش و رفاه زندگی خواهند کرد. ما به هیچ وجه به مردم نمی‌گوییم ریاضت [بکشند] ما می‌گوییم ریخت و پاش نباشد؛ مصرف کردن یک حرف است، بد مصرف کردن یک حرف دیگر است.

من چند سال قبل از این در سخنرانی اول سال، به تفصیل درباره این صحبت کردم. (۷۷/۱/۱) ما مسئولین باید این را وجهه همت خودمان قرار بدهیم؛ اسراف در آب، اسراف در نان، اسراف در مواد غذایی، اسراف در دارو، اسراف در وسایل زندگی، اسراف در وسایل تجمل و آرایش و مانند اینها، بخش مهمی از منابع زنده کشور را هدر می‌دهد؛ این هم

یکی از چیزهایی است که بایستی مورد ملاحظه قرار بگیرد؛ مصرف خوب و درست، غیر از اسراف کردن و دور ریختن و ریخت و پاش کردن است.

. بیانات در جلسه تبیین سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ۹۲/۱۲/۲۰

ضرورت مراقبت همگانی

اجتناب از اسراف هم یک سرفصل دیگر است؛ اجتناب از اسراف، تضييع مال، هدر دادن منابع عمومی، هدر دادن آب، هدر دادن نان، از بین بردن خاک. خاک یک ثروت است، آب یک ثروت است، نان یک محصول ذی‌قیمت است؛ مراقب باشند، همه مراقب باشند، احساس مسئولیت کنند، اینها را از بین نبرند.

بیانات در دیدار مردم آذربایجان ۹۳/۱۱/۲۹

همّت استفاده بهینه از آب

۱- بنده یک مورد را خودم دیدم در یکی از بیلاقات مشهد - جاغرق - یک دوست قدیمی ما یک زمین کوچکی داشت و دارد. یک آب مختصری به‌قدر مثلاً نصف آنچه از لوله قوری می‌آید بیرون، آن بالا بود. این آب را جمع کردند، هدایت کردند، حفظ کردند، چند استخر در این زمین از این آب به‌وجود آمد و زمین آباد شد؛ از یک آب خیلی مختصر که می‌توانست به هدر برود و هیچ‌کس هم نفهمد و نبیند.

۲- یکی از دوستان ما نقل می‌کرد و می‌گفت: در یزد - که خب! یزد جزو مناطق کم‌آب کشور است - یک نفری دعوت کرد از ما در یک باغی، بوستانی - یک جایی ترتیب داده بود با درخت و کشت و زرع و همه‌چیز - گفتش که می‌خواهید منبع آب اینجا را ببینید؟ گفتیم: بله! گفت ما را مبالغ طولانی ای برد - شاید مثلاً چند کیلومتر؛ حالا من درست یادم نیست خصوصیات را - آنجا رفتیم، دیدیم: بله! به‌قدر یک لوله آفتابه، مختصر آبی دارد می‌آید؛ این آدم همّت کرده، این آب را حفظ کرده، هدایت کرده، آورده، از این آب استفاده بهینه کرده . یعنی از این آب‌های کشور می‌شود مردم در محیط‌های زندگی خودشان استفاده‌های بهینه بکنند.

بیانات در دیدار مسئولان و فعالان حفظ منابع طبیعی، محیط زیست و فضای سبز شهری

۹۳/۱۲/۱۷

یکی از مشکلات بزرگ ما مصرف بالای بنزین است

حالا در داخل کشور هم یکی از مشکلات بزرگ ما از این به اصطلاح به نظر من بد استفاده کردن از ظرفیت های داخلی، مصرف بالای بنزین در داخل است؛ آن روز ایشان به من گفتند که روزانه ۱۰۵ میلیون لیتر مصرف بنزین کشور است؛ حالا یک جای دیگر من خواندم در یک گزارشی که بیشتر است، ۱۲۰ میلیون لیتر. حالا، ۱۰۵ میلیون لیتر! چرا؟ چرا باید این قدر ما مصرف بکنیم؟ یک دوره ای مسئولین توانستند مصرف روزانه را برسانند به حدود ۶۵ میلیون لیتر، یعنی کمتر از ۶۵ میلیون لیتر؛ شد این کار؛ البته خود آنها بعداً خرابش کردند، لکن این کار ممکن است، این کار می شود، شدنی است، راه هایی وجود دارد، دنبال کنید آن راه ها را، با قدرت پیش بروید. حالا ممکن است یک تعدادی (آدمهایی یا هر خانواده ای که پنج ماشین دارند و مصارف زیاد دارند) ناراحت بشوند؛ خب بشوند! از این ۱۰۵ میلیون لیتر در روز، چقدرش دست آحاد مردم و اکثریت مردم کشور می افتد؟ یعنی اینها به نظر من یک چیزهای مهمی است؛ جلوی این را بگیرید، نگذارید. بخش عمده ای از این به عهده ی وزارت نفت است و نیز مجموعه ی دولت؛ باید روی این تصمیم گیری کنید و نگذارید. بحث مدیریت اقتصادی دولت هم یک نکته است و اینها همه ابعاد گوناگون مدیریت است. حالا حرف در این زمینه ها زیاد است، دیگر نمی خواهیم طولانی صحبت کنیم.

بیانات در دیدار رئیس جمهور و اعضای هیئت دولت ۱۳۹۷/۰۶/۰۷

فصل ششم :

چرخه تولید و کیفیت بخشی به محصولات

مقاومت در عرصه ی نظامی و اقتصادی

خب مقاومت در عرصه ی نظامی یک چیز است، در عرصه ی اقتصادی یک چیز دیگر است. در عرصه ی اقتصادی مقاومت یعنی همین هایی که ما عرض کردیم، یعنی ساخت اقتصادی داخل را محکم کردن، پایه ریزی ها را محکم کردن، با مسائل جدی برخورد کردن،

مسائل را پیگیری کردن. یکی از مشکلات کار ما پیگیری نکردن است، مسئله رها می شود. یک موضوعی را خوب شروع می کنیم، یک مقداری حرکت می کنیم بعد یواش یواش رها می شود؛ پیگیری باید کرد. همه ی این مسائلی که گفته شد، مصداق های مقاومت است. بیانات در دیدار مسئولان نظام ۱۳۹۸/۲/۲۴

برای اصلاح امور نگاه به درون داشته باشید

برای اصلاح امور هم چشم به خارج از کشور نداشته باشید؛ دیگران به ما کمکی نخواهند کرد [بلکه] ضربه می زند؛ خارج به ما ضربه [می زند]. اروپا را ملاحظه می کنید؟ این کشورهای اروپایی که دیگر آمریکا نبودند، ما با آنها که دعوی نداشتیم، ما که با آنها اختلاف نداشتیم، با بعضی شان به اصطلاح روابط خوبِ دوستانه هم داشتیم. ملاحظه می کنید چه جوری برخورد کردند در همین قضیه ی برجام و تعهداتشان و مانند آنها. حالا جالب هم این است که مدام هم تکرار می کنند که «ما پایبند برجامیم». اصلاً معنای پایبندی آلمان و فرانسه و انگلیس به برجام چیست؟ یکی از اینها سؤال کند که شما پایبندید، یعنی چه کار می کنید؟ شماها چه تعهدی در مقابل برجام دارید؟ به کدام تعهد عمل می کنید؟ همین طور مدام می گویند ما متعهدیم، ما پایبندیم. یعنی چه پایبندید؟ خب این [جور] است. بنابراین به بیرون نباید نگاه کرد. برای اصلاح کار باید درون را نگاه کرد. اصل اینجا است.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۱۳۹۸/۲/۲۴

مسئله ی اصلی اقتصاد است

یک توصیه هم به مسئولین محترم کشور می کنم: تمرکز بر مسئله ی اصلی. در هر برهه ای یک مسئله ی اصلی در کشور هست که باید بر آن تمرکز کرد. قبل از پیروزی انقلاب، مسئله ی اصلی «رژیم طاغوت» بود که امام بر آن تمرکز کرد و موفق شد؛ بعد از پیروزی انقلاب، در یک برهه ای، مسئله ی «تثبیت نظام» بود، در یک برهه ای «جنگ تحمیلی صدام علیه کشور» بود که همه ی کشور بر مسئله ی جنگ تمرکز کردند، بحمدالله موفقیت حاصل شد. امروز مسئله ی اصلی و نقد، مسئله ی «اقتصاد» است. البته مسائل فرهنگی هم هست و بسیار مهم است، مسائل امنیتی هم همین جور، اما در بین همه ی این مسائل، آنچه از همه نقدتر است، مسائل اقتصاد است که به معیشت مردم ارتباط پیدا می کند و در مسائل فرهنگی

و امنیتی هم اثر می گذارد.

در مسئله‌ی اقتصاد، مسائل اصلی‌ای وجود دارد، عناوین مهمی وجود دارد که من چند موردش را می گویم: یکی مسئله‌ی رونق تولید است، یکی مسئله‌ی ارزش پول ملی است، یکی مسئله‌ی بهبود فضای کسب و کار است، یکی مسئله‌ی جدا کردن اقتصاد کشور از فروش نفت خام است -بند ناف بودجه و اقتصاد کشور را از نفت خام و فروش نفت خام و تجارت نفت خام بایستی ببریم؛ این یکی از مسائل اصلی ما است- تبدیل دخالت دولت در اقتصاد به هدایت دولت و نظارت دولت هم جزو مسائل اصلی است، بریدن دست مفسدان اقتصادی یعنی اختلاس گر، تروریست اقتصادی، قاچاقچی بی رحم که دست اینها را از اقتصاد [باید برید]. ببینید، اینها مسائل اصلی اقتصاد کشور است. مسئولین کشور، عمدتاً قوه‌ی مجریه و در کنارش قوه‌ی مقننه و در بعضی از مسائل قوه‌ی قضائیه باید متفقاً روی این مسائل کار کنند، این مسائل را حل کنند؛ اینها مسائل اصلی است. روی این متمرکز بشویم، به حواشی و مسائل فرعی و مانند اینها نپردازیم، حاشیه سازی نکنیم. همبستگی ملی بسیار مهم است، کنار گذاشتن دعوای سیاسی و جناحی بسیار مهم است، و یکی از مهم ترین مسائل حفظ ارتباط قلبی با خدای متعال است.

بیانات در سی‌امین سالگرد رحلت امام خمینی (رحمه‌الله) ۱۳۹۸/۳/۱۴

زمینه افزایش کیفیت تولیدات داخلی را فراهم آورید.

یکی از مشکلات تولیدات داخلی «کیفیت» است. لازمه افزایش کیفیت تولیدات داخلی و بالا بردن بهره‌وری، ارتقای آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و ایجاد زمینه برای ابتکارات کارگران است، سال‌ها در این کشور این‌گونه تبلیغ می شد که ایرانی توانایی ساخت کالای خوب و با کیفیت را ندارد و متأسفانه بقایای آن فرهنگ هنوز باقی است، اما کارگران با بالا بردن تواناییهای خود و ارتقای کیفیت تولیدات می‌توانند زمینه ساز حفظ عزت و اعتبار عمومی کشور درخصوص صنایع و تولیدات داخلی باشند. (گزارش خبری) ۸۶/۲/۱۰

باید تولید داخل، رجحان و ارزش پیدا کند و این باید یک فرهنگ شود

در مورد مسئله‌ی کار، آنچه که من بر آن تأکید کرده‌ام و امروز هم تأکید می‌کنم، این است که ما باید فرهنگ کشور خودمان را به سمت ترویج تولید داخلی تسبیق و تنظیم کنیم

و پیش ببریم؛ این خیلی چیز مهمی است. در گذشته، سال‌های متمادی این فرهنگ به ملت ما تزریق شده است که به دنبال مصنوعات و ساخته‌های بیگانه و خارجی بروند. وقتی گفته می‌شد این جنس خارجی است، این یک استدلال تام و تمامی بود برای بهتر بودن و مرغوب تر بودن این جنس. این فرهنگ باید عوض شود. البته کیفیت تولید داخل در این مؤثر است، تبلیغ نکردن بیجا و بی رویه ی تولیدات خارجی در این مؤثر است، تشویق کارآفرین داخلی در این مؤثر است، وجدان کاری در کننده ی کار - چه کارگر ساده یا کارگر مجرب یا مهندس کار - در این مؤثر است، دولت نقش دارد، مسئولین نقش دارند، خود کارگر نقش دارد، کارآفرین نقش دارد، تاجر وارد کننده ی کالای خارجی نقش دارد. همه باید دست به دست هم بدهند تا تولید داخل رجحان پیدا کند؛ ارزش پیدا کند و فرهنگی بر جامعه ی ما و بر ذهن‌های ما حاکم شود که مصرف کردن تولید داخلی را ارزش بدانیم. ما به قیمت به کار واداشتن یک کارگر بیگانه که تولید او را مصرف می‌کنیم، یک کارگر داخل کشور را بیکار می‌کنیم. همه ی مسئولین کشور، سیاستگذاران کشور، مسئولان تبلیغات کشور، خود کارآفرینان، خود کارگران، دولت، بخش‌های مربوطه به این نکته باید اهمیت بدهند، امروز باید رو بیاورند همه به سمت مصنوعات و تولیدات داخلی؛ این باید یک فرهنگ شود. البته یک بخش مهم از این هم مربوط می‌شود به امنیت شغلی کارگران، که این هم بایستی همه به آن توجه داشته باشند؛ کارگر فارغ البال باشد؛ مطمئن باشد؛ امنیت شغلی داشته باشد. و کارفرما و کارگر، سرمایه گذار و کارگر، مدیر کارگاه و کارگر دست به دست هم بدهند برادروار، کارها را پیش ببرند. این مربوط به مسئله ی کار.

بیانات در دیدار جمعی از معلمان، پرستاران و کارگران ۸۸/۰۲/۰۹

باید کیفیت تولیدات داخلی را بالا ببریم

همت مضاعف و کار بیشتر در کیفیت بخشیدن به تولیدات داخلی؛ یکی از کارهای اساسی این است. ما امروز تولیدات داخلی زیادی داریم؛ هم در زمینه صنعت، هم در زمینه کشاورزی؛ باید به کیفیت اینها اهمیت بدهیم، کیفیت اینها را بالا ببریم. باید جوری باشد که مصرف‌کننده احساس کند آنچه که در کشورش تولید می‌شود، به دست کارگر ایرانی تولید می‌شود، از لحاظ کیفیت، یا بهتر از نوع خارجی است یا لافل همسطح آن است.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۸۹/۱/۱

لزوم ارتقای کیفیت مصنوعات داخلی

ما اگر اهمیت می دهیم به صنعت داخلی - حالا در زمینه خودرو که فعلاً محل کلام ماست و یا زمینه های دیگر - بایستی سیاست تعدیل بازرگانی خودمان را در این زمینه حتماً تنظیم کنیم. یعنی واردات بی رویه قطعاً ضرر خواهد زد. دستگاه های سیاستگذار کشور و کسانی که سیاست های اجرایی را تنظیم می کنند، به این نکته باید توجه کنند. فراوانی و ارزانی چیز خیلی خوبی است، اما از آن مهم تر و بهتر، رشد صنعت داخلی است؛ قوام گرفتن صنعت داخلی است. این درست نیست که ما به دلایل گوناگونی که غالباً هم دلایل واهی است، دروازه را به روی واردات باز کنیم. من بارها به مسئولین - مسئولین گوناگون در بخش های مختلف دولتی - گفتم: اگر فلسفه شما، منطق شما برای افزایش واردات و تسهیل واردات ساخته های صنعتی این است که می گوئید کیفیت مصنوعات داخلی باید بالا برود، خب فشار را روی این بخش بگذارید. سیاست هایی وجود دارد که می شود وادار کرد، مجبور کرد تولیدکننده داخلی را به اینکه کیفیت را ارتقاء بدهد. بدترین گزینه برای بالا بردن کیفیت داخلی این است که ما راه را برای مصنوعات خارجی باز کنیم؛ این، بدترین گزینه است. گزینه های بهتری وجود دارد برای اینکه ما کیفیت را بالا ببریم.

بیانات در بازدید از توانمندی های صنعت خودروسازی ۸۸/۰۱/۰۹

لزوم افزایش کیفیت تولیدات داخلی

یک نکته اساسی ای که در باب کار وجود دارد و کارآفرینان باید به او توجه کنند، مسئله مرغوبیت تولید داخلی است؛ کیفیت تولید داخلی است؛ این خیلی مهم است. البته بخشی از این، ارتباط پیدا می کند به همان قضایای مالی و نمی دانم مقررات و غیرذلک، و پشتیبانی های دولت؛ اما بخشی هم ارتباط پیدا می کند به عزم و اراده مسئولین، کارآفرین و کننده کار. فرمود: «رَحِمَ اللَّهُ إِمْرَأَ عَمَلٍ عَمَلًا فَأَتَقَنَهُ»؛ رحمت خدا بر آن انسانی که کاری را انجام بدهد و آن را متقن انجام بدهد، درست انجام بدهد. این آینده نگری است، غیر از امروز. شما امروز ببینید در دنیا کمپانی هایی هستند صد سال است اینها دارند کار می کنند، صد و پنجاه سال است دارند کار می کنند و محصولاتشان در دنیا فروش می رود. اسم اینها کافی است که جنس

را توی بازار رایج کند؛ به خاطر اینکه درست کار کرده‌اند، خوب کار کرده‌اند، مشتری مطمئن است به اینها. شما می‌گویید که: ما سفارش کنیم به مردم که تولیدات داخلی را مصرف کنند. من که خب چند سال است دارم سفارش می‌کنم؛ بنده که بارها گفته‌ام، متنها این با شعار درست نمی‌شود. خب! بله یک مقداری مردم حالا یک اعتمادی بکنند، یک اعتنایی بکنند به حرف ما، به خاطر اینکه مثلاً ما گفتیم، بروند یک مقداری چه کنند؛ این یک بخشی از قضیه است. یک بخش دیگر هم مربوط به کیفیت است. خب کیفیت را باید بالا برد؛ کیفیت‌ها را باید بالا برد.

بیانات در دیدار جمعی از کارآفرینان سراسر کشور ۸۹/۰۶/۱۶

لزوم توجه به نوآوری، ابتکار و زیبایی در تولیدات داخلی

یک نکته دیگر هم مسئله نوآوری و ابتکار و زیبایی است در تولیدات کشور. از جمله چیزهایی که باید مورد توجه قرار بگیرد، نوآوری کردن در همه تولیدات به صورت پی‌درپی و لحاظ حس، یعنی اشباع حس زیبایی‌شناسی در مصرف‌کننده است. این یکی از مسائل قابل توجه هست که بایستی به آن اهمیت بدهیم.

بیانات در دیدار جمعی از کارآفرینان سراسر کشور ۸۹/۰۶/۱۶

ضرورت مصرف کالاهای داخلی و قانع‌کننده بودن آنها از نظر استحکام و مرغوبیت

نکته [ای] که خطاب به همه مردم کشور است، مصرف کالای داخلی است. یکی از آفات موجود اجتماعی ما که ریشه آن، میراث دوران طاغوت و دوران ظلمانی گذشته است، همین است که افراد، دلبسته به تولیدات بیگانه باشند. یک وقت تولید داخلی نداشتیم؛ یک وقت تولید داخلی، تولید غیر قابل مصرفی بود؛ امروز این‌جوری نیست؛ امروز تولیدات داخلی، تولیدات مرغوب و مطلوب است. در عین حال، یک عده‌ای خوششان می‌آید که بگویند: فلان نشان خارجی روی لباسشان هست یا روی وسیله خوراکی‌شان هست؛ این یک بیماری است؛ این بیماری را باید علاج کرد. این کار، توجه نکردن به این است که ما در این مملکت داریم زندگی می‌کنیم و از نعمت‌های الهی بر این کشور داریم برخوردار می‌شویم. آن وقت پولی را که در این کشور به دست می‌آوریم، می‌ریزیم توی جیب یک کارگر خارجی، به زیان

یک کارگر داخلی. این معنایش این است که ما به نیاز داخل، به کارگر داخل که دارد زحمت می‌کشد و جنس تولید می‌کند، بی‌اعتنایی می‌کنیم، می‌رویم سراغ کارگر خارجی. این خیلی عادت بدی است.

در سال جهاد اقتصادی، به نظر من یکی از قلم‌های مجاهدت اقتصادی مردم این است که بروند سراغ کالای ساخت داخل؛ آن را بخواهند. البته این طرف قضیه هم این است که کالای ساخت داخل بایستی قانع‌کننده باشد؛ بایستی دوامش، استحکامش، مرغوبیتش جوری باشد که مشتری را قانع کند؛ این هر دو در کنار هم، یک کار لازم و واجبی است.

بیانات در دیدار هزاران نفر از کارگران سراسر کشور ۹۰/۰۲/۰۷

ما باید همتان را بر این قرار بدهیم: ایجاد محصول بادوام، زیبا و فاخر

آنچه که من به جامعه کارگری سفارش می‌کنم، اتقان و محکم‌کاری است. این حدیث را من مکرر خوانده‌ام که فرمود: «رحم الله امرء عمل عملاً فأتقنه». «پیغمبر می‌فرماید: کار را محکم باید انجام داد، درست باید انجام داد؛ رحمت خدا بر چنین کسی. ما باید کاری کنیم که کالای ایرانی به عنوان یک کالای محکم، مطلوب، زیبا، همراه با سلیقه و بادوام در ذهن مصرف‌کننده ایرانی و غیر ایرانی باقی بماند. این باید همت مجموعه کارآفرینی و کارگری و متصدیان این امر باشد. البته این کار، پیش‌نیازهایی دارد. ممکن است آموزش مهارت‌های لازم، دوره‌های ایجاد مهارت لازم باشد - که اینها کار دستگاه‌های دولتی و امثال دولتی است - لیکن باید هدف این باشد. کارگر ایرانی آنجایی که ذوق خود را به کار می‌برد، سلیقه خود را به کار می‌برد و سرپنجه ماهر خود را به کار می‌برد، کار جالب و تماشایی از آب در می‌آید.

این کارهای هنری آمیخته‌ای از هنر و کار که ایرانی‌ها در گذشته داشتند، امروز هم وجود دارد؛ این معنا محسوس و مشهود است. آنجایی که ذوق و هنر ایرانی به میدان می‌آید - همین کارگری که دارد کار می‌کند، ابتکارش، ذوقش، هنرش، محکم‌کاری‌اش - کار می‌شود جالب و ماندگار. الآن خوشبختانه در تولیدات کشور محصولات زیادی هست که از شباهت خارجی‌اش بعضی بهتر است، بعضی به مراتب بهتر است؛ هم زیباتر، هم محکم‌تر، هم جالب‌تر؛ این را ما باید عمومیت بدهیم، در همه مواد تولیدی‌مان؛ چه مواد مصرفی

خوراکی، چه وسایل مربوط به پوشاک، چه وسایل زندگی، چه وسایل تزئینی. در همه چیزهایی که تولید می‌شود، باید این را در نظر بگیریم؛ و می‌توانیم. مجموعه کارگری، طراحان، مهندسان، سرمایه‌گذاران، کارگران دستی، کارگران ماشینی می‌توانند این کار را انجام دهند. ما باید همتان را بر این قرار بدهیم؛ ایجاد محصول بادوام، زیبا و فاخر. این، یک کا کلان است.

بیانات در دیدار هزاران نفر از کارگران سراسر کشور ۹۰/۰۲/۰۷

مردم و مسئولین باید دست به دست هم بدهند، جهاد اقتصادی را شروع کنند.

مردم خوشبختانه در همه جای کشور در صحنه‌اند، در عرصه‌اند؛ مسئولین همین‌جور، قوای سه‌گانه بکلی همین‌جور. قوای سه‌گانه - هم قوه مقننه، هم قوه مجریه، هم قوه قضائیه - واقعاً وارد می‌دانند؛ من دارم از نزدیک مشاهده می‌کنم، می‌بینم؛ دارند تلاش می‌کنند؛ دارند کار می‌کنند؛ دارند مجاهدت می‌کنند؛ عرقشان در می‌آید. کارها، کارهای سنگینی است؛ کارهای کوچکی نیست.

حالا ما گفتیم: جهاد اقتصادی. یک حرکت عظیمی جلوِ همت مسئولین کشور هست. هم مردم، هم مسئولین باید دست به دست هم بدهند، امسال این حرکت جهاد اقتصادی را شروع کنند. همان‌طور که گفتیم، شعارهای سال به معنای شروع این جریان است، نه اینکه مخصوص امسال است. خب! اینها دارد الحمدلله انجام می‌گیرد. حالا نقص در کار همه‌مان هست؛ بنده هم نقص دارم؛ رؤسای قوا هم خالی از نقص نیستند؛ مسئولین هم خالی از نقص نیستند. باید به خدای متعال پناه ببریم، نقص‌های خودمان را بشناسیم، آنها را کم کنیم؛ در کار عظیم این ملت بزرگ و این حرکت عظیمی که این ملت دارند، گره ایجاد نکنیم.

بیانات در دیدار هزاران نفر از مردم استان فارس ۹۰/۲/۳

ضرورت جهاد اقتصادی با همه توان، همه وجود و با قصد خالص

امسال، سال جهاد اقتصادی است. جهاد اقتصادی متوجه یک نکته اساسی است در مسئله اداره کشور و مدیریت کشور؛ و آن این است که امروز دشمن برای مبارزه با اسلام و جمهوری اسلامی، بر روی مسئله اقتصاد متمرکز شده است. نه اینکه عرصه‌های دیگر را فراموش کردند؛ نه! در زمینه فرهنگ و در زمینه امنیت و در زمینه سیاست و در همه زمینه‌ها

علیه نظام جمهوری اسلامی آنچه از دستشان برمی آید، می کنند - حالا شکست می خورند، مطلب دیگری است؛ اما آنها تلاش خودشان را می کنند - لیکن تمرکز عمده آنها بر روی مسائل اقتصادی است. برای اینکه مردم را از دولت جدا کنند، از نظام جدا کنند، فاصله و شکاف ایجاد کنند، دنبال این هستند که در مسئله اقتصادی کشور مشکل ایجاد کنند. پس جهاد اقتصادی لازم است؛ یعنی همین مبارزه، همین پیکار، متنها جهادگونه، با همه توان، با همه وجود، با قصد خالص، با فهم و بصیرت اینکه داریم چه کار می کنیم. سال جهاد اقتصادی معنایش این است. بخش های اقتصادی کشور در همه قسمت های دولتی و غیر دولتی اگر به توفیق الهی پایبند به این مجاهدت باشند، یک جهش به وجود خواهد آمد و همه مردم در این موفقیت سهیمند.

۹۰/۰۲/۰۷ بیانات در دیدار هزاران نفر از کارگران سراسر کشور

عرصه های گوناگون مورد اهتمام مسئولین ر سال جهاد اقتصادی

مسائلی که باید مسئولین کشور ان شاء الله با همت دنبال کنند، مسائل متعددی در زمینه سال جهاد اقتصادی است. مسئله اشتغال بسیار مهم است؛ کارآفرینی بسیار مهم است؛ مسئله پرداختن به زیرساخت های اقتصادی در سراسر کشور، که خب! افراد صاحب فکری، صاحب نظری نشستند اینها را بررسی کرده اند، مشخص کرده اند، دنبال کردن اینها بسیار مهم است. همچنین مسئله صنعت، مسئله کشاورزی، مسائل گوناگونی که در این زمینه ها هست، مسائل مهمی است. همه اینها کارهای اساسی است و پرداختن به هر کدام از اینها جهاد فی سبیل الله است.

۹۰/۰۲/۰۷ بیانات در دیدار هزاران نفر از کارگران سراسر کشور

لزوم اجرای سیاست های حمایتی از بخش تولید.

من فقط دو سه تا توصیه می کنم؛ بخشی توصیه به دستگاه های مسئول دولتی است، بخشی هم عمومی است. اول، مسئله اجرای کامل سیاست های حمایتی از بخش تولید است. تولید، اساس اقتصاد است؛ قائمه اقتصاد در کشور است. در مسئله هدفمندی یارانه ها و فعالیت عظیمی که دولت در این زمینه شروع کرده، حتماً حمایت از بخش تولید ملاحظه بشود؛ همچنان که در قانون هم هست: آن ۳۰ درصدی که معین شده. البته بعضی از مسئولین

دولتی که با من صحبت کردند، معتقدند که این ۳۰ درصد مورد نیاز نیست. بعضی از فعالان اقتصادی تولیدی هم گفتند که ما احتیاج نداریم؛ ما را به خودمان واگذار کنید، خودمان خودمان را اداره می‌کنیم. ممکن است در بعضی از بخش‌ها این جور باشد، لیکن به هر حال تولید احتیاج دارد به کمک و حمایت دستگاه. سهم بخش تولید باید داده بشود؛ بخصوص بعضی از بنگاه‌هایی که از تحریم صدمه می‌خورند. بنگاه‌هایی داریم که این تحریم‌ها به طور مستقیم یا غیر مستقیم به آنها صدمه می‌زند، که باید از این معنا استفاده بشود.

بیانات در دیدار فعالان و برگزیدگان بخش‌های اقتصادی ۹۰/۰۵/۲۶

وظایف صادرکنندگان کالاها

(در مسئله صادرات) بخش صادرکنندگان و مسئولین این کار وظایفی دارند. همین کشورهایی که اشاره کردند صادرات عمده ما به این کشورهاست، بازخورد سوء عمل بعضی از صادرکنندگان، اینجا به ما می‌رسد. ارسال جنس نامرغوب، جنس بد، بسته‌بندی نامطلوب، تأخیر در رساندن، اینها بد است. آن شرکت‌هایی در دنیا موفقند که صد سال است، صد و پنجاه سال است دارند محصول تولید می‌کنند و توانسته‌اند مشتری را راضی نگه دارند. فرض بفرمایید یک شرکت آلمانی یا یک شرکت سوئیسی از صد و پنجاه سال، صد و شصت سال قبل دارد یک جنسی را تولید می‌کند و می‌فرستد و همچنان در کشور ما و کشورهای دیگر مشتری دارد. چرا؟ چون از جنس راضی هستند؛ به وقت می‌رسد، استحکام لازم را دارد، دوام لازم را دارد، زیبایی لازم را دارد، تنوع و تطور لازم را به تناسب پیشرفت زمان دارد. صادرکننده باید اینها را ملاحظه کند. این احتیاج به یک فرهنگ دارد؛ فرهنگ حسن عمل در تولیدی که می‌خواهد به خارج از کشور و خارج از مرزها برود.

بیانات در دیدار فعالان و برگزیدگان بخش‌های اقتصادی ۹۰/۰۵/۲۶

کمک به تولید حتماً بایستی مورد توجه قرار بگیرد.

یک مصداق از ... جهاد اقتصادی، همین طرح تحول اقتصادی است که دولت دو سه سالی است این را مطرح کرده. یک بند از طرح تحول اقتصادی، هدفمندی یارانه‌ها بود؛ که خب! بحمدالله قانونش تصویب شد و عملیاتی شده. البته من در زمینه کمک به تولید سؤال دارم. ... آن چیزی که مصوبه قانونی بود برای کمک به تولید، تحقق پیدا نکرده. باید به تولید

کمک کنید. البته در بلندمدت خود این دستگاه‌های تولیدکننده روی پای خودشان خواهند ایستاد و ان شاء الله خودشان خواهند توانست روزبه‌روز قوی بشوند و جواب بدهند؛ اما در کوتاه‌مدت حتماً باید به اینها در موارد لازم تزریق منابع بشود. البته در آنجایی که کسی تقلب می‌کند، در آنجایی که کسی پول را برای تولید از بانک می‌گیرد، ولی در غیر تولید صرف می‌کند، بشدت برخورد کنید و ترحم بر پلنگ‌های تیزدندان نکنید؛ اما در آنجایی که نیاز هست، واقعاً بایستی بروید کمک کنید. پس در طرح هدفمندی، این بخش حتماً بایستی مورد توجه قرار بگیرد.

بیانات در دیدار رئیس جمهوری و اعضای هیئت دولت ۹۰/۰۶/۰۶

دستگاه‌های دولتی بایستی جز تولیدات داخلی هیچ چیز دیگر مصرف نکنند.

خوشبختانه ما در کشور و در بخش‌های مختلف، محصولات کیفی داریم. قسمت عمده‌ای از تولیدات کشور، مصرف کننده‌اش دستگاه‌های دولتی ما هستند. دستگاه‌های دولتی بایستی جزم و عزم داشته باشند بر اینکه جز تولیدات داخلی - در آن مواردی که تولید داخلی وجود دارد - هیچ چیز دیگر مصرف نکنند. یعنی واقعاً در محصولاتی که مشابه داخلی دارد، مطلقاً ممنوع بشوند که از خارج چیزی وارد نکنند. این را بخواهید، در دولت مطرح کنید، آقای رئیس جمهور به دستگاه‌های دولتی دستور بدهد؛ و این ممکن است. ما این را تجربه کرده‌ایم. در مواردی به صورت قاطع به یک دستگاهی گفته شد که این کاری که دارد انجام می‌گیرد، باید هیچ محصول غیر ایرانی در آن به کار نرود؛ و شد، و به بهترین وجهی هم انجام شد. اگر مدیران ما عزم را جزم کنند برای اینکه محصول ایرانی را، تولید ایرانی را به کار بگیرند، هم تولیدات باکیفیت هست، هم خود این کار موجب می‌شود که در تولیدات داخلی کیفیت بالا برود. این کار را حتماً بایستی انجام بدهند.

بیانات در دیدار جمعی از نخبگان و برگزیدگان علمی ۹۰/۰۷/۱۳

ضرورت تقویت تولید ملی و مصرف تولیدات داخلی.

شعار امسال را قرار دادیم «تولید ملی»؛ دنباله‌اش توضیح داده شده: «حمایت از کار و سرمایه ایرانی». یعنی شما وقتی کالای داخلی را مصرف می‌کنید، به کارگر ایرانی دارید کمک می‌کنید، اشتغال ایجاد می‌کنید، به سرمایه ایرانی هم دارید کمک می‌کنید، رشد و نمو

ایجاد می‌کنید. این فرهنگ غلطی است - که متأسفانه در بخش‌هایی از ما حاکم است - که مصنوعات خارجی را مصرف کنیم؛ این به ضرر دنیای ماست، به ضرر پیشرفت ماست، به ضرر آینده ماست. همه مسئولیت دارند؛ دولت هم مسئولیت دارد، باید از تولید ملی حمایت کند، تولید ملی را تقویت کند.

خوشبختانه «صندوق توسعه اقتصادی» در سیاست‌ها تصویب شد؛ مجلس شورای اسلامی آن را قانون کرد. امروز یک ذخیره باارزشی در اختیار مسئولان هست؛ می‌توانند این را در اختیار تولید ملی بگذارند. باید کار را تسهیل کنند؛ مجلس هم باید همکاری کند، دولت هم بایستی همت کند؛ بتوانند به تولید ملی رونق بدهند. مردم هم - چه آن که دارای سرمایه است، چه آن که دارای قدرت کار است - بایستی با ایجاد اتقان، همکاری کنند. محصول داخلی را باید مرغوب، باکیفیت و بادوام تولید کنیم. تا آنجایی که بتوانیم، باید قیمت تمام‌شده را ارزان تمام کنیم. این کار، همکاری همه را می‌طلبد. بخش‌های گوناگون دولتی باید در این زمینه همکاری کنند - چه بخش‌های پولی و مالی، چه بخش‌های دیگر اقتصادی - مجلس هم باید همکاری کند، تا بتوانند این قضیه را در کشور ما تحقق ببخشند. عمده، مردمند. شما باید کالای ایرانی بخواهید. این افتخار نیست؛ این تفاخر غلطی است که ما مارک‌های خارجی را در پوشاکمان، در وسایل منزلمان، در مبلمانمان، در امور روزمره‌مان، در خوراکی‌هایمان ترجیح بدهیم به مارک‌های داخلی؛ در حالی که تولید داخلی در خیلی از موارد بسیار بهتر است. من شنیدم پوشاک داخلی را که در بعضی از شهرستان‌ها تولید می‌شود، می‌برند مارک خارجی می‌زنند، برمی‌گردانند! اگر همین‌جا بفروشند، ممکن است خریدار ایرانی رغبت نکند؛ اما چون مارک فرانسوی دارد، خریدار ایرانی همان لباس را، همان کت و شلوار را، همان دوخت را انتخاب می‌کند؛ این غلط است. تولید داخلی مهم است. ببینید کارگر ایرانی چه تولید کرده است، سرمایه‌دار ایرانی چه سرمایه‌گذاری کرده است. در زمینه مصرف، عمده کار دست مردم است؛ که این بخشی از اصلاح الگوی مصرف است که من دو سال قبل اینجا به ملت ایران عرض کردم، و بخشی از جهاد اقتصادی است که سال گذشته عرض کردم. تولید ملی مهم است؛ این را باید هدف قرار بدهند.

یانات در حرم مطهر رضوی ۹۱/۱/۱

لزوم مصرف تولیدات داخلی و پیامدهای آن

روحیه مصرف داخلی ... از مقولات مهمی است ... ما بر روی تولید داخلی تکیه کردیم؛ هم در اول امسال و در شعار سال، هم در صحبت‌هایی که در طول این چند ماه از اول سال انجام گرفته. خب! تولید داخلی احتیاج دارد به مصرف داخلی؛ این به عهده مردم است. مصرف خودمان را باید از تولیدات خودمان انتخاب کنیم. اینکه کسانی همه‌اش دنبال مارک‌ها و برندهای خارجی و اسم‌های خارجی باشند، خطاست؛ فروشنان یک هوس شخصی است، اما ضربه زدن به یک کار عمومی و اصلی است. مصرف داخلی، تولید داخلی را افزایش می‌دهد؛ تولید داخلی که افزایش پیدا کرد، همین مشکلات ... برطرف می‌شود؛ بیکاری برطرف می‌شود. تولید که رونق بگیرد، یعنی تورم کم بشود، گرانی کم بشود، اشتغال افزایش پیدا کند؛ اینها همه به هم متصل است. یک سر این قضیه دست ما مردم است، که مصرف خودمان را چگونه انتخاب کنیم.

بیانات در اجتماع مردم اسفراین ۹۱/۷/۲۲

لزوم توجه به استحکام تولیدات داخلی

از تولید کننده داخلی، چه آن مدیر، چه آن کارگر، چه آن سرمایه‌گذار، خواسته می‌شود و اصرار می‌شود که کار را تمیز، درست و کامل ارائه دهند. هر دو اینها اشاره اسلام و دستور دین مقدس ماست. استحکام کار را خدا از ما خواسته است؛ احترام به کارگر را هم خدا از ما خواسته است؛ امنیت زندگی و شغلی کارگر را خدا از ما خواسته است؛ امنیت سرمایه را هم خدا از ما خواسته است.

بیانات در دیدار کارگران و فعالان بخش تولید کشور ۹۲/۲/۷

ارتقاء بهره‌وری

یک نکته دیگر، [در اقتصاد کشور] ارتقاء بهره‌وری است که از تعبیرات رایجی است که می‌کنند؛ بنده این را خلاصه می‌کنم به دو کلمه در زبان فارسی. تولیدکننده ما، بنگاه‌دار ما سعی کند با کم کردن ریخت و پاش، هزینه تولید را کم کند، کیفیت را بالا ببرد؛ این می‌شود بهبود بهره‌وری. [البته] بخشی از هزینه تولید مربوط به چیزهایی است که در اختیار بنگاه‌دار

نیست؛ فرض کنید تورم بالا است، مزد کارگر یا قیمت مواد اولیه بالا می‌رود؛ یک مقدار اینهاست لکن یک مقدار هم ریخت و پاش است؛ اسراف است؛ خرج کردن‌های بیجا است؛ باید جلوی اینها را بگیرند.

بیانات در دیدار مردم آذربایجان ۹۳/۱۱/۲۹

ضرورت مصرف تولیدات داخلی

(در اقتصاد کشور) یک نکته دیگری که این بیشتر به مردم مربوط می‌شود، مصرف محصولات داخلی است که من بارها در سخنرانی‌های اول سال و غیر آن تکرار کردم، الآن هم به شما عرض می‌کنم: محصولات داخلی را مردم مصرف کنند؛ نروند دنبال این نشانه‌ها. حالا مُد شده است بگویند «برند» است، برند فلان؛ برند چیست! بروید سراغ مصرف تولیدات داخلی. آن چیزهایی که مشابه داخلی دارد، متعصبانه و با تعصب تمام، ملت ایران، خارجی آن را مصرف نکنند. این را من فقط برای یک عده خاص نمی‌گویم؛ خب! بله، وقتی ما می‌گوییم، یک عده متدینین فوراً گوش می‌کنند حرف را، پیغام هم می‌دهند فلان چیز را که خارجی است بخیریم؟ فلان چیز را نخیریم؟ من فقط برای متدینین و افرادی که برای حرف ما حجت شرعی قائل‌اند، این را نمی‌گویم؛ من این حرف را برای هرکسی می‌گویم که به ایران علاقه‌مند است، به آینده کشور علاقه‌مند است، به فکر بچه‌های خودش است که بناست فردا در این کشور زندگی کنند. شما مصنوعات خارجی را که مصرف می‌کنید، در واقع کمک می‌کنید به اینکه حجم آن بنگاه خارجی، آن کارگر خارجی، آن سرمایه‌دار خارجی، مدام بیشتر بشود و تولید داخلی ضربه بخورد، شکست بخورد. این را به همه مردم، به خصوص آن کسانی که مصارف زیادی دارند [می‌گویم]؛ دولتی‌ها هم همین‌جور؛ دولتی‌ها هم در مصارف دولتی، در اشیاء مصرفی‌ای که در ساختمان‌ها، در چیزهای گوناگون مصرف می‌کنند، حتماً ملاحظه کنند تولید داخلی را.

۹۳/۱۱/۲۹ بیانات در دیدار مردم آذربایجان

راه‌هایی از تحریم تقویت تولید داخلی.

مشکلاتی که [در مجموعه اقتصادی کشور] وجود دارد اولاً با گفتن و حرف زدن حل نمی‌شود؛ اقدام و ابتکار و عمل لازم است. ثانیاً حل مشکلات مجموعه اقتصادی کشور را در

درون کشور باید پیدا کرد؛ ستون فقرات هم عبارت است از: تولید؛ ستون فقرات اقتصاد مقاومتی که ما عرض کردیم، عبارت است از: تقویت تولید داخلی؛ اگر این کار تحقق پیدا کرد و همت‌ها متوجه به این مسئله شد، مسائل کار به تدریج حل می‌شود، کار ارزش پیدا می‌کند، کارگر ارزش پیدا می‌کند، اشتغال عمومی می‌شود، بیکاری که یک معضلی است در جامعه به تدریج کم می‌شود و از بین می‌رود. اساس کار، مسئله تولید است. ممکن است بعضی بگویند: این مسئله تولید که شما تکرار می‌کنید - و ما همیشه مرتباً تکیه می‌کنیم روی مسئله تولید، هم در اظهارات عمومی، هم در جلسات با مسئولان - لوازمی دارد؛ با وضع کنونی که تحریم هست و فشارهای بین‌المللی هست، رونق تولید و تقویت تولید تحقق پیدا نخواهد کرد. بنده انکار نمی‌کنم که این تحریم‌های ظالمانه‌ای که دشمنان ملت ایران و دشمنان انقلاب بر ملت ایران تحمیل کرده‌اند، تأثیر دارد؛ بلاشک بی‌تأثیر نیست! منتها این را من انکار می‌کنم که این تحریم‌ها بتواند جلوی یک تلاش عمومی سازمان‌یافته برنامه‌ریزی شده برای رونق تولید را بگیرد؛ این را من قبول ندارم! بنده نگاه می‌کنم به سطح کشور، می‌بینم در بخش‌های مختلفی که اتفاقاً در بعضی از این بخش‌ها فشار دشمنان و تحریم و امثال ذلک شدیدتر هم بوده است، به‌خاطر همت مسئولان و کارگران و جوانان علاقه‌مند، تولید پیش رفته است.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱۳۹۷/۱/۱

حمایت از کالای ایرانی هم مردم هم مسئولان

شعار امسال، هم خطاب به مسئولین است، هم خطاب به مردم است. شعار امسال حمایت از کالای ایرانی است. کالای ایرانی یعنی محصول نهایی کار و سرمایه و فعالیت اقتصادی و ذهن و ابتکار و همه چیز. سرمایه‌گذار با سرمایه‌ی خود، کارگر با کار خود، طراح با ذهن خود و با دانش خود، اینها همه تلاش میکنند و محصول کار آنها میشود کالای ایرانی. بنابراین چیز باعظمتی است، چیز بسیار مهمی است؛ این را بایستی حمایت کرد. در حمایت از این کالای ایرانی - که محصول تلاش فعالان اقتصادی و فعالان کارگری و سرمایه‌گذاران و برنامه‌ریزان و طراحان و مانند اینها است - هم مردم نقش دارند به عنوان تولیدکننده‌ی کالای ایرانی، هم مردم نقش دارند به عنوان مصرف‌کننده‌ی کالای ایرانی؛ هم باید

تولید کنند، هم باید مصرف کنند؛ هم باید در تولید تلاش کنند - که حالا عرض میکنم کارهایی را که باید انجام بگیرد - هم باید در مصرف مراقبت بکنند که کالای ایرانی مصرف کنند؛ و این هم یک وظایفی را بر عهده ی مردم و بر عهده ی مسئولین دولت قرار میدهد؛ مخاطب این شعار، هم مردمند، هم مسئولانند.

تولیدات داخلی باید محکم زیبا و خوب باشد

تولید داخلی بهبود کیفیت پیدا کند. از پیغمبر اکرم نقل شده است که فرمود: رَحِمَ اللَّهُ امْرَأَةً عَمِلَتْ عَمَلًا فَاتَّقَنَتْهُ؛ کار را محکم و زیبا و خوب انجام بدهند، کیفیت کار بالا برود. بعد هم ارزان تمام کردن و رقابت پذیر کردن. یکی از کارهای بسیار مهم در کشور این است که بتوانیم تولید داخلی را رقابت پذیر با جنس خارجی به وجود بیاوریم؛ در حد امکان ارزان تر از جنس خارجی بتوانیم تولید کنیم که البته خود این مقدماتی دارد؛ بعضی از مقدمات به عهده ی دولت است، بعضی هم به عهده ی خود ما است.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱۳۹۷/۱/۱

حمایت از کالای ایرانی یعنی حمایت از این کارگر

دیروز اینجا یک نمایشگاه کوچکی از تولیدات داخلی درست کردند که بنده ببینم. من رفتم و چند ساعت مشغول دیدن این نمایشگاه بودم، کارهای شماها را دیدم. واقعاً باید دست هنرمند کارگر ایرانی را بوسید، باید دست شماها را بوسید! این تولید داخلی با ارزش از لحاظ کیفیت، با اینهمه گرفتاریهایی که ما داریم، با این تحریم ها که جلو مواد اولیه را میگیرند، جلو ماشین پیشرفته را میگیرند، انواع و اقسام مشکلات را مستکبرین عالم جلو پای ما میگذارند؛ در عین حال وقتی انسان به محصول نگاه میکند، مبیند عجب برجستگی ای دارد! همه چیز [هم بود]! دیروز اینجا ده ها شرکت، محصولات خودشان را - که همین کارهای دست شما است - آوردند اینجا ما دیدیم؛ از قماش و کفش و لباس دوخته و وسایل زندگی و چینی و بلور بگیرید تا دارو و لوازم آرایش و وسایل خانه و یخچال و ابزار و لوازم تحریر و همه چیز، که اینجا دیروز به ما نشان دادند - که چند ساعت هم طول کشید - همه برجسته بود، همه ممتاز بود. انسان واقعاً در مقابل نیروی کار داخلی سر تعظیم فرو می آورد !

آنوقت بنده که میگویم حمایت از کالای ایرانی، یک عده‌ای یا باور نمیکنند یا تصدیق نمیکنند یا عمل نمیکنند! خوب حمایت از کالای ایرانی یعنی حمایت از این کارگر، یعنی حمایت از نیروی کار، یعنی حمایت از تولید! این حمایت، همه جانبه است؛ هم مردم باید حمایت کنند، هم دولت باید حمایت کند؛ همه باید حمایت کنند.

فصل هفتم :

جهاد اقتصادی

بیانات در دیدار کارگران ۱۳۹۷/۲/۱۰

برای شکوفایی اقتصاد کشور؛ باید کار جهادی انجام بگیرد

حالا مطلب سوّم که به این مناسبت وارد مسئله‌ی اقتصاد [می شویم]. حالا [که] به غرب اعتماد نمی کنیم؛ چه کار کنیم برای اقتصاد کشور؟ مسئله‌ی اقتصاد کشور مسئله‌ی مهمّی است. عرض بنده این است: برای شکوفایی اقتصاد کشور، به کاری احتیاج داریم که هم مجاهدانه باشد، هم عالمانه باشد. با تنبلی، با بی حالی، کم انگیزی، مسئله‌ی اقتصاد کشور حل نخواهد شد. کار جهادی باید انجام بگیرد، مدیریتهای جهادی باید بر مسائل اقتصادی کشور احاطه داشته باشند، تصمیم گیری کنند؛ کار جهادی. کار جهادی یعنی کاری که هم در آن تلاش هست، خستگی ناپذیری هست، هم اخلاص هست؛ [یعنی] انسان می فهمد که برای خودش، برای پُر کردن کیسه‌ی خودش کار نمی کند، دارد برای مردم کار می کند، برای خدا کار می کند؛ هم این، و هم عالمانه؛ یعنی بنشینند و با موازین علمی، با شیوه‌ی دقیق عالمانه راه‌های صحیح را پیدا کنند؛ هم باسواد باشند، کارآمد باشند، هم امکانات گوناگونی داشته باشند؛ اینها بنشینند کار کنند؛ اقتصاد کشور قطعاً شکوفایی پیدا خواهد کرد.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱/ ۱/ ۱۳۹۸

رونق تولید؛ با عزم جهادی ممکن است

یک کار اساسی، مسئله‌ی برداشتن موانع تولید است. این «رونق تولید» که ما امسال به عنوان شعار مطرح کردیم، کلید حل بسیاری از مشکلات اقتصادی ما است؛ تولید این جوری است. اگر واقعاً ما بتوانیم تولید را رونق بدهیم، اگر بتوانیم موانع تولید را که خیلی هم زیاد است در کشور، از سر راه تولید برداریم - که این کار با عزم جهادی ممکن است، با به‌کارگیری جوان‌های متخصص ممکن است - بسیاری از مشکلات [مانند] مسئله‌ی اشتغال حل می‌شود، مسئله‌ی تورم حل می‌شود، مسئله‌ی رفاه مردمی حل می‌شود، [مسئله‌ی] درآمدهای مردم حل می‌شود، صادرات رونق می‌گیرد. تولید، مادر عمده‌ترین مسائل اقتصادی کشور است؛ و به نظر ما می‌شود. هر جایی که ما به جوان‌هایمان اتکاء کردیم، اعتماد کردیم، به آنها امکانات دادیم، حداقل امکانات را هم [دادیم] - غالباً جوان‌ها این جوری هستند [که با] حداقل امکانات [کار می‌کنند] - پیش رفتیم. نمونه‌هایش را همین چندساله ملاحظه کردید. یک نمونه در این تولیدات نظامی ما است. خب، واقعاً این مسئله‌ی تولیدات نظامی که دشمن هم روی آن خیلی حساس است، خیلی چیز مهمی است. این موشک‌های دقیق نقطه‌زن - چه موشک‌های بالستیک، چه موشک‌های کروز - که از فاصله‌ی مثلاً ۱۵۰۰ کیلومتر، ۲۰۰۰ کیلومتر پرتاب می‌شوند، و با پنج متر، شش متر این‌ور آن‌ور هدف را می‌زند، خیلی چیز مهمی است. این هم که می‌بینید جنجال می‌کنند روی [مسئله‌ی] موشک و مانند اینها، به خاطر همین پیشرفت‌ها است. اینها را چه کسی کرده؟ همین جوان‌ها کرده‌اند. جوان‌های مؤمن و پُرانگیزه کار می‌کنند، خسته نمی‌شوند از کار کردن.

یا آن روزی که ما احتیاج داشتیم به اورانیوم غنی‌شده‌ی بیست درصد برای همین دستگاه‌های لازمی که در تهران و جاهای دیگر داشتیم برای دارو و مسائل پزشکی و مانند اینها، خب اورانیوم غنی‌سازی‌شده‌ی بیست درصد را ما قبل‌ها وارد می‌کردیم؛ مقداری را سال‌ها پیش وارد کرده بودیم، داشت تمام می‌شد؛ تمام می‌شد یعنی این داروهای هسته‌ای که با استفاده‌ی از پرتوزایی هسته‌ای [تولید می‌شود] و در مسائل گوناگون مورد استفاده است، بکلی می‌خواهید؛ مسئولین در جریان این قضیه قرار گرفتند، دنبال کردند، تلاش کردند، [طرف مقابل] اول گفتند می‌فروشیم؛ بعد این شرط را گذاشتند، آن شرط را

گذاشتند، دیدیم مشکلات درست می شود و حاضر نیستند؛ گفتیم و خواستیم از مسئولین خودمان که دنبال کنید، خودتان دنبال کنید؛ هیچ کس باور نمی کرد؛ دنبال کردند و کار به این بزرگی راه، کار به این مهمی را انجام دادند؛ یعنی توانستند به اورانیوم غنی شده ی بیست درصد دست پیدا کنند. همان وقت هم من -در همین جلسه بود به نظرم- گفتم که مشکل ترین بخش این فرآیند غنی سازی، تا همین بیست درصد است؛ بعدش تا مراحل بالاتر به این مشکلی نیست، خیلی آسان تر از [این است]؛ این قسمت مشکل راه، این بخش سخت راه را توانستند بروند. چه کسی رفت؟ جوان های ما. خب اینها چرا نتوانند مشکلات صنایع ما را حل کنند؟ چرا نتوانند حلقه های مفقوده ی چرخه ی برخی از کارهای تجاری و صنعتی ما را حل کنند؟ می توانند؛ باید به اینها اعتماد کرد؛ این یک کار اساسی است.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۱۳۹۸/۲/۲۴

مسئولین و آحاد مردم باید تلاش اقتصادی را برای خدا در پیش گیرند

همه هم مسئولند. این مردان مؤمنی که بعضی از آنها را ما امروز دیدیم و بسیاری از شماها در این مجموعه مشغول کار هستید و جزو آنها هستید، این کارتان جهاد است. این کاری که در این منطقه صنعتی و اقتصادی عظیم دارد انجام می گیرد، یک جهاد است. نیت، اگر نیت خدایی باشد، می شود جهاد فی سبیل الله. وقتی انسان برای اعلای کلمه حق، اعلای کلمه اسلام، عزت بخشیدن به امت اسلامی و ملت مؤمن و مسلمان ایران تلاش می کند، این جهاد می شود جهاد فی سبیل الله. آن وقت در این تلاش، برکات و عظمت و شأن جهاد فی سبیل الله وجود دارد.

من از همه کارکنان، متخصصان و فعالان این عرصه -ضمن تشکر- به جدّ می خواهم که کار خودتان را جهاد فی سبیل الله بدانید؛ احساس خستگی نکنید و بدانید جهاد فی سبیل الله وعده الهی بر پیروزی آن است. وقتی برای خدا و در راه خدا حرکت می کنید، به پیروزی خواهید رسید. امسال همه اجزای گوناگون ملت ما، مسئولین کشوری، مسئولین بخش های گوناگون استانی در گوشه و کنار کشور و آحاد مردم، همه باید این تلاش را برای خدا در پیش بگیرند. خدای متعال هم برکت خواهد داد. خدای متعال به آن تلاشی، به آن کاری، به

آن نیت و عزمی که در این جهت باشد، حتماً برکت می‌دهد و کمک می‌کند؛ کما اینکه در طول این سی و دو سال تا امروز خدای متعال به ما کمک کرده. بدون اراده الهی، امکان نداشت یک ملتی بتواند در مقابل استکبار جهانی بایستد.

بیانات در جمع مردم و کارکنان صنعت نفت عسلویه ۹۰/۰۱/۰۸

اجزای جهاد عظیم و همه جانبه اقتصادی

یک جمله خطاب به همه ملت ایران است و آن اینکه: در این جهاد اقتصادی همه شریکند. در اداره اقتصاد یک ملت، مصرف هم یک رکن عمده است؛ مصرف درست، مصرف خوب، مصرف دور از اسراف و تبذیر و اتلاف مال؛ همین چیزی که همیشه توصیه می‌شود: ایجاد فرهنگ کار و تلاش لله. شما حتی سر یک کلاس، یک معلم هم که باشید، می‌توانید در این جهاد اقتصادی سهمیم باشید؛ این فرهنگ را به این جوان، به این نیروی انسانی فردا تعلیم می‌دهید؛ این می‌شود جهاد اقتصادی. در هر بخشی که باشید، می‌توانید در این جهاد سهمیم باشید. کمک به پیشرفت عدالت. این دهه برای ما دهه پیشرفت و عدالت است. پیشرفت منهای عدالت، از نظر اسلام اصلاً پیشرفت نیست. در همین منطقه عسلویه - در این دو تا مرکز مهم بشری و انسانی عسلویه و نخل تقی - مردم نیازهایی دارند. کمک به رفع این نیازها، جزو جهاد اقتصادی است؛ جزو کار بزرگ است. امروز ما با مدیران و مسئولان بخش‌های مختلف، در زمینه محیط زیست، هوای آلوده، مشکلات گوناگون، درباره این مردم، همین‌طور گفتگوهایی داشتیم. ان‌شاءالله باید این مسائل را دنبال کنند. باید مشکلات مردم حل شود. اینها همه اجزایی است از مجموعه یک جهاد عظیم و همه‌جانبه اقتصادی. با همکاری، همدلی، احساس برادری، احساس عمل لله و کار برای خدا، این ملت می‌تواند جایگاه شایسته خود را پیدا کند.

بیانات در جمع مردم و کارکنان صنعت نفت عسلویه ۹۰/۰۱/۰۸

معنای جهاد اقتصادی

من امسال را «سال جهاد اقتصادی» اعلام کرده‌ام. این معنایش این است که: ملت ایران در این برهه از زمان، جهادش به‌طور عمده در عرصه اقتصاد است. امروز ما آمدیم این منطقه [عسلویه] را از نزدیک بازدید کردیم. این منطقه، یک منطقه اقتصادی است که

متکی است به تولید؛ و برای اقتصاد یک کشور، مهم‌ترین بخشی که می‌تواند یک شکوفایی پایدار را به وجود بیاورد، تولید است؛ بخصوص آن بخش اقتصاد تولیدی‌ای که متکی است به دانش، متکی است به علم؛ اینجا این جور است؛ هم اقتصادی است، هم تولیدی است، هم علمی است؛ دانش‌بنیان است. این، شایسته ملت ایران است. اگر یک روز مردم این منطقه و مردم بخش‌های مختلف کشور در مقابل زورگویی و پررویی و زیاده‌طلبی دولت‌های غارتگر و متجاوز، آن‌جور باید می‌ایستادند، امروز در مقابل آن قدرت‌ها شکل ایستادگی پیچیده‌تر است؛ حساس‌تر است؛ متنوع‌تر است؛ احتیاج دارد به یک مجاهدت پیچیده و عمیق. خوشبختانه ملت ما با فرهنگ مجاهدت آشناست. ما از مجاهدت، بیگانه نیستیم. ملت ما در میدان‌های جهاد، هم جهاد نظامی در دوران هشت سال دفاع مقدس، هم جهاد سیاسی در طول این مدت، هم جهاد اقتصادی و علمی، یک ملت امتحان‌داده است. ما آشنا هستیم با جهاد. این جهادی که امروز باید انجام دهیم - جهاد اقتصادی - از جهادهایی که تا امروز ملت ایران انجام داده، مشکل‌تر نیست؛ اما باید بدانیم چه‌کار می‌خواهیم بکنیم. جهاد اقتصادی، صرفاً تلاش اقتصادی نیست. جهاد یک بار معنایی ویژه‌ای دارد. هر تلاشی را نمی‌شود گفت جهاد. در جهاد، حضور و رویارویی با دشمن، مفروض است. انسان یک تلاشی می‌کند، دشمنی در مقابل او نیست؛ این جهاد نیست. اما یک وقت شما می‌خواهید یک تلاشی را انجام دهید، که بخصوص یک دشمنی سینه به سینه شما ایستاده است؛ این می‌شود جهاد. ممکن است یک وقت این جهاد به شکل قتال باشد، ممکن است جهاد مالی باشد، ممکن است جهاد علمی باشد، ممکن است جهاد فنی باشد؛ همه اینها جهاد است؛ انواع و اقسام جهاد و مبارزه است. اگر بخواهیم در ادبیات امروز ما برای «جهاد» معادلی پیدا کنیم، می‌شود «مبارزه». جهاد اقتصادی، یعنی مبارزه اقتصادی.

بیانات در جمع مردم و کارکنان صنعت نفت عسلویه ۹۰/۰۱/۰۸

مردم و مسئولین باید دست به دست هم بدهند، جهاد اقتصادی را شروع کنند

مردم خوشبختانه در همه جای کشور در صحنه‌اند، در عرصه‌اند؛ مسئولین همین‌جور، قوای سه‌گانه بکلی همین‌جور. قوای سه‌گانه - هم قوه مقننه، هم قوه مجریه، هم قوه

قضائیه - واقعاً وارد می‌دانند؛ من دارم از نزدیک مشاهده می‌کنم، می‌بینم؛ دارند تلاش می‌کنند؛ دارند کار می‌کنند؛ دارند مجاهدت می‌کنند؛ عرقشان در می‌آید. کارها، کارهای سنگینی است؛ کارهای کوچکی نیست.

حالا ما گفتیم: جهاد اقتصادی. یک حرکت عظیمی جلوِ همت مسئولین کشور هست. هم مردم، هم مسئولین باید دست به دست هم بدهند، امسال این حرکت جهاد اقتصادی را شروع کنند. همان‌طور که گفتیم، شعارهای سال به معنای شروع این جریان است، نه اینکه مخصوص امسال است. خب! اینها دارد الحمدلله انجام می‌گیرد. حالا نقص در کار همه‌مان هست؛ بنده هم نقص دارم؛ رؤسای قوا هم خالی از نقص نیستند؛ مسئولین هم خالی از نقص نیستند. باید به خدای متعال پناه ببریم، نقص‌های خودمان را بشناسیم، آنها را کم کنیم؛ در کار عظیم این ملت بزرگ و این حرکت عظیمی که این ملت دارند، گره ایجاد نکنیم.

بیانات در دیدار هزاران نفر از مردم استان فارس ۹۰/۰۲/۰۳

ضرورت جهاد اقتصادی با همه توان، همه وجود و با قصد خالص

امسال، سال جهاد اقتصادی است. جهاد اقتصادی متوجه یک نکته اساسی است در مسئله اداره کشور و مدیریت کشور؛ و آن این است که امروز دشمن برای مبارزه با اسلام و جمهوری اسلامی، بر روی مسئله اقتصاد متمرکز شده است. نه اینکه عرصه‌های دیگر را فراموش کردند؛ نه! در زمینه فرهنگ و در زمینه امنیت و در زمینه سیاست و در همه زمینه‌ها علیه نظام جمهوری اسلامی آنچه از دستشان برمی‌آید، می‌کنند - حالا شکست می‌خورند، مطلب دیگری است؛ اما آنها تلاش خودشان را می‌کنند - لیکن تمرکز عمده آنها بر روی مسائل اقتصادی است. برای اینکه مردم را از دولت جدا کنند، از نظام جدا کنند، فاصله و شکاف ایجاد کنند، دنبال این هستند که در مسئله اقتصادی کشور مشکل ایجاد کنند. پس جهاد اقتصادی لازم است؛ یعنی همین مبارزه، همین پیکار، متنها جهادگونه، با همه توان، با همه وجود، با قصد خالص، با فهم و بصیرتِ اینکه داریم چه کار می‌کنیم. سال جهاد اقتصادی معنایش این است. بخش‌های اقتصادی کشور در همه

قسمت‌های دولتی و غیر دولتی اگر به توفیق الهی پایبند به این مجاهدت باشند، یک جهش به وجود خواهد آمد و همه مردم در این موفقیت سهیمند.

بیانات در دیدار هزاران نفر از کارگران سراسر کشور ۹۰/۰۲/۰۷

عرصه‌های گوناگون مورد اهتمام مسئولین در سال جهاد اقتصادی

مسائلی که باید مسئولین کشور ان شاء الله با همت دنبال کنند، مسائل متعددی در زمینه سال جهاد اقتصادی است. مسئله اشتغال بسیار مهم است؛ کارآفرینی بسیار مهم است؛ مسئله پرداختن به زیرساخت‌های اقتصادی در سراسر کشور، که خب! افراد صاحب‌فکری، صاحب‌نظری نشستند اینها را بررسی کرده‌اند، مشخص کرده‌اند، دنبال کردن اینها بسیار مهم است. همچنین مسئله صنعت، مسئله کشاورزی، مسائل گوناگونی که در این زمینه‌ها هست، مسائل مهمی است. همه اینها کارهای اساسی است و پرداختن به هر کدام از اینها جهاد فی سبیل الله است.

بیانات در دیدار هزاران نفر از کارگران سراسر کشور ۹۰/۰۲/۰۷

هدف تحریم‌ها فلج کردن اقتصاد است بایستی در مقابله مجهز بود.

ما امسال را «سال جهاد اقتصادی» اعلام کردیم. سیاست استکباری، زمین زدن ملت ایران و نظام جمهوری اسلامی از راه اقتصاد است. تحریم‌ها گرچه بهانه‌اش مسئله انرژی هسته‌ای است، اما دروغ می‌گویند؛ عامل طرح مسئله تحریم‌ها، انرژی هسته‌ای نیست. شاید یادتان هست، تحریم‌های عمده‌ای که سرآغاز تحریم‌های این کشور بود، آن وقتی بود که اصلاً نامی از مسئله هسته‌ای در این کشور نبود؛ ... هدف تحریم‌ها، فلج کردن اقتصادی است. البته این افتخار را ملت ایران دارد که سی و دو سال است این تحریم‌ها را تحمل می‌کند. البته توسعه تحریم‌ها و تنوع تحریم‌ها در سال‌های اخیر بیشتر بوده، لیکن در مقابل توسعه و تنوع فعالیت‌های سازنده در کشور، کوچک و ناچیز است. سی سال پیش که تحریم‌ها را علیه ما شروع کردند، آن تحریم‌ها ممکن بود علیه ما کارگرت‌ر واقع بشود تا تحریم‌هایی که امروز علیه ما دارند تصویب و اجرا می‌کنند و همین‌طور هی وعده هم می‌دهند که بیشترش خواهیم کرد. این معنایش این است که ما در مقابل تحریم‌ها تدریجاً

یک حالت ضدضربه پیدا کردیم؛ می‌توانیم به شکل‌های مختلف با تحریم‌ها مقابله کنیم: یا با دور زدن تحریم‌ها - که شگرد خوب و جالب و ظریفی است و خوب است که دولت و ملت این شگرد را به کار ببرند - یا از جهت رو آوردن به ظرفیت‌های درونی‌ای که کار بنیادی و زیربنایی است و حتماً باید انجام بگیرد و تا حالا هم انجام گرفته. پس هدف دشمن، زمین زدن جمهوری اسلامی است؛ یعنی زمین زدن ایران اسلامی؛ یعنی زمین زدن ملتی که با حضور خود، با پشتیبانی خود، با حمایت خود، این نظام را تا امروز پیش برده و رشد داده و رونق داده. بنابراین بایستی در مقابلش مجهز بود. جبهه مقابل را باید شناخت، ابزار و سلاح او را باید شناخت و ضد آن سلاح را باید آماده کرد؛ این جهاد اقتصادی می‌خواهد.

بیانات در دیدار فعالان و برگزیدگان بخش‌های اقتصادی ۹۰/۰۵/۲۶

ضرورت تلاش مستمر، هوشمندانه، مخلصانه و اثرگذار برای رسیدن به رتبه اول

ما در سند چشم‌انداز - که یک سند اساسی بالادستی مهم و مرجع است - برای کشورمان رتبه اول را در بخش‌های مهم و حیاتی و اساسی پیش‌بینی کردیم؛ باید به این رتبه برسیم. خب! دیگران طبعاً نمی‌ایستند تا ما برویم اول بشویم؛ دیگران هم دارند کار می‌کنند، تلاش می‌کنند. ما شاهد تلاش و تحرک شدید اقتصادی برخی از کشورهایی هستیم که در همین حوزه اول شدن ما واقع هستند. البته ما از بعضی از ابزارهایی که آنها استفاده می‌کنند، استفاده نمی‌کنیم و نخواهیم کرد؛ ما نظیف‌تر و شریف‌تر و نجیبانه‌تر حرکت می‌کنیم؛ اما معتقدیم می‌شود به آن مرحله اول رسید، اگر سرعت را بیشتر و منضبط‌تر بکنیم. لذا این احتیاج دارد به جهاد. هم باید شتاب باشد، هم باید تدبیر باشد تا بتوانیم به این رتبه اول برسیم. این رتبه اول بودن هم فقط یک هوس نیست که بگوییم اول بشویم؛ نه! این به خاطر این است که سرنوشت ملت‌ها امروز به این وابسته است. اگر یک کشوری نتواند از لحاظ اقتصادی، از لحاظ علمی، از لحاظ زیرساخت‌های پیشرفت، خودش را تأمین کند و رشد پیدا کند، بیرحمانه مورد تظاول قرار خواهد گرفت. ما نمی‌خواهیم مورد تظاول قرار بگیریم. دویست سال کشور ما مورد تعرض و تظاول قرار گرفته. ضعف دستگاه‌های سلطنتی بی‌عرضه نالایق فاسد دنیاطلب، و نشاطی که در طرف

مقابل وجود داشت، باعث این تطاول شد. ... ما نمی‌خواهیم دیگر این ادامه پیدا کند. انقلاب یک سد پولادینی در مقابل اینها درست کرده. ما می‌خواهیم این سد را مستحکم‌تر کنیم.

به هیچ قیمتی اجازه ندهیم اینها در اقتصاد ما، در فرهنگ ما، در سیاست ما، در سرنوشت و مقدرات ما دخالت کنند؛ این احتیاج دارد به این که استحکام درونی و داخلی پیدا کنیم. این استحکام درونی، یکی از پایه‌های مهمش «اقتصاد» است. بنابراین اینکه می‌گوییم اول بشویم، به خاطر این است؛ نه به خاطر اینکه حالا یک هوسی است که ایران در منطقه اول بشود؛ نه! سرنوشت ملت به این وابسته است. بنابراین تلاش مستمر، هوشمندانه، مخلصانه و اثرگذار، که طبعاً همه ظرفیت کشور هم باید در آن به کار گرفته شود، در این زمینه مؤثر است.

بیانات در دیدار فعالان و برگزیدگان بخش‌های اقتصادی ۹۰/۰۵/۲۶

شعار «همت مضاعف، کار مضاعف» امسال هم باید مورد توجه قرار بگیرد.

آن کسانی که در دلشان عشق به کشور و ملت و نظام جمهوری اسلامی و آینده این ملت هست، در عرصه فعالیت اقتصادی حضور خودشان را جدی‌تر کنند؛ ان‌شاءالله فعالیت را هوشمندانه و هدفدار مضاعف کنند. این شعار «همت مضاعف و کار مضاعف» که سال گذشته عرض کردیم، امسال هم باید در کنار مسئله «جهاد اقتصادی» مورد توجه قرار بگیرد. ان‌شاءالله همه تلاش کنند؛ همه کار کنند. آینده کشور، آینده خوبی است. ظرفیت‌های کشور، ظرفیت‌های فوق‌العاده و بی‌نظیری است. الحمدلله دل‌های خوب، ایمان‌های خوب، همت‌های خوب، دست‌های توانای خوب، چشم‌های بینای خوب در کشور فراوان است. این کشور شأنش خیلی بالاتر از این است که به عنوان یک کشور درجه دوم در دنیا محسوب شود. این کشور باید در سطح بالای کشورها و ملتها قرار داشته باشد. سابقه تاریخی ما، میراث فرهنگی ما، توانایی‌های مردمی ما، ظرفیت‌های طبیعی ما، همه به ما این را املاء و دیکته می‌کنند. ما بایستی این جوری حرکت کنیم و ان‌شاءالله به اینجاها برسیم و به امید خدا خواهیم رسید.

بیانات در دیدار فعالان و برگزیدگان بخش‌های اقتصادی ۹۰/۰۵/۲۶

خصوصیات و تعریف جهاد اقتصادی

جهاد یعنی چه؟ هر تحرکی اسمش جهاد نیست. تحرکی با خصوصیات اسمش جهاد است. یکی از خصوصیات این تحرک که اسمش جهاد است، این است که انسان بداند این در مقابل دشمن است؛ یعنی بداند در مقابل یک حرکت خصمانه و غرض‌آلودی است که دارد انجام می‌گیرد. حرکتی که در مقابل یک چنین جهت‌گیری خصمانه وجود دارد، یکی از شرایط اصلی جهاد است.

جهت دومی که در مفهوم جهاد حتماً بایستی ملاحظه بشود، استمرار و همه‌جانبگی است؛ هوشمندانه بودن است؛ مخلصانه بودن است. این جور تحرکی اسمش جهاد است. بنابراین جهاد اقتصادی یعنی حرکت مستمر همه‌جانبه هدفدار ملت ایران با نیت خنثی کردن و عقیم کردن تلاش خصم‌آلود و غرض‌آلود دشمن.

بیانات در دیدار فعالان و برگزیدگان بخش‌های اقتصادی ۹۰/۰۵/۲۶

جهاد اقتصادی برای تأمین معیشت مردم

مسئله جهاد اقتصادی ... که مکرر مطرح شده، ... مبانی و استدلال‌های اعلام «سال جهاد اقتصادی» برای شما که دولتی هستید، معلوم است. یعنی ما جهاد اقتصادی را یک ضرورت برای کشور می‌دانیم، نه صرفاً یک اولویت؛ یک نیاز قطعی است. اولاً اقتصاد، پیشرفت اقتصادی، رونق اقتصادی ارتباط مستقیم دارد با معیشت مردم. معیشت مردم جزو اولین اهداف همه دولت‌هاست در همه جای دنیا و در همه دوران تاریخ؛ البته دولت‌های علاقه‌مند به مردم؛ آن دولت‌های مستأثر و زورگو و جبار، مورد نظرمان نیستند. هر دولتی که بخواهد به مردم خودش خدمت کند، اولین مسئله‌اش، مسئله معیشت مردم است، که بتواند مردم را اداره کند. خب! این به اقتصاد وابسته است. یک اقتصاد خوب، سالم، وافر و پیشرو می‌تواند وضع زندگی مردم را خوب کند. خب! این یک دلیل است مبنی بر اینکه لازم است ما در کار اقتصاد مجاهدت کنیم.

بیانات در دیدار رئیس جمهوری و اعضای هیئت دولت ۹۰/۶/۶

ضرورت استفاده از همه روش‌های زیرکانه و جهاد اقتصادی برای خنثی کردن تحریم‌ها

امروز دشمنان نظام اسلامی و دشمنان ملت ایران از ابزار اقتصادی دارند علیه ما

استفاده می‌کنند، که نمونه‌اش همین تحریم‌هایی است که گفته شد. البته لازم است من تشکر کنم از این مجموعه‌ای که در مقابل تحریم‌ها کار می‌کنند. از همه روش‌های درست و منطقی و زیرکانه و عاقلانه باید استفاده کرد و استفاده کنید. تحریم‌ها را خنثی کنید. تدبیر دشمن هیکل مند و لیکن در واقع کم‌زور را خنثی کنید. ... این به زیرکی شما بستگی دارد. آنها [دشمنان] گفتند: تحریم‌های هوشمند یا تحریم‌های فلج‌کننده!! اما می‌بینیم که این تحریم‌ها نه آنچنان هوشمند بود، نه فلج‌کننده بود. خب! همین تحریم‌ها موجب شد که در بسیاری از چیزهایی که خودکفایی نداشتیم، به خودکفایی برسیم؛ تحرک خوبی را در زمینه‌های علمی به وجود بیاوریم؛ کارهای بزرگی را در زمینه تولیدات صنعتی و نظامی و غیرنظامی در کشورمان شاهد باشیم؛ و به راه‌های گوناگونی برای اینکه این تحریم را خنثی کنیم، برسیم.

این تحریم‌ها خنثی خواهد شد؛ شما بدانید. این جور نیست که اینها بتوانند و طاقت بیاورند که این حرکت و این رفتار را مدت طولانی ادامه بدهند؛ این امکان‌پذیر نیست؛ یعنی دنیا این را نمی‌پذیرد. امروز دنیا، دنیایی نیست که به حرف آمریکا گوش کنند؛ ولو حالا نماینده ویژه او به فلان کشور برود، مؤاخذه کند، چه کند. حالا یک چند وقتی این ادامه خواهد داشت، اما این قابل ادامه نیست. البته من چند ماه قبل هم گفتم، امروز هم شما مشاهده می‌کنید؛ آن چیزی که اینها در اول امسال گفتند فلج‌کننده، توقع خودشان این بود که در ظرف سه چهار ماه واقعاً به فلج برسد. این سه چهار ماه، بیشتر هم گذشت؛ به فلج که نرسید، هیچ، بحمدالله به تحرک بهتر ما انجامیده. پس جهاد اقتصادی برای این است. یعنی بایستی ان‌شاءالله یک مجاهدت، یک حرکت هدفمند و هوشمندانه و با توکل به خدای متعال و با اعتماد به حمایت الهی انجام بگیرد.

بیانات در دیدار رئیس جمهوری و اعضای هیئت دولت ۹۰/۶/۶

عرصه چالش مهم در سال جاری

ما امسال، سال دیگری را در پیش داریم که به امید خدا و با توکل بر پروردگار، باز ملت ایران با فعالیت خود، با تلاش خود، با هوشمندی خود در این سال خواهد توانست پیشرفت‌های زیادی را برای خود به ارمغان بیاورد. به تشخیص من، بر طبق گزارش‌ها و

مشاوره با افراد مطلع و آگاه، به این نتیجه می‌رسیم که عرصه چالش مهم در همین سال جاری - که این سال، امروز و از این ساعت شروع می‌شود - عرصه اقتصادی است. جهاد اقتصادی چیزی نیست که تمام شدنی باشد. مجاهدت اقتصادی، حضور جهادگونه در عرصه‌های اقتصادی، برای ملت ایران یک ضرورت است.

پیام نوروزی ۱۳۹۱ ۹۱/۰۱/۰۱

دستاوردهای سال جهاد اقتصادی در عرصه علم و فناوری

یک عرصه مهم اقتصادی دیگر که در سال ۹۰ با همت این ملت انجام گرفته است، عرصه علم و فناوری است. علم و فناوری یکی از پایه‌های اقتدار اقتصادی یک ملت است. یک ملت با داشتن دانش پیشرفته، فناوری پیشرفته، هم به ثروت می‌رسد، هم به استغنائی سیاسی می‌رسد، هم آبرومند می‌شود، هم دستش قوی می‌شود. به‌خاطر کلیدی بودن مسئله پیشرفت علم و فناوری، من نسبت به این مسئله حساسم. از راه‌های مختلف، کانال‌های مختلف، گزارش‌های متفاوتی را تقریباً به‌طور مستمر دریافت می‌کنم و می‌توانم به شما قاطعانه عرض کنم که: سطح پیشرفت‌های کشور بسیار بیشتر از آن چیزی است که تاکنون به اطلاع مردم رسیده است.

بر اساس گزارش مراکز علمی معتبر دنیا - این گزارش مربوط به مراکز علمی خود ما نیست - سریع‌ترین رشد علمی جهان، امروز در ایران دارد انجام می‌گیرد. در سال ۹۰ که تقریباً برابر بود با سال ۲۰۱۱ میلادی، گزارش مراکز علمی معتبر این است که در سال - ۲۰۱۱ که سه ماه پیش این سال تمام شد - ملت ایران نسبت به سال قبل، یعنی سال ۲۰۱۰ میلادی، رشد علمی و پیشرفت علمی‌اش بیست درصد افزایش داشته است. ... گزارش می‌دهند - ... گزارش مراکز علمی معتبر دنیا - که در منطقه، ایران در رتبه اول سطح علمی، و در کل جهان در رتبه هفدهم است. این گزارش کسانی است که اگر بتوانند گزارش خلاف علیه ما بدهند، امتناع نمی‌کنند؛ این را این‌جور اعتراف می‌کنند. سال ۹۰ ما در زیست فناوری پیشرفت کردیم، در نانوفناوری پیشرفت کردیم، در هوافضا پیشرفت کردیم - که ماهواره نوید پرتاب شد - در صنعت هسته‌ای پیشرفت کردیم، که غنی‌سازی بیست درصد محصول سال ۹۰ است. ... جوانان ما گفتند خودمان درست می‌کنیم. در سال

۹۰ اورانیوم غنی شده بیست درصد را اینها برای سایت هسته‌ای تهران تولید کردند و آن را به دنیا اعلام کردند؛ دشمنان ما مانند متحیر! با اینکه می‌دانند مرکز هسته‌ای تهران مخصوص رادیوداروهاست - یعنی برای نیاز بیمارستان‌ها و آزمایشگاه‌های ما در سرتاسر کشور است و هزاران بیمار به این رادیوداروها احتیاج دارند - درعین حال نمی‌دادند، نمی‌فروختند، شرط می‌گذاشتند، باج‌گیری می‌کردند. جوانان ما خودشان آن را تهیه کردند. کار پیچیده‌ای هم بود، کار سختی هم بود، اما از عهده برآمدند و انواع و اقسام رادیوداروها الآن در همین مرکز تهران با سوخت داخلی تولید می‌شود. این مال سال ۹۰ است.

در سال ۹۰، در همین صنعت هسته‌ای، تولید صفحه سوخت را در کشور انجام دادند؛ ... دانشمندان ما، جوانان ما گفتند ما خودمان این صفحه سوخت را درست می‌کنیم؛ همت کردند، درست کردند، گزارش دادند، نشان دادند. این مال سال ۹۰ است. افزایش شش برابری داروهای نو ترکیب، افزایش صادرات کالا و خدمات دانش‌بنیان؛ اینها همه مربوط به سال ۹۰ است. اینها بخشی از دستاوردهای «سال جهاد اقتصادی» است. اینها پیشرفت علمی است، پیشرفت فناوری است، نشان دهنده اقتدار علمی کشور است، اما دارای تأثیر مستقیم اقتصادی برای کشور است. جهاد اقتصادی یعنی این.

پیام نوروزی ۱۳۹۱ ۹۱/۰۱/۰۱

ضرورت پیگیری اقتصاد مقاومتی در مقابل فشار اقتصادی

به مسئله اقتصاد باید با این دید نگاه کرد: ما چند سال پیش «اقتصاد مقاومتی» را مطرح کردیم. همه کسانی که ناظر مسائل گوناگون بودند، می‌توانستند حدس بزنند که هدف دشمن، فشار اقتصادی بر کشور است. معلوم بود و طراحی‌ها نشان می‌داد که اینها می‌خواهند بر روی اقتصاد کشور متمرکز شوند. اقتصاد کشور ما برای آنها نقطه مهمی است. هدف دشمن این بود که بر روی اقتصاد متمرکز شود، به رشد ملی لطمه بزند، به اشتغال لطمه بزند، طبعاً رفاه ملی دچار اختلال و خطر شود، مردم دچار مشکل شوند، دلزده بشوند، از نظام اسلامی جدا شوند؛ هدف فشار اقتصادی دشمن این است، و این محسوس بود؛ این را انسان می‌توانست مشاهده کند.

من سال ۸۶ در صحن مطهر علی بن موسی الرضا علیه الصلّه و السلام در سخنرانی اول سال

گفتم که اینها دارند مسئله اقتصاد را پیگیری می‌کنند؛ بعد هم آدم می‌تواند فرض کند که این شعارهای سال حلقه‌هایی بود برای ایجاد یک منظومه کامل در زمینه مسائل اقتصاد؛ یعنی اصلاح الگوی مصرف، مسئله جلوگیری از اسراف، مسئله همت مضاعف و کار مضاعف، مسئله جهاد اقتصادی، و امسال تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی. ما اینها را به عنوان شعارهای زودگذر مطرح نکردیم؛ اینها چیزهایی است که می‌تواند حرکت عمومی کشور را در زمینه اقتصاد ساماندهی کند؛ می‌تواند ما را پیش ببرد. ما باید دنبال این راه باشیم.

بیانات در دیدار کارگزاران نظام ۹۱/۰۵/۰۳

طرح‌های اقتصاد مقاومتی و ثمر بخش بودن آنها

به نظر ما طرح‌های «اقتصاد مقاومتی» جواب می‌دهد. همین مسئله سهمیه‌بندی بنزین که اشاره کردند، جواب داد. اگر چنانچه بنزین سهمیه‌بندی نمی‌شد، امروز مصرف بنزین ما از صد میلیون لیتر در روز بالاتر می‌رفت. توانستند این را کنترل کنند؛ که خب! امروز در یک حد خیلی خوبی هست. حتی باید جوری باشد که هیچ به بیرون نیازی نباشد، که الحمدلله نیست. تحریم بنزین را در برنامه داشتند؛ اقتصاد مقاومتی تحریم بنزین را خنثی کرد. و بقیه چیزهایی که مورد نیاز کشور است.

هدفمند کردن یارانه‌ها هم در جهت شکل دادن به اقتصاد ملی است؛ که اینها می‌تواند هم رونق ایجاد کند - در تولید، در اشتغال - و هم موجب رفاه شود؛ اینها مایه رشد تولید کشور، رشد اقتصادی کشور، مایه اقتدار یک کشور است. با رشد تولید، یک کشور در دنیا اقتدار حقیقی و آبروی بین‌المللی پیدا می‌کند. این کار بایستی به انجام برسد. و استفاده حداکثری از زمان و منابع و امکانات. از زمان باید حداکثر استفاده بشود. طرح‌هایی که سال‌های متمادی طول می‌کشید، امروز خوشبختانه با فاصله کمتری انسان می‌بیند که فلان کارخانه در ظرف دو سال، در ظرف هجده ماه به بهره‌برداری رسید. باید این را در کشور تقویت کرد.

بیانات در دیدار کارگزاران نظام ۹۱/۰۵/۰۳

لزوم پیگیری اقتصاد مقاومتی برای مقابله با فشارهای دشمن

اینکه ما عرض کردیم «اقتصاد مقاومتی»، این یک شعار نیست؛ این یک واقعیت است. کشور دارد پیشرفت می‌کند. ما افق‌های بسیار بلند و نویدبخشی را در مقابل خودمان مشاهده می‌کنیم. خب! بدیهی است که حرکت به سمت این افق‌ها، معارض‌ها و معارضه‌هایی هم دارد. بعضی از این معارضه‌ها انگیزه‌های اقتصادی دارد، بعضی انگیزه‌های سیاسی دارد؛ بعضی منطقه‌ای است، بعضی بین‌المللی است. این معارضه‌ها در مواردی هم منتهی می‌شود به همین فشارهای گوناگونی که مشاهده می‌کنید؛ فشارهای سیاسی، تحریم، غیر تحریم، فشارهای تبلیغاتی - اینها هست - لیکن در لابه‌لای این مشکلات، در وسط این خا‌رها، گام‌های استوار و همت‌ها و تصمیم‌هایی هم وجود دارد که بناست از وسط این خا‌رها عبور کند و خودش را به آن نقطه مورد نظر برساند؛ وضع کشور الآن این‌جوری است، به هیچ وجه ما در بن‌بست نیستیم؛ به هیچ وجه با مشکلاتی که ما را از تصمیم به ادامه راه باز ندارد، مواجه نیستیم؛ چنین مشکلاتی وجود ندارد. بله! مشکلات هست؛ اما همه این مشکلات، کوچک‌تر از تصمیم و اراده و هدف‌ها و آرمان‌های این ملت و این کشور است. در بستر نرم و راحتی نمی‌خواهیم بخوابیم و تکیه بزنیم و استراحت کنیم؛ نه، وسط میدانیم؛ اما این میدان، یک میدان دشوار و در عین حال شوق‌آفرین است؛ ... خب! ما باید هر کدام نقش خودمان را بشناسیم و آن را ایفاء کنیم. یکی از بخش‌های ما، اقتصاد است و خاصیت اقتصاد در یک چنین شرایطی، اقتصاد مقاومتی است؛ یعنی اقتصادی که همراه باشد با مقاومت در مقابل کارشکنی دشمن، خباثت دشمن؛ دشمنانی که ما داریم. به نظر من یکی از بخش‌های مهمی که می‌تواند این اقتصاد مقاومتی را پایدار کند، همین کار شماس‌ت؛ همین شرکت‌های دانش‌بنیان است؛ این یکی از بهترین مظاهر و یکی از مؤثرترین مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی است؛ این را باید دنبال کرد.

بیانات در دیدار جمعی از پژوهشگران و مسئولان شرکت‌های دانش‌بنیان ۹۱/۵/۸

اقتصاد مقاومتی؛ مطالبه عمومی

در زمینه مسائل اقتصادی، «اقتصاد تهاجمی» را مطرح کردند؛ عیبی ندارد. بنده فکر اقتصاد تهاجمی را نکردم. اگر واقعاً یک تبیین دانشگاهی و آکادمیک نسبت به اقتصاد تهاجمی - به قول ایشان، مکمل اقتصاد مقاومتی - وجود دارد، چه اشکالی دارد؟ آن را هم

مطرح کنیم. آنچه که به نظر ما رسیده، اقتصاد مقاومتی بوده. البته اقتصاد مقاومتی فقط جنبه نفی نیست؛ این جور نیست که اقتصاد مقاومتی معنایش حصار کشیدن دور خود و فقط انجام یک کارهای تدافعی باشد؛ نه! اقتصاد مقاومتی یعنی آن اقتصادی که به یک ملت امکان می‌دهد و اجازه می‌دهد که حتی در شرایط فشار هم رشد و شکوفایی خودشان را داشته باشند. این یک فکر است، یک مطالبه عمومی است. شما دانشجو هستید، استاد هستید، اقتصاددان هستید؛ بسیار خوب، با زبان دانشگاهی، همین ایده اقتصاد مقاومتی را تبیین کنید؛ حدودش را مشخص کنید؛ یعنی آن اقتصادی که در شرایط فشار، در شرایط تحریم، در شرایط دشمنی‌ها و خصومت‌های شدید می‌تواند تضمین کننده رشد و شکوفایی یک کشور باشد.

بیانات در دیدار دانشجویان ۹۱/۵/۱۶

ضرورت تکیه به بخش درونزای اقتصاد

یک رکن دیگر اقتصاد مقاومتی، حمایت از تولید ملی است؛ صنعت و کشاورزی. آمارهایی که آقایان می‌دهند، آمارهای خوبی است؛ لیکن از آن طرف هم از داخل دولت، خود مسئولین به ما می‌گویند که بعضی کارخانه‌ها دچار مشکلند، اختلال دارند، در بعضی جاها تعطیلی صنایع وجود دارد ... خب! باید این را علاج کرد. اینها طبعاً ایجاد اشکال می‌کند. ... بالاخره حمایت از تولید ملی، آن بخش درونزای اقتصاد ماست و به این بایستی تکیه کرد.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهوری و اعضای هیات دولت ۹۱/۰۶/۰۲

ممنوعیت مصرف اقلام خارجی

به مصرف تولیدات داخلی هم اهمیت بدهید. در دستگاه شما، در وزارتخانه شما، اگر کار جدیدی انجام می‌گیرد، اگر چیز جدیدی خریده می‌شود، اگر همین اقلام روزمره‌ای که مورد نیاز وزارتخانه است تهیه می‌شود، سعی کنید همه‌اش از داخل باشد؛ اصرار بر این داشته باشید؛ خود این، یک قلم خیلی بزرگی می‌شود. اصلاً ممنوع کنید و بگویید هیچ کس حق ندارد در این وزارتخانه جنس خارجی مصرف کند. به نظر من اینها می‌تواند

کمک کند.

بیانات در دیدار رئیس جمهوری و اعضای هیات دولت ۹۱/۰۶/۰۲

لزوم توجه به اقتصاد دانش بنیان

یک مسئله دیگر در سرفصل اقتصاد مقاومتی، اقتصاد دانش بنیان است. ... این بخش شرکت های دانش بنیان و فعالیت های اقتصادی دانش بنیان خیلی جاده باز و امیدبخشی است. البته آنها گلایه هایی هم داشتند. به نظر من دوستان مسئول در دولت که کارشان به این بخش ارتباط پیدا می کند - چه وزارت صنعت و معدن و تجارت، چه وزات علوم - به این مسئله شرکت های دانش بنیان بپردازند و گلایه هایشان را بشنوند و آنها را برطرف کنند. زمینه بسیار خوبی است. ما استعداد های برجسته ای داریم که می توانند در این مورد کمک کنند.

بیانات در دیدار رئیس جمهوری و اعضای هیات دولت ۹۱/۰۶/۰۲

ضرورت توجه به مسئله تولید ملی

اساس قضیه، امروز عبارت است از تولید ملی. علاج اصلی و بنیانی، عبارت است از تولید ملی؛ همانی که ما در شعار سال عرض کردیم: تولید ملی، کار و سرمایه ایرانی. گرانی را این از بین می برد، تولید را این افزایش می دهد، اشتغال را این به وجود می آورد، بیکاری را این از بین می برد، سرمایه های ملی را به کار می اندازد، روحیه استغنائی ملت ایران را تقویت می کند. مسئولین کشور در سطوح مختلف باید هر چه می توانند، به مسئله تولید ملی توجه کنند. البته خطاب ما در درجه اول به مسئولین درجه یک است در سطوح بالای کشوری؛ چه در مجلس، چه در دولت؛ لیکن سطوح بعدی، سطوح پایینی، سطوح استانی، همه باید توجه کنند.

بیانات در اجتماع بزرگ مردم بجنورد ۹۱/۷/۱۹

ضرورت توجه به تولید ملی

آنچه را که ما در سال ۹۲ در پیش رو داریم، باز عمده تاً در دو عرصه مهم اقتصاد و سیاست است. در عرصه اقتصاد، به تولید ملی باید توجه شود؛ همچنان که در شعار سال

گذشته بود. البته کارهایی هم انجام گرفت، متنها ترویج تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی، یک مسأله بلندمدت است؛ در یک سال به سرانجام نمی‌رسد. خوشبختانه در نیمه دوم سال ۹۱ سیاست‌های تولید ملی تصویب شد و ابلاغ شد. یعنی درواقع این کار ریلگذاری شد که بر اساس آن، مجلس و دولت می‌توانند برنامه ریزی کنند و حرکت خوبی را آغاز کنند و انشاءالله با همت بلند و با پشتکار پیش بروند.

پیام نوروزی به مناسبت آغاز سال ۱۳۹۲ ۱۳۹۲/۱/۱

مصرف جنس خارجی در دستگاه‌های دولتی مطلقاً ممنوع

من تأکید می‌کنم، اصرار می‌کنم، از همه ملت ایران درخواست می‌کنم: بروید به سمت مصرف تولیدات داخلی! این کار کوچکی نیست؛ این کار کم‌اهمیتی نیست؛ این یک کار بزرگ است. البته دستگاه‌های حکومتی و دولتی - دولتی به معنای عام - در این جهت وظیفه مضاعف دارند. فلان وزارتخانه، فلان سازمان، فلان اداره وقتی می‌خواهد جنس داخلی خودش را تأمین کند، مطلقاً باید از جنس خارجی استفاده نکند؛ بروند سراغ تولیدات داخلی.

بیانات در دیدار کارگران و فعالان بخش تولید کشور به مناسبت هفته کارگر ۹۲/۲/۷

وظیفه دولت و مردم در خلق حماسه اقتصادی

ما عرض کردیم: «حماسه سیاسی» و «حماسه اقتصادی». حماسه اقتصادی فقط دست دولت نیست؛ البته برنامه‌ریزی‌های دولت مؤثر است. حماسه یعنی واقعه جهادگونه و پرشور؛ این را باید ملت ایران و مسئولان کشور مورد نظر قرار دهند؛ ضعف‌ها را، خلأها را پُر کنند؛ اول بشناسند. در همه برنامه‌ریزی‌ها باید زندگی و معیشت طبقات ضعیف مورد توجه قرار گیرد؛ بعد برای آنها برنامه‌ریزی کنند. این می‌شود حماسه. آحاد مردم، چه در مصرفشان، چه در تولیدشان؛ بخش‌های مولد یک‌جور، بخش‌های مصرف‌کننده یک‌جور، بخش‌های خدمات یک‌جور؛ بدانند که برای پیشرفت کشور حرکت جهش‌گونه لازم است، خلق حماسه لازم است؛ آن وقت کشور پیش خواهد رفت، استقرار پیدا خواهد شد. حماسه سیاسی و حماسه اقتصادی، دو توأمانند؛ هر کدامی دیگری را تقویت می‌کند و حفظ می‌کند و نگه می‌دارد.

بیانات در دیدار کارگران و فعالان بخش تولید کشور ۹۲/۲/۷

عزم راسخ مردم و مسئولان برای مایوس کردن دشمن در فشار اقتصادی

ما که اول سال عرض کردیم حماسه سیاسی و اقتصادی، فهمیدیم چه داریم می‌گوییم؛ دشمن هم فهمید که ما چه داریم می‌گوییم. دشمن با تحریم و با فشار اقتصادی گوناگون سعی کرد مردم را از میدان خارج کند. می‌گویند که ما با مردم دشمن نیستیم. دروغ می‌گویند؛ راحت، با وقاحت! بیشترین فشار برای این است که مردم ناراحت شوند؛ مردم در تنگنا قرار بگیرند؛ مردم زیر فشار قرار بگیرند؛ شاید بتوانند به این وسیله بین مردم و نظام اسلامی فاصله ایجاد کنند. هدف، فشار بر مردم است. اگر چنانچه این حرکت عظیم اقتصادی، این جهش اقتصادی، این برنامه‌ریزی درست، چه در بخش قانونگذاری، چه در بخش اجراء، در سطوح مختلف، مورد توجه قرار بگیرد، همه این فشارها ختشی خواهد شد. ملت ایران و مسئولان کشور باید با عزم راسخ، دشمن را مایوس کنند.

۹۲/۲/۷ بیانات در دیدار کارگران و فعالان بخش تولید کشور به مناسبت هفته کارگر

معنای اقتصاد مقاومتی و لزوم ایجاد آن در کشور

مبانی اقتصاد مقاومتی و مجموعه سیاست‌های اقتصاد مقاومتی تدوین شده است، برای مشورت فرستاده شده به مجمع تشخیص مصلحت، آنجا دارند بررسی می‌کنند. اقتصاد مقاومتی به معنای ریاضت اقتصادی نیست، به معنای در لاک خود رفتن نیست؛ یک معنای کاملاً معقول‌تر و عمیق‌تری دارد که قابل فهم و قابل دفاع است؛ و علاج هم همین است؛ ما باید بتوانیم یک اقتصادی را در کشور به وجود بیاوریم که در مقابل بحران‌ها و جزرومدهای بین‌المللی مقاوم باشد، آسیب نبیند؛ این لازم است.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیأت دولت ۹۲/۰۶/۰۶

ابلاغ سیاست‌های کلی «اقتصاد مقاومتی»

ایران اسلامی با استعدادهای سرشار معنوی و مادی و ذخائر و منابع غنی و متنوع و زیرساخت‌های گسترده و مهم‌تر از همه، برخورداری از نیروی انسانی متعهد و کارآمد و دارای عزم راسخ برای پیشرفت، اگر از الگوی اقتصادی بومی و علمی برآمده از فرهنگ انقلابی و اسلامی که همان اقتصاد مقاومتی است، پیروی کند نه تنها بر همه مشکلات

اقتصادی فائق می‌آید و دشمن را که با تحمیل یک جنگ اقتصادی تمام عیار در برابر این ملت بزرگ صف‌آرایی کرده، به شکست و عقب‌نشینی وا می‌دارد، بلکه خواهد توانست در جهانی که مخاطرات و بی‌اطمینانی‌های ناشی از تحولات خارج از اختیار، مانند بحران‌های مالی، اقتصادی، سیاسی و ... در آن رو به افزایش است، با حفظ دستاوردهای کشور در زمینه‌های مختلف و تداوم پیشرفت و تحقق آرمان‌ها و اصول قانون اساسی و سند چشم‌انداز بیست ساله، اقتصاد متکی به دانش و فناوری، عدالت بنیان، درون‌زا و برون‌گرا، پویا و پیشرو را محقق سازد و الگویی الهام‌بخش از نظام اقتصادی اسلام را عینیت بخشد. اکنون با مذاقه لازم و پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی که در ادامه و تکمیل سیاست‌های گذشته، خصوصاً سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و با چنین نگاهی تدوین شده و راهبرد حرکت صحیح اقتصاد کشور به سوی این اهداف عالی است، ابلاغ می‌گردد.

لازم است قوای کشور بی‌درنگ و با زمان‌بندی مشخص، اقدام به اجرای آن کنند و با تهیه قوانین و مقررات لازم و تدوین نقشه راه برای عرصه‌های مختلف، زمینه و فرصت مناسب برای نقش‌آفرینی مردم و همه فعالان اقتصادی را در این جهاد مقدس فراهم آورند تا به فضل الهی حماسه اقتصادی ملت بزرگ ایران نیز همچون حماسه سیاسی در برابر چشم جهانیان رخ نماید.

از خداوند متعال توفیق همگان را در این امر مهم خواستارم.

سیدعلی خامنه‌ای

۱۳۹۲/۱۱/۲۹

سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی

با هدف تأمین رشد پویا و بهبود شاخص‌های مقاومت اقتصادی و دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز بیست‌ساله، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با رویکردی جهادی، انعطاف‌پذیر، فرصت‌ساز، مولد، درون‌زا، پیشرو و برون‌گرا ابلاغ می‌گردد:

۱- تأمین شرایط و فعال‌سازی کلیه امکانات و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی کشور به منظور توسعه کارآفرینی و به حداکثر رساندن مشارکت آحاد جامعه در

فعالیت‌های اقتصادی با تسهیل و تشویق همکاری‌های جمعی و تأکید بر ارتقاء درآمد و نقش طبقات کم‌درآمد و متوسط.

۲- پیشنهادی اقتصاد دانش‌بنیان، پیاده‌سازی و اجرای نقشه جامع علمی کشور و ساماندهی نظام ملی نوآوری به منظور ارتقاء جایگاه جهانی کشور و افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان و دستیابی به رتبه اول اقتصاد دانش‌بنیان در منطقه.

۳- محور قراردادن رشد بهره‌وری در اقتصاد با تقویت عوامل تولید، توانمندسازی نیروی کار، تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد، ایجاد بستر رقابت بین مناطق و استان‌ها و به کارگیری ظرفیت و قابلیت‌های متنوع در جغرافیای مزیت‌های مناطق کشور.

۴- استفاده از ظرفیت اجرای هدفمندسازی یارانه‌ها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقاء شاخص‌های عدالت اجتماعی.

۵- سهم‌بری عادلانه عوامل در زنجیره تولید تا مصرف متناسب با نقش آنها در ایجاد ارزش، به‌ویژه با افزایش سهم سرمایه انسانی از طریق ارتقاء آموزش، مهارت، خلاقیت، کارآفرینی و تجربه.

۶- افزایش تولید داخلی نهاده‌ها و کالاهای اساسی (به‌ویژه در اقلام وارداتی)، و اولویت دادن به تولید محصولات و خدمات راهبردی و ایجاد تنوع در مبادی تأمین کالاهای وارداتی با هدف کاهش وابستگی به کشورهای محدود و خاص.

۷- تأمین امنیت غذا و درمان و ایجاد ذخایر راهبردی با تأکید بر افزایش کمی و کیفی تولید (مواد اولیه و کالا).

۸- مدیریت مصرف با تأکید بر اجرای سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف و ترویج مصرف کالاهای داخلی همراه با برنامه‌ریزی برای ارتقاء کیفیت و رقابت‌پذیری در تولید.

۹- اصلاح و تقویت همه‌جانبه نظام مالی کشور با هدف پاسخگویی به نیازهای اقتصاد ملی، ایجاد ثبات در اقتصاد ملی و پیشگامی در تقویت بخش واقعی.

۱۰- حمایت همه‌جانبه هدفمند از صادرات کالاها و خدمات به تناسب ارزش افزوده و با خالص ارزآوری مثبت از طریق:

- تسهیل مقررات و گسترش مشوق‌های لازم.

- گسترش خدمات تجارت خارجی و ترانزیت و زیرساخت‌های مورد نیاز.
- تشویق سرمایه‌گذاری خارجی برای صادرات.
- برنامه‌ریزی تولید ملی متناسب با نیازهای صادراتی، شکل‌دهی بازارهای جدید، و تنوع بخشی پیوندهای اقتصادی با کشورها به‌ویژه با کشورهای منطقه.
- استفاده از ساز و کار مبادلات تهاتری برای تسهیل مبادلات در صورت نیاز.
- ایجاد ثبات رویه و مقررات در مورد صادرات با هدف گسترش پایدار سهم ایران در بازارهای هدف.
- ۱۱- توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور به منظور انتقال فناوری‌های پیشرفته، گسترش و تسهیل تولید، صادرات کالا و خدمات و تأمین نیازهای ضروری و منابع مالی از خارج.
- ۱۲- افزایش قدرت مقاومت و کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد کشور از طریق:
  - توسعه پیوندهای راهبردی و گسترش همکاری و مشارکت با کشورهای منطقه و جهان به‌ویژه همسایگان.
  - استفاده از دیپلماسی در جهت حمایت از هدف‌های اقتصادی.
  - استفاده از ظرفیت‌های سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای.
- ۱۳- مقابله با ضربه‌پذیری درآمد حاصل از صادرات نفت و گاز از طریق:
  - انتخاب مشتریان راهبردی.
  - ایجاد تنوع در روش‌های فروش.
  - مشارکت دادن بخش خصوصی در فروش.
  - افزایش صادرات گاز.
  - افزایش صادرات برق.
  - افزایش صادرات پتروشیمی.
  - افزایش صادرات فرآورده‌های نفتی
- ۱۴- افزایش ذخایر راهبردی نفت و گاز کشور به منظور اثرگذاری در بازار جهانی نفت و گاز و تأکید بر حفظ و توسعه ظرفیت‌های تولید نفت و گاز، به‌ویژه در میادین مشترک.

۱۵ - افزایش ارزش افزوده از طریق تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز، توسعه تولید کالاهای دارای بازدهی بهینه (براساس شاخص شدت مصرف انرژی) و بالا بردن صادرات برق، محصولات پتروشیمی و فرآورده های نفتی با تأکید بر برداشت صیانتی از منابع. ۱۶ - صرفه جویی در هزینه های عمومی کشور با تأکید بر تحول اساسی در ساختارها، منطقی سازی اندازه دولت و حذف دستگاه های موازی و غیر ضرور و هزینه های زاید.

۱۷ - اصلاح نظام درآمدی دولت با افزایش سهم درآمدهای مالیاتی. ۱۸ - افزایش سالانه سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت و گاز تا قطع وابستگی بودجه به نفت.

۱۹ - شفاف سازی اقتصاد و سالم سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت ها و زمینه های فسادزا در حوزه های پولی، تجاری، ارز

۲۰ - تقویت فرهنگ جهادی در ایجاد ارزش افزوده، تولید ثروت، بهره وری، کارآفرینی، سرمایه گذاری و اشتغال مولد و اعطای نشان اقتصاد مقاومتی به اشخاص دارای خدمات برجسته در این زمینه.

۲۱ - تبیین ابعاد اقتصاد مقاومتی و گفتمان سازی آن بویژه در محیط های علمی، آموزشی و رسانه ای و تبدیل آن به گفتمان فراگیر و رایج ملی.

۲۲ - دولت مکلف است برای تحقق سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی با هماهنگ سازی و بسیج پویای همه امکانات کشور، اقدامات زیر را معمول دارد:

- شناسایی و بکارگیری ظرفیت های علمی، فنی و اقتصادی برای دسترسی به توان آفندی و اقدامات مناسب.

- رصد برنامه های تحریم و افزایش هزینه برای دشمن.

- مدیریت مخاطرات اقتصادی از طریق تهیه طرح های واکنش هوشمند، فعال، سریع و به هنگام در برابر مخاطرات و اختلال های داخلی و خارجی.

۲۳ - شفاف و روان سازی نظام توزیع و قیمت گذاری و روزآمدسازی شیوه های نظارت بر بازار.

۲۴ - افزایش پوشش استاندارد برای کلیه محصولات داخلی و ترویج آن.

ابلاغ سیاست‌های کلی «اقتصاد مقاومتی» ۹۲/۱۱/۲۹

راهنماهای مهم برای اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی

[باید] هر یک از قوا نیز بر روند کار خود نظارت دقیق داشته باشند. ... اگر لازمه اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، برطرف کردن برخی قوانین معارض باشد، مجلس شورای اسلامی باید با شناسایی این قوانین معارض، آنها را حذف کند. همچنین اگر اجرای این سیاست‌ها نیازمند حذف برخی ضوابط و مقررات دست و پاگیر و تنظیم ضوابط جدید تسهیل کننده است، دولت با صدور بخشنامه‌هایی این اقدام را انجام دهد. ... باید مراقب بود تا قوانین و ضوابط جدید به گونه‌ای نباشد که زمینه‌ساز تراکم و تعارض قوانین شود. ... با حذف قوانین و مقررات معارض سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و یا احیاناً با تصویب قوانین و ضوابط جدید، راه برای اجرای راحت‌تر این سیاست‌ها که عمده‌تأ بر عهده دولت است، مهیا خواهد شد. افرادی را مأمور پیگیری و اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی کنید که انگیزه‌های انقلابی و مردمی و اعتقاد لازم و کافی برای اجرای آنها داشته باشند. هماهنگی میان سه قوه برای اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی بسیار ضروری است. باید از ایجاد تشکیلات جدید و موازی کاری به شدت پرهیز شود.

(گزارش خبری) بیانات در جلسه سران قوا ۹۲/۱۲/۰۶

لزوم فرهنگ‌سازی و مشارکت مردم برای اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی

فرهنگ‌سازی و ایجاد گفتمان رایج و فراگیر برای اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ضروری است. ... باید محورهای اصلی این سیاست‌ها با استدلال صحیح و منطقی برای مردم بیان شوند تا به تدریج در بخش‌های مختلف جامعه رسوخ پیدا کند و به یک مطالبه عمومی تبدیل شود. ... گفتمان‌سازی در خصوص اقتصاد مقاومتی و تبدیل آن به یک گفتمان عمومی، بسیاری از مشکلات را بر طرف و کارها را تسهیل خواهد کرد. ... یکی از محورهای مهم سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، مشارکت مردم و چگونگی مردمی کردن اقتصاد است. ... کشور در طول ۳۵ سال گذشته به ویژه در پیروزی انقلاب اسلامی و ۸

سال دفاع مقدس از حضور و مشارکت مردم نتایج و ثمرات فراوانی به دست آورده است و در بخش اقتصاد نیز قطعاً هدایت سرمایه‌های کوچک مردم در مسیر اقتصاد عمومی بسیار راهگشا و مؤثر خواهد بود. ... با استفاده از ظرفیت‌های مردمی، می‌توان کارهایی را انجام داد که شاید از عهده چند وزارت‌خانه هم بر نیاید.

(گزارش خبری) بیانات در جلسه سران قوا ۹۲/۱۲/۰۶

ایجاد تحرک و پویایی در اقتصاد کشور و بهبود شاخص‌های کلان

مسئله ایجاد تحرک و پویایی در اقتصاد کشور و بهبود شاخص‌های کلان ... از قبیل رشد اقتصادی، از قبیل تولید ملی، از قبیل اشتغال، کاهش تورم، افزایش بهره‌وری، رفاه عمومی. در تأمین این سیاست‌ها، تحرکی در اقتصاد کشور و بهبودی در این شاخص‌ها در نظر گرفته شده؛ و از همه این شاخص‌ها مهم‌تر، شاخص کلیدی و مهم عدالت اجتماعی است. یعنی ما رونق اقتصادی کشور را بدون تأمین عدالت اجتماعی به هیچ وجه قبول نداریم و معتقد به آن نیستیم. کشورهایی هستند که شاخص‌هایشان خیلی خوب است، مطلوب است، رشد اقتصادیشان خیلی بالا است؛ لکن تبعیض، اختلاف طبقاتی، نبود عدالت در آن کشورها محسوس است؛ ما این را به هیچ وجه منطبق با خواست اسلام و اهداف جمهوری اسلامی نمی‌دانیم. بنابراین یکی از مهم‌ترین شاخص‌های ما، شاخص عدالت اجتماعی است. باید طبقات محروم از پیشرفت اقتصادی کشور به معنای واقعی کلمه بهره‌مند بشوند.

بیانات در جلسه تبیین سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ۹۲/۱۲/۲۰

تدبیر بلندمدت برای اقتصاد کشور

مجموعه سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در واقع یک الگوی بومی و علمی است که برآمده از فرهنگ انقلابی و اسلامی ماست؛ متناسب با وضعیت امروز و فردای ماست. من شرح خواهم داد که این مربوط به وضع کنونی و شرایط کنونی کشور نیست، این یک تدبیر بلندمدت برای اقتصاد کشور است؛ می‌تواند اهداف نظام جمهوری اسلامی را در زمینه مسائل اقتصادی برآورده کند؛ می‌تواند مشکلات را برطرف کند؛ درعین حال پویا هم

هست؛ یعنی ما این سیاست‌ها را به صورت یک چارچوب بسته و متحجر ندیده‌ایم، قابل تکمیل است، قابل انطباق با شرایط گوناگونی است که ممکن است در هر برهه‌ای از زمان پیش بیاید؛ و عملاً اقتصاد کشور را به حالت «انعطاف‌پذیری» می‌رساند؛ یعنی شکنندگی اقتصاد را در مقابل تکانه‌های گوناگون - که اشاره خواهم کرد - برطرف می‌کند. این الگو با تلاش و همفکری افراد صاحب‌نظر و با بحث در مجمع تشخیص مصلحت و حضور رؤسای قوا و مسئولان تهیه شده؛ از کمک صاحب‌نظران اقتصادی برای تهیه این الگو به‌طور کامل استفاده شده؛ در واقع یکی از محسنات این الگو این است که مورد وفاق است؛ یعنی در مجمع تشخیص ورز پیدا کرده است و چکش‌کاری شده، جوانب آن دیده شده؛ رؤسای قوا در مجمع تشخیص حضور دارند، مسئولان گوناگون هم در آنجا هستند، بحث کردند؛ کار ملاحظه شده و دقت شده و مستحکم شده‌ای است.

بیانات در جلسه تبیین سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ۹۲/۱۲/۲۰

دلایل مقاومت‌سازی اقتصاد کشور

گرایش به اقتصاد مقاومتی مخصوص ما هم نیست؛ امروز در بسیاری از کشورها - به‌خصوص در این سال‌های اخیر - با تکانه‌های شدید اقتصادی که در دنیا به‌وجود آمد، کشورهای متعددی به دنبال مقاومت‌سازی اقتصاد خودشان برآمدند؛ البته هر کشوری شرایط خاص خودش را دارد. این اقتصاد سرمایه‌داری با مشکلاتی که ناشی از این اقتصاد بود، از غرب و از آمریکا سرریز شد به بسیاری از کشورها؛ و اقتصاد جهانی در مجموع، یک کل مرتبط به یکدیگر است، طبعاً کشورها از این مشکلات کم‌وبیش متأثر شدند؛ بعضی بیشتر، بعضی کمتر. بنابراین خیلی از کشورها در صدد برآمدند که اقتصاد خودشان را مقاومت‌سازی کنند؛ به تعبیری همین اقتصاد مقاومتی را به شکل متناسب با کشورهایشان برنامه‌ریزی کنند، تحقق ببخشند. به نظر من احتیاج ما به اقتصاد مقاومتی بیش از کشورهای دیگر است؛ ما بیشتر احتیاج داریم که اقتصاد خودمان را مقاومت‌سازی کنیم. اولاً به همان دلیل مشترک بین ما و دیگر کشورها؛ ما با اقتصاد جهانی مرتبط‌ایم، بنای بر همین ارتباط هم داریم، ما قصد جداشدن و مُعزَلِ (برکنار) شدن از اقتصاد جهانی را به‌هیچ‌وجه نداریم و در شرایط کنونی دنیا نمی‌توان هم داشت؛ بنابراین متأثر می‌شویم از آنچه در دنیا در

اقتصادهای جهانی اتفاق می‌افتد. ثانیاً خصوصیتی است که ما داریم؛ ما به‌خاطر استقلال‌مان، به‌خاطر عزت‌مداری‌مان، به‌خاطر اصرارمان بر تحت تأثیر سیاست‌های قدرت‌ها قرار نگرفتن، مورد تهاجم و سوء نیت هم قرار داریم؛ یعنی نسبت به ما - همچنان که در شرایط کنونی مشاهده می‌کنید - انگیزه‌های مخالفت و اخلاص‌گری و اشکال‌تراشی و ایجاد مشکل، بیش از بسیاری از کشورهای دیگر است. بنابراین ما بیشتر بایستی اهتمام بورزیم به اینکه پایه‌های اقتصاد را محکم کنیم و اقتصادمان را مقاوم‌سازی کنیم؛ نگذاریم وضعیتی وجود داشته باشد که یا حوادث و تکانه‌های ناگزیر و یا سوءنیت‌ها بتواند در اقتصاد ما اثر بگذارد. بنابراین ما به این نیاز داریم.

بیانات در جلسه تبیین سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ۹۲/۱۲/۲۰

توانایی مقاومت اقتصادی در برابر عوامل تهدیدزا

توانایی مقاومت در برابر عوامل تهدیدزا ... در این سیاست‌ها [اقتصاد مقاومتی] دیده شده و مورد ملاحظه قرار گرفته. همان‌طور که عرض کردم برخی از عوارض مؤثر بر اقتصاد کشورها تکانه‌های اقتصادی دنیاست که پیش می‌آید؛ مثل همان چیزی که در این سال‌ها پیش آمد و در برهه‌های دیگری پیش آمده که این تأثیر می‌گذارد بر روی کشورها. من یک‌وقتی گفتم، رئیس یکی از کشورهای آسیای جنوب شرقی آمد و با من ملاقات کرد؛ (۷۷/۹/۱۹) در آن دوره‌ای که در این منطقه آن شکست عجیب به وجود آمد؛ حرف او به من این بود؛ گفت: شما فقط بدانید، ما در یک شب از یک کشور غنی تبدیل شدیم به یک کشور فقیر! یعنی اقتصاد غیر مقاوم این‌جوری است. پس یک عامل برای تأثیرگذاری بر روی اقتصادها همین تکانه‌های گوناگون اقتصادی دنیاست که سرریز می‌شود به کشورها، یک عامل بلاهای طبیعی است که پیش می‌آید، و یک عامل هم تکانه‌های تخصصی است؛ مثل تحریم‌ها و امثال تحریم‌ها. فرض بفرمایید که در مراکز تصمیم‌گیری، تصمیم‌گیری بشود روی قیمت نفت، یک‌وقت قیمت نفت را من باب مثال بیاورند به شش دلار، کما اینکه برای ما اتفاق افتاد؛ خیلی از اینها عادی نیست؛ اینها کارهای پیش‌بینی‌شده و مؤثر و به دنبال تصمیم‌گیری‌های مشخصی است که از مراکز دنیال می‌شود. بنابراین مؤلفه دوم، توانایی مقاومت در برابر عوامل تهدیدزاست.

بیانات در جلسه تبیین سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ۹۲/۱۲/۲۰

تکیه اصلی سیاست‌های اقتصاد مقاومتی

تکیه بر ظرفیت‌های داخلی ... در این سیاست‌ها دیده شده؛ من بعداً راجع به این ظرفیت‌ها، باز مختصری توضیح خواهم داد: چه ظرفیت‌های علمی، چه انسانی، چه طبیعی، چه مالی، چه جغرافیایی و اقلیمی. ما ظرفیت‌های مهمی داریم؛ یعنی در این سیاست‌های اقتصاد مقاومتی تکیه اصلی بر روی ظرفیت‌های داخلی است، که بسیار هم گسترده است. نه به این معنا که ما چشمان را به روی امکانات بیرون کشور می‌بندیم؛ نه، حتماً استفاده می‌کنیم - استفاده حداکثری هم می‌کنیم - منتها نگاه ما، تکیه ما، اعتماد ما بیشتر بر روی مسائل داخلی است؛ تمرکز ما روی امکانات داخلی کشور و داشته‌های درونی کشور است.

بیانات در جلسه تبیین سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ۹۲/۱۲/۲۰

لزوم رویکرد، همت و مدیریت جهادی برای تحقق اقتصاد مقاومتی

رویکرد جهادی ... در این سیاست‌ها [اقتصاد مقاومتی] مورد ملاحظه قرار گرفته؛ همت جهادی، مدیریت جهادی. با حرکت عادی نمی‌شود پیش رفت؛ با حرکت عادی و احیاناً خواب‌آلوده و بی‌حساسیت نمی‌شود کارهای بزرگ را انجام داد؛ یک همت جهادی لازم است، تحرک جهادی و مدیریت جهادی برای این کارها لازم است. باید حرکتی که می‌شود، هم علمی باشد، هم پر قدرت باشد، هم با برنامه باشد، و هم مجاهدانه باشد. من در جلسه‌ای که با رؤسای محترم سه قوه برای همین مسئله در هفته‌های گذشته داشتیم، (۹۲/۱۲/۵) مطرح کردم. خوشبختانه آقای رئیس‌جمهور با قاطعیت به من گفتند که آن کسانی که در دولت مسئول پیگیری این کارها هستند، تصمیمشان بر همین حرکت جدی و مجاهدانه است؛ خب! این خیلی خوب است؛ یعنی این لازم است، بدون این نمی‌شود پیش رفت.

بیانات در جلسه تبیین سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ۹۲/۱۲/۲۰

لزوم تأمین امنیت اقلام راهبردی و اساسی

امنیت اقلام راهبردی و اساسی ... در درجه اول غذا و دارو. باید تولید داخلی کشور طوری شکل بگیرد که کشور در هیچ شرایطی، در زمینه تغذیه و در زمینه دارو دچار

مشکل نشود؛ این یکی از مؤلفه‌های اساسی در این سیاست‌هایی [اقتصاد مقاومتی] است که ابلاغ شده. باید خودکفا باشیم، بایستی زمینه‌های کاملاً کفایت‌کننده مورد توجه قرار بگیرد.

بیانات در جلسه تبیین سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ۹۲/۱۲/۲۰

لزوم زمینه‌سازی برای حضور عناصر مختلف در فعالیت‌های اقتصادی

مردم محوری ... در این سیاست‌ها [اقتصاد مقاومتی] ملاحظه شده. تجربه هم به ما نشان می‌دهد، بیانات و معارف اسلامی هم تأکید می‌کند که هر جا مردم می‌آیند دست خدا هم هست. «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ مَعَ الْجَمَاعَةِ»؛ (نهج البلاغه، خطبه ۱۲۷) هر جا مردم هستند، عنایت الهی و کمک الهی و پشتیبانی الهی هم هست؛ نشانه و نمونه آن، دفاع هشت‌ساله، نمونه آن خود انقلاب، و نمونه آن گذر از گردنه‌های دشوار این ۳۵ سال [است] چون مردم در میدان بودند، کارها پیش رفته؛ ما در زمینه اقتصادی به این کمتر بها دادیم. سیاست‌های اصل ۴۴ را که ما تصویب کردیم و ابلاغ کردیم، برای همین بود؛ البته حق آن چنان‌که باید و شاید اداء نشد. من در همین جا همان سال‌ها، در جلسه با مسئولین راجع به سیاست‌های اصل ۴۴ صحبت کردم؛ (دست‌اندرکاران اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی ۱۳۸۵/۱۱/۳۰) مورد تصدیق همه بود؛ در عمل هم کارهایی انجام گرفت که بایستی شکرگزار بود، لکن آنچنان که حق آن سیاست‌ها بود عمل نشد. ما بایست به مردم تکیه کنیم، بهاء بدهیم؛ مردم با امکاناتشان باید بیایند در وسط میدان اقتصادی؛ فعالان، کارآفرینان، مبتکران، صاحبان مهارت، صاحبان سرمایه، نیروهای متراکم و بی‌پایانی که در این کشور وجود دارد، که واقعاً این نیروها هم بی‌شمارند. بنده سال‌های متمادی است که سروکار دارم با قشرهای مختلف مردم؛ در عین حال گاهی یک چیزهایی برای ما آشکار می‌شود که من می‌بینم از اینها هم غافل بودیم. این قدر عناصر آماده به کار، یا دارای مهارت، یا دارای ابتکار، یا دارای دانش، یا دارای سرمایه در کشور هستند که اینها تشنه کاراند؛ دولت بایستی برای حضور اینها زمینه‌سازی کند، اینها را راهنمایی کند که کجاها می‌توانند خودشان را به کار ببندند، از آنها حمایت بکند؛ مسئولیت عمده دولت این است. حالا فعالیت اقتصادی دولت در یک بخش‌های ناگزیری، قهراً وجود خواهد داشت؛ لکن باید فعالیت اقتصادی به مردم داده بشود؛ که در این سیاست‌ها مورد ملاحظه قرار گرفت.

بیانات در جلسه تبیین سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ۹۲/۱۲/۲۰

اقتصاد مقاومتی، یک الگوی اقتصادی

یک ظرفیت دیگر سرمایه‌های معدنی است. رتبه اول نفت و گاز [هستیم] که سال گذشته بنده اول سال گفتیم، (۹۱/۰۱/۰۱) ما در مجموع دارایی نفت و گاز زیر زمین، در دنیا اول‌ایم؛ در گاز، دوم؛ در نفت هم دوم یا سوم؛ اخیراً آقای رئیس‌جمهور یک گزارشی به من دادند که در خصوص گاز اول‌ایم، در قطعاً نفت دوم‌ایم، این خیلی چیز مهمی است؛ هیچ کشوری در دنیا به قدر ایران ما نفت و گاز ندارد. نفت و گاز رگ حیاتی امروز دنیاست، لااقل امروز این‌جور است، تا سال‌ها هم این‌جور خواهد بود؛ حالا کی بشریت از نفت و گاز خلاص بشود، بی‌نیاز بشود، معلوم نیست. این ماده حیاتی و اصلی، در کشور شما از همه دنیا بیشتر است؛ این ظرفیت کمی است؟ این چیز کوچکی است؟ حالا این نفت و گاز بود، سرمایه‌های معدنی دیگر [هم همین‌جور] معادن طلا، معادن سیمان، معادن فلزهای کمیاب و فلزهای ارزشمند. گزارش‌هایی که به ما می‌رسد خیلی گزارش‌های تکان‌دهنده‌ای است در برخی از بخش‌ها؛ این ظرفیت‌های معدنی کشور است. ظرفیت‌های صنعتی و معدنی، متنوع است و انبوه. رتبه هفده در اقتصادهای جهان - که این جزو آمارها و گزارش‌های بین‌المللی است - با حدود هزار میلیارد دلار تولید ناخالص داخلی. سرمایه‌های زیربنایی [مثل] راه و سد؛ امروز بیش از ششصد سد در کشور در اندازه‌های مختلف وجود دارد؛ انقلاب اسلامی این کشور را در وضعیتی تحویل گرفت که حدود ده - پانزده سد در سرتاسر کشور بود؛ امروز ششصد و اندی سد در کشور هست؛ در اندازه‌های بزرگ و کوچک؛ بعضی از آنها بسیار مهم و بزرگ [است]. مسئله راه هم همین‌جور، آمارهای راه هم آمارهای خوبی است. ظرفیت و مزیت جغرافیایی؛ دسترسی به آبهای آزاد، موقعیت چهارراهی شمال و جنوب و شرق و غرب که مسئله ترانزیت را - که مسئله بسیار مهمی است - برای ما توضیح می‌دهد. تنوع اقلیمی، ظرفیت انرژی‌های پاک [مثل] انرژی آب و خورشید، انرژی هسته‌ای. این ظرفیت‌ها در کشور وجود دارد. بنابراین این نکته اول از نکاتی که ما را برمی‌انگیزد که به دنبال یک مدلی و یک الگویی از اقتصاد باشیم که اسم آن اقتصاد مقاومتی است.

بیانات در جلسه تبیین سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ۹۲/۱۲/۲۰

لزوم دانش‌بنیان کردن اقتصاد

نکته دهم از مؤلفه‌های سیاست‌های مقاومتی، مسئله دانش‌محوری است که این هم یک مشخصه بسیار مهمی است. خوشبختانه وضع علمی امروز کشور این اجازه را به ما می‌دهد که این بلندپروازی را داشته باشیم که بخواهیم اقتصادمان را اقتصاد دانش‌بنیان کنیم؛ ... ما دانشمند و متخصص و شرکت‌های دانش‌بنیان و افراد مبتکر در کشور زیاد داریم؛ و این جزو مهم‌ترین زیرساخت‌های اقتصادی است در هر کشور؛ یعنی مهم‌ترین زیرساخت اقتصادی برای یک کشور، وجود نیروهای انسانی است. اگر چنانچه ما به این نکته که نکته دهم بود توجه کنیم، طبعاً چرخه علم تا ثروت - مخصوصاً در بخش‌هایی که دارای مزیت هستند - به راه خواهد افتاد و امتداد پیدا خواهد کرد؛ و این در اقتصاد مقاومتی ان‌شاءالله روی می‌دهد.

بیانات در جلسه تبیین سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ۹۲/۱۲/۲۰

اقتصاد مقاومتی، سیاست مقطعی یا بلندمدت؟

سؤال این است که: آیا مطرح کردن اقتصاد مقاومتی در شرایط کنونی، به معنای این است که ما یک حرکت مقطعی می‌خواهیم انجام بدهیم؟ چون حالا کشور دچار تحریم و دچار فشار و دچار جنگ اقتصادی است، همچنان که مثلاً هیئت‌های فکر و عمل برای مقابله با جنگ اقتصادی تشکیل می‌شود، این سیاست‌ها را برای این ابلاغ کرده‌ایم؟ جواب این است که نه! به هیچ وجه این جوری نیست؛ این سیاست‌ها سیاست‌های بلندمدت است؛ برای امروز هم مفید است، برای دورانی که هیچ تحریمی هم ما نداشته باشیم مفید است؛ یعنی سیاست‌های بلندمدتی است که بنای اقتصاد کشور بر اینها گذاشته می‌شود؛ تدبیر مقطعی نیست، این یک تدبیر بلندمدت است، یک سیاست راهبردی است. طبعاً کشوری مثل کشور ما - کشور ما کشور بزرگی است، کشور ریشه‌داری است، کشور دارای موقعیت ممتازی است، امروز در دنیا کشور بسیار آبرومندی است، دارای فرهنگ متمدنی است، دارای سابقه درخشان و متمدنی است، دارای هدف‌های بلندی است، حرف نویی مطرح کرده، کشوری با این خصوصیات - نیاز دارد به اینکه اقتصاد آن با همان خصوصیتی باشد

که در سیاست‌های اقتصاد مقاومتی مورد ملاحظه قرار گرفته. عرض کردیم این سیاست‌ها سیاست‌های متحجری نیست، بسته نیست که اگر چنانچه یک فکر جدید، یک طرح جدید، راه نویی در دنیا به وجود آمد، نتواند آن را در خودش هضم کند، به هیچ وجه این جور نیست؛ قابل انعطاف است، می‌تواند تکمیل بشود، می‌تواند توسعه پیدا کند، لکن خط مستقیم آن تغییر پیدا نخواهد کرد.

بیانات در جلسه تبیین سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ۹۲/۱۲/۲۰

ضرورت مقابله با مشکلات با استفاده از اقتصاد مقاومتی

مشکلاتی ... که داریم - مشکلات مزمن، مشکلات دیرپا - که اینها جز با یک حرکت اقتصادی جمعی مهم، امکان ندارد برطرف بشود؛ یکی از آنها وابستگی به نفت است که عرض کردیم، یکی از آنها عادت به واردات است - آن هم واردات بدون اولویت؛ عادت است که متأسفانه دچار آن هستیم و این عادت را هم نتوانستیم کنار بگذاریم؛ نگاهمان به تولید خارجی است - تورم مزمن، بیکاری، معیوب بودن برخی از ساختارهای اقتصادی ما، اشکال در نظامات مالی ما - نظامات پولی ما، نظامات بانکی ما، نظامات گمرکی ما - اشکال در الگوی مصرف، اشکال در مسئله تولید، اشکال در بهره‌وری؛ اینها مشکلات موجود کشور است، باید با اینها مقابله کرد. یکی از چیزهایی که هر انسان دلسوزی را و هر مسئول با همتی را برمی‌انگیزد که کاری و حرکتی از قبیل اقتصاد مقاومتی انجام بدهد، وجود همین مشکلات است. اینها جز با یک حرکت جهادی و جمعی و دلسوزانه و مستمر ... میسر نخواهد شد.

بیانات در جلسه تبیین سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ۹۲/۱۲/۲۰

عامل بحران‌های اقتصادی در جهان

بحران‌های اقتصادی جهانی است؛ که البته اشاره کردم قبلاً که ناشی است از اقتصاد غرب و اقتصاد آمریکا؛ در اروپا هم در حقیقت سرریز مشکلات آمریکا [بود که] مشکلات را دامن زد، اگرچه زمینه آن وجود داشت؛ در جاهای دیگر هم همین جور. ما هم که نمی‌خواهیم دور خودمان حصار بکشیم؛ ما نمی‌توانیم و نمی‌خواهیم که از لحاظ اقتصادی، ارتباطات را با دنیا قطع کنیم؛ نه ممکن است، نه مطلوب است؛ بنابراین تحت تأثیر اینها

قرار می‌گیریم، پس باید مقاوم‌سازی کنیم.

بیانات در جلسه تبیین سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ۹۲/۱۲/۲۰

ضرورت استفاده حداقلی از فروش نفت خام

کاهش وابستگی به نفت ... یکی از سخت‌ترین آسیب‌های اقتصادی ما همین وابستگی به نفت است. این نعمت بزرگ خدادادی برای کشور ما در طول ده‌ها سال مایه فروریختگی‌های اقتصادی و فروریختگی‌های سیاسی و اجتماعی شد؛ باید ما یک فکر اساسی بکنیم. ما نمی‌گوییم از نفت استفاده نشود، [بلکه] تکیه ما بر استفاده حداقلی از فروش نفت خام است؛ نفت را می‌توان به‌صورت فرآورده در اختیار گذاشت؛ که در این سیاست‌ها دیده شده. یک کار اساسی و مهمی که باید انجام بگیرد این است؛ این همت بلندی لازم دارد که ما در بند سیزده این سیاست‌ها به این پرداختیم و جداً باید این بند عملیاتی بشود.

بیانات در جلسه تبیین سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ۹۲/۱۲/۲۰

الزامات اجرایی شدن سیاست‌های اقتصاد مقاومتی

الزامات و انتظارات [اقتصاد مقاومتی] ... خب! حالا این طرح بزرگ، این نقشه‌راه همه‌جانبه و وسیع، مطرح شد؛ صرف مطرح کردن سیاست‌ها که مشکلی را حل نمی‌کند؛ این آغاز راه است. کارهایی باید انجام بگیرد:

در درجه اول، عزم جدی مسئولان و مدیران اصلی و فعالان مردمی است؛ باید تصمیم بگیرند مسئولین کشور - در درجه اول، قوه مجریه، مسئولان دولت؛ و نیز قوه مقننه؛ و قوه قضائیه؛ و بخش‌های گوناگونی که ارتباطی با مسائل اقتصادی دارند - و حتماً بایستی در این مسئله، عزم جدی و راسخ داشته باشد. بدون تصمیم جدی و راسخ، کار پیش نخواهد رفت.

دوم، ورود در میدان عمل [است] عمل در اینجا یک عمل صالح است؛ هرکسی که در این زمینه اقدام و عمل بکند، قطعاً مصداق «وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ» (عصر، ۳) خواهد بود. این طرح کلی، این نقشه‌راه بزرگ، باید تبدیل بشود به برنامه، برنامه‌های گوناگون؛ اگر این

شد، آن وقت حماسه اقتصادی به معنای واقعی کلمه به وجود خواهد آمد. ما امسال را گفتیم سال حماسه سیاسی و حماسه اقتصادی، بحمدالله حماسه سیاسی به وجود آمد؛ حماسه اقتصادی متأسفانه تأخیر افتاد؛ لکن حالا در پایان سال، این سرآغازی برای حماسه اقتصادی خواهد بود که قطعاً باید ان شاء الله در سال ۹۳ با جدیت کامل از سوی مسئولین دنبال بشود و در عمل باید شروع بشود.

مسئله سوم، تبدیل به برنامه و سیاست‌های اجرایی است که دستور این کار از سوی رؤسای سه قوه داده شده؛ هم رئیس‌جمهور محترم، هم رئیس محترم قوه مقننه، هم رئیس محترم قوه قضائیه دستور داده‌اند به زیرمجموعه خودشان که برنامه‌های اجرایی را در هر بخشی تهیه کنند؛ منتها من می‌خواهم تأکید کنم بر روی زمان‌بندی؛ باید زمان‌بندی کنید. من بخشنامه‌هایی که آقای معاون اول برای دستگاه‌ها فرستاده بودند، دیدم؛ باید زمان‌بندی بشود، مشخص بشود که چقدر کار پیش رفت و تا کی انتظار تحقق این برنامه‌سازی و بعد اجراء را باید داشت؛ باید شتاب بگیرد؛ سهم هر قوه‌ای معین بشود. در قوای مختلف - به خصوص قوه مجریه - سهم هر دستگاهی مشخص بشود؛ شاخص‌ها - به خصوص شاخص‌های زمانی - معین بشود که بتوان نظارت کرد و بتوان پیشرفت کار را و صحت مسیر را فهمید.

چهارم، هماهنگی میان بخش‌های گوناگون است که البته سازوکار این هماهنگی را باید رؤسای قوا معین کنند. هماهنگی کمک خواهد کرد، هماهنگی بین مجلس و دولت، بین مجلس و دولت و قوه قضائیه. در بخش‌هایی بدون هماهنگی نمی‌شود حرکت کرد؛ در بخش‌هایی هم هماهنگی دارای تأثیر است ولو نه به آن اندازه؛ به هر حال هماهنگی لازم است. سازوکار هماهنگی را باید رؤسای سه قوه ان شاء الله تهیه کنند. مسئله پنجم، نظارت در همه سطوح است؛ باید نظارت بشود؛ هم رؤسای قوا باید دستگاه‌های خودشان را تحت نظارت قرار بدهند، هم مجمع تشخیص موظف است که به مسئولیت نظارتی که داده شده به طور کامل عمل کند و ببیند که چه دارد اتفاق می‌افتد؛ رهبری و دستگاه ما هم نظارت خواهد کرد ان شاء الله. بنابراین نظارت یکی از الزامات اصلی است.

مطلب ششم، رفع موانع است. موانعی وجود دارد که اینها را می‌شود برداشت: موانع قانونی [وجود دارد] - که من به رؤسای محترم سه قوه در آن جلسه‌ای که داشتیم، گفتم: «قانون روی قانون آمدن» کار را مشکل می‌کند، قوانین مزاحم را باید برداشت؛ این کار را مجلس می‌تواند انجام بدهد؛ والا ما حالا قوانینی داریم، [اگر] باز یک قانونی روی آن قانون وضع بکنیم، قابل تفسیر و مشکل تراشی است؛ باید ملاحظه کرد، دقت کرد، قوانین مزاحم را پیدا کرد - موانع حقوقی و قضائی هم وجود دارد؛ اینها را باید شناسایی کرد و برداشت. بایستی فعالان اقتصادی، کارآفرینان، مبتکران، سرمایه‌گذاران، دانشمندان، احساس کنند که با موانع غیر معقول مواجه نیستند، بتوانند حرکت کنند.

الزام هفتم و کار لازم هفتم، گفتمان سازی است؛ باید تصویر درستی از اقتصاد مقاومتی ارائه بشود؛ البته صداوسیما و رسانه‌های کشور موظف‌اند اما مخصوص آنها نیست. دستگاه‌های تبلیغاتی مخالف با کشور، مخالف با انقلاب، مخالف با پیشرفت ملی ما، خیلی چیزها در چنته دارند و شروع هم کرده‌اند - ما دیدیم - بعد از این هم بیشتر [خواهند کرد] درباره اقتصاد مقاومتی، اشکال تراشی، مانع تراشی، گاهی هو کردن، بی‌اهمیت جلوه دادن آنچه که در کمال اهمیت و نهایت اهمیت است؛ از این کارها می‌کنند. نقطه مقابل آنها بایستی کار بشود؛ مسئولین، صاحبان فکر و دلسوزان، بایستی تصویر درستی را از این حرکت بزرگ و عمومی ارائه بدهند و گفتمان‌سازی بشود تا مردم بدانند و معتقد باشند و بخواهند؛ در این صورت، کار عملی خواهد شد.

آخرین نکته‌ای هم که در این زمینه عرض می‌کنم و عریضم را تمام می‌کنم، پایش و اطلاع‌رسانی است. بایستی مرکز رصد قوی و بینایی وجود داشته باشد که به‌طور دقیق پیشرفت این کار را پایش کند؛ اطلاعات را گردآوری کنند، پردازش کنند، استنتاج کنند، احیاناً آن حرکتی را که باید در هر مقطعی و هر مرحله‌ای انجام بگیرد مشخص کنند، برای هر بخشی شاخص سنجش معین کنند؛ و در نهایت اطلاع‌رسانی به مردم انجام بگیرد؛ یعنی مردم دوست دارند بدانند.

بیانات در جلسه تبیین سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ۹۲/۱۲/۲۰

اقتصاد مقاومتی و ویژگی‌های آن:

اقتصاد مقاومتی یعنی آن اقتصادی که مقاوم است؛ با تحریکات جهانی، با تکانه‌های جهانی، با سیاست‌های آمریکا و غیر آمریکا زیرورو نمی‌شود؛ اقتصادی است متکی به مردم. سه سؤال درمورد اقتصاد مقاومتی که در حقیقت اقتصاد مقاوم است، وجود دارد؛ من این سه سؤال را مطرح می‌کنم. سؤال اول این است که اقتصاد مقاومتی چه هست و چه نیست؟ خصوصیات مثبت آن و خصوصیات منفی و سلبی آن چیست؟ سؤال دوم: آیا اقتصاد مقاومتی که داریم شعار آن را می‌دهیم، تحقق‌پذیر است، ممکن است؟ یا نه، خیالات خام است؟ سؤال سوم: اگر تحقق اقتصاد مقاومتی ممکن است، الزامات آن چیست، چه کارهایی باید انجام بگیرد؟

سؤال اول: اقتصاد مقاومتی چه هست و چه نیست. اولاً یک الگوی علمی متناسب با نیازهای کشور ماست - این آن جنبه مثبت - اما منحصر به کشور ما هم نیست؛ یعنی بسیاری از کشورها، امروز با توجه به این تکانه‌های اجتماعی و زیرروشدن‌های اقتصادی‌ای که در این بیست سی سال گذشته اتفاق افتاده است، متناسب با شرایط خودشان به فکر یک چنین کاری افتاده‌اند. پس مطلب اول اینکه این حرکتی که ما داریم انجام می‌دهیم، دغدغه دیگر کشورها هم هست؛ مخصوص ما نیست.

دوم اینکه این اقتصاد درون‌زاست. درون‌زا است یعنی چه؟ یعنی از دل ظرفیت‌های خود کشور ما و خود مردم ما می‌جوشد؛ رشد این نهال و این درخت، متکی است به امکانات کشور خودمان؛ درون‌زا به این معناست. اما درعین حال درون‌گرا نیست؛ یعنی این اقتصاد مقاومتی، به این معنا نیست که ما اقتصاد خودمان را محصور می‌کنیم و محدود می‌کنیم در خود کشور؛ نه! درون‌زاست، اما برون‌گراست؛ با اقتصادهای جهانی تعامل دارد، با اقتصادهای کشورهای دیگر با قدرت مواجه می‌شود. بنابراین درون‌زاست، اما درون‌گرا نیست.

سوم اینکه این اقتصادی که به‌عنوان اقتصاد مقاومتی مطرح می‌شود، مردم‌بنیاد است؛ یعنی بر محور دولت نیست و اقتصاد دولتی نیست، اقتصاد مردمی است؛ با اراده مردم، سرمایه مردم، حضور مردم تحقق پیدا می‌کند. اما «دولتی نیست» به این معنا نیست که دولت در قبال آن مسئولیتی ندارد؛ چرا، دولت مسئولیت برنامه‌ریزی، زمینه‌سازی،

ظرفیت‌سازی، هدایت و کمک دارد. کار اقتصادی و فعالیت اقتصادی دست مردم است، مال مردم است؛ اما دولت - به عنوان یک مسئول عمومی - نظارت می‌کند، هدایت می‌کند، کمک می‌کند. آن جایی که کسانی بخواهند سوءاستفاده کنند و دست به فساد اقتصادی بزنند، جلوی آنها را می‌گیرد؛ آنجایی که کسانی احتیاج به کمک دارند، به آنها کمک می‌کند. بنابراین آماده‌سازی شرایط، وظیفه دولت است؛ تسهیل می‌کند.

چهارم، این اقتصاد، اقتصاد دانش‌بنیان است یعنی از پیشرفت‌های علمی استفاده می‌کند، به پیشرفت‌های علمی تکیه می‌کند، اقتصاد را بر محور علم قرار می‌دهد؛ اما معنای آن این نیست که این اقتصاد منحصر به دانشمندان است و فقط دانشمندان می‌توانند نقش ایفاء کنند در اقتصاد مقاومتی؛ نه‌خیر، تجربه‌ها و مهارت‌ها - تجربه‌های صاحبان صنعت، تجربه‌ها و مهارت‌های کارگرانی که دارای تجربه و مهارت‌اند - می‌تواند اثر بگذارد و می‌تواند در این اقتصاد نقش ایفاء کند. اینکه گفته می‌شود دانش‌محور، معنای آن این نیست که عناصر با تجربه صنعتگر یا کشاورز که در طول سال‌های متمادی کارهای بزرگی را بر اساس تجربه انجام داده‌اند، اینها نقش ایفاء نکنند؛ نه‌خیر، نقش بسیار مهمی هم به عهده اینها است.

پنجم، این اقتصاد، عدالت‌محور است؛ یعنی تنها به شاخص‌های اقتصاد سرمایه‌داری [مثل] رشد ملی، تولید ناخالص ملی - اکتفا نمی‌کند؛ بحث اینها نیست که بگوییم رشد ملی این قدر زیاد شد، یا تولید ناخالص ملی این قدر زیاد شد؛ که در شاخص‌های جهانی و در اقتصاد سرمایه‌داری مشاهده می‌کنید. در حالی که تولید ناخالص ملی یک کشوری خیلی هم بالا می‌رود، اما کسانی هم در آن کشور از گرسنگی می‌میرند! این را ما قبول نداریم. بنابراین شاخص عدالت - عدالت اقتصادی و عدالت اجتماعی در جامعه - یکی از شاخص‌های مهم در اقتصاد مقاومتی است، اما معنای آن این نیست که به شاخص‌های علمی موجود دنیا هم بی‌اعتنایی بشود؛ نه‌خیر، به آن شاخص‌ها هم توجه می‌شود، اما بر محور «عدالت» هم کار می‌شود. عدالت در این بیان و در این برنامه به معنای تقسیم فقر نیست، بلکه به معنای تولید ثروت و ثروت ملی را افزایش دادن است.

ششم، در اینکه اقتصاد مقاومتی بهترین راه حل مشکلات اقتصادی کشور است شکی

نیست، اما معنای آن این نیست که ناظر به مشکلات کنونی کشور است - که یک مقداری از آن مربوط به تحریم است، یک مقداری از آن مثلاً مربوط به غلط بودن برنامه است - نه، این مال همیشه است. اقتصاد مقاومتی یعنی مقاوم سازی، محکم سازی پایه های اقتصاد؛ این چنین اقتصادی چه در شرایط تحریم، چه در شرایط غیر تحریم، بارور خواهد بود و به مردم کمک می کند.

بیانات در حرم مطهر رضوی ۱۳۹۳/۱/۱

ظرفیت های فوق العاده برای تحقق اقتصاد مقاومتی

سؤال دوم این بود که: آیا این برنامه اقتصادی که شما می گوید اقتصاد مقاومتی، یک امر خیالی و توهمی است و آرزو دارید که انجام بگیرد؛ یا نه، عملاً ممکن است؟ پاسخ این است که نه خیر، کاملاً، عملاً، حتماً ممکن است؛ چرا؟ به خاطر ظرفیت ها؛ چون این کشور، دارای ظرفیت های فوق العاده است. من حالا چند قلم از ظرفیت های کشور را عرض می کنم. اینها چیزهایی است که آمارهای عجیب و غریب لازم ندارد، جلوی چشم همه است، همه می بینند.

یکی از ظرفیت های مهم ما، ظرفیت نیروی انسانی ماست. نیروی انسانی در کشور ما، یکی از بزرگ ترین ظرفیت های کشور ماست؛ این یک فرصت بزرگ است. عرض کردیم، جمعیت جوان کشور - از پانزده سال تا سی سال - یک حجم عظیم از ملت ما را تشکیل می دهند؛ این خودش یک ظرفیت است. تعداد ده میلیون دانش آموخته دانشگاه ها را داریم؛ ده میلیون از جوان های ما در طول این سال ها از دانشگاه ها فارغ التحصیل شدند. ... علاوه بر اینها، میلیون ها نیروی مجرب و ماهر داریم. ببینید، همین هایی که در دوران جنگ به داد نیروهای مسلح ما رسیدند. در دوران جنگ تحمیلی، یکی از مشکلات ما، از کار افتادن دستگاه های ما، بمباران شدن مراکز گوناگون ما، تهیدست ماندن نیروهای ما از وسایل لازم - مثل وسایل حمل و نقل و این چیزها - بود. یک عده افراد صنعت گر، ماهر، مجرب، راه افتادند ... یک جماعتی از اینها آمدند؛ آن روز جوان بودند، حالا سنی از آنها گذشته، اما همان انگیزه و همان شور در آنها هست - رفتند داخل میدان های جنگ، در صفوف مقدم، بعضی هایشان هم شهید شدند؛ تعمیرات کردند، ساخت و ساز کردند، ساخت و سازهای

صنعتی؛ این پل‌های عجیب و غریبی که در جنگ به درد نیروهای مسلح ما خورد، امکانات فراوان، خودرو، جاده، امثال اینها، به‌وسیله همین نیروهای مجرب و ماهر به‌وجود آمد؛ امروز هم هستند، امروز هم در کشور ما الی‌ماشاءالله؛ تحصیل کرده نیستند، اما تجربه و مهارتی دارند که گاهی از تحصیل کرده‌ها هم بسیار بیشتر و بهتر و مفیدتر است؛ این هم یکی از امکانات نیروهای ما است؛ هم در کشاورزی این را داریم، هم در صنعت داریم.

یکی از ظرفیت‌های مهم کشور ما منابع طبیعی است. من سال گذشته در همین‌جا راجع به نفت و گاز گفتم که: مجموع نفت و گاز ما در دنیا درجه یک است؛ یعنی هیچ کشوری در دنیا به‌قدر ایران، بر روی هم نفت و گاز ندارد. مجموع نفت و گاز ما از همه کشورهای دنیا - شرق و غرب عالم - بیشتر است. ... بیشترین ذخیره منابع انرژی - که همه دنیا روشنی خود، گرمای خود، صنعت خود، رونق خود را از انرژی دارد، از نفت و گاز دارد - در کشور ماست. علاوه بر این، معادن طلا و معادن فلزات کمیاب در سرتاسر این کشور پراکنده است و وجود دارد. سنگ آهن، سنگ‌های قیمتی، انواع و اقسام فلزهای لازم و اساسی - که مادر صنایع محسوب می‌شوند - در کشور وجود دارد؛ این هم یک ظرفیت بزرگی است.

ظرفیت دیگر موقعیت جغرافیایی ماست؛ ما با پانزده کشور همسایه هستیم که اینها رفت‌وآمد دارند. حمل و نقل ترانزیت یکی از فرصت‌های بزرگ کشورهاست؛ این برای کشور ما هست و در جنوب به دریای آزاد و در شمال به آب‌های محدود منتهی می‌شود. در این همسایه‌های ما، در حدود ۳۷۰ میلیون جمعیت زندگی می‌کنند که این مقدار ارتباطات و همسایه‌ها، برای رونق اقتصادی یک کشور یک فرصت بسیار بزرگی است. این علاوه بر بازار داخلی خود ما است؛ یک بازار ۷۵ میلیونی که برای هر اقتصادی، یک چنین بازاری، بازار مهمی است.

یک ظرفیت دیگری که در کشور وجود دارد، زیرساخت‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری است؛ نرم‌افزاری مثل این سیاست‌های اصل ۴۴، سند چشم‌انداز و این کارهایی که در این چند سال انجام گرفته و همچنین زیرساخت‌های گوناگون مثل جاده و سد و پل و کارخانه و امثال اینها؛ اینها زمینه‌های بسیار خوبی برای پیشرفت اقتصاد کشور

است؛ اینها ظرفیت‌های یک کشور است. خب! ممکن است کسی بگوید: اگر تحریم نبود از این ظرفیت‌ها می‌توانستید خوب استفاده کنید، اما [چون] تحریم هست نمی‌توانید از این ظرفیت‌ها استفاده کنید؛ این خطا است؛ این حرف، درست نیست. ما در بسیاری از مسائل دیگر هم در عین تحریم توانسته‌ایم به نقطه‌های بسیار برجسته و بالا دست پیدا کنیم.

بیانات در حرم مطهر رضوی ۹۳/۱/۱

توانمندی کشور در دستیابی به اقتصاد شکوفا

ما در بسیاری از مسائل دیگر هم در عین تحریم توانسته‌ایم به نقطه‌های بسیار برجسته و بالا دست پیدا کنیم؛ یک مثال آن، تولید علم است؛ یک مثال آن، صنعت و فناوری است؛ در اینها ما تحریم بودیم، الآن هم تحریم هستیم. در مورد دانش‌های پیشرفته و روز، الآن هم درهای مراکز علمی مهم بروز دنیا به روی دانشمندان ایرانی و دانشجوی ایرانی بسته است، اما در عین حال، ما در نانو پیشرفت کردیم، در هسته‌ای پیشرفت کردیم، در سلول‌های بنیادی پیشرفت کردیم، در صنایع دفاعی پیشرفت کردیم، در صنایع پهباد و موشک، به کوری چشم دشمن، پیشرفت کردیم؛ چرا در اقتصاد نتوانیم پیشرفت کنیم؟! ما که در این سر صحنه‌ها و عرصه‌های گوناگون این همه موفقیت به دست آوردیم، در اقتصاد هم اگر عزممان را جزم کنیم و دست به دست هم بدهیم، می‌توانیم اقتصاد را شکوفا کنیم. چشممان به دست دشمن نباشد که کی این تحریم را برمی‌دارد، کی فلان نقطه را موافقت می‌کند؛ به درک! نگاه کنیم ببینیم خودمان چه کار می‌توانیم بکنیم.

بیانات در حرم مطهر رضوی ۹۳/۱/۱

پشتیبانی از تولیدات داخلی ستون فقرات اقتصاد مقاومتی

دستگاه‌های دولتی خودشان را موظف کنند که برای محصول [تولیدات داخلی]... رقیب خارجی نتراشند؛ یکی از بخش‌های اقتصاد مقاومتی که ما گفتیم، این است. ستون فقرات اقتصاد مقاومتی، تولید داخلی است. تولید داخلی اگر بخواهد رونق پیدا بکند یقیناً باید، هم به آن کمک تزریق بشود، هم از چیزهایی که مانع رشد آن است جلوگیری بشود، هم برای محصولات، بازار به وجود بیاید، هم واردات محصولات مشابه به یک نحوی کنترل بشود - کلمه ممنوع را به کار نمی‌برم - و با محاسبه مورد مراقبت دقیق قرار بگیرد،

هم در قراردادهای خارجی ... دولت کمک بکند. گفتیم اقتصاد ما درونزا و برون‌گرا است؛ ما از درون باید رشد کنیم و بجوشیم و افزایش پیدا کنیم، اما بایستی نگاه به بیرون داشته باشیم! بازارهای جهانی متعلق به ما است! باید بتوانیم با همت خود و با ابتکار خود، در این بازارها حضور پیدا کنیم و این حضور بدون حمایت دولت امکان‌پذیر نیست؛ که البته بخش‌های مختلف دولتی در این زمینه می‌توانند سهم داشته باشند.

بیانات در دیدار کارگران در گروه صنعتی مپنا ۹۳/۰۲/۱۰

اقتصاد مقاومتی با بکارگیری استعدادها و ظرفیت‌های داخلی

اقتصاد مقاومتی، یعنی: ما اگر به نیروی داخلی، به ابتکار جوان‌ها، به فعالیت ذهن‌ها و بازوها در داخل، تکیه کنیم و اعتماد کنیم، از فخر و منت دشمنان خارجی، خودمان را رها خواهیم کرد. راه درست این است! معنای اقتصاد مقاومتی این است که ما نگاه کنیم، ظرفیت‌های بی‌پایانی را که در داخل هست، جستجو کنیم. شناسایی کنیم. با برنامه‌ریزی درست و صحیح این ظرفیت‌ها را فعال کنیم. این استعدادها به کار گرفته بشوند. ... هرجایی که ما به ابتکار و استعداد جوانانمان تکیه کردیم، آنجا ناگهان مثل چشمه‌ای جوشید، شکوفا شد؛ در قضایای مربوط به مسائل هسته‌ای، در قضایای مربوط به مسائل دارویی، در درمان‌های گوناگون، در سکول‌های بنیادی، در نانو، در این برنامه‌های صنعتی دفاعی، هرجایی ما سرمایه‌گذاری [کردیم] و به این نیروی جوان و علاقه‌مند و مؤمن و بااخلاص داخلی تکیه کردیم و به او ارج نهادیم، کارمان پیش رفت؛ خب! به این برسیم. مسائل اقتصادی هم همین‌جور است؛ ظرفیت‌های اقتصادی باید فعال بشود. این، راه پیشرفت کشور است. آن‌وقت کشور، هم از لحاظ مادی و اقتصادی، هم از لحاظ اعتبار بین‌المللی، هم از لحاظ عزت ملی و اعتمادبه‌نفس ملت ایران، و هم از لحاظ معنوی و اخلاقی و روحی پیشرفت خواهد کرد. این راهی است که امیرالمؤمنین در مقابل ما قرار داده است. آن‌وقت با نگاه به این حقایق است که می‌فهمیم اینکه امام فرمودند: «آمریکا هیچ غلطی نمی‌تواند بکند» (صحیفه امام، ج ۱۰، ص ۵۱۶) یعنی چه؟ آمریکا را از باب مثال گفتند؛ بله! آمریکا هیچ غلطی نمی‌تواند بکند - کمااینکه تا امروز هم نتوانسته است - قدرت‌های دیگر هم همین‌جور؛ آنها هم هیچ غلطی نمی‌توانند بکنند. این غلطی که

نمی‌توانند بکنند، فقط غلط نظامی نیست، به معنای جامع کلمه، هیچ غلطی نمی‌تواند بکنند! نمی‌توانند ملت ایران را زمین گیر کنند؛ نمی‌توانند ملت ایران را عقب نگه دارند؛ نمی‌توانند فشار را بر ملت ایران به نحوی وارد بکنند که به خیال خودشان ملت ایران را به زانو دریاورند؛ ملت ایران به زانو در نخواهد آمد.

بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم به‌ویژه مردم استان ایلام ۹۳/۰۲/۲۳

وظیفه مسئولان در بهبود معیشت مردم

از جمله چیزهایی که مردم را به بهشت نزدیک می‌کند، بهبود معیشت مردم است؛ «كَادَ الْفَقْرُ أَنْ يَكُونَ كُفْرًا». (بحارالانوار، ج ۲۷، ص ۲۴۷) جامعه‌ای که در آن فقر باشد، بیکاری باشد، مشکلات معیشتی غیر قابل حل وجود داشته باشد، اختلاف طبقاتی باشد، تبعیض باشد، شکاف طبقاتی باشد، حالت آرامش ایمانی پیدا نمی‌کند. فقر، انسان‌ها را به فساد می‌کشاند، به کفر می‌کشاند؛ فقر را باید ریشه کن کرد. کار اقتصادی، فعالیت اقتصادی باید به‌طور جدی در برنامه‌های مسئولین قرار بگیرد، که خب! امروز بحمدالله مسئولین دنبال این چیزها هستند. فکرها را باید منتظم کرد، راه را باید درست تشخیص داد، درست باید حرکت کرد.

بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم به‌ویژه مردم استان ایلام ۹۳/۲/۲۳

علاج مشکلات کشور با اجرای گام‌های اقتصاد مقاومتی

من بر روی اقتصاد مقاومتی تکیه می‌کنم. اوّل سال هم عرض کردم، به شما نمایندگان مجلس [هم حالا توصیه خواهم کرد، در برنامه ششم که در پیش است، روی اقتصاد و روی فرهنگ و روی علم باید تکیه کنید. ... اقتصاد مقاومتی قدم بلندی است که ... دستگاه‌های دولتی و دستگاه‌های مدیریت کشور - چه در مجلس، چه در دولت، چه بخش‌های گوناگون - وظایفی در این زمینه دارند. علاج مشکلات کشور، اقتصاد مقاومتی است. علاج مشکلات کشور را - چه مشکلات اقتصادی، چه مشکلات سیاسی - بیرون از این مرزها نمی‌شود پیدا کرد. کار بکنند؛ هرکس هر تلاشی بلد است، انجام بدهد؛ ما هم موافق‌ایم، بارها هم گفته‌ایم، از همه کسانی که در بخش‌های مختلف - خارجی، داخلی - ابتکار دارند و حرکت دارند و تحرک دارند، ما دفاع می‌کنیم. دفاع صمیمانه و واقعی، نه

دفاع صوری! اما معتقدیم آن چیزی که علاج مشکلات کشور است، در درون کشور است، در درون وجود من و شما است. ما هستیم که می‌توانیم اقدام بکنیم؛ بلد باشیم که چه کار بکنیم و بفهمیم که راه درست کدام است و با جرأت و دلیری آن کار را انجام بدهیم؛ آن وقت مشکلات کشور بلاشک حل خواهد شد. یک گام بزرگ و بلند، همین اقتصاد مقاومتی است. البته از روزی که این سیاست‌های اقتصاد مقاومتی اعلام شده است و ذکر آن مکرر گفته شده است، مسئولین مختلف - دولتی‌ها، مجلس محترم، دستگاه‌های مختلف، مسئولان گوناگون - در مقام حمایت و ستایش از این سیاست‌های اقتصاد مقاومتی برآمده‌اند و مکرر گفته شده، لکن تجربه بنده به من می‌گوید که: ستایش کافی نیست؛ تعریف کردن کافی نیست؛ حرکت لازم است. بله! افرادی می‌آیند، می‌نشینند، در منبرهای عمومی یا در جلسات خصوصی از مزایای این اقتصاد مقاومتی مطالبی را بیان می‌کنند و غالباً هم درست است، اما خب! باید اقدام کرد، عمل کرد.

بیانات در دیدار نمایندگان مجلس شورای اسلامی ۹۳/۰۳/۰۴

علاج مسئله تحریم، اقتصاد مقاومتی

تحریم را با مجاهدت در باب اقتصاد مقاومتی بایستی خنثی کرد. ... برنامه‌های اقتصادی براساس و با فرض ماندن تحریم‌ها بایستی برنامه‌ریزی بشود و تعقیب بشود و تحقق پیدا بکند. فرض کنیم که این تحریم‌ها ذره‌ای و سر سوزنی کم نخواهد شد؛ که حالا خود آنها هم همین را می‌گویند. ... بنابراین، علاج مسئله تحریم، عبارت است از همین اقتصاد مقاومتی.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۹۳/۰۴/۱۶

اقتصاد مقاومتی تکیه بر تولید داخلی

اقتصاد مقاومتی را جدی بگیرید. ... باید عمل کرد: «وَلَا مَمْنٌ عَلَى غَيْرِ عَمَلٍ يَتَكَلَّمُ»؛ این جور نباشد که به زبان بگوییم، در عمل کُند حرکت بکنیم. در اقتصاد مقاومتی تکیه بر تولید داخلی است، بر استحکام بنیه درونی اقتصاد است. رونق اقتصادی هم این است؛ رونق اقتصادی با تولید حاصل می‌شود، با فعال کردن ظرفیت‌های درونی کشور حاصل

می‌شود، نه با چیز دیگر!

بیانات در دیدار مسئولان ۹۳/۴/۱۶

نظام تولید، کلید رونق اقتصادی

تکیه بر توان و ظرفیت‌های داخلی و حمایت از تولید [لازم است]. ... کلید رونق اقتصادی که مورد تأکید رئیس‌جمهور محترم نیز است، مسئله تولید است. باید با استفاده از ظرفیت‌های فراوان داخلی، تولید را به حرکت درآورد تا رونق اقتصادی و افزایش صادرات غیرنفتی محقق شود. ... دولت باید بسته سیاست‌های اقتصادی خود را با سیاست‌های اقتصاد مقاومتی تطبیق دهد و مواردی را که غیرمنطبق با این سیاست‌ها است، حذف کند. ... نباید به این اقدامات [تثبیت قیمت ارز و کنترل تورم] بسنده کرد. زیرا این موارد، قدم‌های اول هستند. ... دولت باید این موضوع [بنگاهداری بانک‌ها] را به‌طور جدی پیگیری و حل کند زیرا بانک‌ها باید در خدمت تولید باشند و اگر در خدمت تولید قرار گیرند، بسیاری از مشکلات حل خواهد شد.

(گزارش خبری) بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت ۹۳/۰۶/۰۵

اقتصاد مقاومتی راه حل مقابله با تحریم‌ها

یکی از افراد هیئت مذاکره‌کننده [هسته‌ای ۵+۱] چندی پیش حرف خوبی زد. گفت: اگر به توافق هم نرسیدیم، آسمان به زمین نمی‌آید، دنیا به آخر نمی‌رسد؛ خب، نشود. حرف درستی است. ما آنچنان که حالا آنها خیال کردند، ضرر نمی‌کنیم؛ تصوّر کردند که اگر چنانچه چنین بشود، چنان خواهد شد؛ نه! راه حل وجود دارد. راه حل، همین اقتصاد مقاومتی است که ضربه‌های دشمن را اوّل کم اثر می‌کند، کاهش می‌دهد که این مال کوتاه مدّت است، در میان مدّت و بلندمدّت به حرکت عظیم مردم اوج می‌دهد. اقتصاد مقاومتی اینجوری است. آن کسانی که صاحب‌نظر در زمینه اقتصادند، بعد از آنکه ما اقتصاد مقاومتی را اعلام کردیم، قضاوتشان این بود. ما راه حل داریم، آنها راه حل ندارند.

بیانات در دیدار اعضای مجمع عالی بسیج مستضعفین ۹۳/۰۹/۰۶

فکر اساسی ضربه‌ناپذیری کشور در برابر تحریم‌ها

فکر اساسی این است که: کاری کنید که کشور از آخم دشمن ضربه نبیند، از تحریم

دشمن لطمه نخورد؛ و راه‌هایی هست، کارهایی هست که می‌شود کرد؛ بعضی را هم کرده‌اند و موفق بوده است و جواب داده است؛ می‌شود کارهایی کرد؛ می‌شود این حربه را از دست دشمن گرفت، و الا اگر چنانچه چشم ما به دست دشمن باشد که: «آقا! اگر این کار را نکردی، تحریم باقی می‌ماند» [فایده‌ای ندارد]؛ کمالینکه آمریکایی‌ها با کمال وقاحت دارند می‌گویند: «اگر در قضیه هسته‌ای ایران کوتاه هم بیاید، تحریم‌ها یکجا و همه برداشته نخواهد شد»، این را صریح دارند می‌گویند. این نشان‌دهنده این است که به این دشمن نمی‌شود اطمینان کرد؛ نمی‌شود اعتماد کرد. من با مذاکره کردن مخالف نیستم؛ مذاکره کنند؛ تا هروقت می‌خواهند مذاکره کنند. من معتقدم باید دل را به نقطه‌های امیدبخش حقیقی سپرد، نه به نقطه‌های خیالی! نه به نقطه‌های خیالی، آنچه لازم است، این است.

بیانات در دیدار مردم قم ۹۳/۱۰/۱۷

لزوم جدیت و ایستادگی با هدف ناکامی دشمن

[در مورد اقتصاد مقاومتی] ما در این سال‌ها خیلی هشدار دادیم؛ مسئولین هم خیلی تلاش کردند اما نه آن هشدارهایی که بنده دادم کافی است، نه آن تلاشی که مسئولین کردند کافی است؛ اینها کافی نیست. باید کار جدی انجام بگیرد؛ مردم هم بایستی کمک کنند به دولت، به مسئولین، به قوه قضائیه تا بتوانند این کارها را انجام بدهند. ما می‌توانیم؛ ما در مقابل الم‌شنگه‌ای (سروصدا و دادوفریاد) که دشمنان ما سر تحریم و این حرف‌ها درمی‌آورند، می‌توانیم ایستادگی کنیم؛ می‌توانیم هدف‌های آنها را ناکام بگذاریم. وقتی این کارها را نکنیم، این فعالیت‌ها را نکنیم، آن وقت نتیجه همین می‌شود که حالا ملاحظه می‌کنید؛ دشمن می‌نشیند آنجا، برای برنامه هسته‌ای ما شروط و شروط معین می‌کند؛ بعد هم می‌گوید اگر این شروط و شروط را قبول نکردید، این جور و آن جور تحریم می‌کنم؛ خب! همین می‌شود دیگر.

بیانات در دیدار مردم آذربایجان ۹۳/۱۱/۲۹

جدیت در تحقق اقتصاد مقاومتی

مسئله اقتصاد مقاومتی ... خب! از وقتی که این عنوان مطرح شده، شاید هزار مرتبه از

طرف مسئولین با کم و زیادش تأیید شده؛ مسئولین مختلف، فعالان اقتصادی، حتی فعالان سیاسی، مسئولین دولتی، مجلس، غیره، مکرر گفته‌اند: اقتصاد مقاومتی، اقتصاد مقاومتی؛ خب! خوب است؛ لکن با اسم و با تکرار زبانی هیچ اتفاقی نمی‌افتد؛ هیچ اتفاقی نمی‌افتد. با بردن اسم دارو و تکرار اسم دارو، هیچ بیماری خوب نمی‌شود؛ دارو را باید مصرف کرد. شما در مجلس، در دولت نگاه کنید ببینید که واقعاً برای اقتصاد مقاومتی به همان مفهوم حقیقی خودش چه کارهایی انجام گرفته و چه کارهایی باید انجام بگیرد. این را به نظر من به‌طور جدی دنبال بکنید.

بیانات در دیدار اعضای ستاد بزرگداشت روز ملی مهندس ۹۳/۱۱/۰۶

عرصه اقتصاد و کارزار آن

امروز عرصه اقتصاد، به‌خاطر سیاست‌های خصمانه آمریکا، یک عرصه کارزار است، یک عرصه جنگ است، جنگی از نوع خاص. در این عرصه کارزار، هر کسی بتواند به نفع کشور تلاش کند، جهاد کرده است. امروز هر کسی بتواند به اقتصاد کشور کمک بکند، یک حرکت جهادی انجام داده است. این جهاد است؛ البته جهادی است که ابزار خودش را دارد، شیوه‌های مخصوص خود را دارد، باید این جهاد را همه با تدبیر مخصوص خود و سلاح مخصوص خود انجام بدهند.

بیانات در حرم مطهر رضوی ۹۴/۰۱/۰۱

دشمن و ابزار تحریم یا تحریم تنها ابزار دشمن

نکته چهارم در زمینه اقتصاد این است که: تحریم تنها ابزار دشمن است. این را بدانند! تنها ابزار دشمن برای مقابله با ملت ایران امروز عبارت است از تحریم؛ اگر ما درست عمل کنیم، با تدبیر عمل کنیم، تحریم می‌تواند بی‌اثر بشود. همچنان‌که اشاره کردم، همین دستگاه‌های تولیدی و صنعتی‌ای که امروز خوشبختانه دستگاه‌های دولتی آنها را افتتاح می‌کنند از جمله همین فاز دوازدهم پارس جنوبی که قبلاً اشاره کردم و همین پیشرفت‌های نظامی و همین پارک‌های علم و فناوری و امثال اینها کارهایی است که می‌تواند این‌جور تحریم را از بین ببرد؛ اثر تحریم را اول کاهش بدهد، بعد هم از بین ببرد. تحریم، مشکل‌ترین آنها بود اما برای ما برکاتی هم داشت. تحریم به ما نشان داد که باید به خودمان

متکی باشیم و به ما ثابت کرد که می‌توانیم از نیروهای درونی خودمان استفاده کنیم. اگر مسئولین دولتی و آحاد مردم و به‌خصوص فعالان بخش‌های اقتصادی همت بکنند، تلاش بکنند و دستگاه‌های رسانه‌ای عمومی هم کمک بکنند که حالا اشاره خواهیم کرد ان‌شاءالله خواهیم دید که تحریم قادر نخواهد بود که ملت ایران را از پیشرفت باز دارد.

بیانات در حرم مطهر رضوی ۹۴/۰۱/۰۱

پیشرفت‌های چشمگیر در شرایط تحریم‌های سخت

به‌خاطر همت مسئولان و کارگران و جوانان علاقه‌مند، تولید پیش رفته است. این را من دارم مشاهده می‌کنم و می‌بینم؛ جلوی چشم همه است. فرض بفرمایید در زمینه صنایع نظامی؛ شما امروز را مقایسه کنید با پانزده سال قبل یا بیست سال قبل یا حتی ده سال قبل، می‌بینید ما پیشرفت‌های شگرفی داشتیم؛ پیشرفت‌های عجیب و غریبی داشتیم در زمینه تولید نظامی. این در حالی است که تحریم‌های دشمنان در خصوص مسائل نظامی شدیدتر است؛ مال امسال و پارسال هم نیست؛ از خیلی قبل‌ها چنین تحریم‌هایی با فشار زیاد وجود داشته است اما ما پیشرفت کردیم. یا در زمینه علوم زیستی، زیست فناوری، ما پیشرفت‌های زیادی کردیم؛ درحالی‌که همان محدودیت‌ها، همان تحریم‌ها وجود داشته است. حتی در بعضی از دانشگاه‌های معروف دنیا به دانشجوی ایرانی اجازه نمی‌دادند که در این رشته‌ها درس بخواند، تحقیق کند، پیشرفت کند، درعین‌حال کشور در این علوم پیشرفت‌های بسیار برجسته و نمایانی کرده است که این را همه مشاهده می‌کنند. کسانی که اهل اطلاع‌اند و مایل‌اند اطلاع داشته باشند، چیزهای محرمانه‌ای نیست؛ اینها را می‌توانند اطلاع پیدا کنند. یا در بعضی از علوم نو مثل فناوری نانو که اینها جزو فناوری‌های جدید دنیا است هیچ‌کس در دنیا به ما در این زمینه‌ها کمک نمی‌کند و کمک نکرده است، بعد از این هم کمک نخواهند کرد ما جلو هستیم؛ عناصر ما، جوان‌های ما، محققین ما، دانشمندان ما در این زمینه‌ها دارند کار می‌کنند، تلاش می‌کنند، پیشرفت‌های چشمگیری پیدا کرده‌اند. فرض بفرمایید در صنایع دانش‌بنیان؛ دارند کار می‌کنند، دارند تلاش می‌کنند، دارند پیش می‌روند. امروز ما در زمینه شرکت‌های دانش‌بنیان نسبت به ده سال پیش و پانزده سال پیش خیلی پیشرفت کرده‌ایم؛ اینها همه در حال تحریم اتفاق

افتاده است. بله! اگر تحریم ظالمانه دشمنان وجود نداشت، ممکن بود ما در همین زمینه‌ها بیشتر پیش برویم این را انکار نمی‌کنیم البته ممکن هم بود که بی‌توجهی کنیم، نگاه نکنیم به نیازهای کشور و از پول نفت و واردات و امثال این چیزها به اموری بپردازیم که پیشرفت تولید را برای کشور به وجود نیاورد؛ این هم ممکن بود. یک مقدار واقعاً باید به این توجه کنیم که یک مقدار از پیشرفت‌های ما بر اثر منع از بیرون بوده است؛ این را باید قدر بدانیم؛ ندادند، مجبور شدیم خودمان اقدام کنیم. وقتی راه واردات بی‌رویه باز بشود و هرچه خواستید، بیاورید، سهل‌گرایی انسان، انسان را می‌کشاند به سمت تنبلی، بیکارگی! این هم یک طرف قضیه است. بنابراین، بنده تکیه‌ای که روی مسئله تولید می‌کنم، نایستی پاسخ داده بشود که تولید در شرایط تحریم سفت و سخت ممکن نیست؛ نه! ممکن است. هرکاری که شما تصمیم بگیرید انجام بدهید، همت کنید، نیروهایتان را بیاورید در صحنه، از خدای متعال هم کمک بخواهید، هدایت بخواهید، شدنی است؛ این را ما امتحان کردیم. ما الآن در برخی از صنایع در کشور در دنیا حرف اول را می‌زنیم؛ فرض کنید در سدسازی. ... امروز کشور ایران جزو کشورهای پیشرو در امر سدسازی است. ... چه کسی به ما کمک کرد در این سال‌های متمادی؟ در همین زمینه مسائل هسته‌ای همین‌جور است؛ در مسائل گوناگون دیگر همین‌جور است.

بیانات در دیدار جمعی از کارگران سراسر کشور ۱۳۹۴/۲/۹

الزامات تقویت تولید داخلی و علاج مشکلات اقتصادی کشور

این [مسئله تولید] البته لوازمی دارد؛ هم سرمایه‌گذار، هم کارگر، هم مصرف‌کننده، هم دستگاه‌های متولّی دولتی، همه وظایفی دارند؛ این کار، یک‌بُعدی نیست؛ همه بایست با هم همکاری کنند. اینکه می‌گوییم همدلی و هم‌زبانی مردم با دولت، معنایش این است؛ یعنی همه با هم همکاری کنند تا این سنگ بزرگ را بردارند، این صخره بزرگ را از سر راه حرکت کشور بردارند:

۱- سرمایه‌گذار و کسانی که امکان دارند، بایستی سرمایه‌گذاری کنند. بنده می‌شناختم افرادی را که می‌توانستند پولشان را ببرند در بخش‌های پردرآمدی که غیر تولیدی است صرف کنند، نکردند؛ گفتند نمی‌کنیم؛ می‌خواهیم به کشور خدمت کنیم؛ آمدند در تولید

سرمایه‌گذاری کردند، با سود کمتر، درآمد کمتر؛ برای خاطر اینکه فهمیدند کشور احتیاج دارد؛ خب! این عبادت است. سرمایه‌گذاری که فکر نیاز کشور را می‌کند و پول را نمی‌برد در راه دلالی و کارهای پردرآمد و مضر برای کشور صرف کند و می‌آید صرف می‌کند در سرمایه‌گذاری، این کارش حسنه است، بنابراین، سرمایه‌گذار نقش دارد.

۲- کارگر درستکار نقش دارد. کارگری که سختی‌های کار را تحمل می‌کند کار سخت است دیگر؛ کار جسمانی یکی از امور سخت در زندگی است کارگری که عمر خود را، وقت خود را، نیروی خود را صرف می‌کند تا کار را تمیز از آب دریاورد، دارد عبادت می‌کند؛ این حسنه است. من مکرر در این دیدارهای با شما عزیزان، این روایت را از قول پیغمبر اکرم نقل کرده‌ام که: «رَحِمَ اللَّهُ امْرَأً عَمِلَ عَمَلًا فَأَتَقَنَهُ» (مسائل علی بن جعفر و مستدرکات‌ها، ص ۹۳) رحمت خدا بر آن آدمی که کاری را که انجام می‌دهد، محکم‌کاری می‌کند؛ چه در کار صنعتی، چه در کار کشاورزی، چه در مسائل گوناگون کارگری؛ وقتی کار متقن و محکم‌کاری شد، محصول تمیز از آب درمی‌آید، محکم از آب درمی‌آید. این هم نقش کارگر. این هم می‌شود عبادت.

۳- مصرف‌کننده باانصاف، مصرف‌کننده باوجدان هم می‌تواند همین‌جور به تولید کشور کمک کند؛ دنبال اسم و رسم نروند، دنبال برّند نروند ... دنبال مارک نروند؛ دنبال مصلحت نروند. مصلحت کشور، مصرف تولید داخلی است، کمک به کارگر ایرانی است. بعضی‌ها هستند حتی حاضراند به نفع کارگر هم شعار بدهند، رگ گردن را هم درشت کنند و شعار بدهند، اما در عمل به کارگر ایرانی لگد بزنند. لگد زدن به کارگر ایرانی این است که انسان جنس مصنوع این کارگر را مورد استفاده قرار ندهد و برود مشابه این را از خارج بگیرد؛ گاهی هم به قیمت‌های گران‌تر! ما در برخی از صنایع در کشورمان جزو پیشروان دنیاییم، [اما] در همان چیزها، می‌روند از بیرون چیزهایی را برمی‌دارند و به داخل می‌آورند. و این وظیفه همه است؛ از جمله وظیفه دولت. وزیر محترم کار اینجا حضور دارند؛ من خواهش می‌کنم در دولت مطرح کنید، اصرار کنید، پافشاری کنید که اشیائی که جزو مصارف دولتی است، مطلقاً از خارج نیاید. این یک قلم عمده است، یک قلم بزرگ است؛ چون دولت با دامنه وسیعی که دارد، مصرف‌کننده درجه یک است. نگویند که ما فلان چیز را می‌خواهیم،

الآن لازم داریم، تولید داخلی اش نیست، ناچاریم از بیرون بیاوریم. خب! شما مگر برنامه‌ریزی ندارید؟ شما که امروز احتیاج دارید، چرا امروز می‌گویید؟ می‌خواستید دو سال پیش بگویید تا تولیدکننده داخلی فرصت داشته باشد برنامه‌ریزی کند، بسازد، امتحان کند، تجربه کند تا امروز دست شما برسد. اینها مسائل مهمی است؛ اینها مسائل کوچکی نیست. دولت تصمیم بگیرد در هیچ یک از چیزهایی که مصرف می‌کند، از قلم و کاغذ روی میز گرفته تا ساختمان‌سازی تا بقیه چیزها، هرآنچه در داخل قابل تولید است، خودش را از خارج ممنوع کند، بر خودش حرام کند. آسان‌گرایی و سهل‌گرایی سهل‌گرایی آن روی خوب قضیه است و خدای ناکرده سوءاستفاده؛ جلوی اینها را بایستی مسئولین دولتی بگیرند. و ما این را هم تجربه کردیم، امتحان کردیم و یک جاهایی دیدیم. ... پس مصرف‌کننده هم یکی از ارکان تقویت و ترویج تولید داخلی است.

۴- یکی دیگر از ارکان، دستگاه مبارزه با قاچاق است. مسئله مبارزه با قاچاق را این همه ما تأکید کردیم؛ دولت‌های مختلف از سال‌ها پیش همین‌طور مرتب آمده‌اند رفته‌اند؛ خب! این کار یک کاری است که باید تحقق پیدا کند و این هم ممکن است؛ نگویند نمی‌شود، کاملاً می‌شود؛ جلوی قاچاق را به‌طور قاطع بگیرند. بنده یک وقتی گفتم فقط سر مرز دنبال قاچاق نروید؛ میلیارد‌ها دلار امروز در داخل کشور ... دارد صرف جنس قاچاق می‌شود. قاچاق را از لب مرز و از پیش از مرز تا داخل مغازه دنبال کنید. این، یک قلم بسیار مهم است؛ یک کار بسیار مهم است. و آن کسانی که این کار را بکنند، آنها هم دارند مجاهدت می‌کنند، آنها هم دارند عبادت می‌کنند؛ این هم حسنه است.

۵- یک رکن دیگر، دستگاه‌های متوالی واردات‌اند. این دستگاه‌ها هم بایستی نگاه کنند. بعضی از چیزها هست که در اختیار دولت نیست؛ بخش خصوصی فعالیت می‌کند و چاره‌ای هم نیست، لکن دستگاه‌های دولتی می‌توانند با نظارت هدایت کنند؛ کاری بکنند که مسئله واردات به تولید داخلی لطمه نزنند.

۶- یکی هم مسئله مسئولیت دستگاه‌های تبلیغی و رسانه‌ها است. رسانه‌ها هم همین‌جور؛ صداوسیما، دیگران، بایستی روی مسئله مصرف داخلی و تولید داخلی به معنای واقعی کلمه کار کنند؛ اینها تأثیر می‌گذارد.

۷- یک مسئله مسئله ثبات در قوانین است که این به عهده مجلس است. مراقب باشند مدام قوانین مربوط به مسائل اقتصادی از جمله مسائل مربوط به کار را هرروز عوض و بدل نکنند که بشود آن کسانی که می‌خواهند برنامه‌ریزی کنند، برنامه‌ریزی کنند.

۸- به‌هرحال، متولیان فرهنگی کشور در نکوهش بیکاری و کم‌کاری و فرار از کار سخت، برای کار فرهنگی برنامه‌ریزی کنند. آقا جان! کار سخت را باید قبول کرد. اگر کار سخت را ما به خودمان تحمیل نکنیم، قبول نکنیم، به جایی نمی‌رسیم؛ فقط دنبال کار آسان که نمی‌شود رفت؛ باید انسان کار سخت را قبول کند؛ در هر جایی که هست. آن کسانی که توانستند در صنعت، در فناوری، در مسائل علمی به اوج برسند، کارهای سخت را بر خودشان تحمیل کردند. این، فرهنگ‌سازی لازم دارد. اینکه فقط دنبال کارهای آسان باشیم، کار پیش نمی‌رود.

۹- متولیان مبارزه با فساد هم در این زمینه نقش دارند. حالا اسم فساد زیاد آورده می‌شود. حرف زدن راجع به فساد که فایده‌ای ندارد؛ با «دزد دزد» گفتن، دزد از دزدی دست برنمی‌دارد؛ باید رفت، وارد شد. مسئولان کشور، روزنامه که نیستند که راجع به فساد حرف می‌زنند. بله، روزنامه راجع به فساد ممکن است حرف بزند، من و شما که مسئول هستیم باید اقدام کنیم؛ حرف دیگر چیست؟ وارد بشوید؛ اگر بلدیم اقدام کنیم، جلوی فساد را به‌معنای واقعی کلمه بگیریم.

اینها وظایف ماست؛ اینها وظایف بخش‌های مختلف ماست. این علاج مشکل اقتصادی کشور است که مشکل اقتصادی کشور اگر بخواهد حل بشود، باید روی تولید متمرکز شد. همه به همین شکلی که عرض کردیم، مسئولیت دارند؛ البته بعضی مسئولیت‌ها سنگین‌تر است، بعضی سبک‌تر است اما همه این‌جوری مسئول‌اند. کلید حل مشکلات اقتصادی در لوزان و ژنو و نیویورک نیست؛ در داخل کشور است. همه تلاش کنند، همه همت کنند، ان‌شاءالله حل خواهد شد. ملت ایران و مسئولین کشور کارهای بزرگ‌تری را در طول این سال‌ها انجام داده‌اند و شده است؛ مسئله تولید را هم می‌توانند حل کنند.

بیانات در دیدار جمعی از کارگران سراسر کشور ۹۴/۰۲/۰۹

حل مشکلات در داخل کشور

از بُن دندان به مسئله اقتصاد مقاومتی باید باور آورده شود؛ باور کنیم که کلید حل مشکلات کشور در داخل است؛ ستون فقراتش هم تقویت تولید داخلی است که حالا این کاری که شما کردید قانون برداشتن موانع تولید (لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، در اوّل اردیبهشت ۱۳۹۴ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید.) کار خوبی است و شنیدم آن‌طوری که گزارش شد به من کار کارشناسی شده خوبی هم بوده؛ اینها باید دنبال بشود؛ باید همه این را باور کنند. بنده عقیده‌ام این است که اگر ما توانستیم تولید را در داخل تقویت کنیم، اگر توانستیم از ظرفیت‌های داخلی به معنای حقیقی کلمه استفاده کنیم، حل مسائل بیرونی آسان خواهد شد؛ حل مسئله هسته‌ای آسان خواهد شد.

بیانات در دیدار نمایندگان مجلس شورای اسلامی نهم ۹۴/۰۳/۰۶

الگوی اقتصاد مقاومتی

این الگو [اقتصاد مقاومتی] البته مخصوص ما نیست؛ الگوی اقتصاد مقاومتی را بعضی از کشورهای دیگر هم برای خودشان پیش‌بینی کردند، انتخاب کردند، اثرش را هم دیدند. نقطه کانونی اقتصاد مقاومتی عبارت است از درون‌زایی در کنار برون‌گرایی. درون‌زایی به معنای انزوای طلبی تعبیر نشود؛ درون‌زایی با نگاه به بیرون و با گرایش به بیرون جامعه اما تکیه به توانایی درونی و به ظرفیت درونی. ... سیاست‌های اقتصاد مقاومتی که تنظیم شده است و ابلاغ شده است، یک امر دفاعی و من‌درآوردی و متکی به نظر شخصی نیست؛ این محصول یک عقل جمعی است؛ محصول مشورت‌های طولانی است. ... اقتصاد مقاومتی در مقابل مدل قدیمی دیکته‌شده از سوی قدرت‌ها برای کشورهای به اصطلاح در حال توسعه یا به اصطلاح جهان سوّم است. ... عمده تکیه آن، نگاه به بیرون با تفصیل خودش است. این اقتصاد مقاومتی نقطه مقابل آن است؛ این یک الگوی کاملاً مغایر با آن چیزی است که در آن مدل قدیمی تکیه می‌شد و تکرار می‌شد؛ هنوز هم گوشه و کنار کسانی از آن ذکر می‌کنند و یاد می‌کنند. [در اقتصاد مقاومتی] تکیه به ظرفیت‌های داخلی است. ممکن است کسانی تصور کنند که این الگو الگوی مطلوبی است اما در امکان آن تردید کنند. من قطعاً عرض می‌کنم این الگو یک الگوی ممکن در کشور ماست؛ الگوی اقتصاد مقاومتی کاملاً

امکان‌پذیر در شرایط کنونی کشور است.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۹۴/۰۴/۰۲

تقوای اجتماعی و اقتصاد مقاومتی

ماه رمضان ماه تقواست؛ تقوا چیست؟ تقوا عبارت است از آن حالت مراقبت دائمی که موجب می‌شود انسان به کج‌راهه نرود و خارهای دامن‌گیر، دامن او را نگیرد. تقوا در واقع یک جوشنی است، یک زرهی است بر تن انسان با تقوا که او را از آسیب تیرهای زهرآگین و ضربه‌های مهلک معنوی محفوظ و مصون می‌دارد؛ البتّه فقط هم مسائل معنوی نیست. «وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا * وَ يَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ»؛ (طلاق ۲ و ۳) «[خدا] برای او راه بیرون‌شدنی قرار می‌دهد. و از جایی که حسابش را نمی‌کند، به او روزی می‌رساند» در امور دنیوی هم تقوا تأثیرات بسیار مهمی دارد، این تقوای شخصی است. عین همین مسئله در مورد یک جامعه و یک کشور قابل طرح است. تقوای یک کشور چیست؟ تقوای یک جامعه چیست؟ یک جامعه، به‌خصوص اگر مثل جامعه نظام جمهوری اسلامی آرمان‌های والا و بلندی داشته باشد، مورد تهاجم است؛ مورد هجوم تیرهای زهرآگین است؛ این هم تقوا لازم دارد. تقوای جامعه چیست؟ در بخش‌های مختلف تقوای اجتماعی را می‌توان تعریف کرد؛ در بخش اقتصاد، تقوای جامعه عبارت است از اقتصاد مقاومتی. اگر در مورد اقتصاد می‌خواهیم در مقابل تکانه‌های ناشی از حوادث جهانی یا در مقابل تیرهای زهرآگین سیاست‌های معارض جهانی آسیب نبینیم، ناچاریم به اقتصاد مقاومتی رو کنیم. اقتصاد مقاومتی عامل استحکام است در مقابل آن کسانی و آن قدرت‌هایی که از همه ظرفیت اقتصادی و سیاسی و رسانه‌ای و امنیتی خودشان دارند استفاده می‌کنند برای اینکه به این ملت و این کشور و این نظام ضربه وارد کنند. یکی از راه‌هایی که فعلاً پیدا کردند عبارت است از رخنه از راه اقتصاد. این هشدار را ما سال‌هاست مطرح کردیم و گفتیم؛ مسئولین هم هر کدام به فراخور توانایی‌های خودشان تلاش‌های خوبی کردند لکن ما باید با همه توان، با همه ظرفیت موضوع اقتصاد مقاومتی را در داخل دنبال کنیم؛ این می‌شود تقوای اجتماعی ما در زمینه مسئله اقتصادی.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۹۴/۰۴/۰۲

مدیریت جهادی شرط تحقق اقتصاد مقاومتی

در سال‌های اوّل انقلاب، در دوران جنگ و در طول این سی و چند سال، هر جا به مدیریت جهادی تکیه کردیم، موفق شدیم. مدیریت جهادی ممکن است یک وقت‌هایی پرت هم داشته باشد اما پیشرفت خواهد داشت و کار را پیش خواهد برد. تکیه به قدرت الهی، توکل به خدای متعال، کار را با تدبیر و عقلانیت اما با عزم راسخ، بدون تردید و بدون ترس از جوانب پیش بردن؛ این مدیریت جهادی است. البته ترویج دائمی فرهنگ متناسب با اقتصاد مقاومتی هم لازم است؛ همه، هم صداوسیما، هم مسئولین مطبوعات و رسانه‌ها، هم مسئولین دولتی، مسئولین قوه مقننه، ائمه جمعه سراسر کشور و هر کسی که منبری دارد و می‌تواند با مردم حرف بزند، فرهنگ متناسب با اقتصاد مقاومتی، ازجمله صرفه‌جویی را، ازجمله مصرف تولیدات داخلی را باید ترویج کند. البته در مورد صرفه‌جویی و همچنین در مورد مصرف تولیدات داخلی، خطاب عمده به مسئولین کشور است، چون یکی از مهم‌ترین مصرف‌کنندگان کشور، خود دولت است؛ دولت اصرار داشته باشد و خود را موظف و مقید بداند که از تولیدات داخلی استفاده کند؛ حتی با مقداری اغماض؛ عیبی ندارد. گاهی می‌گویند فلان چیز، کیفیت خارجی را ندارد؛ اشکال ندارد؛ اگر می‌خواهیم کیفیت پیدا کند، باید کمکش کنیم. اگر کمک نکنیم، کیفیتش هم بالا خواهد رفت والا روبه‌روز تنزل پیدا خواهد کرد. مقابله جدی با واردات بی‌منطق، یکی از کارهای لازم است؛ مقابله جدی با قاچاق، یکی از کارهای لازم است؛ پرداختن به کارگاه‌های تولیدی کوچک و متوسط که من امسال، اوّل سال هم روی این تکیه کردم (بیانات در جمع زائران و مجاوران حرم رضوی در مشهد مقدّس ۱۳۹۴/۱/۱) یکی از کارهای بسیار لازم است؛ بازنگری در سیاست‌های پولی و فعالیت‌های نظام بانکی کشور، که به این هم من اوّل سال اشاره کردم و صاحب‌نظران و دلسوزان، در این زمینه حرف‌های مهمی دارند که باید این حرف‌ها شنیده شود و به آنها توجه بشود. اینها کارهایی است که بایستی انجام بدهیم.

البته شرط اصلی تحقق اینها هم همین همدلی و هم‌زبانی و همین انسجامی است که رئیس‌جمهور محترم بیان کردند؛ باید دولت را کمک کرد، باید مسئولین را کمک کرد،

[چون] اینها وسط میدان‌اند. از تعارض‌های زائد و حاشیه‌سازی‌های زائد باید پرهیز بشود؛ حاشیه‌سازی از هرطرفی غیر مقبول و نامطلوب است. همه کمک کنند و این حرکت عظیم ان‌شاءالله به نتیجه برسد. این عرض ما در زمینه مسائل اقتصاد. اعتقاد بنده این است که ما می‌توانیم در زمینه اقتصاد کارهای بزرگی را انجام بدهیم و امیدوار باشیم که ان‌شاءالله از این گذرگاه دشوار عبور خواهیم کرد.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۹۴/۰۴/۰۲

ظرفیت‌های اقتصاد مقاومتی

ظرفیت‌هایی که ما برای این کار [اقتصاد مقاومتی] داریم، ظرفیت‌های استفاده نشده فراوان [از جمله]:

۱- سرمایه انسانی:

یکی سرمایه انسانی است؛ یعنی جوان تحصیل‌کرده دارای تخصص و دارای اعتماد به نفس در کشور ما فراوان است ... فعلاً یک رقم قابل توجه بالایی از نیروی کار کشور بین بیست سال و چهل سال‌اند؛ با تحصیلات خوب، با آمادگی‌های خوب ذهنی و فکری، با روحیه بالا، با اعتماد به نفس. ما امروز ده میلیون فارغ‌التحصیل دانشگاهی داریم، بیش از چهار میلیون دانشجوی در حال تحصیل داریم که ... این سرمایه انسانی است؛ این یک فرصت بسیار بزرگ است.

۲- جایگاه اقتصادی کشور:

ظرفیت دیگر، جایگاه اقتصادی کشور ماست. طبق آمارهای رسمی جهانی، رتبه بیستم در اقتصاد دنیا متعلق به جمهوری اسلامی است؛ ما در رتبه بیستم قرار داریم و ظرفیت لازم برای رسیدن به رتبه دوازدهم را هم داریم؛ چون هنوز ظرفیت‌های استفاده نشده در کشور زیاد است؛ منابع طبیعی داریم، نفت داریم، در نفت و گاز، رتبه اول جهانی؛ مجموع نفت و گاز ما از همه کشورهای جهان بیشتر است؛ معادن فراوان دیگری هم داریم.

۳- موقعیت جغرافیایی ممتاز کشور:

ظرفیت دیگر، موقعیت جغرافیایی ممتاز کشور است؛ در جغرافیای منطقه و جهان، ما نقطه اتصال شمال به جنوب و شرق به غربیم که این برای مسئله ترانزیت، برای حمل‌ونقل

انرژی و کالا و غیره دارای اهمیت بسیار فوق‌العاده‌ای است.

۴- همسایگی با پانزده کشور:

ظرفیت دیگر، همسایگی با پانزده کشور است با ۳۷۰ میلیون جمعیت؛ یعنی یک بازار دم دست، بدون نیاز به طی راه‌های طولانی.

۵- بازار داخلی هفتاد میلیونی:

ظرفیت دیگر، بازار داخلی هفتاد میلیونی است که اگر ما همین بازار داخلی را منعطف بکنیم به تولید ملی و تولید داخلی، وضع تولید دگرگون خواهد شد.

۶- زیرساخت‌های اساسی:

ظرفیت دیگر، وجود زیرساخت‌های اساسی است در انرژی، در حمل‌ونقل ریلی و جاده‌ای و هوایی، در ارتباطات، در مراکز بازرگانی، در نیروگاه‌ها، در سد؛ اینها زیرساخت‌هایی است که در طول این سال‌ها با همت دولت‌ها و همت مردم و کمک مردم به وجود آمده است و امروز در اختیار ماست.

۷- تجربه‌های مدیریتی متراکم:

علاوه بر همه اینها، تجربه‌های مدیریتی متراکم [است] که خود این تجربه‌ها کمک کرده است به اینکه ما در سال‌های اخیر، رشد صادرات غیر نفتی داشته باشیم؛ همین‌طور که رئیس‌جمهور محترم آمار سال ۹۳ را دادند، و سال‌های قبل [از آن] هم رشد صادرات غیر نفتی در کشور محسوس بوده است که این یک الگو است.

این ظرفیت‌ها در کشور وجود دارد و البته اینها بخشی از ظرفیت‌هاست. صاحب‌نظرانی که با ما می‌نشینند و صحبت می‌کنند و گاهی گزارش می‌نویسند برای من، یک فهرست طولانی از ظرفیت‌های موجودی که برای اقتصاد کشور می‌تواند مفید باشد ارائه می‌کنند و همه اینها درست است؛ از این ظرفیت‌ها بایستی استفاده کرد.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱۳۹۷/۱/۱

سرمایه گذاری فعالان اقتصادی در امر تولید

یکی از انواع حمایت هم سرمایه گذاری فعالان اقتصادی در امر تولید است. این جور نباشد که فعالان اقتصادی دنبال کارهای سودا گرانه بیشتر بچرخند؛ اگر می خواهند سرمایه

گذاری بکنند، سرمایه گذاری در امر تولید [بکنند]. اگر چنانچه نیتشان را خالص کنند، خدایی کنند، برای کشور انجام بدهند، این سرمایه گذاری می شود عبادت؛ سرمایه گذاری سود دارد اما چون برای پیشرفت کشور است، برای کمک به مردم است، این می شود یک عبادت.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱۳۹۷/۱/۱

تعصب نسبت به اقتصاد ملی و تولیدات داخلی

ما نسبت به اقتصاد ملی خودمان باید تعصب داشته باشیم؛ مصرف جنس خارجی یکی از عیوب مهم ما است؛ ما بایستی تعصب داشته باشیم نسبت به مصرف داخلی و جنس داخلی و اقتصاد ملی مان. جوانهای ما تعصب دارند نسبت به فلان تیم فوتبال؛ یکی طرف دار تیم قرمز است، یکی طرف دار تیم آبی است، آن هم با تعصب؛ و حتی تعصب به تیم های خارجی؛ یکی طرف دار تیم رئال است، یکی طرف دار تیم دیگر؛ اینها تعصب نسبت به این تیم ها دارند؛ اگر همین مقدار و همین اندازه تعصب را نسبت به اقتصاد ملی و تولید داخلی داشته باشیم، بسیاری از کارهای ما اصلاح خواهد شد؛ این هم یکی دیگر از موانع.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱۳۹۷/۱/۱

اعتماد به نفس ملی

ارزش و اصل دیگر، اعتماد به نفس ملی و خودباوری ملت ایران است یعنی ملت، در مقابل دیگران احساس انفعال و سرافکندگی نداشته باشد؛ یعنی روحیه ی ما می توانیم؛ این امروز بحمدالله در کشور وجود دارد. امروز بحمدالله ملت ما و جوانان ما روی پای خودشان می ایستند و احساس استقلال و خودباوری میکنند.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱۳۹۷/۱/۱

اقتصاد درون زا = اقتصاد مقاومتی

جزو سیاست های اقتصاد مقاومتی و خصوصیات اقتصاد مقاومتی، درون زایی است؛ درون زایی یعنی تولید ثروت به وسیله ی فعالیت درونی کشور انجام بگیرد؛ چشم به بیرون نباشد، نگاهمان به بیرون نباشد. در طول سال های گذشته، در دولت های مختلف،

چندبار می خواستند از بانک جهانی یا صندوق بین المللی پول، وام بگیرند، بنده نگذاشتم؛ جلوییش را گرفتم؛ مقدّمات را فراهم کرده بودند که این کار را انجام بدهند. اینکه ما از بیگانه طلب بکنیم و متعهد در مقابل بیگانه بشویم، این خطای بزرگی است؛ باید اقتصاد درون را باشد. البته معنای درون را بودن اقتصاد این نیست که درهای کشور را ببندیم؛ نه، ما گفته ایم «درون را و برون گرا» یکی از موانع هم عدم توجه به سیاست درون زایی اقتصاد در کشور بوده است.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱۳۹۷/۱/۱

اقتصاد غیر نفتی

عزیزان من! یکی از مشکلات ما، متکی بودن کشور به نفت است. این نفت، نعمت خدا است در حقّ ما، اما اینکه اقتصاد ما، متکی به نفت است، این یکی از بزرگ ترین مشکلات کشور ما است. باید کاری کنیم، تلاشی بکنیم که نفت را مستقل از اقتصاد کشور بکنیم؛ اختیار ما دست نفت نباشد، اختیار نفت دست ما باشد. اختیار ما اگر دست نفت شد - چون قیمت نفت را قدرت های دیگرند که معین میکنند، گاهی تحریم میکنند، گاهی می خرند، گاهی می گویند نباید از فلانی بخریم، از این کشور بخریم، این مشکلات وجود دارد. ما باید خودمان را از اقتصاد نفتی خلاص کنیم که البته کار بسیار دشواری هم هست؛ اما بالاخره باید حتماً این کار در کشور انجام بگیرد.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱۳۹۷/۱/۱

بهترین مقابله با دشمن در زمینه جنگ اقتصادی است

بهترین مقابله‌ی با دشمن هم این است. ببینید عزیزان من! دشمنان ما فهمیده‌اند و دانسته‌اند که در جنگ سخت نظامی طرفی نخواهند بست. چند سال قبل از این، یک رئیس جمهور دیگر آمریکا - که آن هم مثل این بد اخلاق و بی‌ربط‌گو و هجوگو بود، یک چیزهایی گفت علیه ما. بنده در سخنرانی همان چند سال پیش گفتم «آقاجان، دوران بزن دررو گذشته؛ بزنید، می خورید». می دانند این را؛ این را میدانند که اگر وارد درگیری و برخورد سخت و نظامی با ما بشوند، پایشان گیر می‌افتد. بله، به ما ضربه می‌زنند، اما خودشان ممکن است چند برابر ضربه بخورند؛ این را فهمیده‌اند. راهی که پیدا کردند،

جنگ اقتصادی و جنگ فرهنگی و مانند اینها است. حالا بحث فرهنگی به کنار، [اما] امروز آنچه مطرح است برای دشمنان ما، جنگ اقتصادی است. اتاق جنگ آمریکا علیه ما عبارت است از وزارت خزانه داری آمریکا که همان وزارت اقتصاد و دارایی شان است؛ آنجا اتاق جنگ با ما است. خب راه مقابله‌ی با جنگ اقتصادی چیست؟ این است که ما در داخل به اقتصاد خودمان پردازیم. وقتی اقتصاد ما متکی بود، وابسته بود، مشکلات به وجود می‌آید. البته بنده عقیده ندارم به اینکه رابطه‌ی اقتصادی را از دنیا باید قطع کرد یا میتوان قطع کرد؛ معلوم است که نمیتوان؛ امروز همه‌ی دنیا به هم مربوط و متصل است اما تکیه‌ی به بیرون از مرزها غلط اندر غلط است؛ نباید تکیه کرد. بله، بروند با زرنگی، با تدبیر، با سیاست‌گذاری درست، با پیگیری صحیح، با جدّیت، ارتباطات با دنیا [برقرار کنند]. دنیا بزرگ است؛ دنیا که فقط آمریکا و چند کشور اروپایی نیست؛ دنیا خیلی وسیع است؛ بروند ارتباطات را برقرار کنند به آن مقداری که لازم هست اما چشم ندوزند به هیچ نیروی خارجی؛ چشم بدوزند به عنصر داخلی، چشم بدوزند به این ارزش بزرگ: نیروی انسانی داخل. وقتی مردم ببینند که ما مسئولین اصرار داریم بر اینکه مشکلاتمان را در داخل حل کنیم و از ظرفیتهای داخلی استفاده کنیم، ولو یک سختی‌ای هم برایشان پیش بیاید، تحمل میکنند، کمکمان میکنند؛ این را مسئولین محترم کشور باید توجّه داشته باشند که تکیه‌ی به خارج نبایستی کرد.

بیانات در دیدار کارگران ۹۷/۰۲/۱۰

هدف ما در برجام چه بود؟

خب، اگر چنانچه از این تجربه‌ها استفاده نکردیم، به چیزهای کم اهمّیت دلمان را خوش کردیم ضرر می‌کنیم. همینطور که آقای رئیس جمهور گفتند واقعاً آمریکایی‌ها در این قضیه از لحاظ اخلاقی، از لحاظ حقوقی، از لحاظ آبروی سیاسی در دنیا شکست خوردند؛ خب بله، آمریکا بی آبرو شد؛ این یک واقعیّتی است و در این تردیدی نیست اما من می‌خواهم این را مطرح کنم که آیا ما مذاکره را شروع کردیم برای اینکه آمریکا بی آبرو بشود؟ هدف مذاکره‌ی ما این بود؟ ما مذاکره را شروع کردیم برای اینکه تحریم‌ها برداشته بشود و شما ملاحظه می‌کنید که بسیاری از تحریم‌ها برداشته نشده، حالا هم

دارند تهدید می کنند که تحریم های چنین وچنان را بر ایران تحمیل خواهیم کرد؛ همان تحریم های ثانویه ای را که با مصوبه ای برجام و با قطعنامه ی شورای امنیت سازمان ملل برداشته شد، همانها را دوباره می خواهند اینها برگردانند- هدف، این بود؟ یا گفته می شود مثلاً بین اروپا و آمریکا شکاف به وجود آمد؛ خوب بله، ممکن است یک شکاف ظاهری کم اهمیتیتی هم بینشان به وجود آمده، لکن ما برای این مذاکره نکردیم. ما مگر مذاکره کردیم که بین آمریکا و اروپا شکراب به وجود بیاید؟ ما مذاکره کردیم که تحریم برطرف بشود؛ شروع مذاکره برای این بود، ادامه ی مذاکره برای این بود؛ و این باید تأمین بشود؛ اگر این تأمین نشد، بقیه ی چیزهایی که حاصل شده، ارزش زیادی را نخواهد داشت. و عرض کردم که اروپایی ها مخالفت هم نمی کنند؛ اروپایی ها دنبال آمریکا حرکت می کنند، به همدیگر کمک هم می کنند: وَ كَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيَاطِينَ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا؛ اینها به هم کمک هم می کنند، به یکدیگر پیام هم می دهند، کمک هم می کنند، یکدیگر را تقویت روحی هم می کنند. خوب، اینها چیزهایی است که ما به عنوان تجربه ی برجام باید در نظر داشته باشیم.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۹۷/۰۳/۰۲

مسئله اول کشور اقتصاد است

بخش دوم صحبت ما راجع به مسائل داخلی خود ما و وظایف ما است در درون کشور که مسائل اقتصادی است. مسئله ی اول کشور فعلاً مسئله ی اقتصادی است. این کارهایی و فعالیتهایی که دولت مشغول هستند، انشاءالله بایستی با قدرت ادامه پیدا کند؛ همین گسترش خدمات و کارهایی که دولت انجام میدهد، بایستی انجام بگیرد. خوب البته واقعیت این است که وضع اقتصادی کشور تعریف ندارد؛ وضع اقتصادی با همه ی این تلاشهایی که انجام می گیرد، مطلوب نیست؛ مردم زیادی هم از لحاظ اقتصادی در فشار هستند. مسئله ی گرانی ها و این چیزها را کم و بیش شماها می دانید و بسیاری از مردم آن را با همه ی وجودشان لمس می کنند؛ این یک مشکل اساسی کشور است.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۹۷/۰۳/۰۲

شناخت ظرفیت های داخلی و استفاده از آن

مشکل اقتصاد کشور با تکیه‌ی به ظرفیت‌های فراوان داخلی قابل حل است؛ این را باور کنیم. این یک واقعیت است که بعضی این واقعیت را قبول ندارند و بعضی از این واقعیت اطلاع ندارند. ما ظرفیت‌های بسیار زیادی در کشور داریم که همچنان استفاده نشده است و من بعداً یک مطلبی را در این زمینه از کارشناس‌های غیر ایرانی نقل خواهم کرد.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۹۷/۰۳/۰۲

متکی نشدن به نسخه غربی در تمامی زمینه‌ها

بدانیم نسخه‌های غربی برای ما قابل اعتماد نیستند. من نمی‌گویم بکلی رد کنیم؛ نه، بسنجیم. تسلیم بی‌برو برگرد نسخه‌های غربی نمیشود شد؛ نه در زمینه‌ی اقتصاد، نه در زمینه‌های دیگر مثل مسئله‌ی جمعیت. قضیه‌ی جمعیت یکی از همان نسخه‌های غربی است. اخیراً دستگاه تبلیغاتی دولت انگلیس خبیث تجویز نسخه هم کرده که ایران برای سی میلیون جمعیت، خیلی کشور خوبی خواهد بود! چشمتان چهار تا! انشاءالله این جمعیت به ۱۵۰ میلیون هم خواهد رسید. سیاست‌های جمعیتی کشور-آنهایی که دنبال می‌کردیم-سیاست‌های غلطی بود. قبلاً این را من گفته‌ام؛ البته اولش درست بود؛ شروع درست بود، ولی ادامه‌اش درست نبود و غلط بود و ما غفلت کردیم در این زمینه؛ باید جبران بکنیم. مشکل اقتصادی کشور هم همین‌جور است؛ با نسخه‌های غربی درست نخواهد شد. تاکنون هم در طول سال‌های مختلف هروقت نسخه‌های غربی را به کار گرفتیم، سودی نبردیم، از یک جاهایی ضرر کردیم؛ قضیه‌ی تعدیل وقتی که در دهه‌ی هفتاد پیش آمد، مشکل عدالت اجتماعی در کشور ما به معنای واقعی کلمه ضربه خورد، شکاف طبقاتی به وجود آمد؛ ممکن است یک فوایدی داشت اما این ضررهای عمده را هم ما تحمل کردیم.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۹۷/۰۳/۰۲

استفاده از امکانات داخلی با توجه به بدقولی خارجی‌ها

سپردن کار به خارجی‌ها با توجه به بدقولی‌هایی که از آنها تا حالا دیده‌ایم، بایستی در حد اضطراب باشد، یعنی بعد از آنکه بکلی از امکانات داخلی مأیوس شدیم، آن وقت البته

برویم سراغ دیگران؛ امکانات داخلی را -که به نظر بنده امکانات بسیار زیادی است- مقدم بداریم. بیانات در دیدار مسئولان نظام ۹۷/۰۳/۰۲

استفاده از ظرفیتهای داخلی

ظرفیت های داخلی بسیار زیاد است. یک مطالعه‌ی کارشناسی‌ای در بانک جهانی شده -این مسئله‌ی ما نیست؛ یک مطالعه‌ی کارشناسی است که بانک جهانی این مطالعه را کرده- آنها میگویند: ایران مخزنی از استعدادهای انسانی و سرزمینی بهره برداری نشده است؛ توجه کنید! میگویند ایران به لحاظ عدم بهره برداری از استعدادهای انسانی و سرزمینی در رتبه‌ی اول جهان است؛ یعنی استعدادهای فراوانی در مقابل ما است که ما از اینها استفاده نکرده‌ایم، کوتاهی کرده ایم.

ظرفیت های انسانی و کثرت نیروهای قابل کار، بخصوص جوان و تحصیل کرده: ده میلیون فارغ‌التحصیل دانشگاهی و بیش از چهار میلیون دانشجوی مشغول به تحصیل الان داریم. آن طوری که افراد مطلع و وارد از دوستان دولتی خودمان می گفتند، از لحاظ کثرت مهندسين، کشور یکی از کشورهای سطح بالا در دنیا و در سطح جهان است. از خیلی از کشورهای بزرگ و معروف، تعداد نسبی مهندسين ما بیشتر است؛ اینها ظرفیت ها است.

ظرفیت های سرزمینی: وسعت سرزمین، دسترسی به آبهای بین المللی، تعداد همسایگان، بازار منطقه، مسیر حمل و نقل خارجی؛ اینها آن چیزهایی است که آن کارشناس های بانک جهانی گفتند. اینها امکانات سرزمینی ای است که ما از آن استفاده‌ی درستی نکرده‌ایم.

استعدادهای انسانی: تعداد جمعیت در سن کار و میزان تحصیلات و امثال اینها؛ همان کارشناس ها این را گفته‌اند که اگر ایران از این استعدادها بد رستی استفاده کند، جزو اقتصادهای پیشرو جهان به شمار خواهد آمد. این امکانات ما است و ما ثروت عظیمی در اختیار داریم.

[البته] در این محاسبه‌ی کارشناسی، ثروت های طبیعی ذکر نشده، ثروت های انسانی و ثروت های سرزمینی، امکانات و ظرفیت های سرزمینی - ذکر شده. مسئله‌ی ظرفیت های طبیعی و ثروت های طبیعی هم یک مسئله‌ی فوق‌العاده است. من یک وقتی در همین

جلسه سال ها پیش گفتیم ما که یکصدم جمعیت جهان را داریم، یکصدم از فلزات مهم و لازم و اساسی برای صنایع مورد احتیاج را اگر داشته باشیم کافی است، [ولی] بیش از یک درصد داریم؛ بعضی از چیزها را سه درصد داریم، بعضی از چیزها را چهار درصد داریم، بعضی از چیزها را پنج درصد داریم. رقم نفت و گاز که خیلی بالا است؛ ما در دنیا در درجه‌ی اولیم؛ در نفت چهارم، در گاز اول، در مجموع نفت و گاز هم در دنیا اولیم.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۹۷/۰۳/۰۲

تقویت تولید داخلی

نکته‌ی بعدی هم اینکه تولید داخل و کالای ایرانی را باید تقویت کنیم. حقیقتاً بایستی به مسئله‌ی حمایت از کالای ایرانی اهمیت بدهیم؛ این یک کار واجب است، کار ضروری و قطعی است. مسئولین دولتی، مسئولین بخش‌های مختلف، نیروهای مسلح - که خریدهای عمده برای آنها است، هزینه‌های مهم اینطور چیزها به عهده‌ی آنها است - سعی کنند که مطلقاً از محصولات غیر ایرانی آنجایی که [محصول] ایرانی وجود دارد استفاده نکنند.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۹۷/۰۳/۰۲

کشور توان مقابله با مشکلات اقتصادی را دارد

خلاصه‌ی عرض ما در باب مسائل اقتصادی کشور این است که کشور به برکت ظرفیت‌ها، توانایی غلبه‌ی بر مشکلات اقتصادی را به‌طور کامل دارد. ظرفیت‌ها را شناسایی کنیم، توانایی‌ها را احصاء کنیم، تجربه‌ها را مدنظر قرار بدهیم و از همه‌ی اینها بالاتر، نصرت الهی را فراموش نکنیم. ما برای اعلا کلمه الله داریم تلاش می‌کنیم، ما دنبال قدرت مادی و این چیزها نیستیم؛ ما می‌خواهیم اسلام سربلند بشود، ما می‌خواهیم شریعت اسلامی در جامعه تحقق پیدا کند؛ ما می‌خواهیم در دنیایی که مادی‌گری و فساد و انحراف‌های گوناگون از غرایز بشری آن را فراگرفته، یک حکومتی، یک جامعه‌ای، یک کشوری درست کنیم که با احکام دین اداره بشود؛ دنبال این هستیم. تا یک حدودی هم موفق شده‌ایم، در یک مواردی هم ناموفقیت داریم که تلاش می‌کنیم انشاءالله در آن بخش‌هایی هم که موفق نبوده‌ایم موفق بشویم؛ هدف ما این است. با این هدف، نصرت الهی قطعی است؛

خدای متعال وعده کرده و وعده‌ی الهی هرگز خلاف در نمی‌آید.

بیانات در دیدار مسئولان نظام ۹۷/۰۳/۰۲

فشار اقتصادی دشمن

فشار اقتصادی، تحریم است، جلوگیری از همکاری کشورها در زمینه‌های اقتصادی با ما است؛ این فشارها را وارد می‌کنند. نتیجه‌ای که آنها می‌خواهند از فشار اقتصادی بگیرند، این را درست توجّه کنید! مسئله‌ی آنها از فشار اقتصادی و تحریم، صرفاً زیر فشار قرار دادن دستگاه دولت و حکومت نیست؛ می‌خواهند ملت ایران را به ستوه بیاورند به خیال خودشان؛ می‌گویند ملت ایران را به ستوه بیاوریم تا نظام اسلامی ناچار بشود تسلیم زورگویی‌های ما بشود؛ هدفشان این است. نه ملت را شناختند، نه نظام را شناختند؛ این فشار اقتصادی است با این هدف، که این هدف به توفیق الهی و به فضل الهی و با تلاش مسئولین و با همت مردم، انشاءالله بکلی ناکام خواهد ماند.

بیانات در مراسم بیست و نهمین سالگرد رحلت امام خمینی (رحمه‌الله) ۹۷/۰۳/۱۴

بسیاری از مشکلات اقتصادی مربوط به نحوه‌ی مدیریت است

خب، اما مسئله‌ی اول، مسئله‌ی اقتصاد؛ مشکلات معیشتی، امروز چیزی است که آحاد مردم، همه آن را احساس می‌کنند؛ یک بخشی از مردم هم شدت و واقعاً زیر فشارند، گرانی هست؛ در مواد غذایی، گوشت، تخم‌مرغ، مرغ، بقیه‌ی چیزهای لازم در زندگی، اجاره بهای مسکن، در وسایل منزل، وسایل دیگر و امثال این‌ها، گرانی فراوان است. خب این‌ها واقعاً فشار می‌آورد روی مردم؛ یک مشکلاتی است که وجود دارد؛ یا کاهش ارزش پول ملی؛ این‌ها مشکلات اقتصادی کنونی کشور است.

کارشناسان اقتصادی کشور و بسیاری از مسئولین، متفق اند بر این که عامل این حوادث، تحریم‌های خارجی نیست، عامل این حوادث، درونی است، مشکلات داخلی است. بسیاری از مسئولین هم این را بر زبان آورده‌اند، گفته‌اند. کارشناس‌ها هم تقریباً تا آنجایی که بنده مطلع شده‌ام متفق بر این معنا هستند. نه این که تحریم‌ها اثر ندارد؛ چرا، تحریم‌ها هم اثر دارد؛ اما عمده‌ی تأثیر، مربوط به عملکرد ماها است. اگر چنانچه این

عملکردها بهتر از این باشد، با تدبیرتر از این باشد، بهنگام‌تر از این باشد، قوی‌تر از این باشد که امروز هست، تحریم‌ها اثر زیادی نمی‌گذارند؛ می‌شود علاج کرد و در مقابل تحریم‌ها می‌شود ایستاد. بیشتر مشکل، ناشی از مسائل درونی و داخلی خود ما است. حالا مثلاً فرض کنید در همین قضیه‌ی ارز و سکه و این حرف‌هایی که این دو سه ماهه پیش آمد، خب، مبالغ زیادی حالا گفتند مثلاً فرض بفرمایید هجده میلیارد دلار، اسکناس موجود ارز؛ برای کشور ما که در تهی‌ی ارز مشکل داریم و ارزها و پول‌های خودمان را هم نمی‌توانیم از خارج وارد کشور کنیم و سخت است، هجده میلیارد رقم بالایی است، بر اثر بعضی از بی‌تدبیری‌ها و بی‌توجهی‌ها آمد دست افرادی که از آن سوءاستفاده کردند.

یک نفری یک کالایی را ثبت سفارش کرد، یک کالای دیگر آورد؛ یک چیزی را درخواست کرد برای یک مقصودی، ارز را در آنجا مصرف نکرد؛ گفت می‌خواهم مسافرت بروم، نرفت؛ ارز را، یا آوردند یک تعداد معدودی استفاده کردند، یا به قاچاقچی فروختند و او ارز را برداشت برد خارج، یا به کسی فروختند که آن را احتکار کرد و نگه داشت تا گران بشود و بیاید به قیمت دو برابر و سه برابر بفروشد و به ثروت بادآورده برسد؛ خب این‌ها مشکلات مدیریتی است؛ این ربطی به تحریم ندارد. مسئولین محترم کشور، به این معنا اذعان دارند؛ قبول دارند که مشکل این‌جوری هست، بنابراین بسیاری از مشکلات از این قبیل است. مشکلات، مربوط به نحوه‌ی مدیریت ما و نحوه‌ی سیاست‌گذاری اجرایی ما است.

ارز را یا سکه را وقتی که به‌صورت غلط تقسیم می‌کنند، این دو طرف دارد: یکی آن که می‌آید این را می‌گیرد و مثلاً فرض کنید قاچاقچی است یا به قاچاقچی می‌فروشد؛ یکی آن که این را می‌دهد. ما همه‌اش داریم دنبال آن کسی که «می‌گیرد» می‌گردیم؛ مفسد اقتصادی، قاچاقچی، درحالی‌که تقصیر عمده متوجه آن کسی است که «داد»؛ او را باید دنبال کرد. در این کاری که اخیراً قوه‌ی قضائیه شروع کرده که کار درستی است، دنبال این هستند. نه این که بی‌خود زید و عمر را متهم کنند؛ نه، لکن بالاخره یک تخلفی انجام گرفته، یک خطای بزرگ انجام گرفته. نمی‌گوییم هم «خیانت»؛ زبان بنده این‌جور نمی‌گردد که راحت بگوییم فلانی یا فلان‌کس‌ها خیانت می‌کنند؛ نه، اما بالاخره خطا کردند و

خطای مهمی کردند که ضررش به مردم برگشت. وقتی این جور قیمت ارز ترقی پیدا می کند یعنی قیمت ریال می آید پایین خبر برای آن کارمندی که روزمزد است یا حقوق اندکی دارد، دیگر چیزی باقی نمی ماند. قیمت ریال وقتی آمد پایین، قیمت پول ملی وقتی آمد پایین، مشکلات همین می شود که ملاحظه می کنید. خب، این یک نکته که بنابراین، تحریم ها اثر دارند نه این که اثر ندارند اما عمده‌ی تأثیرِ سوء، مربوط به نحوه‌ی اقدام ما و مدیریت ها است.

بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم ۹۷/۰۵/۲۲

سوء استفاده دشمن برای القاء ناامیدی و بن بست کشور

یک نکته‌ی دیگر این است که دشمن از همین جا می آید سوء استفاده می کند؛ دشمن کمین گرفته دیگر. ما دشمن داریم؛ ما یک ملتی هستیم که به دلایل گوناگون، دشمنان خبیث و رذل کم نداریم؛ در اطراف کمین گرفته‌اند، به مجردی که این مشکل را در داخل مشاهده کرد، فوراً مثل مگسی که روی زخم می‌نشیند، می‌آید می‌نشیند روی این مشکل و بنا می کند از این سوء استفاده کردن؛ القا می کند که بله نظام اسلامی نتوانست، نظام اسلامی ناتوان بود؛ القای ناامیدی می کند، مردم را دچار سرگردانی می کند. تبلیغات می کنند؛ می‌بینید دیگر؛ حالا من نمی دانم چقدر شماها با این تبلیغات جهانی ارتباط دارید؛ حالا که دیگر فضای مجازی در اختیار همه هست. به‌طور دائم، از صد طرف، تبلیغات علیه نظام اسلامی و علیه اسلام و علیه جمهوری اسلامی و علیه همه‌ی دستگاه‌های کشور و مانند این ها شروع می شود، به‌خاطر خطائی که زیدی، عمر و یا بکری انجام داده‌اند؛ دشمن از این سوء استفاده می کند. خب، این حرکت شروانه‌ی دشمن است؛ خب، حالا چه؟ دشمن می خواهد القا کند که کشور دچار بن بست است.

بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم ۹۷/۰۵/۲۲

سیاست های اشتباه در اقتصاد باعث ایجاد نقدینگی گردیده

من آخرین بار در یک معرض عمومی در روز عید فطر، در نماز، این را خطاب به مسئولین گفتم؛ نقدینگی عظیمی در کشور به وجود آمده که این هم ناشی از اشتباهات است؛ خود این یکی از سیاست‌های اشتباه است که نتیجه‌اش این شده است که نقدینگی

در کشور افزایش پیدا کند که مشکلات فراوانی را به وجود آورده؛ من گفتم اگر مسئولین کشور بتوانند بنشینند راه‌هایی پیدا کنند و این نقدینگی را هدایت کنند به سمت اقتصاد تولیدی؛ چه در صنعت، چه در کشاورزی، چه در مسکن و امثال این‌ها، همین نقدینگی که امروز تهدید است، تبدیل خواهد شد به فرصت، نصف این نقدینگی را هم اگر بتوانند هدایت کنند، این جور است. الان هم من عرض می‌کنم خطاب به مسئولین محترم دولتی که شما می‌دانید من از دولت حمایت می‌کنم؛ بنده از همه‌ی دولت‌ها حمایت می‌کنم و مؤکداً سفارش می‌کنم که بنشینند فکر کنند، از آدم‌های وارد و مطلع و باهوش کمک بگیرند و راه‌هایی پیدا کنند برای هدایت این نقدینگی عظیم به سمت تولید؛ می‌شود، این کار شدنی است، این کار عملی است؛ وظیفه‌ی مسئولین محترم دولتی و اقتصادی است و باید این کار را انجام بدهند. این هم یک نکته.

بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم ۹۷/۰۵/۲۲

درمقابل سیاست‌های اشتباه مسئولین، تحریم تأثیر کمتری دارد

یک نکته‌ی دیگر این است که این‌هایی که تحلیل می‌کنند مسائل اقتصادی را و گاهی هم گزارش می‌کنند و به مسئولین عالی‌رتبه‌ی کشور هم همین تحلیل‌ها را منتقل می‌کنند، می‌گویند بله، علت این مشکلاتی که در بازار پیش آمده و در محیط کسب‌وکار پیش آمده، این است که چون مثلاً بنا بوده دشمن تحریم‌ها را از نیمه‌ی مرداد یا از آبان‌ماه شروع کند، فعالان اقتصادی چون می‌دانستند، خودشان را جمع‌وجور کردند؛ خیلی خب، اگر فعالان اقتصادی که می‌دانستند بنا است تحریم بشود خودشان را آماده کردند، مسئولین دولتی بیشتر باید خودشان را آماده می‌کردند برای مقابله‌ی با تحریم. عرض کردم، تحریم تأثیر کمتری دارد. حالا بعضی می‌گویند سی درصد، بعضی می‌گویند بیست درصد؛ بنده اندازه ندارم که بتوانم بگویم سی درصد یا بیست درصد، می‌دانم تأثیرش کمتر است. اگر واقعاً تحریم تأثیر دارد، خیلی خب، شماها که می‌دانستید بنا است تحریم بشود، خودتان را آماده می‌کردید؛ باید آماده کنید، باید آماده کنند؛ الان هم همین‌جور است، الان هم دیر نشده. اگر کسی بگوید دیر شده، اگر کسی بگوید ممکن نیست، بیخود گفته؛ یا جاهل است یا همین‌جوری حرف می‌زند؛ نخیر، دیر نیست. الان هم می‌توانند تصمیم‌گیری کنند

در مقابل اقدام خصمانه و خبیثانه‌ی دشمن که حالا به حساب آن هم می‌رسیم و اقدامات لازم را انجام بدهند؛ این کاری است که می‌شود کرد .

اگر کسی اعلام کند که نخیر، نمی‌شود دیگر کاری کرد و دیگر کار از کار گذشته یعنی اعلام بن‌بست اگر کسی چنین کاری را بکند، یا جاهل است یا حالا عرض کردم من نمی‌خواهم نسبت خیانت به کسی بدهم اما حرف، خائنه است؛ اگر ناشی از جهالت نباشد. این هم یک نکته.

بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم ۹۷/۰۵/۲۲

مردم در مقابل تحریکات اقتصادی دشمن با بصیرت عمل کنند

مردم هم در مقابل تحریکات دشمن با بصیرت عمل کنند. البته مردم ما الحمدلله بصیرت خودشان را نشان داده‌اند؛ حالا من در مورد قضایای دی‌ماه یک نکته‌ای را بعداً عرض خواهم کرد. (اگرچه یک ذره‌ای جلسه طولانی می‌شود؛ اشکالی ندارد؛ شماها هم از راه دور آمده‌اید، بنده هم بااین که سرما خورده‌ام، وقتی صحبت کردم یک‌قدری حالم مثل این که بهتر شد.) مردم با بصیرت عمل کردند، حالا هم با بصیرت عمل کنند، بدانند که دشمن درصدد سوء استفاده‌ی از این نقطه‌ی ضعفی است که در ما هست. این نقطه‌ی ضعف وجود دارد نه این که نقطه‌ی ضعف نیست اما دشمن می‌خواهد از این نقطه‌ی ضعف علیه ملت ایران و به سود خودش استفاده کند. او که قصد ندارد نقطه‌ی ضعف را برطرف کند؛ او هرچه بتواند کمک می‌کند که ضعف بیشتر بشود؛ می‌خواهد سوء استفاده کند. مردم همان‌طور که در گذشته هم نشان دادند با بصیرت عمل کردند، باز هم در این زمینه با بصیرت عمل کنند.

بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم ۹۷/۰۵/۲۲

در جنگ اقتصادی هدف آمریکا ایجاد نارضایتی و تبدیل آن به اغتشاش داخلی است

خب، در جنگ اقتصادی هدف آمریکا ایجاد نارضایتی است؛ هدفشان این است؛ می‌خواهند نارضایتی ایجاد کنند بلکه بتوانند این نارضایتی را به اغتشاش داخلی تبدیل کنند. من یک خبری را به شما بگویم این تحلیل نیست، خبر است قضایای دی‌ماه که یادتان هست؛ در دی‌ماه گذشته مثلاً شش هفت ماه قبل از این چند روز، در چند شهر یک عده‌ای

آمدند و شعار دادند و کارهایی مانند این ها کردند. دولت آمریکا به همراهی صهیونیست ها، به همراهی سعودی ها، سه سال یا چهار سال کار کرده بودند برای این که این قضایا را به وجود بیاورند؛ چقدر خرج کردند خدا می داند! سه سال، چهار سال کار کردند برای این که بتوانند چند روز در چند شهر کشور، دوستان نفر، پانصد نفر، هزار نفر آدم را جمع کنند که یک شعاری بدهند. بعد هم ملت ایران وارد میدان شد، بدون این که کسی از ملت بخواهد واقعاً خود ملت آمدند؛ من همان وقت هم گفتم؛ واقعاً آفرین بر این ملت خودشان وارد میدان شدند، فضا را پاک کردند، آلودگی ها را تمام کردند، شکست دادند. چند سال زحمت کشیدن آنها را برای ایجاد آن حادثه، ملت ایران در ظرف چند روز از بین برد. بعد آنها گفتند که خب، این فلان عیب ها را داشت، این عیب ها را برطرف کنیم، سال آینده یعنی سال ۹۷، یعنی امسال دوباره همان حوادث را راه بیندازیم. رئیس جمهور آمریکا گفت شش ماه دیگر شما خبرهای مهمی از ایران خواهید شنید؛ آن شش ماه دیگر، همین مرداد بود، همین قضایای چند روز قبل از این مرداد که چند جا چند نفری جمع شدند یک شعاری دادند. دارند پول خرج می کنند، زحمت می کشند برای این که یک حادثه درست کنند، این جوری از آب درمی آید؛ ملت به هوش است، ملت با بصیرت است. بله، قضایای معیشت، مردم را فشار می دهد، خیلی ها هم اوقاتشان تلخ است، ناراضی اند، اما زیر بار توطئه و خاص CIA آمریکا و فلان رژیم بدبخت روسیه که ملت ایران نمی رود! دشمن ضعیف است، دشمن ناتوان است، دشمن شکست خورده است و مطمئناً در آینده هم دشمن در همه ی مراحل شکست خواهد خورد؛ به شرط این که من و شما بیدار باشیم، به شرط این که من و شما به وظایفمان عمل بکنیم، به شرط این که من و شما ناامید نشویم.

بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم ۹۷/۰۵/۲۲

دولت باید با قوت سر کار بماند، کارها را باید این دولت انجام بدهد

بعضی ها جوری حرف می زنند، جوری اقدام می کنند که به اسم این که می خواهیم اوضاع را درست کنیم یا مثلاً فرض کنید طرفدار ضعفا و مانند این ها هستیم، در نقشه ی دشمن کار می کنند، خودشان ملتفت نیستند. اینهایی که خطاب می کنند به دولت که

بایستی دولت برکنار بشود و از این قبیل حرف ها، این ها دارند در نقشه‌ی دشمن کار می کنند. نخیر، دولت باید با قوّت سرِ کار بماند، کارها را باید این دولت انجام بدهد. رئیس جمهور، منتخب مردم است؛ مجلس هم منتخب مردم است؛ هم رئیس جمهور حق دارد، هم مجلس حق دارد، هر دو حقوقی دارند و تکالیفی دارند؛ تکالیف را باید انجام بدهند، حقوقشان و کرامتشان هم باید حفظ بشود. هم مجلس باید کرامت رئیس جمهور را حفظ بکند، هم رئیس جمهور باید کرامت مجلس را حفظ بکند؛ باید همدیگر را حفظ کنند، هم‌افزایی کنند. این جلسه‌ی عالی رؤسای سه قوّه در زمینه‌ی مسائل اقتصاد و مسائل مهمّ کشور که ما اخیراً تشکیل دادیم، یکی از فوایدش باید این باشد که قوا هم‌افزایی کنند بر یکدیگر و بر امکانات یکدیگر بیفزایند، همدیگر را تکمیل کنند. مردم هم با بصیرت عمل کنند. مردم هم بدانند چه کار می کنند، بدانند چه اقدامی می کنند، بدانند چه دارند می گویند و چه می خواهند و من مطمئنم که ان شاء الله دست قدرت الهی پشت این ملت است؛ همان طور که امام (رضوان الله علیه) به من گفتند این را خود امام گفتند من می بینم دست قدرتی را که بالای سر این ملت یا این نظام است، دارد حرکت می کند. دست قدرت خدا را امام (رضوان الله علیه) می دید، ما هم دست قدرت خدا را داریم می بینیم؛ و قدرت خدا متجلی و متبلور است در قدرت مردم و ایمان مردم. امیدواریم که خدای متعال به همه‌ی شماها توفیق بدهد. من مجدداً از این که زحمت کشیدید، تشریف آوردید، تشکر می کنم و توفیق شما را از خدای متعال خواستارم.

بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم ۹۷/۰۵/۲۲

همه، در هر جایی که هستند، برای کشور کار کنند

توصیه‌ی من به جوان هایمان این است؛ همه، در هر جایی که هستند، برای کشور کار کنند؛ برای تقویت کشور، برای تقویت اقتصاد کشور، برای تولید داخلی - که امسال را ما برای تولید داخلی به صورت شعار اعلام کردیم - هر کسی در هر جایی که هست تلاش خودش را بکند؛ تولیدکننده یک جور، مصرف کننده یک جور، تصمیم گیرنده یک جور، قانون گذار یک جور، مجری یک جور، دولت یک جور، مجلس یک جور، قوّه‌ی قضائیه همین طور؛ هر کدام با بیداری و هشیاری کامل وظایفشان را انجام بدهند؛ این توصیه‌ی ما

به مردم است.

جهت تعجیل در امر فرج امام زمان علیه السلام و طول عمر نایب برحق ایشان صلوات

